

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА
НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА „МАРИЦА”
ЗА ПЕРИОДА 2021-2026 г.

Възложител: Община „Марица”
Изпълнител: „Еко Ризолв” ООД

2020 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

Списък на таблиците.....	6
Списък на фигурите	7
Използвани съкращения	8
УВОД	10
ВЪВЕДЕНИЕ	13
I. Анализ на състоянието на Община „Марица”	15
1. Природо-географска и териториално-административна характеристика.....	15
1.1. Географско положение спрямо територията на страната	15
1.2. Съседни общини.....	15
1.3. Кметства и населени места.....	15
1.4. Релеф.....	16
1.5. Климат.	16
1.6. Полезни изкопаеми.....	18
1.7. Категория на земите и земеползване.	18
2. Състояние на компонентите и факторите на околната среда.	21
2.1. Атмосферен въздух	21
2.1.1. Състояние на качеството на атмосферния въздух.	21
2.1.2. Източници на емисии в атмосферния въздух и идентифициране на	
причините за неговото замърсяване.	23
2.1.3. Източници на неприятни миризми.....	28
2.1.4. Източници на информация за състоянието на атмосферния въздух на	
територията на общината.	30
2.2. Води.	30
2.2.1. Състояние на повърхностните и подземните водни тела на територията на	
общината.	30
2.2.2. Минерални води – местонахождение, характеристики, дебит, използване,	
потенциал.....	51
2.2.3. Влияние на изпускани отпадъчни води върху питейни водоизточници.	52
2.2.4. Източници на замърсяване на водните тела – на територията на общината и	
извън нея.	52
2.2.5. Причини за констатираното замърсяване на водните тела на територията на	
общината.	53
2.2.6. Характеристика на канализационната система в населените места –	
състояние, степен на изграденост, степен на ползваемост.....	53
2.2.7. Селищни ПСОВ – характеристика на съществуващите такива.	
Инвестиционно планиране, касаещо изграждане на нови/реконструкция на	
съществуващи ПСОВ.....	58
2.2.8. Водоснабдяване на населените места – количествени и качествени	
показатели.	60
2.3. Почви и нарушени терени.	72
2.3.1. Замърсяване на почвите с тежки метали, пестициди, нефтопродукти,	
нитрити и др. Замърсени терени на територията на общината. Източници на	
замърсяване.....	77
2.3.2. Заблатени почви. Причини за заблатяването.	78
2.3.3. Ерозирали почви. Причини за ерозията.	79

2.3.4. Вкислени и засолени почви. Причини за вкисляването и засоляването.	79
2.3.5. Физически нарушени почви (от добивни, изкопни дейности и др.).....	81
2.4. Защитени територии.	81
2.5. Биоразнообразие – растителен и животински свят.	83
2.6. Ландшафт.	92
2.7. Земни недра и минерално разнообразие.	96
2.8. Отпадъци.	96
2.8.1. Анализ и оценка на съществуващото състояние на територията на общината.	96
2.8.2. Анализ на управлението на отпадъците на територията на община Марица.	97
2.8.2.1 Анализ на управлението на битови отпадъци.....	97
2.8.2.2. Анализ на управлението на утайки от ПСОВ На територията на Община „Марица“ има две ПСОВ, в землището на с. Бенковски и в землището на с. Трилистник.	97
2.8.2.3. Анализ на Строителни отпадъци	97
2.8.3. Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъците.	98
2.8.4. Видове отпадъци и източници на генериране.....	100
2.8.4.1. Битови отпадъци	100
2.8.4.2. Строителни отпадъци.....	100
2.8.4.3. Производствени отпадъци	101
2.8.4.4. Масово разпространени отпадъци	101
2.8.4.5. Утайки от ПСОВ.....	101
2.8.5. Третиране на отпадъците – начини, съоръжения и тяхното местоположение.	102
2.8.5.1. Депониране. Регионално депо за неопасни отпадъци	104
2.8.5.2. Термично третиране	106
2.8.5.3. Биологично третиране.....	106
2.8.5.4. Механично-биологично третиране	110
2.8.6. Алтернативи за третиране на отпадъците.	110
2.8.7. Стари замърсявания с битови и други отпадъци – местонахождение, причини, последици за околната среда и населението.....	111
2.8.8. Предприятия за събиране на вторични суровини.....	112
2.8.9. Определяне на риска за замърсяване на водоизточници на питейни води, за водопой на животни, на почвите и други чувствителни екосистеми.....	112
2.8.10. Поддръжка на чистотата на територията на общината в населените места и местата за отдих. Характеристика и честота на мероприятията по поддръжка.....	113
2.9. Опасни химични вещества и смеси.	113
2.10. Шум.	114
2.10.1. Наднормено излъчване на шум в околната среда. Рискови зони – жилищни зони, училища, зони за отдих и други зони с обществено предназначение.....	114
2.10.2. Източници на шум.	114
2.10.3. Засягане на населението от шумово въздействие. Мерки, които се предприемат за предотвратяване на същото.....	117
2.11. Радиационна обстановка. Въздействие от йонизиращи и нейонизиращи лъчения.....	118
3. Зелени площи в населените места.	120
3.1. Характеристика, площ, състояние, видове растителност, проблеми. Разпределение по населени места.	120
3.2. Паркове за отдих извън населените места – разположение, състояние, достъпност.	121

4. Здравно-хигиенни аспекти на околната среда.	121
5. Икономическо състояние.	126
5.1. Състояние и очаквано развитие на отделните отрасли в общината. Структуроопределящи отрасли. Относителен дял на отделните отрасли в икономиката на общината.	126
6. Финансово и социално-икономическо състояние.	132
6.1. Бюджет.	132
6.2. Приходоизточници в общинския бюджет, в т.ч. свързани с околната среда.	132
6.3. Разходи, свързани с опазването на околната среда и техният относителен дял от всички разходи.	133
6.4. Приходи от такси за услуги в областта на управление на околната среда....	134
6.5. Относителен дял на разходите за заплащаните такси за услуги по третиране на отпадъците и ВиК от средногодишните доходи.	135
6.5.1.Разходи	135
6.5.2 Приходи от такси за услуги в областта на управление на околната среда..	136
6.6. Относителен дял на разходите за заплащаните такси за услуги по третиране на отпадъците и ВиК от средногодишните доходи.	136
6.6.1.Разходи	136
6.6.2 Приходи от такси за услуги в областта на управление на околната среда..	137
6.7. Финансиране чрез инструменти от Европейския Съюз в областта на околната среда.	139
7. Демографско състояние.	142
7.1. Характеристика на населението по населени места. Разпределение на населението по административни райони. Динамика и тенденции.	142
7.2. Възрастова структура на населението.	145
7.3. Естествен и механичен прираст.	145
7.4. Здравен статус на населението.	147
7.5. Сезонни изменения в числеността на населението.	148
8. Състояние на инфраструктурата на общината.	148
8.2. Енергийна инфраструктура.	150
8.3. Газоснабдяване.	150
8.4. Водоснабдителна и канализационна структура.	151
9. Управленски ресурси.	152
9.1. Наличие на комисии/отдели/сектори/отделни специалисти в Общинския съвет/общинската администрация/ - отговорности и задачи, които изпълняват.	152
9.2. Квалификация на кадрите, заети в горепосочените дейности.	158
9.3. Общински наредби в областта на опазването на околната среда.	159
9.4. Обмен на информация и сътрудничество с регионални органи на централни ведомства, в компетенциите на които са въпроси по опазване на околната среда, в териториалния обхват на които попада общината.	159
9.5. Сътрудничество в областта на опазване на околната среда със съседни общини, бизнеса и НПО.	159
9.6. Използвани методи за информирание на обществеността.	160
9.7. Мобилни и стационарни системи за наблюдение и контрол на качеството на околната среда /въздух, води и др./.....	161
9.8. Услуги, предоставяни от общината, свързани с опазването на околната среда – обхват на дейност и статут на фирмите, осъществяващи съответната дейност.	165
9.8.1. Дейности с отпадъци.	165
9.8.1.1 Организация на сметосъбирането и сметоизвозването на територията на общината.	165
9.8.1.2 Събиране на масово разпространени отпадъци	166

9.8.2. Водоснабдяване, канализация и пречистване на отпадъчни води.	170
II. Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите по отношение на компонентите и факторите на околната среда (SWOTанализ).	171
III. Визия за околната среда на общината.	192
IV. Цели на програмата.	192
V. План за действие за периода 2021-2026 г.	199
VI. Организация на изпълнението на програмата.	211
VII. Източници на информация.....	212
VII. Приложения.....	214
Лечебни растения	215
Защитени територии, зони и вековни дървета.....	234
Биоразнообразие.....	284

Списък на таблиците

- Табл. 1. Средна месечна и годишна температура на въздуха
Табл. 2. Средна месечна, годишна и сезонна сума на валежите (mm)
Табл. 3. Средна месечна и годишна скорост на ветровете (m/s) в района/
Табл. 4. Сравнение на норми и резултати от изпитването
Табл. 5. Емисии на вредни вещества в атмосферата от пътен транспорт (Тонове)
Табл.6. Емисии на вредни вещества в атмосферата от битово горене (Тонове)
Табл. 7. Характеристика на ПВТ с код BG3MA500R128
Табл. 8. Характеристика на ПВТ с код BG3MA500R118
Табл. 9. Характеристика на ПВТ с код BG3MA500R217
Табл. 10. Характеристика на ПВТ с код BG3MA400R076
Табл. 11. Характеристика на ПВТ с код BG3MA300R075
Табл. 12. Характеристика на ПВТ с код BG3MA350R211
Табл. 13. Характеристика на ПВТ с код BG3MA300R066
Табл. 14: РЗПРН в община Марица
Табл.15. Програма от мерки
Табл. 16. Количествена характеристика на подземните води в басейна на р.Марица
Табл.17. Химично състояние на ПВТ
Табл.18. Количествено състояние на ПВТ
Табл.19. Списък с агломерации –Община Марица – 2015 г.
Табл.20. Агломерации с валидирани граници и товари
Табл.21. Количества отпадъчни води
Табл.22. Настоящ товар на отпадъчни води
Табл.23. Съществуващи промишлени предприятия в агломерация Войводиново
Табл.24. Количества отпадъчни води
Табл. 25. Настоящ товар на отпадъчни води
Табл.26. Съществуващи промишлени предприятия в агломерация Калековец
Табл.27. Съществуващи промишлени предприятия в агломерация Царацово
Табл.28. Промислени предприятия със съоръжения за предварително пречистване на отпадъчните води.
Табл.29. Капацитет на помпената станция
Табл.30. Експлоатационно състояние на помпената станция
Табл.31. Капацитет на помпената станция Калековец
Табл.32. Експлоатационно състояние на помпената станция
Табл. 33. Характеристики на водохващането Калековец
Табл.34. СОЗ Калековец
Табл.35. Обслужвани населени места водоснабдителна система с.Маноле
Табл.36. Характеристики на водохващането с. Маноле
Табл.37. Санитарно охранителни зони с. Маноле
Табл.38. Капацитет на помпената станция с. Маноле
Табл.39. Експлоатационно състояние на помпената станция с. Маноле
Табл.40. Обслужвани населени места
Табл.41. Характеристики на водохващането
Табл.42. Санитарно-охранителни зони Рогош
Табл.44. Експлоатационно състояние на помпената станция
Табл.43. Капацитет на помпената станция Рогош
Табл.45. Обслужвани населени места
Табл.46. Характеристики на водохващането с. Труд
Табл.47. Санитарно охранителни зони с. Труд

- Табл.48. Капацитет на помпената станция с. Труд
Табл.49. Експлоатационно състояние на помпената станция с. Труд
Табл.50. Санитарно-охранителни зони с. Царацово
Табл.51. Капацитет на помпената станция с. Царацово
Табл.52. Експлоатационно състояние на помпената станция с. Царацово
Табл.53. Необходими мерки по компонент водоснабдяване
Табл.54. Баланс на територията към 31.12.2000 г. за Община Марица /Източник: НСИ –ТСБ Пловдив/
Табл.55. Размер на земеделските земи по категории и бонитетни групи
Табл.56. Разпределение на общата инвентаризирана площ на горите в района на дейност на ТП "Държавно горско стопанство - Пловдив", община Марица, област Пловдив по вид на подотдела и група гори. (Източник: Регионална дирекция по горите – Пловдив)
Табл.57. Разпределение на общата инвентаризирана площ на горите в района на дейност на ТП "Държавно горско стопанство - Пловдив", община Марица, област Пловдив по вид собственост и вид територия. (Източник: Регионална дирекция по горите – Пловдив)
Табл.58. Разпределение на общата инвентаризирана площ на горите в района на дейност на ТП "Държавно ловно стопанство - Тракия", община Марица, област Пловдив по вид на подотдела и група гори. (Източник: Регионална дирекция по горите – Пловдив)
Табл.59. Разпределение на общата инвентаризирана площ на горите в района на дейност на ТП "Държавно ловно стопанство - Тракия", община Марица, област Пловдив по вид собственост и вид територия. (Източник: Регионална дирекция по горите – Пловдив)
Табл.60. Гранични стойности на нивата на проникващ шум в затворени помещения
Табл.61. Гранични стойности на нивата на проникващ шум в различните територии и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях.
Табл.62. Промислена зона Радиново, Бенковски, Царацово и Костиево
Табл.63. Промислена зона Труд, Строево, Граф Игнатиево
Табл.64. Промислена зона Войводиново, Калековец, Трилистник
Табл.65. Промислена зона Скуtare, Рогош, Манолe
Табл. 66. Разходи в бюджета на Общината по функции
Табл. 67. Приходи в община Марица – бюджет 2020
Табл.68. Динамика в броя на населението на община Марица за периода 2015-2019 г. по населени места.
Табл.69. Население на община Марица по пол 2015 – 2019 г.
Табл.70. Брой на населението на община Марица по населени места към 31.12.2019 г.
Табл.71. Население под, в и над трудоспособна възраст по пол към 31.12. 2019 г. за Община Марица
Табл.72. Промени в естественото движение на населението на община Марица за периода 2015-2019г.
Табл.73. Динамика на механичното движение на населението в община Марица към 2015 - 2019 г.
Табл. 74. Пунктове за мониторинг на повърхностни води (2019-2020 г.)
Табл.75. Оценъчна скала за оценка на факторите (SWOT анализ)

Списък на фигурите

- Фиг.1.Пунктове на мониторинг на КАВ на България
Фиг.2.Процентно разпределение на източниците на интензивно миришещи вещества.
Фиг.3. Хидроложка карта на община Марица
Фиг. 4. Карта на заплахата от наводнения в ИБР
Фиг.5. Геоложка основа на района (база на БДИБР)

- Фиг.6. Хидрогеоложкото райониране на България
Фиг.7. Схема на водоснабдителна система „Войводиново”
Фиг.8. Схема на водоснабдителна система „Калековец”
Фиг.9. Схема на водоснабдителна система „Маноле”
Фиг.10. Водоснабдителна система „Рогош”
Фиг.11. Водоснабдителна система „Царацово”

Използвани съкращения

АВ	– Атмосферен въздух
АГРС	– Автоматизирани газоразпределителни станции
АМ	– Автомагистрала
АПИ	– Агенция „Пътна инфраструктура”
БО	– Битови отпадъци
БДИБР	– Басейнова дирекция за управление на водите в Източноевропейски район
БПК	– Биологично потребление на кислород
ВЕИ	– Възобновяеми енергийни източници
ВиК	– Водоснабдяване и канализация
ВКМ	– Вътрешноканална мрежа
ГНК	– Главен напоителен канал
ГОК	– Главен отводнителен канал
ГПСОВ	– Градска пречиствателна станция за отпадъчни води
ГРАО	– Гражданска Регистрация и Административно Обслужване
ДВ	– Държавен вестник
ДСД	– Други средства и дейности
ДЗЗД	– Дружество по закона за задълженията и договорите
ЕЕ	– Енергийна ефективност
ЕО	– Екологична оценка
ЕС	– Европейски съюз
ЕСГРАОН	– Единна система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението
ЕФРР	– Европейски фонд за регионално развитие
ЗДОИ	– Закон за достъп до обществена информация
ЗМДТ	– Закон за местните данъци и такси
ЗМСМА	– Закон за местното самоуправление и местната администрация
ЗООС	– Закон за опазване на околната среда
ЗУО	– Закон за управление на отпадъците
ЗМДТ	– Закон за местните данъци и такси
ЗУТ	– Закон за устройство на територията
ИАОС	– Изпълнителна агенция по околна среда
ИП	– Инвестиционно предложение
ИУМПС	– Излезли от употреба моторни превозни средства
ИУЕЕО	– Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ЙЛ	– Йонизиращи лъчения
КАВ	– Качество на атмосферния въздух
КФ	– Кохезионен фонд
ЛПСОВ	– Локална пречиствателна станция за отпадъчни води
МБАЛ	– Многопрофилна болница за активно лечение
МБТ	– Механично биологично третиране
МЕ	– Министерство на енергетиката

МИ	– Министерство на икономиката
МК	– Мониторингов кладенец
МОСВ	– Министерство на околната среда и водите
НАСЕМ	– Национална автоматизирана система за екологичен мониторинг
НДЕ	– Норми за допустими емисии
НЕМ	– Национална Екологична Мрежа
НЙЛ	– Нейонизиращи лъчения
ННС	– Национална напоителна система
НПО	– Неправителствена организация
НПУДО	– Национална програма за управление на отпадъците
НРПД	– Национална рамка за приоритетни действия за управление на Натура 2000
НСИ	– Национален статистически институт
НСМОС	– Национална система за мониторинг на околната среда
НУБА	– Негодни за употреба батерии и акумулатори
ОВ	– Отпадъчни води
ОВОС	– Оценка на въздействието върху околната среда
ОДБХ	– Областна дирекция за безопасност на храните
ОЧЦМ	– Отпадъци от черни и цветни метали
ПАВ	– Полициклични ароматни въглеводороди
ПБВ	– Питейно-битово водоснабдяване
ПВТ	– Повърхностно водно тяло
ПООС	– Програма за опазване на околната среда
ПСВРП	– Предприятие и/или съоръжение с висок рисков потенциал
ПСНРП	– Предприятие и/или съоръжение с нисък рисков потенциал
ПСОВ	– Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПСПВ	– Пречиствателна станция за питейни води
ПУДООС	– Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУП	– Подробен устройствен план
РГП	– Регионален генерален план
РДВ	– Рамкова директива за водите
РДГ	– Регионална дирекция по горите
РДНО	– Регионално депо за неопасни отпадъци
РЗИ	– Регионална здравна инспекция
РЗПРН	– Райони със значителен потенциален риск от наводнение
РИОСВ	– Регионална инспекция по околната среда и водите
РОУКАВ	– Район за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух
РПУ	– Районно полицейско управление
РСУО	– Регионално сдружение по управление на отпадъците
СЕС	– Средства от европейския съюз
СБАЛ	– Специализирана болница за активно лечение
СГС-СКОС	– Средногодишни стойности на стандартите за качество на околната среда
СНАВР	– Спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи
ТБО	– Такса битови отпадъци
ТСБ	– Териториално статистическо бюро
УПИ	– Урегулиран поземлен имот
ФПЧ _{2,5}	– Фини прахови частици с размер под 2,5 микрона
ФПЧ ₁₀	– Фини прахови частици с размер под 10 микрона
ХЗЗ	– Хигиенно-защитни зони
ХМФ	– Хидромелиоративен фонд
RDF	– Refuse-derived-fuel
NSEWA	– Национална система за ранно предупреждение

УВОД

България като страна-членка на ЕС е транспонирала и възприела политиката на Европейския съюз по отношение на опазването на околната среда.

Европейската политика в областта на околната среда води началото си от Европейския съвет, състоял се в Париж през октомври 1972 г., на който държавните или правителствените ръководители (след провеждането на първата конференция на ООН относно околната среда) заявиха необходимостта от политика на Общността в областта на околната среда, която да придружава икономическото развитие, и призоваха за изготвянето на програма за действие. В Единния европейски акт от 1987 г. беше въведен нов раздел „Околна среда“, чрез който се осигури първото правно основание за обща политика в областта на околна среда с цел да се запази качеството на околната среда, да се защитава човешкото здраве и да се гарантира рационално използване на природните ресурси. С последвалите преразглеждания на договорите ангажиментът, който пое Общността за опазване на околната среда, се утвърди още повече, също както и ролята на Европейския парламент за неговото развитие. С Договора от Маастрихт (1993 г.) околната среда стана официално област на политиката на ЕС, беше въведена процедурата на съвместно вземане на решение и гласуването с квалифицирано мнозинство в Съвета се възприе като обичайна практика. С Договора от Амстердам (1999 г.) беше установено задължението опазването на околната среда да се интегрира във всички секторни политики на ЕС с цел насърчаване на устойчиво развитие. „Борбата с изменението на климата“ беше определена като специфична цел в Договора от Лисабон (2009 г.), също както и устойчивото развитие в отношенията с трети държави. Правосубектността осигури на ЕС способността да сключва международни споразумения.

За начало в създаването на ПООС се счита Първата конференция на министрите на околната среда в Добрис през 1991 год., на която е взето решение да се създаде Обща програма за опазване на околната среда за страните в Европа, която да служи като рамка за по-добра координация на усилията за възстановяване и опазване на околната среда на национално и международно ниво.

Концепцията за устойчивото развитие, приета на Конференцията на ООН за околна среда и развитие, в Рио де Жанейро през 1992г., формулира новите принципи за организиране на дейностите в обществото. Приетият план за действие на ООН "Дневен ред 21", отрежда много важна роля на местните власти в процеса на вземане на решения за околната среда - те са най-близо до хората, най-близо до проблемите и в много случаи най-близо до решенията. За да бъде повишено качеството на тези решения и тяхното изпълнение, от особена важност е участието на пряко засегнатите групи от населението при взимането на решения в областта на околната среда.

И двата процеса са насочени към изготвянето на програми по опазване на околната среда, като се интегрират икономическите и социалните цели за планиране на дейности в областта на околната среда.

Приетата "Програма за опазване на околната среда за страните от Централна и Източна Европа", на втората конференция на министрите за околна среда в региона на Европейската икономическа комисия при ООН /ЕИК/, Люцерн, 1993г., е разработена въз основа на световния опит в решаване на екологични проблеми, натрупан за повече от 25 години. Тя има за цел да подпомогне сътрудничеството между различните държави от Източна и Западна Европа в тази насока, както и да привлече всички заинтересовани страни и институции при взимане на решения.

Структурата на тази програма служи за основа при разработването на Националните програми за екологични действия. Националните програми по опазване на околната среда в зависимост от Националната екологична политика и приоритети в дадена страна поставят цели и задачи за определен период от време, които са насочени към мотивация, организиране на конкретни действия, определяне източниците на финансиране и др., което води до едно дългосрочно планиране.

В резултат от приетата "Програма за опазване на околната среда за страните от Централна и Източна Европа" и Националните програми по опазване на околната среда се създават условия за насърчаване на местните власти да разработят в тясно сътрудничество с гражданите "Местни програми за опазване на околната среда" за своята община.

Конвенцията за достъп до информация и участие на обществеността при вземането на управленски решения, приета на четвъртата среща на министрите на околната среда, в региона на ЕИК, през юни 1998г, в Орхус, Дания, си поставя за цел да допринесе за защита правото на всеки човек от сегашните и бъдещите поколения да живее в околна среда, благоприятна за неговото здраве и благосъстояние, като гарантира правото на достъп до информация, участие на обществеността при взимането на решения и достъп до правосъдие по екологични въпроси.

От 1973 г. до днес Европейската комисия изготвя многогодишни програми за действие за околната среда, очертаващи предстоящите законодателни предложения и целите на политиката в областта на околната среда на ЕС. През 2013 г. Съветът и Парламентът приеха Седмата програма на ЕС за действие за околната среда за периода до 2020 г., озаглавена „Благоденствие в рамките на нашата планета“. Като се основава на няколко стратегически инициативи, програмата определя девет приоритетни цели, сред които: опазването на природата; по-голяма екологична устойчивост; устойчив растеж с ниска въглеродна интензивност при ефективно използване на ресурсите и борбата срещу свързаните с околната среда рискове за здравето. В програмата се подчертава също така необходимостта от по-добро прилагане на законодателството на ЕС в областта на околната среда, от съвременна наука, от инвестиции и от интегриране на свързаните с околната среда аспекти в другите политики.

Тези световни тенденции намират отражение и в българското законодателство.

Като резултат от стратегията и възприетите политики в областта на околната среда е разработването и на общински програми за опазване на околната среда. Общинските програми за опазване на околната среда са стратегически документи, в които се определя рамката за устойчиво развитие на съответната община. В нея се залагат анализ, цели, стратегически приоритети и мерки за тяхното изпълнение. Изпълнението на Програмата за опазване на околната среда, в синхрон с други стратегически документи могат да подобрят качеството на околната среда и съответно благоденствието на населението и качеството на живот в населените места. Анализът в Програмата дава яснота за изходната позиция и ясен отговор „Къде сме?“, а с визията и стратегическите цели какво искаме да се постигне, както и инструментите за това.

В Закона за опазване на околната среда /ЗООС/, чл.79 е посочено, че общинските органи съставят свои програми за опазване на околната среда.

В условията на преход към пазарна икономика и постоянен бюджетен дефицит, българските общини често са принудени да вземат решения "в движение", импулсивно, без те да осигуряват траен ефект за обществото. Постепенно местната власт осъзнава необходимостта от планирани, целенасочени действия за решаване на приоритетните проблеми в различните области на обществения живот, тъй като оскъдните ресурси и

постоянно нарастващите потребности на населението изискват балансиран подход за решаване на икономическите, социалните и екологичните проблеми.

Какво всъщност се разбира под понятието "програма". Определенията, дадени в справочната литература описват програмата, като изложение на основните цели и задачи на дадена организация в определена област. В много случаи, понятието "програма" се отъждествява с план за работа, план за действие. В този смисъл, общинските програми за опазване на околната среда, би могло да се дефинират, като целенасочено планиране на дейностите в областта на околната среда за определен период от време. Те могат да се считат за единен инструмент за постигане на подобрения в областта на околната среда.

Съвременните модели на разработване на програми следват стъпките на стратегическото планиране. Най-общо казано, този подход дава отговор на 3 главни въпроса:

- Къде сме сега? /Анализ на средата/
- Какво искаме да постигнем? /Определяне на цели и приоритети /
- Как да го направим? /Алтернативи, план за действие, отчетност, контрол/

Програма, разработена по метода на стратегическото планиране, формира адекватна екологична политика на дадена община. Тя отчита влиянието на икономическите и социалните интереси в обществото и създава условия за устойчиво развитие на общността като цяло.

Такова е и основното предназначение на една общинска програма за опазване на околната среда - **да се постигне устойчиво решаване на екологичните проблеми в общината или запазване на доброто състояние на околната среда.** Като подцели могат да бъдат посочени:

- идентифициране на приоритетните екологични цели и обединяване на усилията на различните заинтересовани страни за тяхното постигане;
- формулиране на основните принципи на управление на околната среда на местно ниво;
- определяне на ролите и отговорностите на всички заинтересовани от решаването на екологичните проблеми страни;
- формиране на адекватна екологична политика на общината;
- най-ефективно и целесъобразно използване на наличните ресурси;
- ангажиране на местната общественост при вземането на решения за околната среда и в следствие при изпълнението им.

В програмите следва да се предвидят мерки за осигуряване на необходимата информация и използването ѝ при последващата актуализация на програмите.

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата Програма за опазване на околната среда (ПООС) е разработена на основание чл. 21 от Закона за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА) - обн., ДВ, бр. 77/1991 г. ; посл. изм. и доп., бр. 70/2020 г. и чл.79, ал. 1 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) - обн., ДВ, бр. 91/2002 г.; посл. изм., бр. 54/2020г. Организацията на нейното изпълнение е задължение на Кмета на общината в съответствие с разпоредбите на чл. 44, ал.1, т. 6 от ЗМСМА.

Програмата цели актуализация на действащата в момента Програма за опазване на околната среда на Община Марица за периода 2009-2013 г. и постигане на съответствие с действащи планови и стратегически документи на община Марица и актуалните законови изисквания в областта на околната среда.

ПООС дава възможност за устойчиво решаване на екологичните проблеми на територията на Общината и запазване доброто състояние на околната среда. Поставен е акцент върху използването в максимална степен на наличните и потенциални благоприятни възможности, оползотворяването на природните ресурси чрез неутрализиране на заплахите, които средата поставя.

ПООС е изготвена въз основа на „Методика за разработване и управление на регионални екологични програми”, приета от Висшия експертен съвет на МОСВ на 19.06.1997 г. и указанията на общините „Структура и съдържание на общинските програми за опазване на околната среда”, утвърдени с решение на Колегиума на МОСВ на 29.11.1999 г.

При разработването на програмата са използвани следните действащи планове и програми на община Марица:

1. Общински план за развитие на Община Марица 2014-2020 г.;
2. Годишен доклад за наблюдение и изпълнение на общински план за развитие на Община Марица (2014 – 2020 г.) за 2018 година;
3. Програма за управление на отпадъците на Община Марица 2015 г.- 2020 г.;
4. Програма за енергийна ефективност 2016 г. -2020 г.;
5. Дългосрочна програма за насърчаване на използването на възобновяеми енергийни източници –2019-2029 г.;
6. Национална Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2020-2030 г.);
7. Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор в Република България;
8. Национален план за управление на отпадъците за периода 2014-2020 г.;
9. Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране;
10. Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Р.България за периода 2011-2020 г.;
11. Национален стратегически план за управление на утайките от градските пречиствателни станции за отпадъчни води на територията на Р България;
12. Общ устройствен план - Предварителен проект.

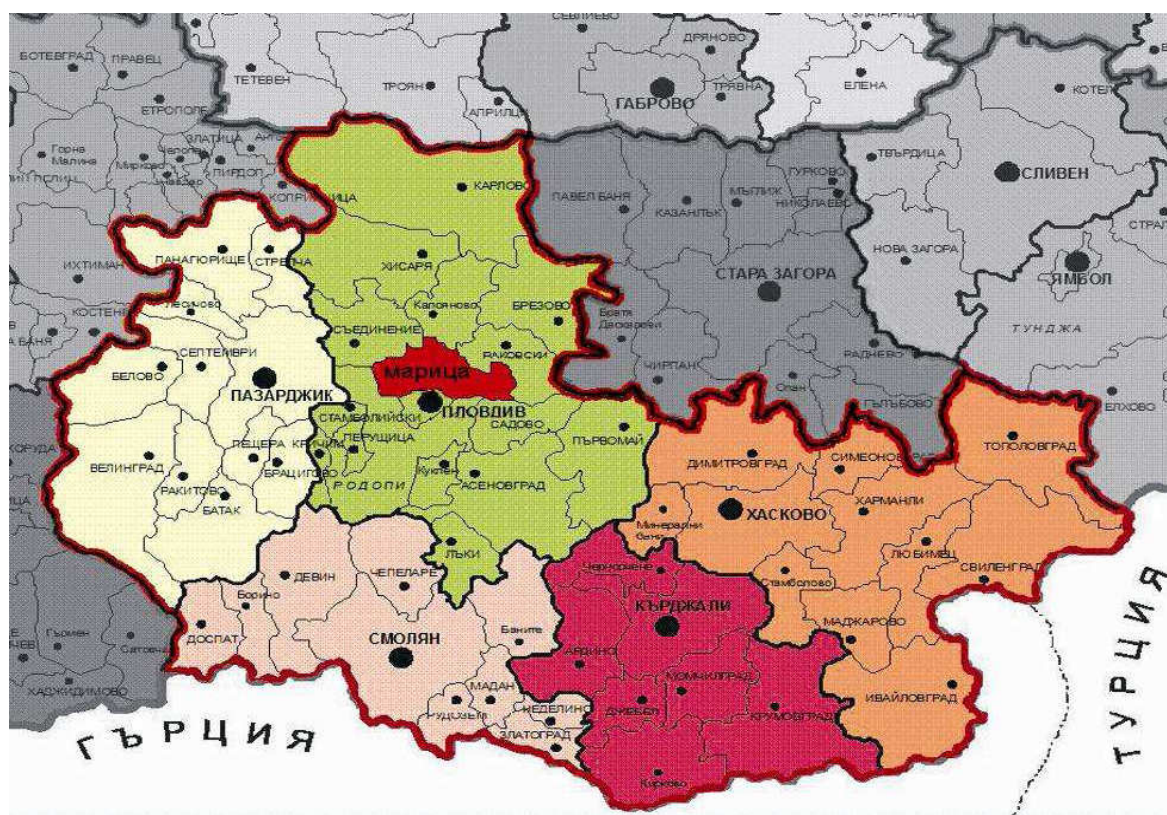
Общинските програми за управление на отпадъците, разработени в съответствие със Закона за управление на отпадъците, както и местните програми за управление качеството на атмосферния въздух, които ще се разработят от някои общини в случаите, когато това се изисква от Закона за чистотата на атмосферния въздух и Наредба № 7 от 3 май 1999 г. за оценка и управление качеството на атмосферния въздух, са неразделна част от общинските програми за опазване на околната среда.

I. Анализ на състоянието на Община „Марица”

1. Природо-географска и териториално-административна характеристика.

1.1. Географско положение спрямо територията на страната

Община Марица е разположена в Горнотракийската низина и заема средишно положение в териториалния обхват на Пловдивска област, респективно на Южен централен район и на страната. Заема площ от 34 264,6 ха, което представлява 5,7% от територията на областта и около 0,3% от територията на страната.

Фиг.1. Географско положение

1.2. Съседни общини.

Граничи с общините Пловдив, Раковски, Родопи, Садово, Калояново и Съединение.

1.3. Кметства и населени места.

Административният ѝ център е базиран в областния център Пловдив. Обхваща 19 села - Труд, Маноле, Рогош, Граф Игнатиево, Строево, Скуtare, Царацово, Войводиново, Радиново, Костиево, Бенковски, Войсил, Манолско Конаре, Ясно поле, Динк, Желязно,

Трилистник, Калековец и Крислово, всяко от които има свое землище. По характера на населените места, от които е съставена, селищната мрежа е еднотипна. По брой на населението е на пето място в Пловдивска област.

1.4. Релеф.

Релефът на Община Марица е еднообразен, изключително равнинен, с различни елементи (дерета, оврази, блата, могили). Надморската височина на територията на общината варира в рамките от 110 до 180 м и относително малки хипсометрични денивелации. На север и на юг низината се надига плавно, като понижение се наблюдава по коритото на р. Марица от запад на изток. Теренът е равнинен, пресичан от левите притоци на реката – Потока, Пясъчник, Стряма, Азмака, както и от многобройните отводнителни и напоителни канали. Морфо-структурното развитие на Пазарджишко-Пловдивското поле, в което общината е разположена е резултат от периодично появяващи се негативни движения в Горнотракийския грабен през Плиоцена и Кватернера и съпътстващите ги акумулационни и ерозионни денудационни процеси.

1.5. Климат.

Община Марица попада в преходно-континенталната климатична област, характеризираща се с мека зима и сравнително сухо лято. Снежната покривка е тънка - от 4 cm до 10 cm, образува се най-рано през втората половина на месец ноември и се задържа най-късно до втората половина на месец март. Средногодишната температура е 12°C, средногодишната минимална е 6,5°C, а максималната е 18°C. Средногодишната сума на валежите е 539 mm с минимум през месец февруари и максимум през месец юни. Доминиращите ветрове са западни, като преобладават слаби ветрове със скорост до 1 m/s. Температурните инверсии са с изключително висока честота - около 80% през зимния период. Средно около 30 дни годишно са с мъгли. Дните с мъгла са неблагоприятни по отношение задържането на вредни вещества в приземния атмосферен слой. Тези специфики на микроклимата в съчетание с преобладаващите слаби ветрове ограничават естествената вентилация на района и водят до бързо увеличаване на атмосферните замърсители. Ветровете са основен фактор за формиране на климатичната обстановка. Тяхното значение е двупосочно - положително за разсейване на емисиите (прахови, газови и аерозолни) и отрицателно - по отношение приноса към вторични емисии (обикновено прахови). В района на Пловдив преобладават западните и източните ветрове предвид оградеността на Тракийската равнина от север и юг с планини. Те именно са с определящо значение за разсейване на замърсителите в атмосферата.

Данните изложени по-долу са обобщени и представителни за станция Пловдив

Табл. 1. Средна месечна и годишна температура на въздуха

Станция	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
Пловдив	-0,4	2,2	6,0	12,2	17,2	20,9	23,2	22,7	18,3	12,6	7,4	2,2	12,0

Табл. 2. Средна месечна, годишна и сезонна сума на валежите (mm)

Станция	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
Пловдив	42	32	38	45	65	63	49	31	35	43	47	49	539
	Зима		Пролет			Лято			Есен				
	123		148			143			125				

Табл. 3. Средна месечна и годишна скорост на ветровете (m/s) в района/

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

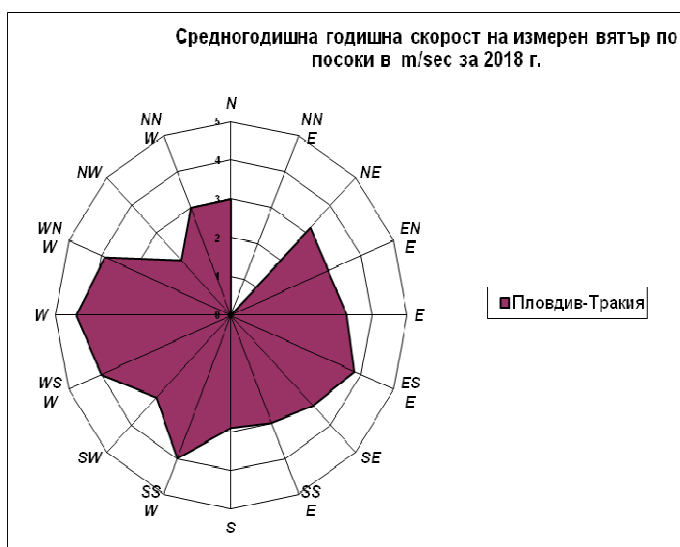
Станция	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
Пловдив	1,9	2,4	2,3	2,1	1,9	1,9	1,8	1,7	1,4	1,3	1,5	1,7	1,8

Данни от Синоптична станция Пловдив, представителна за района за 2018 г.

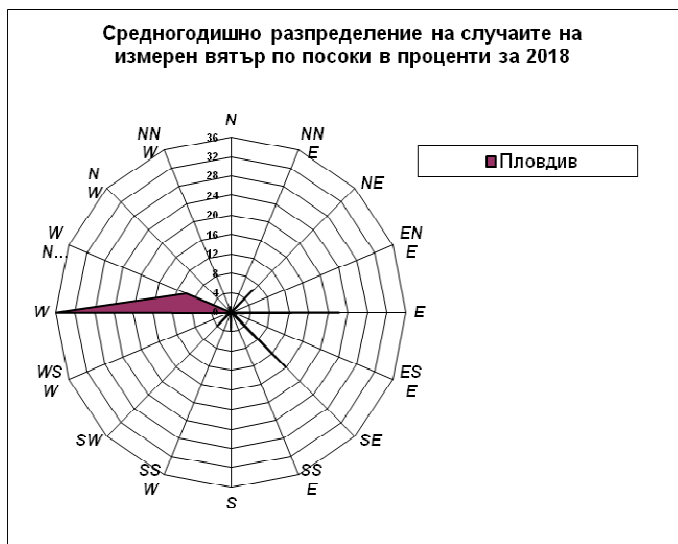
Разпределение на измерванията [%] и средна скорост [m/s] по посоки

	Пловдив	
Посока	%	m/s
N	1.1	3
NNE	0	0
NE	6.5	3.2
ENE	0.1	3
E	22.2	3.3
ESE	0.3	3.8
SE	15.8	3.3
SSE	0.2	3
S	3.8	2.9
SSW	0.2	4
SW	4	3
WSW	0.2	4
W	35.8	4.4
WNW	9.9	3.9
NW	0.1	2
NNW	1.1	3

Разпределение на средната скорост по посоки [m/s]

Разпределение на случаите по посоки [%]

В заключение може да се направи извод, че особеностите на климата на територията на Община Марица оказват влияние върху чистотата на атмосферния въздух, като неблагоприятни комбинации от мъгли, температурни инверсии и тихо време са предпоставка за задържане и натрупване на замърсители в приземния слой на атмосферния въздух.

1.6. Полезни изкопаеми.

На територията на общината отсъстват достъпни полезни изкопаеми, с изключение на голямото количество инертни материали основно в долините на р. Стряма и р. Марица. Към момента не съществуват концесионни кариерни разработки.

1.7. Категория на земите и земята използване.

На територията на община Марица е по-добре развито растениевъдството - овощарство, зеленчукопроизводство, зърнопроизводство и производството на технически и фуражни култури.

Най-постоянни като площи се явяват житните култури и овощните насаждения. В последните години се наблюдава тенденция за увеличаването на площите заети с овощни насаждения. Създават се все повече овощни градини с площ над 10 дка.

Въпреки регистрацията на земеделските производители все още не може да бъде направена точна преценка и характеристика за това колко площи с какви култури са заети.

Преобладаващо в животновъдството е отглеждането на животни в дребни семейни ферми, даващи около 90 % от обема на животновъдното производство. Производството в тези ферми е с екстензивен характер. Отглеждат се ограничен брой животни (3-5), предимно за задоволяване на лични нужди или за допълване на доходите на семейството при възможности за реализация на част от продукцията. Ферми с 10 до

50 животни са на смесен принцип - съчетание на екстензивно с интензивно производство. В малките ферми рядко се използват съвременни технически средства, производствените процеси се осъществяват предимно ръчно. Не се използват методи за изкуствено осеменяване. В голяма част от малките семейни ферми не се ползват ветеринарни услуги.

Освен в семейните ферми животновъдството се развива и в големи комплекси. На площ от 980,0 ха са разположени 11 комплекса, от които:

с. Костиево - кравеферма, с. Трилистник - птицеферма, с. Бенковски - свинеферма, с. Желязно - свинеферма, с. Войсил - птицеферма, с. Труд - кравеферма, с. Манолско Конаре - кравеферма. Във фермата в с. Трилистник е приложена съвременна технология на свободно отглеждане на кокошки-носачки.

В големите ферми производството до голяма степен е автоматизирано, интензивно, с използване на съвременна техника. Млекодобивът, месодобивът и яйцедобивът отговарят на изискванията на стандартите за качество и безвредност на продуктите. Месодобивът най-често е обвързан и със собствено месопрееработващо предприятие, какъвто е този в с. Костиево.

Според данните за разпределение на поземлените ресурси по информация на КВС, разположените в 19 землища на общината земеделски територии са с общ размер 28459,4 ха и представляват 83% от територията ѝ.

Общата площ на стопанисваните земи от земеделските територии (обработваема земя плюс мери и пасища), т.е. реалният ресурс земя за развитие на селското стопанство, е с размер 25773,4 ха и представлява 75,2% от общата територия на общината. От тях, 24371,8 ха (85,6% от земеделските земи) са обработваеми земи и 1401,6 ха (4,9%) са мери и пасища.

В повечето от землищата площите и относителният дял на мерите и пасищата са незначителни. С най-голям размер мерите и пасищата са в землищата на селата Граф Игнатиево, Маноле, Труд, Ясно поле и Трилистник. Макар и с ограничен размер, мерите и пасищата представляват известен потенциал за развитието на пасищно животновъдство. В комбинация с естествените ливади, каквито съществуват само в 5-6 землища, потенциалът „тревни площи" е най-съществен в землищата на селата Ясно поле и Трилистник. Относителният им дял в тези землища е съответно 19,2% и 12,7% от земеделските земи.

С изключение на с. Бенковски, относителният дял на обработваемата земя във всички землища е над 80 % от земеделските земи. С най-значителен размер на обработваемата земя са землищата на с. Труд, с. Маноле и с. Строево - с над 20 хил. дка, а с най малък - землищата на с. Динк (432,3 ха), на с. Желязно и с. Крислово (около 510,0 ха).

Общата площ на нивите – 22567,3 ха, представлява 92,6% от обработваемата земя и 79,2% от земеделските земи. С най-голям абсолютен размер на нивите са землищата на с. Труд, с. Маноле и с. Костиево - с над 20 хил. дка, на с. Строево, с. Рогош и с. Граф Игнатиево - с 15-20 хил. дка. С най-висок относителен дял на нивите, спрямо земеделските земи, е землището на с. Войсил (91,1%), а с най-нисък - на с. Трилистник (46,2%) и с. Динк (62,4%). В площта на нивите са включени и площите на изградените оризища.

Оризопроизводството е широко застъпено на територията на Община Марица и нараства през последните години. Най-големи площи заети с ориз се намират в землищата на селата Костиево, Маноле, Скуtare, Труд и Войсил.

Общият размер на трайните насаждения е 1631,0 ха, представляващи 5,7% от земеделските и 6,7% от обработваемите земи.

С най-голям размер трайни насаждения са землищата на с. Трилистник и с. Скуtare (съответно 320,0 и 311,5 ха). Най-висок относителен дял на трайните насаждения спрямо земеделските земи имат землищата на с. Динк - 34,3%, с. Трилистник - 33,2% и с. Скуtare - 20,4%, а с относителен дял 5 до 10 % са землищата на с. Калековец, с. Костиево, с. Крислово, с. Строево и с. Царацово.

В последните години съществуващите площи с трайни насаждения общо за общината са намалени чувствително. В землищата на с. Трилистник и с. Скуtare, по последни данни, размерът на трайните насаждения вече е съответно 2 927 и 2 974 дка. От друга страна е налице благоприятна тенденция към създаване на нови насаждения.

По отношение на ресурса „земя“, в количествено отношение, един от проблемите за селското стопанство в голяма част от разглежданата територия е намаляващата площ на земеделските земи, чието основно предназначение се променя в няколко основни направления - главно за разширяване на селищата.

Друг съществен проблем, възникнал след възстановяването на собствеността върху земята, е маломерността и разпокъсаността на имотите - 82,9% от земеделските земи и 91,4% от обработваемата земя е частна собственост, в голямата си част на множество наследници.

Данните за собствеността и размера на имотите не са достатъчни за анализ върху формите на стопанисване на земите и животните. Липсват данни за различните видове стопанства (агрофирми, кооперации, сдружения и т. н.), за териториалното им разположение, за размера на стопанисваните от тях земи и броя на отглежданите в тях селскостопански животни.

В качествено отношение, земеделските земи, като основен потенциал за развитие на селското стопанство в общината, се характеризират по два основни показателя: релеф и качества на почвите.

Релефът на територията на общината е равнинен, с надморска височина около 170 м. Равнинният релеф е благоприятен фактор за развитие на високоефективно земеделие.

Почвите са високопродуктивни, предимно алувиални, алувиално-ливадни и ливадни, най-подходящи за зеленчукопроизводство и фуражопроизводство. Според информация от картите на възстановената собственост на землищата, с най-високи продуктивни качества са стопанисваните земи в землищата на селата Войводиново, Динк, Желязно, Калековец и с. Крислово, със средно претеглен бал над 60. С най-голям дял на земите с относително най-лоши условия и с най-нисък средно претеглен бал е землището на с. Радиново.

Малка част от обработваемите земи са некачествени и непригодни за земеделски нужди (песъкливи образувания, преовлажнени терени, засолен почви).

Територията на общината се характеризира с преходно-континентален, със средиземноморско влияние, климат - мек, с кратка зима и продължителна топла есен, с едни от най-ниските средногодишни суми на валежите в Южна България (495 л/м²), с добре изразено пролетно и лятно засушаване. Доста продължителният вегетационен период без мраз (9 април - 27 октомври), осигурява отглеждането на голям брой култури.

Високите качества на почвите, в съчетание с продължителния вегетационен период (температурна сума 4400° С) позволяват отглеждането на високодобивни топлолюбиви земеделски култури.

Неблагоприятното влияние на ниските суми на валежите и характерните засушавания се преодолява благодарение на добре развитата система от напоителни и отводнителни канали, с дължина 120 км от националната и вътрешно-канална мрежа. През територията на общината преминават главните напоителни канали „Марица - 1“, „Марица - 2“ и „Марица - 3“. Напояват се 68,3 % от земеделските земи. На базата на големите възможности за напояване един от структуроопределящите подотрасли е оризопроизводството.

Територията на община Марица разполага с изключително благоприятни условия за развитие на селското стопанство, що се отнася до природните условия - релеф, климат, почви, със земеделски земи преобладаващо от високите категории и отлични условия за напояване.

Един от положителните фактори е високият относителен дял на обработваемите земи, създаващ възможности за по-интензивно използване на ресурса земя.

Селското стопанство на територията на общината е многоотраслово, с основни направления зеленчукопроизводство, овощарство и оризопроизводство, а от животновъдните подотрасли - предимно млечно говедовъдство, птицевъдство и свиневъдство.

Възражда се постепенно специализираният подотрасъл овощарство и в частност производството на ябълки, като се създават нови насаждения от вишни, череши, ягоди и малини.

След известен застой, съществува тенденция към възстановяване на оризопроизводството.

За възстановяване на зеленчукопроизводството е необходимо внедряване на високоефективни технологии в полското и оранжевийното (необходимо) производство.

2. Състояние на компонентите и факторите на околната среда.

2.1. Атмосферен въздух

2.1.1. Състояние на качеството на атмосферния въздух.

Качеството на атмосферния въздух (КАВ) в страната се следи от Министерството на околната среда и водите чрез Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС). Съгласно изискванията на националното и европейско законодателство територията на страната е разделена на 6 Района за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (РОУКАВ), утвърдени със Заповед №969/21.12.2013 г. на министъра на околната среда и водите – Столичен, Пловдив, Варна, Северен/Дунавски, Югозападен и Югоизточен. Анализът на данните за качеството на атмосферния въздух (КАВ) се извършва по райони, като се отчита и спецификата на всяко населено място, в което се извършва контрол.

На територията на община Марица няма мониторингов пункт част от Националната система за мониторинг на околната среда.

Фиг.1. Пунктове на мониторинг на КАВ на България

Основните показатели, характеризиращи качеството на атмосферния въздух в приземния слой са суспендирани частици, фини прахови частици, серен диоксид, азотен

диоксид и/или азотни оксиди, въглероден оксид, озон, олово (аерозол), бензен, полициклически ароматни въглеводороди, тежки метали – кадмий, никел и живак, арсен.

Не са провеждани измервания за установяване качеството на атмосферния въздух в района на общината на основание на Наредба № 7 за оценка и управление качеството на атмосферния въздух (ДВ бр. 45/1999год., в сила от 1.01.2000 г.). С цел достоверна, представителна, своевременна и точна оценка на КАВ, тези измервания се осъществяват в продължение на 14 денонощия във всеки един от сезоните.

През месец август 2017 г. са извършени измервания с Мобилна автоматична станция – КАВ към ИАОС - Регионална лаборатория Пловдив. Измерването е във връзка с многократни сигнали на жители на село Труд, община Марица срещу неприятните миризми от работата на Централата за производство на биогаз, собственост на "Билд Инвест Сит" ЕООД. Заявител на изпитването е НСМОС; РИОСВ Пловдив с Писмо № 262/27.01.2017 г. на ИАОС и протоколите от изпитването са предоставени по реда на Закона за достъп до обществена информация.

Станцията е позиционирана на адрес община Марица, с. Труд, ул. „Пирин“ в периода от 12 до 25 август 2017 г. и е извършила пробонабиране на следните показатели по НАРЕДБА № 12 ОТ 15 ЮЛИ 2010 Г. ЗА НОРМИ ЗА СЕРЕН ДИОКСИД, АЗОТЕН ДИОКСИД, ФИНИ ПРАХОВИ ЧАСТИЦИ, ОЛОВО, БЕНЗЕН, ВЪГЛЕРОДЕН ОКСИД И ОЗОН В АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ:

- ФПЧ10;
- Серен диоксид;

- Въглероден оксид;
- Азотен оксид;
- Азотен диоксид;
- Озон.

Табл. 4. Сравнение на норми и резултати от изпитването

Контролирани атмосферни замърсители по Наредба № 12/15.07.2010 г.	Въглероден оксид/ CO	Озон/ O3	Серен Диоксид/ SO2	Азотен Оксид/ NO	Азотен диоксид/ NO2	ФПЧ10/ PM10
Норми	10 mg/m3	180 µg/m3	350 µg/m3	µg/m3	200 µg/m3	50 µg/m3
Средноаритметичен резултат от измерените средни стойности на замърсителите за периода 12.08.2017 г. – 25.08.2017 г.	0,1 mg/m3	81 µg/m3	5 µg/m3	0,7 µg/m3	9 µg/m3	24 µg/m3

Резултатите от анализите показват, че измерените стойности на всички контролирани замърсители в атмосферния въздух са в нормативно установените граници.

Както вече беше казано по – горе резултатите от представените измервания не могат да дадат достоверна, представителна и точна оценка на КАВ на територията на Община Марица.

По данни от РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2019 ГОДИНА на РИОСВ Пловдив контролираните обекти с утвърдени планове за мониторинг в Община Марица са 15 на брой. При извършените измервания на вредностите изпускани в атмосферния въздух от обекти с точкови източници в района на общината не са констатирани превишения на нормите за допустими емисии (НДЕ). Производствените дейности са концентрирани в обособени производствени зони около с. Радиново, Бенковски и в стопанските дворове на останалите населени места в общината. Топлоенергийните съоръжения използват природен газ и от твърдите горива – дървесен чипс.

2.1.2. Източници на емисии в атмосферния въздух и идентифициране на причините за неговото замърсяване.

Основен принос към състоянието и качеството на атмосферния въздух на населените места в общината имат следните основни източници/фактори:

- Транспорт;
- Промисленост;
- Битово отопление;
- Емисии от външни източници;
- Климатични и метеорологични особености;
- Сезонни натоварвания с емисии.

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

Важно е да се отбележи, че на територията на Община Марица не са регистрирани големи източници на вредни емисии в атмосферния въздух, които да представляват риск за влошаване на качеството му. Няма данни от РИОСВ Пловдив за наличие на екологични проблеми на територията на общината.

Въпреки това приносът на всеки един източник или фактор влияещ на КАВ трябва да бъде разгледан.

Емисии от транспорта

Транспортът играе жизненоважна роля за обществото и икономиката. Нашето качество на живот зависи от наличието на ефективна и достъпна транспортна система. Същевременно транспортът е основен източник на натиск върху околната среда и има роля за замърсяването на въздуха и изменението на климата.

Фактът, че Община Марица има добре развита транспортна инфраструктура, налага извода, че емисиите от транспорта са постоянни, със сравнително висок интензитет и значителен принос за формирането на КАВ на територията на общината. Най-голям дял има автомобилния транспорт, след него се нарежда жп-transporta, а въздушният транспорт е представен от военна база.

Преминаването на участъци от републиканската пътна мрежа през населените места предполага повишаване концентрациите на замърсителите в атмосферния въздух и негативно влияние върху околната среда и човешкото здраве. Републиканската пътна мрежа е в сравнително добро състояние с асфалтова настилка, която през последните години е подложена на текущи ремонти, реконструкция и рехабилитация. Предвижда се в бъдеще изграждане на обходните трасета и създаване на нова организация на движение за участъците, които остават в населените места.

Въпреки че замърсяването на въздуха от транспорта е намаляло през последното десетилетие поради въвеждането на стандарти за качество на горивата, европейските стандарти за емисиите от превозните средства и използването на по-чисти технологии, приносът към концентрациите на замърсители на въздуха е все още твърде висок.

В Таблица 5 са показани статистическите данни за емисиите от транспорта за последните години и тенденцията при отделните замърсители.

Табл. 5. Емисии на вредни вещества в атмосферата от пътен транспорт (Тонове)

Замърсители	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Серни окиси (SO _x)	53	46	32	35	35	36	39	40
Азотни окиси (NO _x)	41424	43366	37449	40815	43913	42387	39847	39792
Неметанови летливи органични съединения (NMVOC)	13708	13574	11872	11997	12162	11123	9536	8370
Метан (CH ₄)	1060	1061	961	1059	1085	1003	916	862
Въглероден окис (CO)	83575	77975	66102	71659	71786	66157	60231	53643
Въглероден двуокис (CO ₂)	7496789	7844284	6860915	7873118	8681164	8804452	8878340	9176824
Двуазотен окис (N ₂ O)	211	222	201	231	259	268	272	284
Амоняк (NH ₃)	819	819	762	882	924	898	829	764

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

¹ Емисиите са изчислени съгласно последното издание на методиката CORINAIR.								
² Данните са към 23.06.2020 г.								

На общия фон се очертава тенденция към намаляване на емисиите на вредни вещества от автомобилния транспорт, която се дължи основно на подобреното техническо състояние на автомобилния парк, т.е. подмяната на остарелите автомобили с нови, отговарящи на изискванията на повисок Евро-стандарт.

Емисии от производствени източници

На територията на Община Марица, обхващаща част от три села – Радиново, Царацово и Бенковски, е разположена Индустриална зона “Марица”. Развитието на зоната започва още в края на 90-те години с промишлени обекти на няколко чуждестранни компании. Днес тя е с площ от около 5 000 000 м² и в нея функционират повече от 30 от най-големите индустриални и логистични компании в страната. По – големите предприятия в зоната са ЛИБХЕР, ШНАЙДЕР, ДБ ШЕНКЕР, СОКОТАБ, СЕНСАТА, МАКСКОМ, ЛАТЕКОЕР, ОСРАМ, ТЕД и др.

От гледна точка на емисиите на вредни вещества в атмосферния въздух, важно е да се отбележи, че предприятията в зоната са предимно от сферата на машиностроене, електроника, хранително-вкусова промишленост, високотехнологични производства, логистика и други. В общи линии, замърсителите от промишлеността в района са основно от различни горивни процеси, съпровождащи производствата, летливи органични съединения, общи въглеродороди и емисии на прах. Липсват големи горивни инсталации, производствени предприятия от химическата, металургичната или добивната промишленост, които по принцип предполагат високи нива на замърсяването на атмосферния въздух.

Промислените обекти на територията на общината, които се контролират от РИОСВ Пловдив са над 200 на брой и са разположени в оформените 4 промишлени зони:

1. Радиново, Бенковски, Царацово, Костиево
2. Труд, Строево, Граф Игнатиево
3. Войводиново, Калековец
4. Скуtare, Рогош, Манолe

Териториално промишлеността се развива извън населените места. Терените на бившите стопански дворове са в основата на новите „стопански зони“ на общината поради относителната си обезпеченост с техническа инфраструктура, добри транспортни връзки и по – опростени процедури в инвестиционното проектиране.

За последните пет години в Докладите за състоянието на околната среда на РИОСВ Пловдив няма констатирани превишения на нормите за допустими емисии (НДЕ) при извършените измервания на вредностите изпускани в атмосферния въздух от обекти с точкови източници.

Обекти, които попадат в обхвата на Директива 2010/75/Европейския парламент и

Съвета относно емисиите от промишлеността (комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването) са птицеферми, които се разположени на територията на с. Трилистник – с оператори „Аеркок“ ООД и „Велди“ ООД. При извършваните проверки в обектите не са констатирани нарушения на поставените условия в комплексните разрешителни.

Емисии от битовото отопление

По експертна оценка и по данни от наблюдения на мониторинга на Националната система за мониторинг на околната среда през зимния период интензивното използване на твърди горива за отопление в битовия сектор в комбинация с неблагоприятни метеорологични условия са основна причина за натрупване и задържане на замърсители в приземния въздушен слой. Емисиите от битовото отопление през зимния период са причина на места за значителни превишения на нормите за качество на атмосферния въздух (КАВ) по показател ФПЧ_{10} и серен диоксид.

Общините с нарушено качество на въздуха са задължени да разработват програми, в които е направен анализ на състоянието на проблема във всяка, определени са източниците на замърсяване със съответния им принос, както и мерките, които трябва да бъдат изпълнени за постигане на определените от законодателството норми.

Община Марица няма задължение за разработване на Програма за подобряване качеството на атмосферния въздух, тъй като няма данни за превишаване на нормите на замърсителите в АВ на територията на общината.

Като основен източник на замърсяването на атмосферния въздух в действащите Общински програми за качество на въздуха се посочва битовото отопление. Изгарянето на твърди горива е основен източник на емисии на ФПЧ_{10} и $\text{ФПЧ}_{2,5}$ главно по две причини – ниското качество на използваните горива и ниското технологично ниво на използваните горивни устройства. Значителният принос на битовото отопление идва от масовото използване на твърди горива, които поради социално-икономическия статус на голяма част от населението се явяват най-евтин източник на топлинна енергия.

Данните от пунктовете за мониторинг на КАВ през последните години показват отчетлива разлика в броя на превишенията на този замърсител през летния и зимния период – броят на превишенията през зимния период е почти с порядък по-голям в сравнение с летния. Една от приложимите мерки на национално ниво е въвеждането на изисквания за качеството на твърдите горива (въглища и брикети), използвани за битово отопление от населението, в т.ч. определяне на орган за осъществяване на контролни функции по прилагането на тези изисквания и въвеждане на санкционен режим при констатирани нарушения. Очакванията са за намаляване на емисиите на ФПЧ и серен диоксид, посредством използването на по-качествени твърди горива за битово отопление.

За нивото на емисиите на населените места на територията на Община Марица може да се направи оценка по сградния фонд на общината, който се състои предимно от еднофамилни жилищни сгради, масово за отопление се използват твърди горива (дърва и въглища). Малка част от домакинствата - предимно в с. Труд, Радиново, Бенковски и с. Царацово, използват природен газ, а други използват пелети или друг вид енергия от възобновяем енергиен източник.

В Таблица 6 са показани статистическите данни за емисиите от горенето в бита

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

и тенденцията при отделните замърсители.

Табл.6. Емисии на вредни вещества в атмосферата от битово горене (Тонове)

Замърсители	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Серни окиси (SOx)	9330	9061	7467	5303	5359	6024	6332	4663
Азотни окиси (Nox)	3084	3062	2794	2449	2459	2647	2712	2451
Неметанови летливи органични съединения (NMVOC)	22118	22253	21326	19975	19533	20782	20880	19464
Метан (CH ₄)	12394	12449	11804	10879	10689	11431	11554	10739
Въглероден окис (CO)	173231	173452	163079	148366	145563	155722	157210	143412
Въглероден двуокис (CO ₂)	1166333	1137606	933836	698656	743136	807720	833227	674110
Двуазотен окис (N ₂ O)	140	142	138	131	129	137	138	131
Амоняк (NH ₃)	2182	2213	2183	2131	2076	2193	2191	2109
¹ Емисиите са изчислени съгласно последното издание на методиката CORINAIR.								
² Данните са към 23.06.2020 г.								

Източник НСИ

Емисии от външни източници

Община Марица граничи с общините Пловдив, Раковски, Родопи, Садово, Калояново и Съединение.

Няма данни за нарушаване на качеството на атмосферния въздух за териториите на населените места на общините Раковски, Родопи, Садово, Калояново и Съединение. Община Пловдив разработва Програма за подобряване на качеството на атмосферния въздух на територията на Община Пловдив за периода 2018 – 2023 г. Програмата е разработена за намаляване на нивата на ФПЧ₁₀, ФПЧ_{2.5}, ПАВ (Полициклични ароматни въглеводороди) и NO₂ и достигане на установените норми за съдържанието им в атмосферния въздух в община Пловдив с план за действие за периода 2018-2023 г.

Предвид характеристиките на компонента атмосферен въздух може да се допусне факта, че на територията на Община Марица се наблюдава пренос на замърсители от външни за нея източници.

Климатични и метеорологични особености

Замърсяването на въздуха и разсейването на вредните вещества е в пряка зависимост от скорост и посока на вятъра, температурни инверсии, мъгли, процент тихо време.

В случая Общинската територия се характеризира със западни ветрове, като преобладават слаби ветрове със скорост до 1 m/s. Висока честота на температурни инверсии през зимния период, средно около 30 дни годишно с мъгли. Тези специфики на микроклимата ограничават естествената вентилация на района и водят до бързо увеличаване на атмосферните замърсители.

Сезонни натоварвания с емисии

От анализа на емисиите от битовото отопление е съчетание с климатичните и метеорологичните особености на територията на Община Марица се налага извода, че очаквано най – високи стойности на замърсители в атмосферния въздух могат да се очакват през зимния отоплителен сезон.

2.1.3. Източници на неприятни миризми.

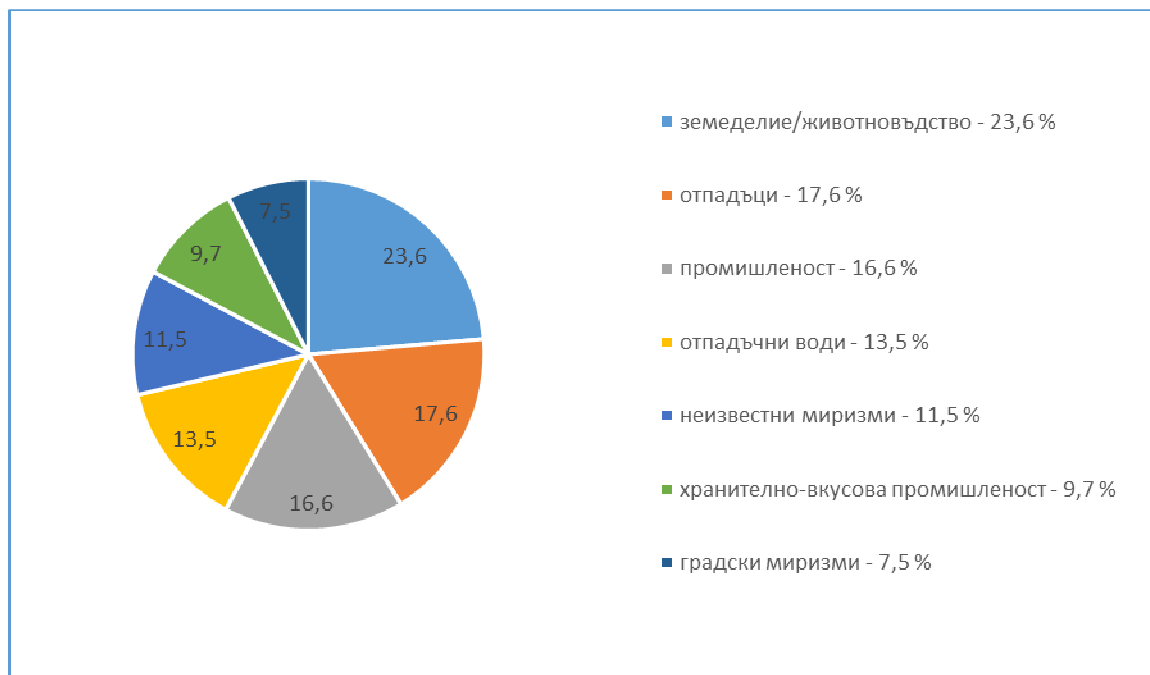
Неприятните миризми във въздуха са втората причина за оплаквания, постъпили от граждани, след шума в световен мащаб. Те водят до значително понижаване на качеството на живот и трябва спешно да бъдат взети под внимание.

Продължително излагане на миризми оказва значително въздействие върху засегнатите общности. Необходимостта от действия става все по-спешна с нарастващото признаване на всички нива на вредите от лошото качество на въздуха и влиянието му върху здравето и живота на хората. Намаляването на тези въздействия и подобряването на качеството на живот на засегнатите граждани изисква съвместен подход от всички заинтересовани страни. Хората често смятат, че миризмите, въпреки че са досадни, са безвредни. Съществуват обаче доказателства, че постоянното излагане на миризми може да има неблагоприятни ефекти, които надхвърлят простото неудобство. Хората в засегнатите райони могат да страдат от главоболие, дразнене в гърлото и очите, гадене, безсъние, безпокойство, стрес или дори респираторни проблеми.

В допълнение, миризмите влияят и върху качеството на живот (имат социален ефект) и могат да доведат до икономически въздействия (например за туризма или загуба на стойността на имуществото). Проблемите, свързани с миризмите могат да породят конфликти между гражданите и промишлеността, които трябва да живеят заедно във все по-ограничено пространство. Замърсяванията могат да доведат до възможни пречки за продължаване или разширяване на дейностите, излъчващи миризми.

Освен това, замърсяването с миризми често е симптом на по-широки екологични проблеми, причинени от нарастването на населението, урбанизацията и индустриализацията. Често свързани със замърсяването на въздуха, миризмите също така могат да влияят и върху замърсяването на почвата и водите, и санитарните проблеми (лошото управление на отпадъците). Освен това газовете, излъчвани от сметищата и съоръженията за отглеждане на животни, представляват смеси от метан (парникови газове) и токсични миризливи газове (напр. сероводород), като по този начин допринасят за изменението на климата. Следователно, проявите на миризма трябва да се разглеждат като сигнал за тревога и потенциален призив за оценка на въздействието върху околната среда.

Проведено проучване в редица европейски страни определя процентното разпределение на източниците на интензивно миришещи вещества, изобразено на Фигура 2.

Фиг.2. Процентно разпределение на източниците на интензивно миришещи вещества.

Всички нерегламентирани сметища на територията на общината са закрити през 2009 година. Закриването им е осъществено въз основа на изготвен подробен план за закриване на сметищата, който е съгласуван и одобрен от Директора на РИОСВ-Пловдив. Ежегодно Общинска администрация осъществява контрол върху закритите сметища в населените места, както и за образувани нови такива.

Много наболял проблем по отношение на миризмите се наблюдава в обект на територията на общината. В землището на село Труд на 250 м от жилищна зона, през 2014 г. е изградена инсталация за производство на Електроенергия от биологични отпадъци. От пускането в експлоатация през март 2015 г. до сега жители на селото протестират срещу Централата заради неприятните миризми. Многократно са подавани жалби още след като централата заработва. От въвеждането на обекта в редовна експлоатация през 2015 г. до 2019 г. РИОСВ-Пловдив извършва повече от 45 проверки на обекта – планови, по сигнали от граждани и медиите, по жалби и други.

Липсва всякакъв диалог между Инвеститора "Билд Инвест Сит" ЕООД и местното население. Обектът многократно е проверяван от РИОСВ-Пловдив. Извършен е и контролен мониторинг на емисиите от инсталацията, при който са установени завишени нива на азотни и серни оксиди, изпускани във въздуха.

Във връзка с многократни сигнали срещу неприятните миризми през месец август 2017 г. са извършени измервания с Мобилна автоматична станция – КАВ към ИАОС - Регионална лаборатория Пловдив. Станцията е позиционирана на адрес община Марица, с. Труд, ул. „Пирин“ в периода от 12 до 25 август 2017 г. и е извършила пробонабиране освен на обичайните замърсители на атмосферния въздух (оксиди и прах), и на специфични замърсители, които се свързват с източници на миризми – сероводород, толуен, ксилен. Резултатите от анализите показват, че няма превишения на пределно допустимите концентрации на измерваните показатели по

НАРЕДБА № 12 ОТ 15 ЮЛИ 2010 Г. ЗА НОРМИ ЗА СЕРЕН ДИОКСИД, АЗОТЕН ДИОКСИД, ФИНИ ПРАХОВИ ЧАСТИЦИ, ОЛОВО, БЕНЗЕН, ВЪГЛЕРОДЕН ОКСИД И ОЗОН В АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ и НАРЕДБА № 14 ОТ 23 СЕПТЕМВРИ 1997 Г. ЗА НОРМИ ЗА ПРЕДЕЛНО ДОПУСТИМИТЕ КОНЦЕНТРАЦИИ НА ВРЕДНИ ВЕЩЕСТВА В АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ НА НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА.

Друг идентифициран проблем, имащ отношение към разпространението на миризми, е регистрирано нерегламентирано наторяване на ниви в землището на село Труд с течен компост, който е изходен продукт на Централата за производство на електроенергия от биологични отпадъци.

Контролният орган РИОСВ-Пловдив, Общинските власти, РЗИ и други институции, работят в пълно съдействие за разрешаване на проблема на местно ниво.

2.1.4. Източници на информация за състоянието на атмосферния въздух на територията на общината.

На територията на община Марица няма мониторингов пункт част от Националната система за мониторинг на околната среда, чрез който да се следи качеството на атмосферния въздух и да се получава представителна информация за района.

Основен източник на данни за състоянието на въздуха е информационния масив, поддържан от РИОСВ Пловдив по години, включващ Регионални Доклади за състоянието на околната среда, Доклади от комплексни проверки, Регистър на постъпили сигнали на Зелен телефон и предприетите действия.

Косвен източник на информация са публикуваните данни от НСИ за количеството на емисиите на вредни вещества в атмосферата по видове замърсители и по икономически дейности. За събиране на първичните данни и за изчисляване на емисиите е използвана методика на НСИ и МОСВ, хармонизирана с методиката CORINAIR, която е разработка на Европейския съюз.

2.2. Води.

2.2.1. Състояние на повърхностните и подземните водни тела на територията на общината.

Рамковата Директива за водите въвежда нов подход в управлението на водите, като въвежда екологични норми и цели за качеството, обезпечаващи структурата и функционирането на водните екосистеми.

Повърхностни води

Община Марица е разположена върху речните тераси на 5 основни реки: Марица, Потока, Пясъчник, Стряма и Сребра.

Общата площ на речните корита възлиза на 285 ха.

В границите на територията на общината са формирани само няколко малки потоци постоянно или временно течащи води, водещи началото си или от водообилни

Р. Потока е ляв приток на р. Марица. Дължината ѝ е 56 км, която ѝ отрежда 75-то място сред реките на България.

Река Потока води началото си от извор-чешма в южното подножие на Средна гора на 447 м н.в., на шосето между селата Смилец и Свобода, община Стрелча. Тече в югоизточна посока през Горнотракийската низина, като от град Съединение до устието ѝ коритото ѝ е коригирано с водозащитни диги. Влива се отляво в река Марица на 170 м н.в., срещу село Оризаре, община Родопи.

Площта на водосборния басейн на реката е 423 км².

Р. Пясъчник е ляв приток на река Марица. Дължината ѝ е 72 км, което ѝ отрежда 44-то място сред реките на България.

Река Пясъчник води началото си от 1 512 м.н.в., на 300 м западно от връх Шилигарка (1 577 м) в Същинска Средна гора, под името Меча река. По цялото си протежение реката тече в югоизточна посока – до село Старосел в дълбока долина, а след язовир „Пясъчник“ – в Горнотракийската низина, където коритото ѝ е коригирано с водозащитни диги. Влива се отляво в река Марица на 155 м н.в., в североизточната част на град Пловдив.

Площта на водосборният басейн на реката е 663 км², което представлява 1,25% от водосборния басейн на Марица, а границите на басейна ѝ са следните:

- на югозапад – с водосборния басейн на река Потока;
- на северозапад – с водосборния басейн на река Луда Яна;
- на север, североизток и изток – с водосборния басейн на река Стряма.

Реката е с дъждовно-снежно подхранване, като максимумът е в периода февруари-юни, а минимумът – юли-октомври. Среден годишен отток при село Любен – 2,3 м³/сек, като нивото на реката зависи изцяло от изпускането на води от язовир „Пясъчник“ и през по-голямата част от времето е напълно безводна.

Река Стряма извира на 2 158 м н.в. под името Камениница от южното подножие на връх Вежен (2 198 m) в Златишко-Тетевенска планина на Стара планина. До град Клисуре тече на юг в дълбока долина с голям надлъжен наклон. След това завива на изток и югоизток, навлиза в Карловското поле и протича по южната му част. Тук коритото на реката е широко и плитко. След град Баня завива на юг и образува късия (около 3 км) Стремски (Чукурлийски) пролом между Същинска Средна гора на запад и Сърнена Средна гора на изток. След като излезе от пролома Стряма навлиза в Горнотракийската низина, където течението ѝ е бавно, с широко и плитко корито. При село Иван Вазово част от водите на реката са отклонени изкуствено в така наречената Дълга вада, главен напоителен канал (ГНК), който се влива самостоятелно в Марица. Същинската река Стряма се влива отляво в река Марица на 149 м надморска височина, на 2,3 км южно от село Маноле, Община Марица.

Река Сребра е разположена в Северозападната част на Сърнена Средна гора. Извира от „Габров дол“ от 696 м н.в. на 1,3 км югозападно от с. Свежен. Дължината ѝ е 21 км. Реката е известна още с имената *Златоселска река*, *Златна река*, *Злата*, понякога долното течение на реката е наричано с имената на притоците *Карадере* или *Азмак*. Площта на водосборния басейн на реката е 68 км², което представлява 0,12% от водосборния басейн на р. Марица а границите на басейна ѝ са следните:

- на запад и югозапад – с водосборния басейн на река Стряма;
- на изток – с водосборния басейн на Брезовска река.

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

За района на Община Марица са идентифицирани 7 повърхностни водни тела (ПВТ), от категория “реки”.

При определяне на химичното състояние на повърхностните водни тела са приложени изискванията на Директива 2013/39/ЕС, транспонирана в Наредба за стандарти за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители от 2010 г. Химичното състояние на повърхностните водни тела се оценява в два класа – добро и лошо, които се изобразяват съответно със син и червен цвят.

Химично състояние	
добро	лошо

За извършване на достоверна оценка е необходимо минималната честотата на анализ да бъде 12 пъти в годната (1 път месечно). Тези водни тела, които отговарят на средногодишните стойности на стандартите за качество на околната среда (СГС-СКОС) са в добро състояние, а за водните тела, в които се констатира превишаване на СГС-СКОС е определено лошо състояние. Във водните тела, в които не се извършва мониторинг на приоритетни вещества поради липсата на идентифициран натиск, химичното състояние е определено като «неизвестно».

Оценката на екологичното състояние/потенциал на повърхностните водни тела се извършва по класификационна система за биологични и физико-химични елементи за качество, и стандарти за качество на околната среда за химични елементи и специфични замърсители, включени в Наредба No Н-4 от 14.09.2012г. за характеризиране на повърхностните води. Екологичното състояние на повърхностните водни тела се оценява в пет класа: отлично, добро, умерено, лошо и много лошо, които се изобразяват с показаните в таблицата цветове.

Екологично състояние				
отлично	добро	умерено	лошо	много лошо

За оценка на екологичното състояние се разглеждат биологични и физико-химични елементи за качество. Водещи за определяне на състоянието са биологичните елементи.

Основните физико-химични показатели, по които се наблюдават отклонения са свързани с органично замърсяване-оротофосфати, общ фосфор, амониев азот, нитритен азот, нитратен азот, общ азот и БПК, причина за които са непречистени отпадъчни води от населени места, заустване на промишлени отпадъчни води и интензивна селскостопанска дейност.

Териториите на селищата Войсил, Бенковски, Радиново, Костиево попадат в повърхностно водно тяло с код BG3MA500R128 - р. Потока от гр. Съединение до устие. Типология на реката R13 - Малки и средни равнинни реки. Характеристиката на ПВТ, съгласно Доклад за състоянието на водите в Източноевропейски район за 2019 г. е посочена в Таблица 7.

Табл. 7. Характеристика на ПВТ с код BG3MA500R128

Код на водно тяло	Име на водно тяло	Биологични показатели	Физико-химични	Екологично състояние	Химично състояние	Изместващи показатели
-------------------	-------------------	-----------------------	----------------	----------------------	-------------------	-----------------------

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

			показатели			
BG3MA500R128	р.Потока от гр. Съединение до устие	лошо	умерено	лошо	добро	Макрозообен тос, БПК, NH ₄ , NO ₂ , PO ₄ , Робщ, Мп

Териториите на селищата на Строево, Труд и Царацово попадат в повърхностно водно тяло с код BG3MA500R118 - р. Пясъчник от яз. Пясъчник до устие и ГОК-3 ,с. Строево, с. Труд. Типология на реката R13 - Малки и средни равнинни егейски реки. Характеристиката на ПБТ ,съгласно Доклад за състоянието на водите в Източнобеломорски район за 2019 г. е посочена в Таблица 8.

Табл. 8. Характеристика на ПБТ с код BG3MA500R118

Код на водно тяло	Име на водно тяло	Биологични показатели	Физико-химични показатели	Екологично състояние	Химично състояние	Изместващи показатели
BG3MA500R118	р.Пясъчник от яз.Пясъчник до устие и ГОК-3, с. Строево, с. Труд	умерено	добро	умерено	добро	Макрозообен тос

В повърхностно водно тяло с код BG3MA500R217 – р. Марица от р. Въча до р. Чепеларска, ГК-2, 4, 5 и 6 и Марковки колектор попадат териториите на селищата : Динк, Граф Игнатиево, Рогош, Войводиново, Желязно, Крислово, Калековец, Скуtare.

Типология на реката R12 - Големи равнинни реки. В Таблица 9 са посочени актуалните характеристики на ПБТ.

Табл. 9. Характеристика на ПБТ с код BG3MA500R217

Код на водно тяло	Име на водно тяло	Биологични показатели	Физико-химични показатели	Екологично състояние	Химично състояние	Изместващи показатели
BG3MA500R217	Марица от р. Въча до р. Чепеларска, ГК-2, 4, 5 и 6 и Марковки колектор, R12	умерено	добро	умерено	добро	Макрозообен тос, Макрофити, Фитобентос, р.Марица гр.Пловдив 1км след ГК- NH ₄ , PO ₄

В повърхностно водно тяло р. Стряма от вливане на р. Пикла до устие с код BG3MA400R076 попада територията на едно селище – Трилистник. Актуалните характеристики са посочени в Таблица 10.

Табл. 10. Характеристика на ПБТ с код BG3MA400R076

Код на водно тяло	Име на водно тяло	Биологични показатели	Физико-химични показатели	Екологично състояние	Химично състояние	Изместващи показатели
BG3MA400R076	р. Стряма от вливане на р.					Макрозообен тос

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

	Пикла до устие	умерено	добро	умерено	добро	
--	----------------	---------	-------	---------	-------	--

Територията на с. Маноле се намира в повърхностно водно тяло с код BG3MA300R075 - ГОК Азмака и ГОК Карадере.

Табл. 11. Характеристика на ПВТ с код BG3MA300R075

Код на водно тяло	Име на водно тяло	Биологични показатели	Физико-химични показатели	Екологично състояние	Химично състояние	Изместващи показатели
BG3MA300R075	ГОК Азмака и ГОК Карадере, R13	лошо	умерено	лошо	добро	Макрозообен тос, Фитобентос, БПК, NH ₄ , NO ₂ , Нобщ, PO ₄ , Робщ (2018-2019)

Територията на с. Манолско Конаре попада в повърхностно водно тяло р. Марица от р. Чепеларска до р. Омуровска с код BG3MA350R211.

Табл. 12. Характеристика на ПВТ с код BG3MA350R211

Код на водно тяло	Име на водно тяло	Биологични показатели	Физико-химични показатели	Екологично състояние	Химично състояние	Изместващи показатели
BG3MA350R211	р. Марица от р. Чепеларска до р. Омуровска, R12	умерено	умерено	умерено	добро	Макрозообен тос, NH ₄ , PO ₄

Територията на с. Ясно поле е в повърхностно водно тяло с код BG3MA300R066 - р. Сребра долно течение.

Табл. 13. Характеристика на ПВТ с код BG3MA300R066

Код на водно тяло	Име на водно тяло	Биологични показатели	Физико-химични показатели	Екологично състояние	Химично състояние	Изместващи показатели
BG3MA300R066	р. Сребра долно течение, R13	лошо	умерено	лошо	добро	Макрозообен тос, БПК, NH ₄ , NO ₂ , PO ₄ , Робщ, Мп

Анализирани са резултатите от извършения мониторинг на повърхностни води от пунктовете на Национална автоматизирана система за екологичен мониторинг (НАСЕМ) на територията на общината.

Изводът е, че екологичното и химично състояние на повърхностните водни тела за 2019 г. в общината е добро, с изключение на следните речни участъци:

- ГОК Азмака и ГОК Кара Дере - водното тяло е в лош екологичен потенциал по биологични елементи за качество-дънна макробезгръбначна фауна и фитобентос-кремъчни (диатомови) водорасли. В пункт „ГОК-Азмака преди с.Маноле” се

установява превишаване на стандартите за качество за добро състояние по БПК, амониев азот, азот нитритен, общ азот, общ фосфор и ортофосфати.

- Река Потока от гр.Съединение до устие - през 2019 г.водното тяло е в лошо екологично състояние по биологични елементи за качество-дънна макробезгръбначна фауна. В пункт „Река Потока след гр.Съединение” се констатира превишаване на стандартите за качество по БПК, азот амониев, азот нитритен, ортофосфати, общ азот и общ фосфор.Във водното тяло се заустват битово-фекални отпадъчни води от гр. Съединение и други населени места, както и производствени отпадъчни води от предприятията в района.

- Река Сребра долно течение - лошото екологично състояние се дължи на заустване в р. Сребра на битови отпадъчни води от гр. Раковски и други населени места. При сравняване на резултатите от проведеният мониторинг през 2019 г. с данните от 2018 г. не се наблюдава подобряване на състоянието на водното тяло по биологични и физико-химични елементи. През 2019 г. в пункта р. Сребра след гр. Раковски се констатира отклонение от стандартите за добро състояние по следните физико-химични показатели: БПК, амониев азот, азот нитритен, общ азот, ортофосфати, общ фосфор и манган.

Мониторинг на повърхностните води

Площта на повърхностните води - реки, открити водни тела, отводнителни и напоителни канали на територията на община Марица заемат 5,46% от територията на общината.

Основната цел на мониторинга на водите и на зоните за защита на водите (ЗЗВ) е да осигури необходимите данни за съгласуван и изчерпателен преглед и оценка на състоянието на водните тела и ЗЗВ. Мониторингът се извършва по одобрени от Министъра на околната среда и водите програми, разработени в съответствие с характеристиките на водните тела, идентифицирания антропогенен натиск, както и във връзка с оценка на дълго сročните тенденции на промени те във водните екосистеми. Допълнителна информация за натиска и въздействието от антропогенна дейност, оценка на състоянието на водните тела и ефекта от изпълнението на програмите от мерки в ПУРБ е осигурена от провеждания собствен мониторинг, регламентиран в съответствие с издадените комплексни разрешителни, разрешителни за водоползване и ползване на водни обекти. Данните от наблюденията и оценките, получени в резултат от мониторинга на водите, както и на собствения мониторинг са основа за осъществяване на контрол и за налагане на санкции при нарушаване на нормативните изисквания. Данните от собствения мониторинг и резултатите от извършения контрол на параметрите на разрешеното използване на водите са основание за определяне на таксите за водовземане, за ползване на воден обект и за замърсяване на водите.

Програмите за мониторинг на водите включват програми за контролен, оперативен и при необходимост – проучвателен мониторинг, които се подготвят и изпълняват в рамките на всеки период на ПУРБ.

Основната цел на контролния мониторинг е осигуряване на необходимата информация за състоянието на всички елементи за качество, използвани при оценката на екологичното и химично състояние на водното тяло. Целта на разработената програмата за оперативен мониторинг е да определи състоянието на водните тела, за които съществува риск да не постигнат добро състояние, както и да се извърши оценка на всички изменения в тяхното състояние, които са резултат от прилагането на програми от мерки. Оперативният мониторинг се изпълнява за всички водни тела,

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

които въз основа на оценка на натиска и въздействието или на проведен мониторинг са определени като изложени на риск от непостигане на екологичните цели, както и за онези водни тела, в които заустват замърсители от списъка на приоритетните вещества.

Съгласно програмата за мониторинг през 2019 г. на територията на община Марица е проведен мониторинг на повърхностни води в 3 пункта , както следва:

- р. Стряма преди вливане в р. Марица при с. Маноле, код BG3MA00041MS0400;
- р. Марица бент с.Маноле, код BG3MA00395MS0390;
- ГОК-Азмака преди с.Маноле, код BG3MA00396MS0392.

Анализирани са 19 физикохимични показатели, 11 специфични показатели и 14 приоритетни показатели. Установените стойности на показателите са сравнени със Стандарта за качество на околната среда – Максимално допустима концентрация (СКОС-МДК) и със Стандарта за качество на околната среда – Средно-годишна стойност (СКОС-СГС). Отклонение в стандартите за качество са установени в пункт ГОК-Азмака преди с.Маноле – по показатели БПК₅, азот нитритен, фосфати и общ фосфор през първото полугодие и еднократно през годината нехарактерно замърсяване със специфични вещества: алуминий и манган на пункт р. Марица, бент Маноле.

Една от основните цели е да се постигне "добро състояние" на повърхностните води, чрез избор на цели за качество и подходящи мерки. Специфичните цели и мерки за подобряване на качеството на повърхностните води са определени в плановете за управление на речните басейни (изготвени от 4-те Басейнови дирекции), които са одобрени през 2016 г., и които ще се актуализират на всеки шест години.

Екологичното и химичното състояние на повърхностните води се определя на базата на получените данни от програмите за мониторинг. Въз основа на характеризирание и оценка на въздействията, басейновите дирекции разработват програми от мерки за постигане на „добро състояние” на водите.

Планираните мерки са в следните насоки:

- регулиране на заустването на отпадъчни води, изграждането на ПСОВ и доизграждане на канализационни системи;
- насърчаване на екологично земеделие;
- редуцията на влиянието на съществуващите ВЕЦ и баластриери;
- възстановяване на речни корита, регулиране на оттока и осигуряване на екологичен минимум;
- контролиране и ограничаване на добива на инертни материали;
- почистване на нерегламентирани сметища;
- забрана за сечи на естествена дървесна растителност по бреговете и островите и залесяване с подходящи местни видове;
- възстановяване и създаване на влажни зони;
- подобряване на стопанисването и състоянието на хвостохранилищата.

За ПВТ с код BG3MA500R217 и име „Р.Марица от р. Въча до р.Чепеларска, ГК-2, 4,5 и 6 и Марковки колектор“, въз основа на преглед на значимите видове натиск и въздействие в резултат на човешката дейност върху състоянието на повърхностните води и икономически анализ на водовземането са определени следните цели за постигане на "добро екологично състояние" в Планът за управление на речните басейни, за които Община Пловдив е определена като институция, отговорна за реализирането им:

- Реконструкция на ПСОВ;
- Реконструкция / подмяна на канализационна мрежа.

Риск от наводнения

Директива 2007/60/ЕО относно оценката и управлението на риска от наводнения (Директива за наводненията) създава рамка за оценка и управление на риска от наводнения в държавите - членки на Европейския съюз, като се създаде база за подобряване управлението на риска от наводнения и се цели намаляване на неблагоприятните последици за човешкото здраве, околна среда, културното наследство и стопанската дейност.

Наводненията са естествени природни явления, които не могат да бъдат избегнати. За нашата страна те се определят като най-значимото природно бедствие, нанесло щети за стотици милиони левове само през последните няколко години. Наред с пораженията, които нанасят, наводненията като естествен природен феномен играят важна роля за поддържане на баланса в природата. Те са важен екологичен фактор за поддържане на водните екосистеми.

За разлика от другите природни бедствия, наводненията се поддават в значителна степен на прогнозиране както по отношение на възникването и разпространението им, така и по отношение на възможните последици. Нанесените щети от наводнения през последните години са показател, че обществото не е достатъчно подготвено да се противопостави на този нарастващ риск.

Районите със значителен потенциален риск от наводнения и районите с вероятност от значителен потенциален риск от наводнения, съгласно чл. 146г от Закона за водите са определени на база предварителна оценка от БДУВР „Източнобеломорски район“. Класифицирането им като такива райони, е извършено на база обстоен анализ и създаване на гео-база данни с информация за значимите минали и потенциални бъдещи наводнения, съгласно ПОРН за Източнобеломорски район и в частност за област Пловдив.

Територията на област Пловдив попада в Източнобеломорски район по ПУРБ и по-конкретно е обхванат от Басейна на река Марица. Пловдивското поле е много равно, има незначителен наклон към р. Марица. Поради малкия наклон реките образуват мочури. Обстановка, която води до наводнение, почти винаги се свързва с обилни валежи. Направеният анализ в ПОРН показва, че основна причина за регистрираните в басейна на река Марица наводнения са разливанията на реки, причинени от изключително интензивни и продължителни валежи – 96 от общо 116 минали наводнения.

В хода на разработването на ПОРН и установяването на териториите, застрашени от минали и потенциални наводнения, е изследвана възможността да бъдат намалени значителните неблагоприятни последици за чувствителните зони. За тази цел са обследвани наличните ретензионни низини, разположени по протежение на реките като естествени водозадържащи повърхности. Такива са повечето земеделски земи в поречието на големите реки, включително намиращи се зад защитна линия от диги. При тези случаи се налага съзнателно разрушаване на дигите, за да може водният обем, преминал през разрушената дига да облекчи и намали високата вълна в основното течение

Съгласно Предварителната оценка на риска от наводнения за Източнобеломорски район

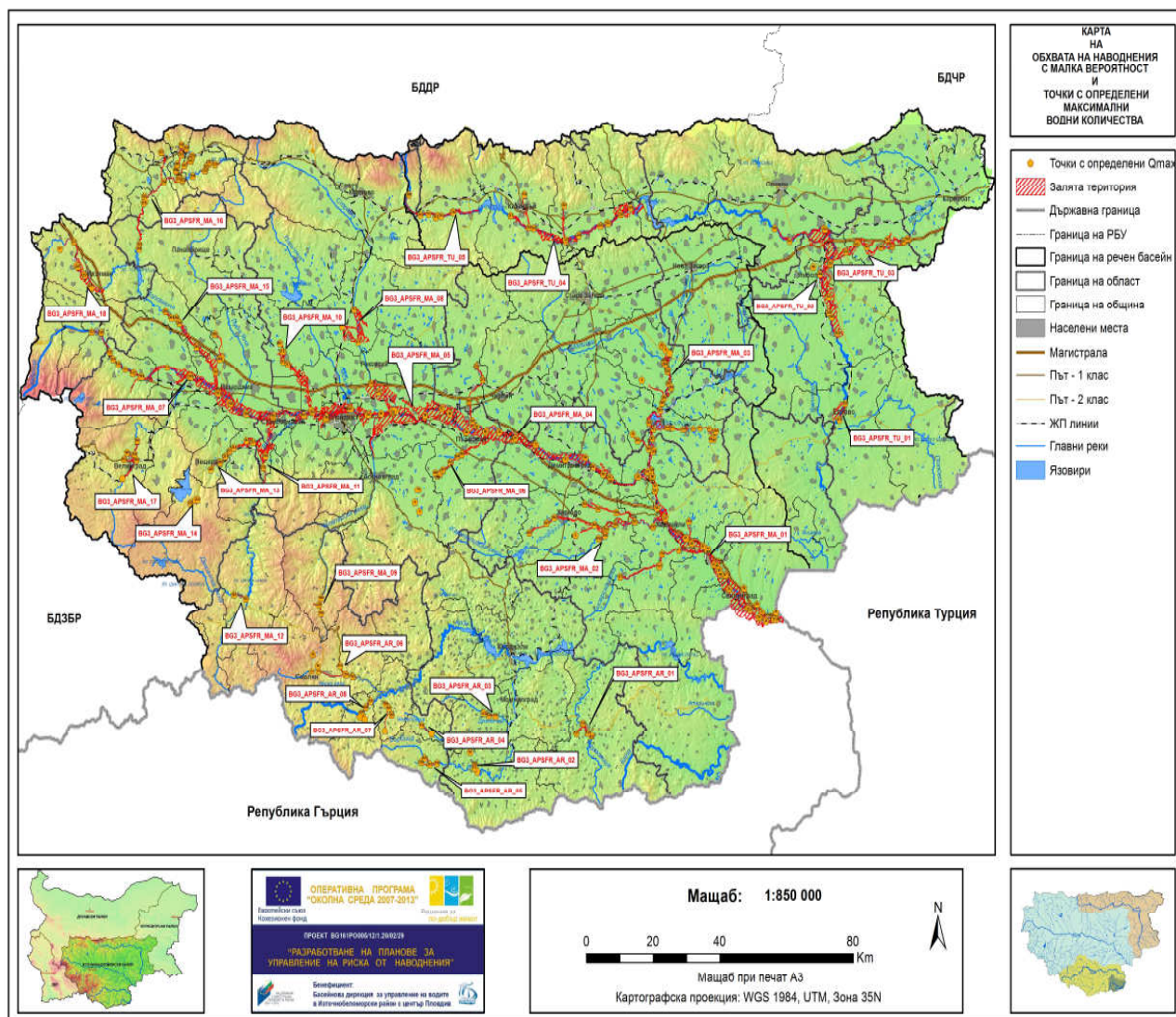
- районите със значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН) в обособената територия на община Марица са два (Таблица 14):

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

- р. Марица – Пловдив, като се обхващат общините: Първомай, Раковски, Садово, Марица, Родопи, Асеновград и Пловдив;
- р. Потока – Съединение – обхваща общини Родопи, Марица и Съединение.

Табл. 14: РЗПРН в община Марица

№	Код на РЗПРН	Име на РЗПРН	Поречие	Населено място	ЕКАТТЕ	Община
1	BG3_APSFR_MA_05	р. Марица - Пловдив	Марица	Рогош	62858	Марица
				Маноле	47086	
				Трилистник	73122	
				Скуtare	66915	
				Костиево	38950	
				Калековец	35300	
2	BG3_APSFR_MA_10	р. Потока - Съединение	Марица	Костиево	38950	Марица
				Радиново	61412	
				Войсил	12019	

Фиг. 4. Карта на заплахата от наводнения в ИБР

Източник на информацията за следващите четири илюстрации е Планът за управление на речните басейни в Източнобеломорски район за 2010 – 2015 г., Басейнова дирекция за управление на водите на Източнобеломорски район, Пловдив.

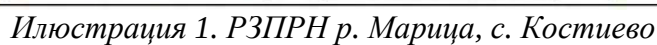
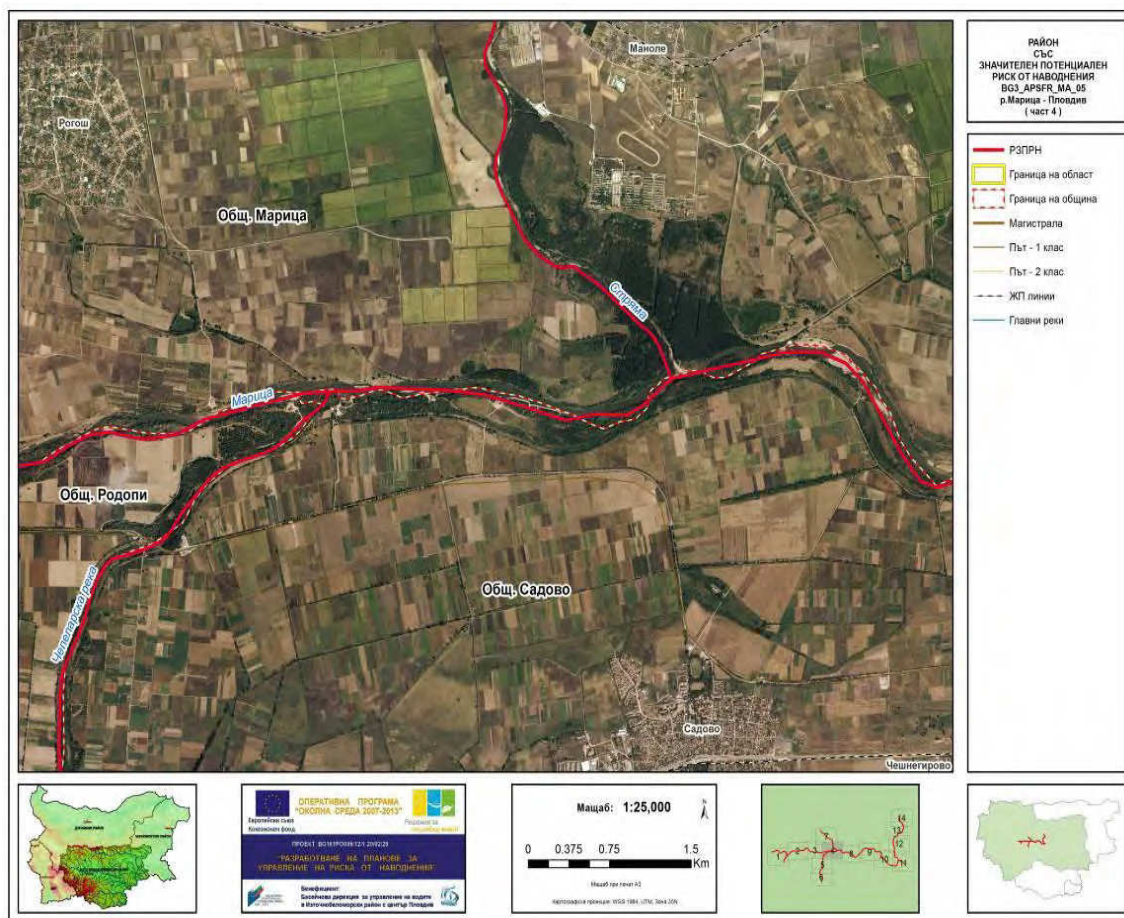

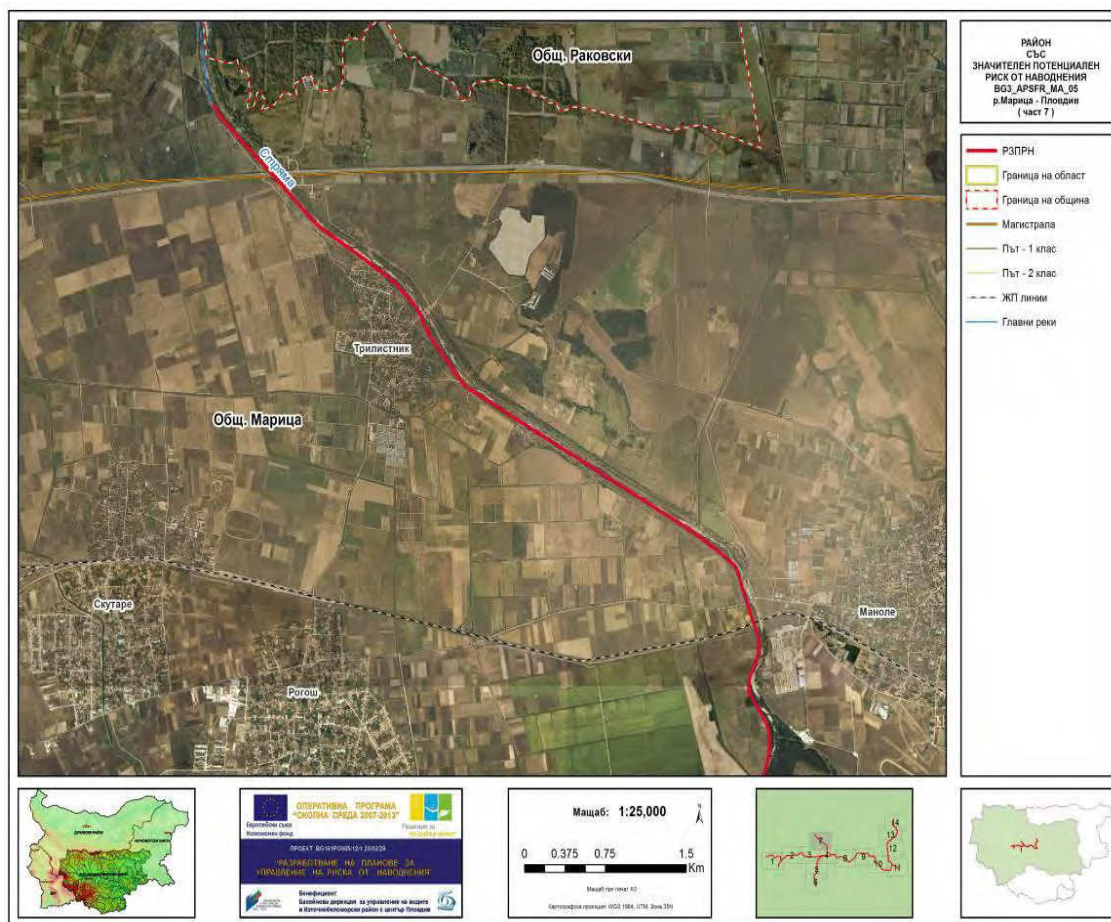
Иллюстрация 2. РЗПРН р. Марица, с. Рогош

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

Илюстрация 3. РЗПРН р. Марица, с. Маноле

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

В ПУРН на ИБР са идентифицирани основните проблеми и са определени приоритети и цели за управление на риска от наводнения по РЗПРН. За община Марица програмата от мерки е визуализирана в Таблица 15.

Табл.15. Програма от мерки

Код на РЗПРН	Наименование на мярката	Описание	Включени територии на селища	Код на ПВТ
BG3_APSFR_MA_05	Въвеждане и изпълнение на изисквания за добро земеделско и екологично състояние на селскостопанските площи	Поддръжане на добро земеделско и екологично състояние на селскостопанските площи във водосбора на р. Марица. Обхваща 50000 дка	Маноле Трилистник	BG3MA400R076
	Реконструкция и поддръжане на корекциите	Поддръжка на защитните диги на р. Стряма в зоната на с. Трилистник и с. Маноле (2X6500м), вкл. периодично почистване	Маноле Трилистник	BG3MA400R076

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

		откосите и короната на дигите от дървета и храсти(50дка)		
	Възстановяване на компрометирани диги	Възстановяване на слегнали участъци на защитните диги на р. Стряма в зоната на с. Трилистник и с. Маноле. Надграждане с 2,5 м на 3000 м.	Маноле Трилистник	BG3MA400R076
	Осигуряване на обществена подготвеност за реакция при заплаха от наводнение	Осигуряване на обществена подготвеност за реакция при заплаха от наводнение чрез: 1)предоставяне на актуална информация на страницата на общината, свързана с въпросите на наводненията; 2) публикуване в местни медии на рубрики, свързани с въпросите на наводненията; 3)разпространение на радиосъобщения; 4)разпространение на дигитални/флаери по въпросите на наводненията.	Маноле Трилистник	BG3MA400R076
	Забрана на голи сечи във вододайните зони с последващо изкуствено обновяване	Забрана на голи сечи във вододайните зони с последващо изкуствено обновяване, с изключение на акация и топола.	Маноле Трилистник	BG3MA400R076
	Ограничаване и/или недопускане на нови негативни промени в хидрологичните особености на водни тела	Ограничаване и/или недопускане на нови негативни промени в хидрологичните особености на водни тела, резултат от изграждане на нови ВЕЦ, баластиери и др. дейности,	Маноле Трилистник	BG3MA400R076

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

		ведещи до негативни промени в хидрологията на реките.		
BG3_APSFR_MA_10	Ликвидиране замърсяванията в границите на СОЗ	Въвеждане на система за строг контрол върху замърсителите в поречието на р. Потока	Войсил Костиево	BG3MA500R128
	Въвеждане и изпълнение на изисквания за добро земеделско и екологично състояние на селскостопанските площи	Поддържане на добро земеделско и екологично състояние на селскостопанските площи във водосбора на р. Марица. Обхваща 50000 дка	Войсил Костиево	BG3MA500R128
	Почистване на речни участъци и дерета за осигуряване преминаването на висока вълна	Периодично почистване на коритото на р. Потока – 3000 м нагоре по течението от моста на магистрала „Тракия“ и 4500 м надолу, площ за почистване – 150 дка.	Войсил Костиево	BG3MA500R128
	Забрана на голи сечи във вододайните зони с последващо изкуствено обновяване	Забрана на голи сечи във вододайните зони с последващо изкуствено обновяване, с изключение на акация и топола.	Войсил Костиево	BG3MA500R128
	Ограничаване и/или недопускане на нови негативни промени в хидрологичните особености на водни тела	Ограничаване и/или недопускане на нови негативни промени в хидрологичните особености на водни тела, резултат от изграждане на нови ВЕЦ, баластиери и др. дейности, водещи до негативни промени в хидрологията на реките.	Войсил Костиево	BG3MA500R128

Вероятността обаче за проява на катастрофално високи води и наводнения на територията на общината е малка поради гъстата хидрографска мрежа и свързаност на водните обекти от различен тип, както и наличието на сравнително големи язовирни

системи и многобройни стопански микрорязовири, и не на последно място равнинният релеф, които в съвкупност забавят валежното оттичане и по този начин преразпределят голям дял дори и от обилните поройни валежи за подхранване на подземните води. Доколкото съществува риск от опасно високи води и заливане на прилежащи земи, той отново би се очаквал за реките Пясъчник и Потока и отчасти за деретата около с. Строево и по-малко за р. Стряма, но главно в участъци с плитки, затлачени речни корита и неукрепени брегове.

Използване на повърхностнотечащите води

„Територията на община Марица попада в най-силно антропогенизираната низинна част от водосбора на р. Марица под дългогодишното въздействие предимно на агропроизводство, базирано на използване на голям обем води, каквото е оризопроизводството и поливното земеделие. Изградената хидромелиоративна мрежа от главни и вътрешни напоителни канали включва едни от най-значимите ХТС в цялата област, например: Главни напоителни канали „Марица - 1" или „Ениарк" - 26 км, „Марица - 2" - 12,2 км, „Марица - 3" - 17,5 км и гъста мрежа напоителни канали с обща дължина на цялата канална мрежа над 120 км. Разпределена върху площта на общината се получава средна гъстота от 0,350 км канали на 1 кв. Км площ. Използваните води са главно повърхностнотечащи, но се включва и значителен дял подземни води чрез многобройни ПС (особено в периоди на маловодие и недостиг на речни води).“

Главни източници на повърхностнотечащи води са р. Тополница чрез Напоителна система „Тополница" с главен канал „Лесичево-Стряма", минаващ северно от територията на община Марица и прехвърлени води от Каскада „Белмекен-Сестримо" към Горнотракийската низина чрез канал „Алеко-Потока" на юг. Южните части на общината попадат и в други напоителни системи: НС „Алеко-Пазарджик" (площи от долното течение на р. Потока) с основен водоизточник Баташки водносилков път чрез канала „Алеко-Потока", НС „Алеко-Потока" между крайния участък на едноименния канал и р. Потока с главен водоизточник излишни води от НС „Тополница" и НС „Пловдив" - площи между левия бряг на р. Марица и канала Ениарк с главен водоизточник р. Марица чрез този канал, като съществува възможност за компенсиране на евентуален воден дефицит чрез основния канал на изравнителя на яз. „Пясъчник".

Добре развитата канална мрежа е една от предпоставките за високодобивно земеделие/ориз, зеленчуци, ягоди и т.н./. За нуждите на оризопроизводството нивелираните полета (оризища) се захранват с вода от главните напоителни канали чрез свързаните с тях вътрешно-канални мрежи.

Ако за област Пловдив 93 % от поливните земеделски земи се напояват гравитачно, то в Община Марица то е 100% . Въпреки това, поливното земеделие е в незавидно положение, като трайно ежегодно се отчита намаляване на ползваната вода за напояване на селскостопански култури и ползване на поливните площи по предназначение.

Очертават се следните основни проблеми :

- ✓ съоръженията са силно амортизирани и имат нужда от ремонтно-възстановителни работи;
- ✓ големи водозагуби - до 70%., което води до постоянно повишаване цената на водата;
- ✓ главната и разпределителната канална мрежи са строени през 60-70 години на 20 век , при условия на ограничена водообеспеченост от водоизточника и без отчитане на водозагубите;

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

- ✓ в напоителната канална мрежа се заустват битовите и производствените отпадъчни води;
- ✓ неконтролируемо е изхвърлянето в тях на отпадъци от земеделското производство.
- ✓ като собственост на държавата, напоителните канали се стопанисват от "Напоителни системи" ЕАД, поради което общината не може пряко да въздейства по поддръжката и опазването им от вредителски действия;
- ✓ в община "Марица" няма създадена "Еко-полиция" за по-ефективен контрол на замърсяването и разрушаването на напоителните съоръжения.

Община Марица не може да предприеме достатъчно ефективни самостоятелни действия по подобряване състоянието на ХМФ, в частност - държавния, но може да изисква, в плановите и стратегически документи от по-високите нива да се включи изготвянето на приложима програма за възстановяване на поливните площи, чрез осигуряване на необходимите средства за ремонт, реконструкция и модернизация на съоръженията на ХМФ.

Важен момент в действията на общинската управа, който ще предхожда по-конкретното планиране на мерки и дейности, е изработването на "Общинска програма за оптимизация на напояването" - методическо ръководство и предварителни проучвания по изтъкнатите по-горе проблеми. По отделните теми, след приемане на програмата ще се изготвят инвестиционни проекти, чиято реализация ще има многостранен ефект. Гаранция за успешни резултати, ще бъдат съвместните действия на общината.

Повърхностните водни площи от типа на язовирни системи - при селата Труд, Граф Игнатиево и Войводиново и някои малки стопански язовири, пръснати по цялата територия на общината, освен че са свързани с каналите на ННС и ВКМ с основно предназначение за напояване, се използват още за рибовъдство, а същесъвременно са и традиционни естествени местообитания - развъдници на водолубиви птици и животни. За равнинен тип територии такива водни площи са и най-благоприятните места за крайноседмичен отдих и рекреация, както и за любителски риболов, а наличието на някои местообитания на интересни видове от животинския свят са понякога обект на т.нар. специализиран туризъм. В този аспект може да се направи извод, че на територията на община Марица има определен природен рекреационно-туристически потенциал.

Подземни води

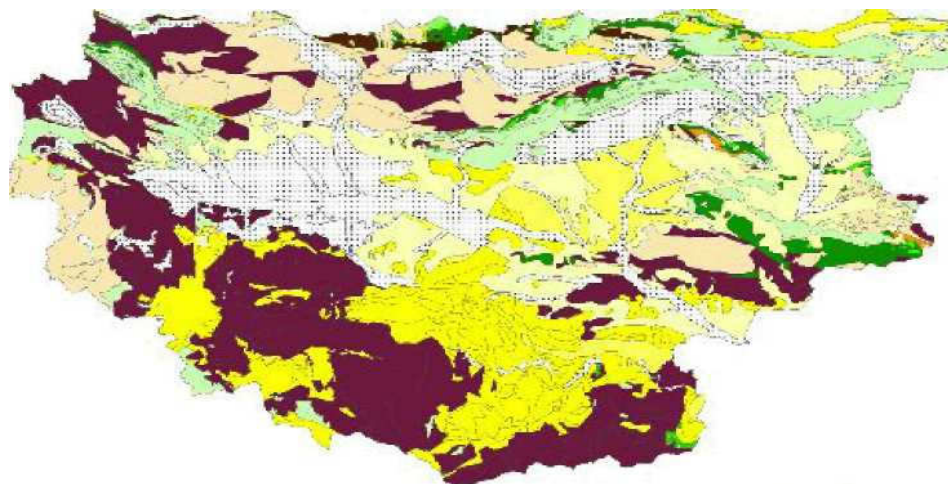
Подземните води на територията на общината и водоносните пластове се разпростират на площ 2093 км², като обемът на подземните води достига 4 млрд. м³. От този огромен обем подземни води би могло да се изчерпва толкова, колкото се възстановява от реките и притоците, а именно 1,47 млрд.м³. Част от тези огромни запаси се използват за водоснабдяване на населените места и за напояване като за целта са изградени подходящи водовземни съоръжения.

Идентификацията на подземните водни обекти е свързана с геоложката основа (фиг. 5) и разпространението на хроностратиграфските единици:

Неоген - неогенските материали се срещат в грабеновидните понижения на басейна. В повечето от тях те са покрити от кватернерни наслаги и не се разкриват на повърхността, с изключение на Горнотракийската низина и Свиленградското понижение. Те са представени от теригенни материали на -предимно глини, левролити,

глинести пясъци и пясъчливи глини, с прослойки от пясъци, конгломерати, въглища. С най-широко разпространение са алувиално-пролувиалните седименти на Ахматовската свита;

Кватернер - широко разпространен в Източнобеломорския басейн, във всички свои разновидности: алувий, пролувий, делувия, колувий и т.н. Според местоположението и произхода си се разкриват теригенни скали с различна зърнометрия - от валуни в пролувиално-алувиалните наслаги в Родопите и склоновете му, през чакъли, пясъци до глини в изветрителните кори на по-стари финотеригенните кали. Най-големи натрупвания на кватернерни наслаги - предимно на пролувий и алувий има в наложените грабеновидни депресии - Горнотракийската, Карловската и т.н. В терасите на повечето реки са се отложили алувиални материали - пясъци, чакъли, глини.

Фиг.5. Геоложка основа на района (база на БДИБР)

Според хидрогеоложката подялба на България (фиг.6) Община Марица попада в Централна Южна България, в поречието на средна Марица (Маришкия воден басейн). Той се характеризира със значителна водообилност – Таблица 16.

Фиг. 6. Хидрогеоложкото райониране на България

Хидрогеоложките условия на територията на област Пловдив, се характеризират с карстови, пукнатинни и порови подземни води.

Карстови води се съдържат основно в мраморните тела на Добростанската свита, отчасти и в други свити с докамбрийска възраст, както и в палеогенските - неогенските карбонатни седименти. Подхранването на карстовите води се осъществява от валежи и повърхностни води от речно-овражната мрежа. Дренират се в речно-овражната мрежа чрез извори с променлив дебит и чрез водовземни съоръжения.

Пукнатинни води са формирани в палеогенските и докамбрийските скали. Подземните води са безнапорни, с плитка циркулация в хипергенната им напукана и изветряла зона. Подхранването на пукнатинните води е основно от валежи. Дренират се в хидрографската мрежа чрез извори с променлив дебит.

Порови води са акумулирани в чакълесто-песъчливите неогенски седименти и кватернерни алувиални и делувиални образувания. Подхранването на поровите води е от атмосферни валежи и от пукнатини и карстови води. Дренирането им е в речно-овражната мрежа и чрез водовземни съоръжения.

Табл. 16. Количествена характеристика на подземните води в басейна на р.Марица

Тип на водите	Воден ресурс, l/s		
	експлоатационен	експлоатиран	свободен

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

Пукнатинни и карстово пукнатинни води	1870	520	1350
Карстови води	4645	1825	2820
Порови води	23250	11410	11840
Общо количество	29765	13755	16010

Пористите материали и най-вече алувиалните кватернерни отложения са най-значителния акумулатор на подземни води в района.

Естественият ресурс на подземните води на територията на община Марица се представя от порови води в две подземни водни тела:

1. "Порови води в кватернер - Горнотракийска низина" с код BG3G000000Q013;
2. "Порови води в Неоген - Пазарджик-Пловдивския район" с код BG3G000000N018.

Съгласно последният Доклад за състоянието на водните тела в ИБР, 2019 г. характеристиките на подземните водни тела в Община Марица са следните:

Табл.17. Химично състояние на ПВТ

Код	Наименование	Химично състояние	Показатели на замърсяване
BG3G000000Q013	Порови води в кватернер - Горнотракийска низина	лошо	Манган Фосфати
BG3G000000N018	Порови води в Неоген - Пазарджик-Пловдивския район	лошо	Фосфати Обща алфа-активност Цинк Сума Тетрахлоретилен и Трихлоретилен

Табл.18. Количествено състояние на ПВТ

Код	Естествен ресурс, л/с	Разполагам ресурс, л/с	Общо черпене, л/с	Експлоатационен индекс, %	Количествено състояние
BG3G000000Q013	9055	8319	3804,8	45,73	добро
BG3G000000N018	3666	3367	3053,9	90,69	добро

Подземно водно тяло „BG3G000000Q018” - Порови води в Кватернер-Горнотракийска низина е с изчерпан позволен свободен ресурс. В тази връзка препоръчително е намаляване на загубите по Водоснабдителните системи, които черпят от подземно водно тяло „BG3G000000Q018”.

Мониторинг на подземните води

За използваните подземни води за водоснабдителни цели се провежда редовно мониторинг от ИАОС – Регионална лаборатория Пловдив. Наблюдението на подземните води за питейни нужди на територията на община Марица съгласно програма за контролен мониторинг на химичното състояние на подземни води на територията на БДИБР (2019-2020 г.) се извършва в 2 пункта от НСМОС, а именно:

- BG3G000000QMP040 - Труд, 4 Сондажа - ПС - ПБВ;
- BG3G000РТМР128 - Бенковски, Сондаж - двор Дако Мечкаров

Изследванията на подземните води при мониторинга се извършват по следните показатели: активна реакция, амониев йони, електропроводимост, калий, калций, карбонатни йони, магнезий, нитрити, нитрати, общ сух остатък, обща твърдост, перманганатна окисляемост, разтворен кислород, сулфатни йони. Освен това са провеждани изследвания за арсен, живак, мед, никел, олово, хром (шествалентен и

тривалентен) и цинк. Еднократни превишения са отбелязани по показател нитрати и в двата наблюдавани пункта.

Една от основните цели е да се постигне "добро състояние" на подземните водни тела (ПВТ), чрез избор на цели за качество и подходящи мерки. Специфичните цели и мерки за подобряване на качеството на подземните води са определени в планове за управление на речните басейни. Дейностите и програмите от мерки за намаляване на замърсяването с нитрати от земеделски източници се планират и разработват в съответствие с Директива 91/676/ЕИО, която е транспонирана в българската Наредба №2/2007 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници. Тези дейности и програми са част от програмите от мерки, включени в планове за управление на речните басейни и се изготвят за период от четири години, който започва на 4 април 2008 г.

В националното законодателство са определени стандарти за качество на подземните води с Наредба №1 от 10.10.2007 г. за проучване, ползване и опазване на подземните води, където са посочени и изискванията за определяне на прагове на замърсяване на подземните води. На базата на тези изисквания в България е разработена методика за определяне на праговете за замърсяване на подземните води и класификационна система за химичното състояние на подземните водни тела. Чрез прилагане на методиката подземните водни тела са разпределени в 5 категории и за тях са определени прагови стойности за всеки от 4-те райони на басейново управление. Така определените прагове за подземни води са утвърдени и включени в ПУРБ на районите за басейново управление.

За подземни водни тела с код BG3G000000Q013 Порови води в Кватернер - Горнотракийска низина и на водното тяло с код BG3G000000NQ018 Порови води в Неоген - Кватернер - Пазарджик - Пловдивския район **са определени следните мерки с ПУРБ:**

- Събиране и картиране на информация за нерегламентирани сметища;
- Мерки по приложен списък за забрани и ограничения в защитени и незащитени подземни водни тела;
- Събиране на актуална информация за местоположението и текущото състояние на складове за пестициди.

2.2.2. Минерални води – местонахождение, характеристики, дебит, използване, потенциал.

На територията на община Марица има термоминерално находище, което се намира в землището на с. Войводиново. То е установено през 1967 г. при геоложки проучвания от Геологопроучвателно предприятие в Асеновград при прокарване на проучвателен сондаж с дълбочина 614 м. През 1972-1973 г. за проучване на находището предприятието в Асеновград прокарва два проучвателно-експлоатационни сондажа с дълбочина 503,5 и 500,9 м. Проведени са химични, радиологични и микробиологични изследвания на минералната вода. Двата минерални водоизточника - сондаж № 8 и сондаж № 9 на минерално находище „Войводиново“, учредени съответно със заповед РД-506/10.06.2002 г. и РД-14/09.01.2004 г. не функционират от 2007 г.

През 1994 г. е направена експертна балнеологична оценка на минералната вода, изготвен е хидрогеоложки доклад за находището и Държавна комисия за утвърждаване на запаси от термоминерални води е утвърдила експлоатационни запаси на находището от 1 л/сек.

До 1995 г. находището не се експлоатира, като същата година община Марица съвместно с фирма „Минерал аква“ ООД Пловдив започва експлоатацията на минералната вода като извършва бутилиране на базата на разрешително № 196 от 1996 г. на МЗ.

С Решение № 239 взето с протокол № 10 от 12.09.2007 г. на ОбС «Марица» са прекратени концесионни договори от 08.01.2007 г. сключен с концесионера «Минерал

Аква» ЕООД, с. Войводиново и договор от 01.04.2002 г. с концесионера «Тракия Уотър» АД, с. Войводиново.»

2.2.3. Влияние на изпускани отпадъчни води върху питейни водоизточници.

Състоянието на повърхностните питейни водни тела се определя в зависимост от категоризацията на водоизточниците, извършена по Наредба № 12 / 2002 г. към Закона за водите и допълнителни данни от програмите за мониторинг по Рамковата директива за водите (РДВ) и вътрешен мониторинг.

Съгласно Наредба 12 повърхностните водоизточници за питейно водоснабдяване се класифицират в три категории в зависимост от качеството на водите – А1, А2, А3, като А1 е за най-доброто качество. В съответствие с категоризацията на водоизточниците състоянието на водните тела се определя като «добро», когато всички питейно-битови води във водното тяло се отнасят към категория А1 или А2. При отклонения в категория А3 и извън категориите се приема, че състоянието на водните тела е по-лошо от добро.

В Община Марица не съществува схема за питейно водоснабдяване от повърхностни водни тела. Водоснабдяването на селищата в общината се осъществява само от подземни водоизточници.

Не са регистрирани случаи на заустване на отпадъчни води в подземните водни тела, с което да се допринася за влошаване на качеството им.

Няма регистрирани замърсявания на питейни водоизточници с изпускани отпадъчни води.

2.2.4. Източници на замърсяване на водните тела – на територията на общината и извън нея.

Видовете потенциални въздействия върху повърхностните и подземните води са обвързани с индикатори, които са мониторираните показатели за качество съответно за повърхностни и подземни води. Въздействието ни дава информация за негативните ефекти върху водните тела от натиска, на който са подложени.

Въздействие върху качествата на повърхностните води в района оказват точковите и дифузни замърсители от антропогенната дейност:

➤ **Точкови източници:**

- канализационни системи от населени места, заустващи без пречиствателни станции;
- локални пречиствателни станции за отпадъчни води, заустващи в повърхностни водни обекти

➤ **Дифузни източници:**

- от земеделски дейности;
- от населени места без изградена канализация;
- изпускания от материали и съоръжения в неканализирани райони;
- инцидентни разливи.

2.2.5. Причини за констатираното замърсяване на водните тела на територията на общината.

Стопански обекти, от дейността на които се формират значителни количества биоразградими промишлени отпадъчни води са:

- Цех за месодобив и месопреработка на „Месфууд“ АД в землището на село Бенковски;
- „Млекопреработвателно предприятие“ на „Млечни продукти“ ООД в с.Маноле;
- „Предприятие за месопреработка“ на „Белла България“ АД в село Костиево.

Значително замърсяване на водоприемниците в района причиняват животновъдни обекти в т. ч. кравеферми и ферми за угодяване на патици мюлари.

На територията на общината няма обекти, които с отпадъчните си води емитират приоритетни и приоритетно опасни вещества.

2.2.6. Характеристика на канализационната система в населените места – състояние, степен на изграденост, степен на ползваемост.

Изискванията на Директива 91/271/ЕИО относно пречистване на отпадъчни води от населените места са приложени в българското законодателство чрез Наредба № 6 от ноември 2000 г. за емисионни норми за допустимо съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водни обекти (Обн. ДВ. бр. 97/28.11.2000 г., изм. ДВ. бр. 24/23.03.2004 г.) и с Наредба № 2 от 08.06.2011 г. за издаване на разрешителни за заустване на отпадъчни води във водни обекти и определяне на индивидуалните емисионни ограничения на точкови източници на замърсяване (Обн. ДВ. бр. 47/2011 г.).

Съгласно Наредба № 6 (§ 1. от Допълнителните разпоредби):

- „Агломерация“ означава територия, в която населението и/или икономическите дейности са достатъчно концентрирани, за да бъдат отпадъчните води от населеното място събирани и отвеждани в селищна пречиствателна станция или в крайната точка на заустването им;
- "1 е.ж. (еквивалентен жител)" означава органичен биоразградим товар за денонощие, който има биохимична потребност от кислород за 5 денонощия (БПК) 60 г. кислород.

Определянето на границите на агломерациите и на броя на еквивалентните жители във всяка агломерация е необходимо за правилното прилагане на разпоредбите на Директивата.

Както е посочено в директивата, достатъчно концентрирана зона се определя по отношение на гъстотата на населението и/или стопанските дейности: „агломерация“ означава територия, на която населението и/или стопанските дейности са достатъчно концентрирани, което да позволява градските отпадъчни води да се събират и отвеждат до градска пречиствателна станция за отпадъчни води или до крайна точка на заустване (91/271/ЕИО чл. 2(4)).

Табл.19. Списък с агломерации –Община Марица – 2015 г.

№	Код на Агломерацията	Агломерация	ЕККТЕ	ЕЖ	Покритие %
1	BGAG11845_00	Войводиново	11845	2159	8%
2	BGAG35300_00	Калековец	35300	2552	0%
3	BGAG47086_00	Маноле	47086	2795	0%
4	BGAG62858_00	Рогош	62858	3065	19%

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

5	BGAG66915_00	Скуtare	66915	2430	15%
6	BGAG73242_00	Труд	73242	4044	92%
7	BGAG78080_00	Царацово	78080	2186	0%

Според Насоките за оптимизиране на разходите за привеждане в съответствие с Директивата 91/271/ЕИО– Методика за изчисляване на товара на замърсяване, населението се разглежда в три зони:

- зона А - система със централизирана канализационна мрежа, но без пречистване;
- зона Б - система с канализационна мрежа и ПСОВ;
- зона В – децентрализирана система с индивидуални и подходящи решения.

Табл.20. Агломерации с валидирани граници и товари

No	Код на Агломерацията	Агломерация	Население			Покритие %	ЕЖ
			Зона А	Зона Б	Зона В		
1	BGAG11845_00	Войводиново	205	-	1954	9.5%	2635
2	BGAG35300_00	Калековец	459	-	2093	18%	2625
3	BGAG47086_00	Манолe	475	-	2320	17%	2880
4	BGAG62858_00*	Рогош-Скуtare	769	-	4726	14%	5619
5	BGAG73242_00	Труд	3640	-	404	90%	4301
6	BGAG78080_00	Царацово	-	-	2186	0%	2473

Забележка: Агломерации Рогош и Скуtare се обединяват в една агломерация от 2 000ЕЖ до 10 000ЕЖ

АГЛОМЕРАЦИЯ „ВОЙВОДИНОВО“

Количествата отпадъчни води към настоящия момент са базирани на информацията за фактурирани водни количества, по данни на „ВиК“ ЕООД, гр. Пловдив. Битовите отпадъчни води са сумата от отпадъчните водни количества за население и обществени нужди; небитовите отпадъчни води са сумата от отпадъчните води за промишленост и селско стопанство. Свързаността към канализационната мрежа за село Войводиново е 9.5%, но наличие на отпадъчни води няма, поради тампониране на изградения участък.

Данните са обобщени и са представени в Таблица 21.

Табл.21. Количества отпадъчни води

Показател	м.ед	2015
Население в населеното място	бр.	2159
Население в агломерацията	бр.	2159
Битови отпадъчни водни количества	м ³ /год	69 686
Небитови отпадъчни водни количества	м ³ /год	8 244
Общ дебит на отпадъчните води (битови + небитови)	м ³ /год	77 930

Стойностите на замърсителните товари са определени на база следните предпоставки:

- Изчисления за еквивалентен брой жители от население вследствие валидиране границите на агломерация Войводиново;
- Замърсителен товар, изчислен на база специфичен товар от 60 g БПК₅ на жител на денонощие;
- Изчисления за еквивалентен брой жители от приходящи, временно пребиваващи, туристи, промишленост.

Табл.22. Настоящ товар на отпадъчни води

Показател	м.ед	2015
Население в агломерацията	бр.	2159
ЕЖ в агломерацията	бр. ЕЖ	2635
Процент БПК ₅ от битови + временно пребиваващи и приходящи	%	83%
Процент БПК ₅ от промишленост	%	17%
Общ товар по БПК ₅	кгБПК/д	158,1

Водоприемник на отпадъчните води от населеното място е Общински отводнителен канал „Селската река“. Отводнителният канал „Селска река“ е бивше коригирано корито на малка рекичка, преминала през селото. Оттокът ѝ е нулев, с изключение на часовете след силен дъжд. Каналът е общинска собственост и липсва системна поддръжка. Няма никакво стопанско значение. Когато бъде изградена канализацията на селото, в канала ще постъпва дъждовния отток. Битовите отпадъчни води ще се отвеждат в канализацията на гр. Пловдив.

Първите канализационни клонове от мрежата са изградени в периода 2005-2006 г. Степента на изграденост е много малка ~ 9,5%. Площта на урбанизираната територия е 108 ха, а тази която е обезпечена с канализация – 10 ха.

За агломерация Войводино няма съществуваща канализационни помпени станции и няма изградена ПСОВ.

Промишлеността на агломерация Войводиново има много малък дял от генерираните отпадъчни води. Промишлеността не се следи от ВиК оператора с индивидуални договори по реда на Наредба 4/14.09.2004 г. за условията и реда за присъединяване на потребителите и за ползване на водоснабдителните и канализационните системи и Наредба 7/14.11.2000 г. за условията и реда за заустване на производствени отпадъчни води в канализационните системи на населените места. Към момента агломерацията няма ПСОВ, която да третира водите от канализационната мрежа.

Табл.23. Съществуващи промишлени предприятия в агломерация Войводиново

№	Промишлено предприятие	Вид производство
1	"Аида 07" ООД	Производство и търговия с хранителни стоки
2	"Ком трак" ООД	Автоморга и автокъща
3	ККС Херос	Клуб по конен спорт
4	"Дестинация България" ЕООД	Продажба и услуги с автовишки и платформи
5	"Колос 2000" ЕООД	Търговия с фаянс, теракота, гранитогрес и гранит
6	"Мувио лоджистикс" ЕООД	Логистика, спедиция, дистрибуция
7	"Гама 2002" ЕООД	Производство и преработка на сурови и печени ядки, семена и сушени плодове
8	"Импо" ЕООД	Производство и търговия с козметични продукти
9	"Олим" ООД	Производство и продажба на сладкарски изделия
10	"Глобъл фууд къмпани" ЕООД	Внос, преработка, пакетаж и търговия с хранителни продукти
11	"Унитемп" ООД	Предприятие за производство на месо
12	"Ферит" ЕООД	Производство на оградна мрежа
13	"Боскън"" ЕООД	Внос и търговия на маслини и зехтин, цех за разфасовката им в опаковки за еднократна употреба

Единствено "Унитемп" ООД има ЛПСОВ за пречистване на отпадъчните води.

АГЛОМЕРАЦИЯ „КАЛЕКОВЕЦ“

Отпадъчните води от село Калековец се отвеждат до река Арчарица, посредством изграден външен колектор.

Свързаността към канализационната мрежа за село Калековец е 18%.

Табл.24. Количества отпадъчни води

Показател	м.ед	2015
Население в населеното място	бр.	2552
Население в агломерацията	бр.	2552
Битови отпадъчни водни количества	м ³ /год	69 284
Небитови отпадъчни водни количества	м ³ /год	7 843
Общ дебит на отпадъчните води (битови + небитови)	м ³ /год	77 26

Табл.25. Настоящ товар на отпадъчни води

Показател	м.ед	2015
Население в агломерацията	бр.	2552
ЕЖ в агломерацията	бр. ЕЖ	2625
Процент БПК ₅ от битови + временно пребиваващи и приходящи	%	98%
Процент БПК ₅ от промишленост	%	2%
Общ товар по БПК ₅	кгБПК/д	157,5

Канализационната мрежа е положена над обичайното ниво на подпочвените води. Заустената във водоприемника отпадъчна вода е видимо замърсена. Над 40% от изградената канализационна мрежа е изпълнена от водоплътни РЕ тръби. Към настоящия момент няма обстоятелства , които да предполагат съществена инфилтрация.

Водоприемник на отпадъчните води от населеното място е р. Аврамица, ПВТ с код BG3MA500R117, която е част от системата отводнителни канали, стопанисвани от „Напоителни системи“ ЕАД и носи името „Главен канал 5“. Функциите на канала са предимно отводнителни, но частично се ползват и за напояване. Реката няма отношение към индустриалния сектор в района. По дължина на течението няма регламентирани участъци за къпане.

Съгласно Разрешителното за заустване №33110033/07.04.2008 г., количеството на пречистени зауствени води е $Q_{ср.д}=1130 \text{ м}^3/\text{ден}$.

Първите канализационни клонове от мрежата са изградени в периода 1980-1985г. Степента на изграденост е много малка ~ 18%. Площта на урбанизираната територия е 154 ха, а тази която е обезпечена с канализация – 28 ха.

За агломерация Калековец няма съществуваща канализационни помпени станции и няма съществуваща изградена ПСОВ.

Табл.26. Съществуващи промишлени предприятия в агломерация Калековец

№	Промишлено предприятие	Вид производство
1	"Ранкар-Калековец" ООД	Производство на колбаси и млени меса
2	Венера класик	Текстилна промишленост-производство на бельо
3	Махагон - Стоян и син ЕТ	Производство на дървен амбалаж
4	Витман Батенфелд България ЕООД	Машини за преработка на пластмаси
5	Арма Смолян ЕООД	Производство на арматурни заготовки и заварени мрежи

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

6	Васила Личева 92 ЕТ	Производство на метални конструкции, кофражи, подпори, метални билбордове
7	Дрийм Билд ООД	Производство на дървени къщи
8	Върджин ойл ООД	Производство на растителни масла
9	АД Дебо	Цех за парфюмерия и козметика

АГЛОМЕРАЦИЯ ЦАРАЦОВО

Към момента агломерацията няма ПСОВ, която да третира водите от канализационната мрежа.

Табл.27. Съществуващи промишлени предприятия в агломерацията Царацово

№	Промислено предприятие	Вид производство
1	Сенсата Технолоджис България	Производство на автомобилна електроника
2	"Кирови 4" ООД	Производство и преработка на култивирана печурка, диворастващи гъби, плодове и зеленчуци
3	"Каскада" ООД	Търговия и рециклиране на полимери
4	"Цитро" ООД	Цех за производство на безалкохолни напитки
5	"Авиус 2003" ЕООД	Изкупуване и преработка на череши в спирт, хладилна база с основна преработка и замразяване на череши и вишни, замразяване на плодове и зеленчуци също с прилежаща хладилна площ
6	ЕТ "Таня Минчева"	Цех за производство на сладкарски изделия
7	Телевик България ООД	Производство на високотехнологична електроника
8	"Пълдин бус" ЕООД	Към масов градски транспорт Пловдив-автобусна линия: 20
9	ЕТ "Елешница"	Изработка на метални изделия
10	"Мистър суит" ЕООД	Производство на сладолед
11	"Фригопан" ООД	Производство на сглобяеми модули и нестандартни панели
12	"Сиенит" строителна група	Строителна компания
13	"РАД инжетеринг" ООД	Производител на електрокари и мотокари
14	"Гейд 2000" ЕООД	Производство на захарни изделия
15	ЕТ "Ирида"	Производството на сладкарски декорации и полуфабрикати за сладкарството
16	"Екобиомед" ЕООД	Производството на мед и пчелни продукти
17	"Ирида шоколад" ЕООД	Производство на ръчни шоколадови бонбони
18	"Чест 2007" ООД	Производство, разфасоване и обогатяване на растителни мазнини
19	"Борче 2002" ЕООД	Производство на ядки и сушени плодове
20	"Сател БГ" ЕООД	Производство на наблюдателни, охранителни, пътни и куполни огледала

Табл.28. Промислени предприятия със съоръжения за предварително пречистване на отпадъчните води.

№	Промислено предприятие	Адрес	Наличие на локална ПСОВ [да/не]
1	"Кирови 4 " ООД	с. Царацово, Местност: ПИ 78080.501.793 и 78080.23.42	Да
2	"Агри М"	с. Царацово, Местност: "Мекишеви гълове"	Да
3	Предприятие за рециклиране на полимери	Царацово, Местност: „Друмът“	Да
4	„Чест експорт“ Еоод	с. Царацово, ул. „Хан Аспарух“ , №1	Да

2.2.7. Селищни ПСОВ – характеристика на съществуващите такива. Инвестиционно планиране, касаещо изграждане на нови/реконструкция на съществуващи ПСОВ.

Заустването на отпадъчните води без пречистване във водните обекти допринася за замърсяването на водите в съответните водоприемници, което влошава екологичното състояние в района.

За формираните битови отпадъчни води в населените места има изградени септични ями или изгребни ями. Тяхното състояние не се контролира и те допринасят за замърсяването на подземните води в района. За близко разположените населени места до община Пловдив въпросът с отпадъчните води ще се реши с включването им в Северния обходен канал на Пловдив, както това ще бъде направено с канализацията на с. Войводиново.

За битовите отпадъчни води от 11 населени места на община Марица има изготвени проекти за пречиствателни станции с различна степен на готовност. Определени са площадките за пречиствателните станции за селата Маноле, Скуtare, Рогош, Граф Игнатиево, Калековец, Радиново, Бенковски, Царацово, Труд, Костиево и Трилистник. Проектирането и изграждането на пречиствателни станции е съгласно изискванията на нашите нормативни разпоредби, с което чувствително ще се подобри екологичното състояние в района.

Изградени и въведени в експлоатация са ПСОВ в селата: Бенковски и Трилистник. ПСОВ Бенковски е предадена на „В и К“ ЕООД. ПСОВ Трилистник все още не е, но предстои предаването ѝ на „В и К“ ЕООД.

Има локални пречиствателни съоръжения за отпадъчни води (ЛПСОВ) за промишлените води в индустриалните зони, които заустват в повърхностни водни обекти. Условието за заустване са регламентирани в издадените от БДИБР разрешителни. Спазването на индивидуалните емисионни ограничения се контролира от РИОСВ Пловдив.

В общината по-големите обекти, източници на отпадъчни производствени води, които имат изградени ПСОВ и пречиствателни съоръжения са локализирани основно в индустриалните зони:

- „Сокотаб България“ ЕООД – Фабрика за обработка на ориенталски тютюн с. Бенковски - Издадено е разрешително за заустване на отпадъчните води в общински отводнителен канал вливащ се в р. Марица. Има изградена и действаща пречиствателна станция за биологично пречистване на битови отпадъчни води. Извършват собствени периодични измервания на отпадъчните води. Няма констатирани превишения на нормите;

- „Либхер Хаусгерете Марица“ ЕООД - Завод за хладилници с. Радиново – Издадено е разрешително за заустване на отпадъчните води в общински отводнителен канал, вливащ се в р. Марица. Има изградена и действаща пречиствателна станция за биологично пречистване на битови отпадъчни води. Извършват собствени периодични измервания на отпадъчните води. Няма констатирани превишения на нормите;

- „Агри България“ ЕООД – Радиново - Издадено е разрешително за заустване на отпадъчните води в отводнителен канал ГК2, вливащ се в р. Марица. Има изградена и действаща пречиствателна станция за биологично пречистване на производствени и битови отпадъчни води. Извършват собствени периодични измервания на отпадъчните води. Няма констатирани превишения на нормите;

- „Шнайдер електрик България“ ЕАД – с. Бенковски - Издадено е разрешително за заустване на отпадъчните води в общински отводнителен канал вливащ се в р. Марица. Има изградена и действаща пречиствателна станция за биологично

пречистване на битови отпадъчни води. Извършват собствени периодични измервания на отпадъчните води. Няма констатирани превишения на нормите;

- „Булсафил” АД -изградено е и е въведено в експлоатация пречиствателно съоръжение на обект „Предачна фабрика” с. Скуtare, община Марица. Притежава разрешително за заустване на отпадъчни води във воден обект. Провежда собствен мониторинг. Спазва условията в РЗ. Няма констатирани превишения на нормите;

- „Рефан България” ООД с. Труд -изградено е и е въведено в експлоатация пречиствателно съоръжение на обект „Фабрика за парфюмерия и козметика” с. Труд, община Марица. Притежава разрешително за заустване на отпадъчни води във воден обект. Провежда собствен мониторинг. Спазва условията в РЗ;

Част от изградените локални пречиствателни съоръжения за производствени отпадъчни води, поради недобра експлоатация и др. причини, работят с променлив ефект на пречистване, което определя тези обекти като рискови по компонент води. Те са поставени на засилен контрол, като се прилагат всички административно -наказателни мерки, предвидени в законодателството по водите и ЗООС, за ограничаване на замърсяването от тях.

- „Кирови 4” ООД - изградено е и е въведено в експлоатация пречиствателно съоръжение на обект „Предприятие за преработка на плодове, зеленчуци и гъби” с. Царацово. За констатирано превишаване на индивидуалните емисионни ограничения дружеството е санкционирано;

- „Млечни продукти” ООД гр. Пловдив - Млекопреработвателно предприятие с. Манолe. Издадено е разрешително за заустване на отпадъчните води в р. Черна. Има изградена и действаща пречиствателна станция за биологично пречистване на битови и производствени отпадъчни води. Извършват собствени периодични измервания на отпадъчните води. За констатирано превишаване на индивидуалните емисионни ограничения дружеството е санкционирано;

- „Бизнеспарк Манолe” ООД гр. София –ПСОВ на Ферма за водоплаващи с. Манолe /бивш свинекомплекс Манолe/. Издадено е разрешително за заустване на отпадъчните води в р. Стряма. Поради неефективна работа на ЛПСОВ при контролна проверка е установено превишаване на ИЕО. За превишаване на ИЕО е наложена текуща санкция.

- „Белла България” АД гр. Пловдив -Месопреработвателно предприятие с. Костиево. Издадено е разрешително за заустване на отпадъчните води в отводнителен канал. Има изградена и действаща пречиствателна станция за биологично пречистване на битови и производствени отпадъчни води. Извършват собствени периодични измервания на отпадъчните води. За констатирани нарушения на ЗООС през 2018 г. дружеството е санкционирано;

- „Чичо Чарли” ООД, с. Радиново – през 2016 г. е извършена реконструкция на пречиствателна станция за биологично пречистване на битови и производствени отпадъчни води. Дружеството притежава РЗ. За констатираното нееднократно превишаване на индивидуалните емисионни ограничения (ИЕО) дружеството е санкционирано.

Проблемите, свързани с отвеждането и пречистването на отпадъчните води от населените места на Община Марица могат да се групират в следните основни направления:

1. ***Ниска ефективност на съществуващите селищни канализации. Не се поемат и не се отвеждат дъждовните отпадъчни води.***
2. ***Липса на пречиствателни съоръжения.***
3. ***Недостатъчно покритие на населените места с канализационна мрежа.***
4. ***Заустване на непречистени отпадъчни води от агломерации и др. населени места с частично изградени канализационни системи, което създава условия за здравен риск за населението в района.***

5. *Зауставане на отпадъчни води без отстраняване на биогенните елементи.*
6. *Зауставане на непречистени отпадъчни води от животновъдни ферми*

С осъществяване на мерките, залегнали в програмата на РГП за ВиК ЕООД - Пловдив за Община Марица, за периода до 2038 год. ще се осъществи 100% събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчните води от територията на административната единица. Това включва преди всичко:

1. *Изграждане, разширяване и реконструкция на канализационната мрежа на отделните селищни агломерации.*
2. *Изграждане на нови, съвременни, високоефективни ПСОВ, съгласно изискванията на Директива 91/271/ЕЕС.*
3. *Максимално присъединяване на цялото количество отпадъчни води от населените места към ПСОВ (съществуващи ПСОВ и тези в процес на проектиране) .*
4. *Предприемане на мерки за ограничаване на замърсяването от земеделски дейности.*
5. *Актуализиране на мрежовите информационни системи.*
6. *Доставка на оборудване за поддръжка и експлоатация на канализационните мрежи и съоръжения.*
7. *Изграждане на съоръжения за предварително пречистване на всички промишлени предприятия, включени към селищната канализационна система и директно заустващи във водни тела.*

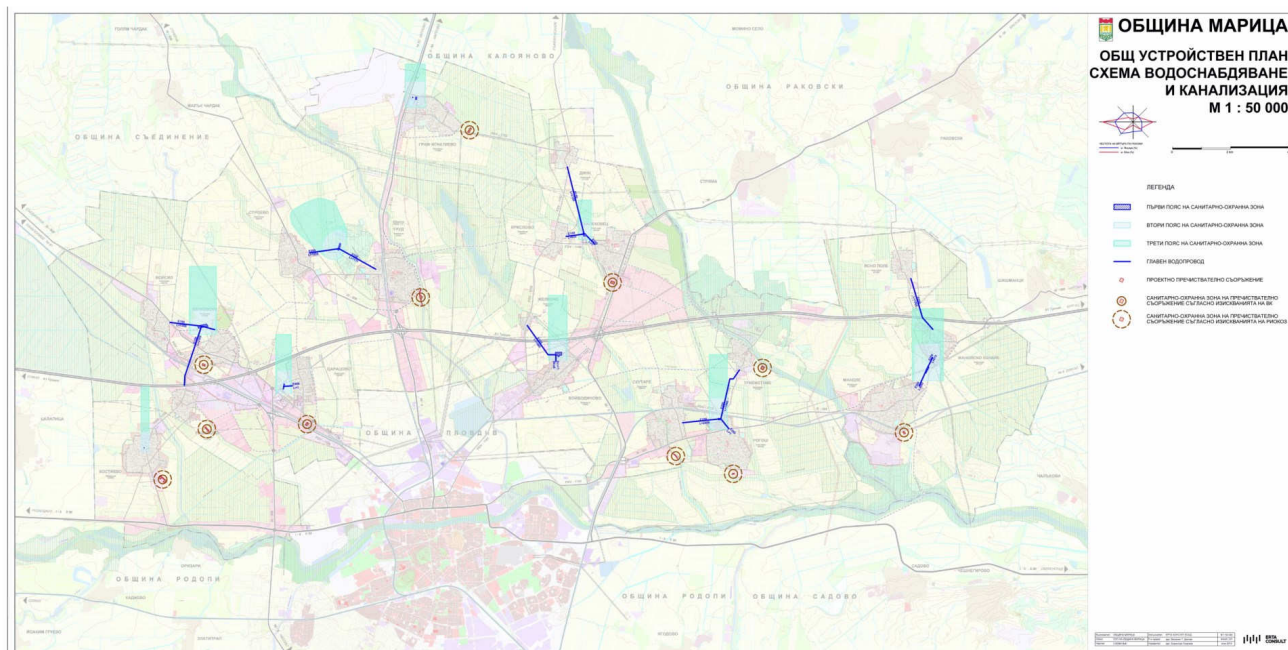
2.2.8. Водоснабдяване на населените места – количествени и качествени показатели.

Качеството на питейните води, подавани във водоснабдителните системи на селищата от Общината отговаря на изискванията на Наредба 9/2001 г., само в част от малките зони на водоснабдяване има отклонения в показателите на суровата вода. За Община Марица в с. Граф Игнатиево са отчетени високо съдържание на нитрати.

Водоснабдителни системи и съоръжения

За водоснабдяване на населените места не се използват повърхностнотечащи води, а изцяло „качествени“ подпочвени води, като извеждането на водата на повърхността става помпажно от водоизточници, разположение в 9 населени места с общ дебит 249 л/с - от 12 л/с в с. Костиево до 50 л/с в с. Труд. Всички 19 селища в общината са 100% водоснабдени и не се очертава вероятност за воден режим дори и в най-сухи и горещи периоди през годината,

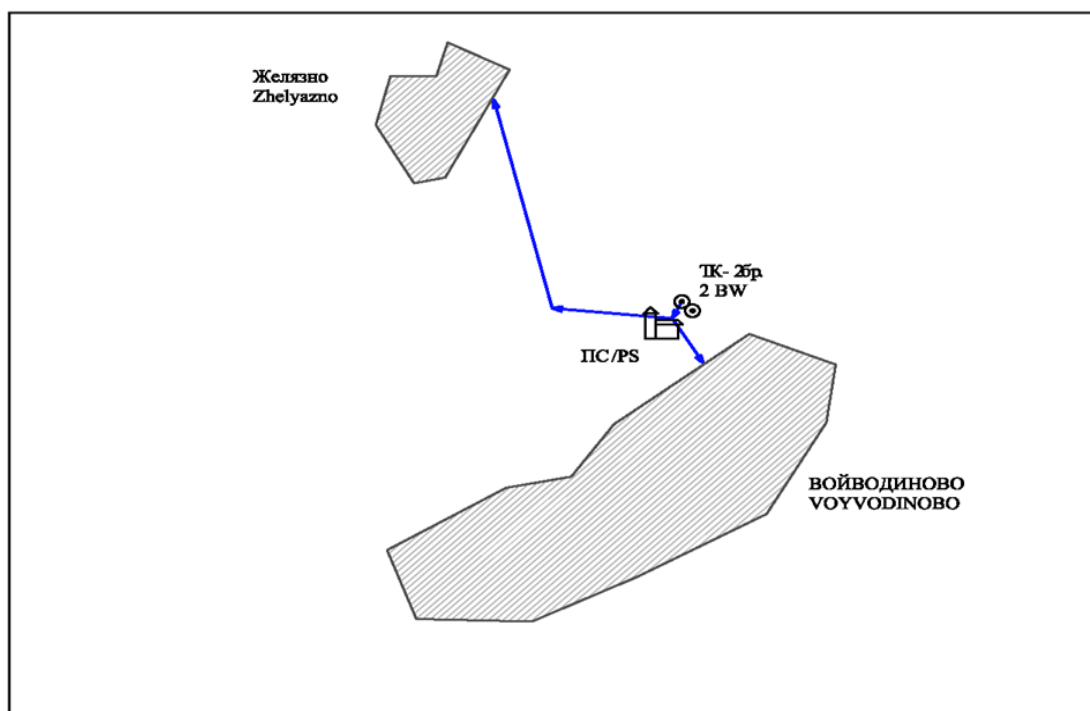
„ВиК“ ЕООД, гр. Пловдив в качеството си на оператор управлява, експлоатира и поддържа подземните водоизточници.

Водоснабдителна система на с. Войводиново

Водоснабдяването на ВС Войводиново се осъществява от подземни води от подземно водно тяло с код BG3G000000NQ018 – Порови води в Неоген - Кватернер - Пазарджик - Пловдивския район чрез помпена станция „Войводиново“.

Водоснабдителната система включва селата Войводиново и Желязно. Водоснабдяването се осъществява от 2 броя ТК с капацитет 18 л/с. От кладенците посредством ПС водата се подава към двете села. В помпената станция са монтирани една хоризонтална и една потопяема помпи. По водопровод Е Ø125 с L=1885 m водата се подава в с. Желязно, а към с. Войводиново по водопровод Е Ø150 с L=110 m.

Фиг.7. Схема на водоснабдителна система „Войводиново“

Към ВС Войводиново е изградена една ПС / в землището на с. Войводиново /.

Табл. 29. Капацитет на помпената станция Войводиново

Име на ВС	Помпена станция	Вид помпи	Характеристики		
			Q, л/с	H, м	N, кВт
ВС Войводиново	ПС Войводиново	Grundfos SP60-9-1 бр.	16,7	60	18,5
		Vipom 18MT32x2 - 1 бр.	18	64	22

Табл.30. Експлоатационно състояние на помпената станция

Име на ВС	Помпена станция	Експлоатационно състояние		
		Електромеханично оборудване	Строителни конструкции	Наличие на SCADA
ВС „Войводиново“	ПС Войводиново	без нужда от реконструкция	изпълнява функциите си, но се нуждае от оптимизация	Честотно управление по налягане в мрежата

Водоснабдителната система Войводиново няма изградени напорни резервоари.

Водата се обеззаразява чрез хлориране с хлор газ.

Водоизточник ПС „Войводиново“ има разрешение за водоползване от БДИБР. Разрешеното водно количество от него е по-голямо от общото добито през отделните години. Водоизточниците имат ресурс да покрият нуждите от вода на населените места, които водоснабдяват, т.е. няма недостиг. Почти цялото иззето водно количество е за питейни-битови нужди.

За опазване на подземните води от замърсяване около водоземните съоръжения и ПС за питейно-битово водоснабдяване има изградена санитарно-охранителна зона пояс I , учредена със Заповед №СОЗ-М-93/17.08.2007 г.

Анализирани са качествата на водата, добита от ВС Войводиново и не е установено влошаване на нейното качество вследствие геогенни или антропогенни причини – промишленост, селско стопанство, канализация.

Качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели на ВС Войводиново е в съответствие с изискванията на Директива 98/83/ЕО за качествата на водите, предназначени за консумация от човека и изискванията на Наредба № 9 от 16 март 2001 г. за качеството на водата.

Констатираните проблеми:

Строителството на селищната водопроводна мрежа е започнало още през 1970 г. като основно е изградена през 70-те години на миналия век. Изпълнена е почти изцяло от етернитови тръби. Експлоатационният период на по-голяма част от мрежата е изтекъл.

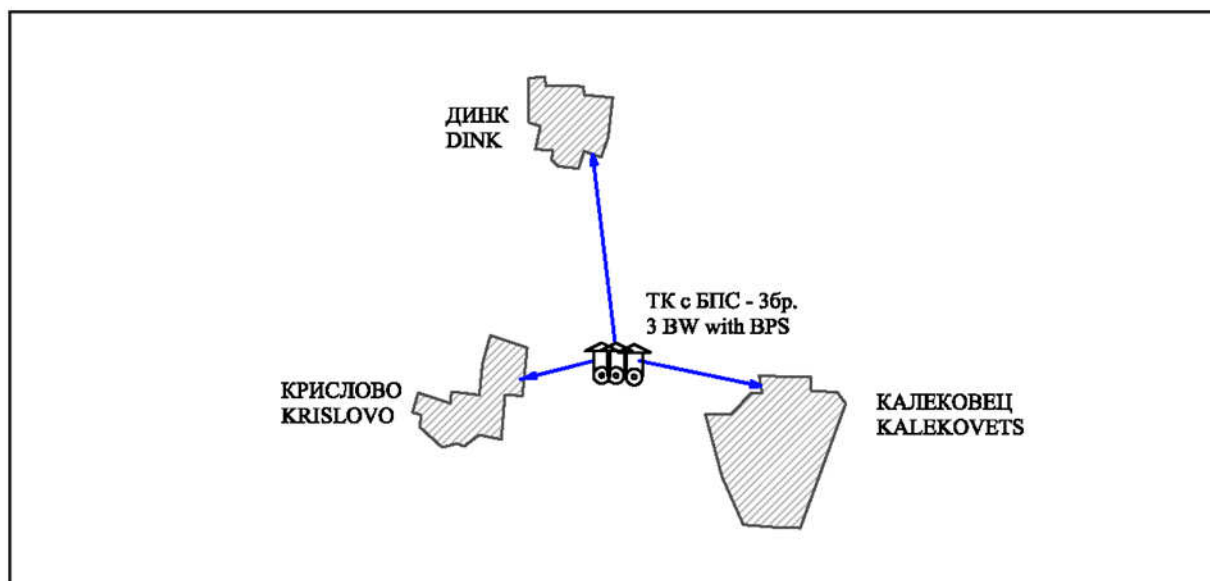
По-голямата част от тръбите са в лошо състояние, с чести аварии, големи загуби и са потенциален източник на проблеми за външното захранване на ВС Войводиново.

Водоснабдителна система на с. Калековец

Водоснабдяването на ВС Калековец се осъществява от подземни води от подземно водно тяло с код BG3G000000NQ018 – Порови води в Неоген - Кватернер - Пазарджик - Пловдивския район чрез помпена станция „Калековец“.

Водоснабдителна система „Калековец“ спада към експлоатационен район „Труд“ и включва селата: с. Калековец, с. Крислово и с. Динк.

Водоснабдяването понастоящем се осъществява от 2 броя ТК с капацитет 18,5 л/с. От кладенците посредством ХПС водата се подава към трите села. В кладенците са монтирани потопяеми помпи.

Към ВС Калековец е изградена една ПС / в землището на с. Калековец /.

Табл.31. Капацитет на помпената станция Калековец

Име на ВС	Помпена станция	Вид помпи	Характеристики		
			Q, л/с	H, м	N, кВт
ВС Калековец	ПС Калековец	Grundfos SP60-9-2 бр.	16,7	60	18,5

Табл.32. Експлоатационно състояние на помпената станция

Име на ВС	Помпена станция	Експлоатационно състояние		
		Електромеханично оборудване	Строителни конструкции	Наличие на SCADA
ВС „Калековец“	ПС Калековец	много добро състояние	добро състояние	Честотно управление по налягане в мрежата

Водоснабдителната система Калековец няма изградени напорни резервоари.

Водата се обеззаразява чрез хлориране с хлор газ.

Водоизточник ПС „Калековец“ има разрешение за водоползване от БДИБР. Разрешеното водно количество от него е по-голямо от общото добито през отделните години с изключение на 2012 г. Водоизточникът има ресурс да покрие нуждите от вода на населените места, които водоснабдява, при условие, че водопотреблението се запази и загубите на вода се намалят. Почти цялото иззето водно количество е използвано за питейни-битови нужди.

Табл. 33. Характеристики на водохващането Калековец

№ на разрешителното за водочерпене	Съоръжение за водочерпене	Имот №	Разрешен годишен воден обем , м3/г.
№301448/10.07.2006г.	ТК 1а, ТК3а	№001192, земл. на с. Калековец	283 824

За опазване на подземните води от замърсяване около водоземните съоръжения и ПС за питейно-битово водоснабдяване има изградени санитарно-охранителна зона пояс I, II и III, уредена със Заповед СОЗ-М-102/14.02.2008 г.(Таблица 34)

Табл.34. СОЗ Калековец

№ на заповед за учредяване на СОЗ	Пояс	Имот №	Площ, м ²
СОЗ-М-102/14.02.2008г	I	№001192	9270
	II	правоъгълник в земл. на с. Калековец	251 437
	III	правоъгълник в земл. на с. Калековец	334 768

Водопотреблението за битови нужди за населението е 89,8% от общото водопотребление.

Констатираните проблеми:

Строителството на селищната водопроводна мрежа е започнало още през 1971 г. като основно е изградена през 70-те и 80-те години на миналия век. Изпълнена е почти изцяло от етернитови тръби. Експлоатационният период на мрежата е изтекъл.

Сградните водопроводни отклонения от поцинковани тръби са в лошо състояние с много аварии и големи загуби на вода.

От водопроводната мрежа 98,2% е изпълнена от етернитови тръби, които по начало са с лоши качества. С много лошо качество са и каучуковите уплътнители, използвани при връзките на тези тръби.

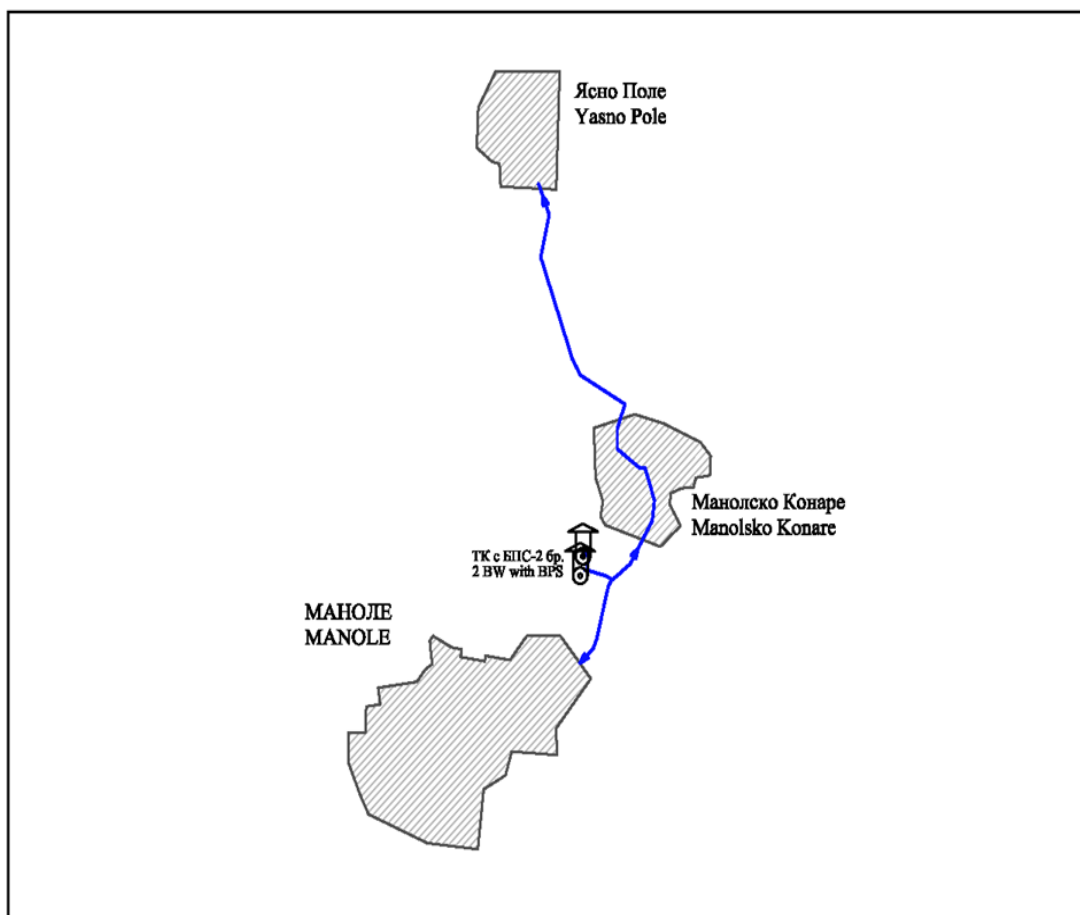
Водоснабдителна система на с. Маноле

Водоснабдяването на ВС Маноле се осъществява от подземни води от помпена станция „Маноле”.

Табл.35. Обслужвани населени места водоснабдителна система с.Маноле

Водоснабдителна система	Обслужвани населени места	население към 31.12. 2015 г. по НСИ
ВС „Маноле"	с. Маноле	2795
	с. Манолско конаре	792
	с. Ясно поле	642

Водовземането се осъществява от 4 броя тръбни кладенци, съгласно разрешително за водовземане №301732/18.12.2006 г. издадено от Басейнова дирекция „Източнобеломорски район”- Пловдив. Водовземните съоръжения са тръбни кладенци ТК 1, ТК 2, ТК 3 и ТК 4 на помпена станция „Маноле”. От кладенците посредством ХПС водата се подава към трите села. В кладенците са монтирани потопяеми помпи.

Фиг.9. Схема на водоснабдителна система „Маноле“

Местоположението на водовземното съоръжение е посочено в Таблица 36.

Табл.36. Характеристики на водохващането с. Маноле

№ на разрешителното за водочерпене	Съоръжение за водочерпене	Имот №	Разрешен годишен воден обем , м3/г.
№301732/18.12.2006г.	ТК1, ТК2, ТК3, ТК4	№013069, земл. на с. Маноле	504576

За опазване на подземните води от замърсяване около водовземните съоръжения и ПС за питейно-битово водоснабдяване има изградена санитарно-охранителна зона пояс I, II и III

Табл.37. Санитарно охранителни зони с. Маноле

№ на заповед за учредяване на СОЗ	Пояс	Имот №	Площ, м ²
СОЗ-М-94/17.08.2007г.	I	№013069 в земл. на с. Маноле	8117
	II	правоъгълник в земл. на с. Маноле	1042102
	III	правоъгълник в земл. на с. Маноле	1608441

Към ВС Маноле е изградена една ПС в землището на с. Маноле.

Табл.38. Капацитет на помпената станция с. Маноле

Име на ВС	Помпена станция	Вид помпи	Характеристики		
			Q, л/с	H, м	N, кВт
ВС Труд	ПС Труд	Grundfos SP30-7-1 бр.	7	60	7,5
		Grundfos SP30-8-1 бр.	8	50	7,5
		Grundfos SP46-6-2 бр.	10	60	9,2

Табл.39. Експлоатационно състояние на помпената станция с. Маноле

Име на ВС	Помпена станция	Година на изграждане	Експлоатационно състояние		
			Електромеханично оборудване	Строителни конструкции	Наличие на SCADA
ВС Манол е	ПС „Манол е“	1959 г.	добро състояние	добро състояние	Честотно управление по налягане в мрежата

Водопотреблението за битови нужди за населението е 90% от общото инкасирано водопотребление

Основни недостатъци по водопроводната мрежа:

Водопроводната мрежа на с. Манол е изградени между 1959 и 1988 г. и тръбите са в лошо състояние, с чести аварии и загуби на вода;

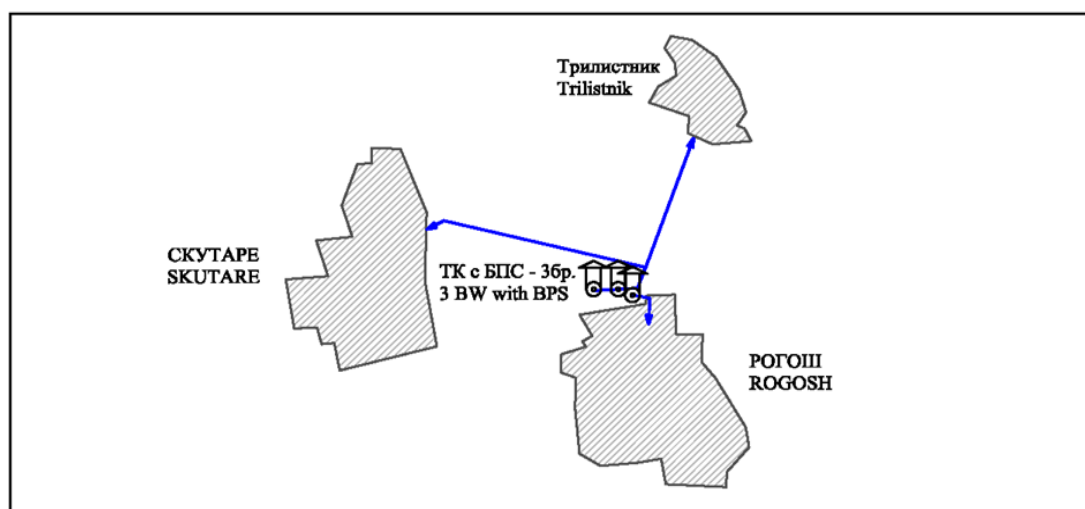
Сградните водопроводни отклонения от поцинковани тръби са в лошо състояние с много аварии и големи загуби на вода.

Водоснабдителна система на с. Рогош и с. Скуtare

Водоснабдяването на ВС Рогош се осъществява от подземни води от ПС „Рогош“.

Табл.40. Обслужени населени места

Водоснабдителна система	Обслужвани населени места	Население към 31.12. 2015 г. по НСИ
ВС „Рогош“	с. Рогош	3065
	с. Скуtare	2430
	с. Трилистник	790

Фиг.10. Водоснабдителна система „Рогош“

Водоснабдяването понастоящем се осъществява от 3 броя ТК с капацитет 35 л/с. От кладенците посредством ХПС водата се подава към трите села. В кладенците са монтирани потопяеми помпи.

Табл.41. Характеристики на водохващането

№ на разрешителното за водочерпене	Съоръжение за водочерпене	Имот №	Разрешен годишен воден обем , м3/г.
301447/10.07.2006 г.	К1 и ТК2б	№000252 от земл. на село Рогош	630 000
31510356/04.07.2012 г.	К3а	62858.62.252 по КККР на с. Рогош	315 360

Водоизточник ПС „Рогош“ има разрешение за водоползване от БДИБР. Разрешеното водно количество от него е по-голямо от общото добито през отделните години.

Анализирани са качествата на водата, добита от ВС Рогош и не е установено влошаване на нейното качество вследствие геогенни или антропогенни причини – промишленост, селско стопанство, канализация.

Качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели на ВС Рогош е в съответствие с изискванията на Директива 98/83/ЕО за качествата на водите, предназначени за консумация от човека и изискванията на Наредба № 9 от 16 март 2001 г. за качеството на водата.

За опазване на подземните води от замърсяване около водоземните съоръжения и ПС за питейно-битово водоснабдяване има изградена санитарно-охранителна зони пояс I, II и III.

Табл.42. Санитарно-охранителни зони Рогош

№ на заповед за учредяване на СОЗ	Пояс	Имот №	Площ, м ²
СОЗ-М-101/14.02.2008г.	I	000252 в земл. на с. Рогош	4 717
	II	правоъгълник в земл. на с. Рогош	628 855
	III	правоъгълник в земл. на с. Рогош	900 0

Към ВС Рогош е изградена една ПС.

Табл.43. Капацитет на помпената станция Рогош

Име на ВС	Помпена станция	Вид помпи	Характеристики		
			Q, л/с	H, м	N, кВт
ВС Рогош	ПС Рогош	Grundfos SP60-8-1 бр.	16,7	60	15
		Grundfos SP77-5-1 бр.	16	70	18,5
		Grundfos SP77-6-1 бр.	20	70	22

Табл.44. Експлоатационно състояние на помпената станция

Име на ВС	Помпена станция	Експлоатационно състояние		
		Електромеханично оборудване	Строителни конструкции	Наличие на SCADA
ВС „Рогош“	ПС Рогош	добро състояние	добро състояние	Честотно управление по налягане в мрежата

Водопотреблението за битови нужди за населението е 95% от общото инкасирано водопотребление.

Основни недостатъци по водопроводната мрежа в с. Рогош и Скуtare:

- Водопроводната мрежа на с. Рогош е изградени между 1945 и 1987 г. и тръбите са в лошо състояние, с чести аварии и загуби на вода;
- Водопроводната мрежа на с. Скуtare е изградени между 1975 и 1986 г. и тръбите са в лошо състояние, с чести аварии и загуби на вода;
- Сградните водопроводни отклонения от поцинковани тръби са в лошо състояние, с много аварии и големи загуби на вода;

Водоснабдителна система на с. Труд

Водоснабдяването на с. Труд се осъществява от подземни води от помпена станция „Труд“.

Табл.45. Обслужвани населени места водоснабдителна система с.Труд

Водоснабдителна система	Обслужвани населени места	Население към 31.12. 2015 г. по НСИ
ВС „Труд“	с. Труд с. Строево	4044 1610

Водоснабдяването понастоящем се осъществява от 4 броя ТК с капацитет 40 л/с. От кладенците посредством ХПС водата се подава към двете села. В ПС са монтирани четири броя хоризонтални помпи.

Табл.46. Характеристики на водохващането с. Труд

№ на разрешителното за водочерпене	Съоръжение за водочерпене	Имот №	Разрешен годишен воден обем , м3/г.
31510041/15.12.2007г.	ТК – 4бр.	№000604, по КВС земл. на с. Труд	630720

За опазване на подземните води от замърсяване около водовземните съоръжения и ПС за питейно-битово водоснабдяване има изградена санитарно-охранителни зони.

Табл.47. Санитарно охранителни зони с. Труд

№ на заповед за учредяване на СОЗ	Пояс	Имот №	Площ, м ²
СОЗ-М-152/15.04.2009 г.	I	№000604 по КВС на с.Труд	11189
	II	неправилен многоъгълник в земл. на с. Труд и с.Строево	651334
	III	неправилен многоъгълник в земл. на с. Труд и с.Строево	2 140 679

Към ВС Труд е изградена една помпена станция.

Табл.48. Капацитет на помпената станция с. Труд

Име на ВС		Помпена станция	Вид помпи	Характеристики		
				Q, л/с	H, м	N, кВт
ВС Труд		ПС Труд	Grundfos SP30-7-1 бр.	7	60	7,5
			Grundfos SP30-8-1 бр.	8	50	7,5
			Grundfos SP46-6-2 бр.	10	60	9,2

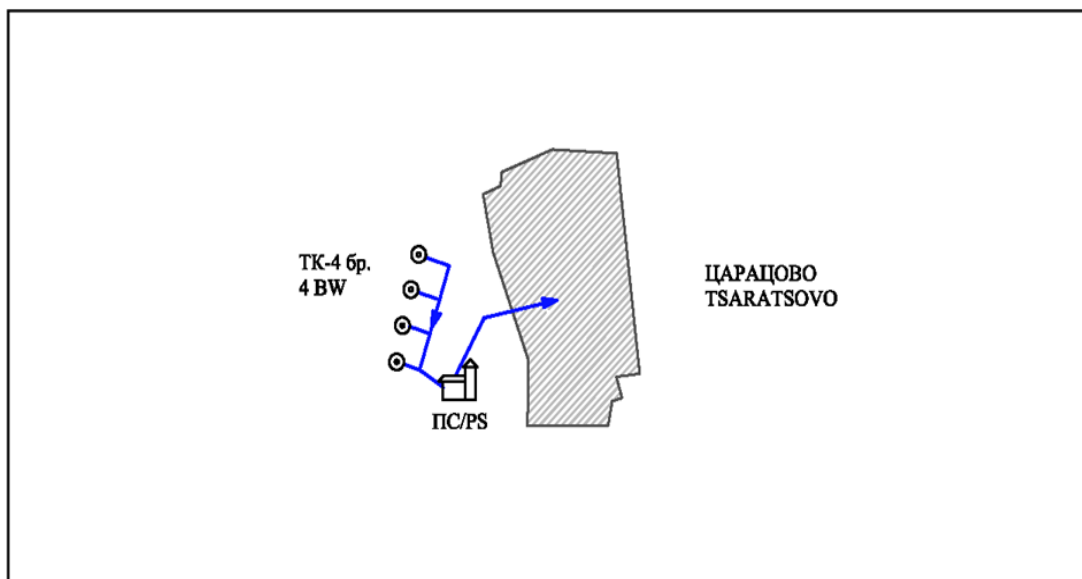
Табл.49. Експлоатационно състояние на помпената станция с. Труд

Име на ВС	Помпена станция	Експлоатационно състояние		
		Електромеханично оборудване	Строителни конструкции	Наличие на SCADA
ВС „Труд“	ПС Труд	Много добро състояние	Много добро състояние	Честотно управление по налягане в мрежата

Основни недостатъци по водопроводната мрежа:

- Водопроводната мрежа на с. Труд, изпълнена с етернитови тръби – тези тръби са изградени основно през 1978 г. и са в лошо състояние;
- Сградните водопроводни отклонения от поцинковани тръби са в лошо състояние, с много аварии и големи загуби на вода.;

Водоснабдителна система на с. Царацово

Фиг.11. Водоснабдителна система „Царацово”

Осъществява се съгласно разрешително за водовземане №301588/09.10.2006г. издадено от Басейнова дирекция „Източнобеломорски район”- Пловдив.

Описание на водоснабдителната системата и съоръженията към нея

Водоснабдяването се осъществява от 4 броя ТК с капацитет 28 л/с. От кладенците посредством ХПС водата се подава към селото. В ПС са монтирани една хоризонтална помпа и две вертикални. Напорният водопровод е Е Ø400 с L=280 m.

Местоположение на водовземните съоръжения

Водовземните съоръжения са разположени на територията на имот №000077, земл. на с. Царацово, община Марица в имот държавна собственост.

За опазване на подземните води от замърсяване около водовземните съоръжения и ПС за питейно-битово водоснабдяване има изградена санитарно-охранителна зони пояс I, II и III.

Табл.50. Санитарно-охранителни зони с. Царацово

№ на заповед за учредяване на СОЗ	Пояс	Имот №	Площ, м ²
СОЗ-М-89/30.07.2007г.	I	№000077 в местност „Блатото”	5431
	II	четириъгълник в земл. на с. Царацово	391 574
	III	четириъгълник в земл. на с. Царацово	688 406

Към ВС Царацово е изградена една помпена станция /в землището на с. Царацово/.

Табл.51. Капацитет на помпената станция с. Царацово

Име на ВС	Помпена станция	Вид помпи	Характеристики		
			Q, л/с	H, м	N, кВт
ВС Царацово	ПС Царацово	Grundfos CR120-4-1-2 бр.	33,3	80	37
		Vipom 25E50M	25	50	22

Табл.52. Експлоатационно състояние на помпената станция с. Царацово

Име на ВС	Помпена станция	Експлоатационно състояние		
		Електромеханично оборудване	Строителни конструкции	Наличие на SCADA
ВС „Царацово“	ПС Царацово	добро състояние	добро състояние	Честотно управление по налягане в мрежата

Анализирани са качествата на водата, добита от ВС Царацово и не е установено влошаване на нейното качество вследствие геогенни или антропогенни причини – промишленост, селско стопанство, канализация.

Качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели на ВС Царацово е в съответствие с изискванията на Директива 98/83/ЕО за качествата на водите, предназначени за консумация от човека и изискванията на Наредба № 9 от 16 март 2001 г. за качеството на водата.

Водоснабдяването на с. Граф Игнатиево се осъществява от подземни води чрез помпена станция. Водоснабдяват се 1794 жители.

След анализиране качествата на водата, добита от ВС Граф Игнатиево е установено повишено съдържание на нитрати, съгласно *НАРЕДБА № 9 от 16.03.2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели (обн., ДВ, бр. 30 от 28.03.2001 г., посл.изм. и доп., бр. 102 от 12.12.2014 г.)*.

С цел подобряване на здравния статус на населението на с. Граф Игнатиево, Община „Марица“, чрез осигуряване на пречистена питейна вода и намаляване на загубите на питейна вода по водопреносната мрежа на село Граф Игнатиево е изготвен и стартиран през 2018 г. проект „Рехабилитация и реконструкция на водопроводна мрежа в с.Граф Игнатиево, община „Марица“.

Предвидените строително-монтажни работи се разделят в 3 обособени позиции:

➤ Обособена позиция 1 „Рехабилитация и реконструкция на водопроводна мрежа в с. Граф Игнатиево, община „Марица“, което включва:

- реконструкция на главен клон I — ф125, с разваляне и възстановяване на настилка и без разваляне и възстановяване на настилка;
- рехабилитация и реконструкция на водопроводната мрежа на с. Граф Игнатиево с ф110,
- рехабилитация и реконструкция на водопроводната мрежа на с. Граф Игнатиево с ф90;

➤ Обособена позиция 2 „Рехабилитация и реконструкция на улица „Христо Ботев“ в село Граф Игнатиево, община „Марица“.

➤ Обособена позиция 3 „Доставка и монтаж на пречиствателно съоръжение за питейни води и съпътстващи СМР“.

За осигуряване на съответствие с изискванията на НАРЕДБА № 9 от 16.03.2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели , по допустима концентрация на нитрати е предвидено изграждане на пречиствателна станция за питейни води (ПСПВ).

Основни недостатъци по водопроводната мрежа:

- Водопроводната мрежа на с. Царацово е изградена между 1965 и 1980 г. и тръбите са в лошо състояние, с чести аварии и загуби на вода;
- Сградните водопроводни отклонения от поцинковани тръби са в лошо състояние, с много аварии и големи загуби на вода.

За повишаване ефективността на системите и съоръженията и устойчиво използване на водните ресурси са предприети мерки (Таблица 53), съобразени с нуждите на общината:

Мерките са разгледани обстойно съвместно с оператора „В иК“ ЕООД, по отношение на техните предимства и недостатъци и са класирани по следния начин:

- ✓ проблеми с качеството на питейните води;
- ✓ проблеми с количествата;
- ✓ проблеми със сигурността;
- ✓ необходимост от подобрения и намаляване на загубите на вода.

Табл.53. Необходими мерки по компонент водоснабдяване

Водоснабдителна система (вкл. нас. места)	Населено място с идентифицирано несъответствие	Брой жители	Несъответствие (вид/причина)	Мерки за постигане на съответствие
ВС "Рогош - Скуtare" (с. Рогош с. Скуtare с. Трилистник)	С. Рогош	3 065	Лошо състояние, високи загуби и чести аварии по разпределителната водоснабдителна мрежа	Реконструкция на участъци от разпределителната мрежа и подмяна на арматурите и съоръженията по мрежата.
	С. Скуtare	2 430		
ВС "Труд" (с. Труд с. Строево)	С. Труд	4 044	Лошо състояние, чести аварии и високи загуби по довеждащите водопроводи и разпределителната водоснабдителна мрежа	Реконструкция на участъци от външни водопроводи и участъци от разпределителната мрежа и подмяна на арматурите и съоръженията по мрежата на с. Труд.
ВС "Манолe" (с. Манолe с. Манолско конаре с. Ясно поле)	с. Манолe	2 795	Лошо състояние, чести аварии и високи загуби по довеждащите водопроводи и разпределителната водоснабдителна мрежа	Реконструкция на участъци от външни водопроводи и участъци от разпределителната мрежа и подмяна на арматурите и съоръженията по мрежата на с. Манолe.
ВС "Войводиново" (с. Войводиново с. Желязно)	с. Войводиново	2 159	Лошо състояние, високи загуби и чести аварии по разпределителната водоснабдителна мрежа на с.Войводино.	Реконструкция на участъци от разпределителната мрежа и подмяна на арматурите и съоръженията по мрежата на с.Войводино.
ВС "Калековец" (с. Калековец, с. Крислово, с. Динк)	с. Калековец	2 552	Лошо състояние, чести аварии и високи загуби по довеждащите водопроводи и разпределителната водоснабдителна мрежа	Реконструкция на участъци от външни водопроводи и участъци от разпределителната мрежа и подмяна на арматурите и съоръженията по

				мрежата на с. Калековец
ВС "Царацово" (с. Царацово)	с. Царацово	2 186	Лошо състояние, високи загуби и чести аварии по разпределителната водоснабдителна мрежа на с.Царацово.	Реконструкция на участъци от разпределителната мрежа и подмяна на арматурите и съоръженията по мрежата на с.Царацово.
ВС "№5" (с. Граф Игнатиево)	с. Граф Игнатиево	1794	Качество на водите : повишено съдържание на нитрати	Има изготвен проект за ПСПВ с капацитет Q= бл/сек

2.3. Почви и нарушени терени.

Територията на община „Марица“, според последното почвено-географски поделение на страната (Нинев, н., География на България, БАН, 1997 г.), попада в Тракийско-Среднотунджанска почвена провинция от Балканско-Апенинска почвена подобласт на Средиземноморска почвена област. Към почвената провинция се отнасят Тракийската низина и северната част на Тунджанска хълмиста област. Районът на общината се намира в западната част на почвената провинция, изградена от съвременни наслаги и богата на подземни води.

Под въздействието на основните фактори на почвообразуване: равнинен релеф - плавно преминаващ на север в широковърлообразен и хълмист; умерено-континентални климатични условия; плиоценски и кватернерни седименти; високи подземни води и тревно-горска растителност, в района на общината са се формирали четири основни генетични почвени типа:

- ✓ зонални (смолници и канелено- подзолисти);
- ✓ интразонални, несвързани със зоналните климатични условия (наносни и блатни почви)

Почвените различия, които според Националната почвена карта в М 1:400 000 (Койнов, В. И кол., 1968 г.) се установяват в този участък от Тракийско-Среднотунджанска провинция са:

- Излужени смолници, глинести;
- Канелено-подзолисти (псевдоподзолисти), леко песъчливо-глинести до глинесто-песъчливи;
- Канелено-подзолисти (псевдоподзолисти), нискодолинни (мощно хумусни), глинесто-песъчливи;
- Ливадно-канелени, тежко песъчливо-глинести;
- Алувиални и алувиално-ливадни, песъчливи и песъчливо-глинести;
- Ливадни черноземновидни (заблатени), тежко песъчливо-глинести до леко глинести.

Независимо от равнинния релеф и привидно почвено еднообразие, броят на почвените разновидности в почвената провинция, районът, който е и на територията на общината - е сравнително голям. Това се дължи както на природните фактори, така и на високата степен на антропогенизация. От природните фактори с по-съществено значение са съществуващото разнообразие на почвообразувания материал, дълбочината на подземните води и продължителността на въздействие на тревната или горска растителност. Антропогенизацията се изразява главно в ликвидирането на естествената

растителност и усвояване на земите за земеделие, което води до значителни хидротехнически, хидромелиоративни и почвено-мелиоративни дейности.

Почвените разновидности в границите на общината според разширения систематичен списък на почвите в България, съставен от Националния поземлен съвет през 1992 г., във връзка със земеразделенията, са:

Смолници - характерни за слабо дренираните низини и котловинни полета на Средна и Южна България. В района представляват почвени масиви, разположени западно и северозападно от Община „Марица“. Площта, която заемат на територията на общината, е незначителна и се намира западно и северозападно от селата Бенковски и Царацово. Смолниците в района са от подтип излужени и са почти изцяло обработваеми. Те са продукт на ливадния почвообразователен процес и са формирани върху равнинен или широковънлообразен терен, изграден от плиоценски или старокватернерни седименти, под влиянието на горско-ливадна растителност и при наличието на високи, но променящи дълбочината си, подземни води.

Смолниците се характеризират със средномощен (50 - 70 см) смолисточерен хумусен хоризонт и почвен профил с мощност около 90 - 120 см. Преходният („В“) хоризонт е тъмно кафяв и плътен. В дълбочина същият просветлява до червеникаво и жълтеникаво кафяв и постепенно преминава в почвообразуващата основа. Структурата на орницата е слаборазпрашена зърнесто-праховидна, а надолу в дълбочина преминава в буцесто-призматична и призматична. По механичен състав смолниците са тежки почви - тежко песъчливо-глинести до леко глинести, със съдържание на физическа глина (частици по-малки от 0,01 мм. Почвообразуващата основа е средно или тежко песъчливо-глинеста, като преобладаващи се явяват фракциите на едрия прах и дребния пясък. Физико-механичните свойства на смолниците са сравнително неблагоприятни, тъй като при преовлажняване те силно набъбват, а при изсъхване - силно се свиват и образуват широки и дълбоки пукнатини. Смолниците се отличават с ниска водопроницаемост, висока влагозадържаща способност и неблагоприятен въздушен режим. Запасеността с хумус е най-често средна (2,5 - 4% в повърхностния хоризонт), но не е изключена и слаба (около 2%). Запасеността с общ азот е слаба (под 0,15%), с общ фосфор - слаба и средна (до 0,15%), а с калий - средна и добра. Почвената реакция е слабо кисела и неутрална - с рН между 5,0 и 6,1.

Тези почви са подходящи за отглеждане на житни, технически и зеленчукови култури.

Канелено-подзолистите (псевдоподзолисти) почви – втори по площ в общината. Почвените масиви с тях имат удължена и неправилна форма и се разполагат почти успоредно и в същата посока на трите реки върху надзаливните и по-стари речни тераси. Те са образувани в условията на безотточен релеф, върху плиоценски и старокватернерни отложения и под продължителното влияние на широколистна горска растителност, характерна за ниския горски пояс. Характеризират се с дълбоко вмиване на карбонатите и лесно разтворимите соли, относително увеличаване на SiO_2 в повърхностния хоризонт и интензивно изнасяне от него на глината и хидроокисите на желязото и алуминия и отлагането им в илувиалния хоризонт. Водно-въздушният режим при тези почви е твърде влошен и неблагоприятен. Илувиалният хоризонт е много слабо водопроницаем, има голяма влагозадържаща способност, като по този начин създава условия за продължително повърхностно преовлажняване.

Канелено-подзолистите почви в района са бедно и слабо хумусни, със съдържание на хумус в орницата едва 0,80 - 1,40%, като в дълбочини то още повече намалява. Запасеността с общ азот и общ фосфор е също много слаба. Почвената реакция в най-горния хоризонт е силно кисела и кисела с рН = 4,1-4,6. Канелено-подзолистите почви, съгласно описаното им състояние, са пригодни за отглеждане на зърнени култури, за ползване като ливади.

Ливадно-канелени почви - на трето място по площ в границите на общинското землище. Те представляват неголеми почвени масиви с удължена и неправилна форма, разположени паралелно край реките и алувиалните почви или между канелено-подзолистите почви в същата посока. Образувани са върху разнообразен алувиален и отчасти делувиален материал. Почвообразователният процес първоначално е протекъл под непосредственото влияние на ливадна растителност, близки подземни води и често нанасяне на нов алувиален материал. По-късно, поради някои локални изменения на условията, процесът на нанасяне почти затихва. Подземните води остават по-дълбоко, но с перидично повишаване на нивото си. През отделни периоди от време същите площи са били завладени от горска растителност. В резултат на всички тези процеси се оформя почвен профил, доближаващ се до голяма степен до този на съответните зонални почви. Мощността му, както и тази на хумусния хоризонт, силно варира, съответно - 90-125 см и 55-70 см. Структурата на орницата е разпрасена зърнесто-праховидна, на подорницата - зърнесто праховидна и бучковидна, като надолу по профила постепенно преминава в буцесто-призматична и призматична.

По механичен състав ливадно-канелените почви са обикновено тежко пясъчливо-глинести (45-50% - физическа глина). В съответствие с механичния състав са и останалите физически и физико-механични свойства. Запасеността с хумус е слаба (1,7- 2,00% в орницата). Слаба е запасеността и с общ азот (под 0,15%) и общ фосфор (под 0,10%). Почвената реакция е слабо кисела и неутрална.

Алувиални и алувиално-ливадни почви – по площ и значение са на челно място за общината. Определят се като наносни почви. Заемат заливните и първите надзаливни тераси на протичащите през територията на общината реки - Пясъчник, Стряма и Потока; на няколко по-малки притока, както и участъка от лявата тераса на р. Марица.

Общо и характерно за наносните почви е, че те не са свързани със зоналните климатични условия. Генетично това са млади почви, формирани върху алувиални отложения, близки (1-3 м) подземни води и под влияние на ливадна растителност. Алувиално-ливадните почви нямат оформен почвен профил. Същият е изключително разнообразен, пластов и с непоследователен морфологичен строеж, което се обуславя от разнообразието на почвообразувания материал и периодичното прекъсване на почвообразователния процес при нанасяне на нов алувиален материал. Мощността му е също твърде разнообразна и силно варира - най-често между 30 и 120 см. Механичният състав е лек и също разнообразен - обикновено пясъчлив и глинесто-пясъчлив (физическа глина до 20%), но не е изключено и по-тежък - средно до тежко пясъчливо глинест. Те са леки, топли и проветриви почви, с благоприятен въздушен и топлинен режим, но поради високата водопропускливост и слаба влагозадържаща способност с неблагоприятен воден такъв. Запасеността с хумус и хранителни вещества е бедна и слаба, със съдържание на хумус в орницата под 1% и до 2,5%. Почвената реакция е преобладаващо неутрална и слабо алкална, с рН около 7 и малко над 7.

Алувиалните почви, за разлика от алувиално-ливадните, се срещат само в заливните речни тераси. Те се намират в начален процес на почвообразуване и имат слабо оформен, слабо мощен (едва 4-18 мм), рохкав и почти безструктурен хумусен хоризонт. Механичният състав при тях е по-лек, запасеността с хумус е бедна, а с общ азот и общ фосфор - слаба.

Ливадни черноземновидни (заблатени) почви - със слабо разпространение в границите на общината. Оформени са като три петна край южната землищна граница,

в близост до устието на реките Пясъчник и Стряма и в лявата тераса на р. Марица. Характеризират се със слаба диференциация, слабо мощен хумусен хоризонт (30-40 см), добре изразен илувиален хоризонт (80-120 см), процес на вътрешно глиняване, тежко песъчливо-глинест до леко глинест механичен състав, висока наситеност по цялата дълбочина на почвения профил с бази и дълбоко хумусиране. Хумусното съдържание в орницата е 2-3%. Почвената реакция е слабокисела и неутрална.

По данни на НСИ общата площ на област Пловдив е 5 972 891 дка, за Община Марица – 342 657 дка.

Разпределението по видове територии е дадено в Таблица 54. Ползвани са данни от Стратегия за развитие на област Пловдив за 2005 –2015г. (източник Годишен доклад за състоянието на околната среда на територията на РИОСВ Пловдив, 2019 г.).

Табл.54. Баланс на територията към 31.12.2000 г. за Община Марица /Източник: НСИ –ТСБ Пловдив/

Земеделски територии			Горски територии	Урбанизирани територии	Водни площи	Територии за добив на полезни изкопаеми	Територии за транспорт и инфраструктура
Обща площ	Обработваема площ	Поливна площ					
286433	259480	172746	7086	19688	18703	1049	9698

Земеделските земи в България се категоризират в 10 категории (т.нар. бонитетни категории) според продуктивните възможности на почвите, климатичните условия, релефните и технологичните качества на земята, пригодността ѝ за производство на различни видове растителна продукция и наложените ограничения на използване на земята.

Десетте категории на земеделска земя се определят според оценката на конкретни почвено-климатични условия спрямо пригодността на земята за отглеждане на определен набор от селскостопански култури. Според разделението на земеделските земи с най-високо качество са тези от първа и втора категория, като то постепенно намалява до десета.

В Таблица 55 земите са обобщени по бонитетни групи.

Табл.55. Размер на земеделските земи по категории и бонитетни групи

категория	Площ дка	Бонитетна група	Средно агрономичен бал
III	7 578,2	Добри земи	60-80
IV	106 341,6		
V	124 885,9	Средно добри земи	40-60
VI	13 461,3		
VII	675,6	Лоши земи	20-40
VIII	1 618,5		
X	11 927,7	Непригодни	0-20

Почвите в района на общината са с доказани високи качества и висока продуктивност.

Преобладават почвите от четвърта и пета категория, като по този начин първите попадат в бонитетната група на „добри земи“, а вторите в бонитетната група на „средно добри земи“. Следващите по площ категории земи са от шеста и трета и попадат съответно в бонитетни групи „средно добри земи“ и „добри земи“. Почви от първа, втора и девета категории на територията на община Марица не се посочват. Площите на земите от седма и осма категория - т.е. от бонитетната група „лоши земи“, са много малък процент. Установяват се в землищата на селата Рогош, Скуtare, Трилистник и Радиново. Делът на непригодните за земеделие земи (от десета категория) е също много малък процент. Те са съсредоточени основно в югозападната част на общинската територия, главно в землищата на селата Раднево и Костиево и по-слабо на селата Бенковски и Царацово. На север единствено в землището на с. Граф Игнатиево, на границата с община Калояново, се установява площ от десета категория.

Предвид характеристиките и особеностите на почвите в района и въз основа на преобладаващата категория почви на територията на община Марица могат да се обособят четири, твърде разнообразни по форма и площи, зони: източна, централна, западна и югозападна. Като граница между източната и централната се приема условно линията Трилистник - Скуtare. Между централната и западната зона условната граница е линията Динк - Труд - Царацово. Границата между централната и западната зона от север и югозападната зона от юг се приема линията Войсил - Бенковски - Царацово. В източната зона се включват основно земите на селата: Ясно поле, Манолско конаре, Маноле, Рогош, Трилистник и източната част на Скуtare. На тази територия преобладават почвите от пета категория.

В централната зона са главно земите на Войводиново, Желязно, Калековец, Крислово, Динк и северозападната част на Скуtare. Тук преобладават почвите от четвърта категория. Вторите по площ са от пета категория. Срещат се частично почви и от трета и шеста категория.

Западната зона е най-голяма по площ и включва земите на Граф Игнатиево, Труд, Строево, Войсил, Царацово и Бенковски. Основната категория на почвите в тази зона е пета. Следват тези от четвърта и отчасти от шеста и десета категория.

Югозападната зона е най-малка по площ и включва земите на селата Радиново и Костиево. В тази зона разнообразието е най-голям категория. На второ място са почвите от десета категория, а след тях - тези от пета категория. Незначителни площи заемат почвите от шеста и седма категория.

Според класификацията на увредените земи (Инструкция № РД-00-11/13 юли 1994 г., МЗ) почвите, в зависимост от природата на увреждането, се обособяват в три класа на увреждане:

- Нарушени;
- Деградирани;
- Замърсени.

От тях най-сериозни и почти невъзвратими са техногенните увреждания на почвите, свързани главно с урбанизираните, промишлените, инфраструктурните и разни други видове строителство, водещо не само до значителни промени на повърхностния почвен слой, но и до пълно разрушаване и унищожаване на почвената покривка.

При постоянно растящата техногенна антропогенизация балансът на земите по видове територии е твърде непостоянен и непрекъснато се мени. Като обект на нарушаване и отнемане на площи са основно земеделските земи и делът им

понастоящем (2019 г.) представлява 81.5% от територията на общината., което е средно 0.89 ха/жител. Най-голяма е площта им в землищата на с. Труд – 3149,7 ха, с. Строево – 2245,1 ха, с. Граф Игнатиево – 2013,8 ха и т.н.

Относителният дял на земеделските територии спрямо общата площ на землищата е най-голям в землищата на селата Желязно – 90,4%, Строево – 90,2%, Ясно поле – 87,6%, Динк – 86,6%, а най-малък е делът им в землищата на с. Граф Игнатиево – 70,4% и с. Маноле – 75,8%.

Като известна компенсация за нарушените земи, съгласно нормативните документи по рекултивация, се изисква отнемане, съхраняване и оползотворяване на хумусния пласт от нарушените терени за рекултивация на други нарушени терени или подобряване на слабо продуктивни земи.

2.3.1. Замяряване на почвите с тежки метали, пестициди, нефтопродукти, нитрити и др. Замярсени терени на територията на общината. Източници на замяряване.

Протичащите основни физически деградационни процеси в района на общината са свързани главно с релефа, подземните води, геоложкия строеж и човешката дейност.

Замяряването на почвите може да бъде дифузно или локално. *Дифузно замяряване* се причинява при пренос на замярсители от източници с големи територии или от различни по-малки източници. Дифузното почвено замяряване най-вече се свързва с атмосферни отлагания, определени селскостопански практики и неподходящи третиране и рециклиране на отпадъци и отпадъчни води. *Локално почвено замяряване* се наблюдава в местата с интензивни промишлени дейности, депониране на отпадъци, минно-добивни обекти и инцидентни разливи, при които значителни количества вредни вещества попадат в почвите.

Дифузното замяряване на почвите през последните години е много слабо изразено поради реструктурирането на икономиката и селското стопанство, силно намалялото потребление на продукти за растителна защита и минерални торове, забраната за употреба на оловни бензини и засилен екологичен контрол върху работещите промишлени производства.

Съществена особеност относно замяряването на почвите в района на община Марица, е сравнително благоприятното им състояние, въпреки значителното техногенно натоварване от наличието на 19 населени места, висока урбанизираност, застроени извън регулационните им граници обширни терени за промишлено- производствени и за многообразни стопански дейности; наличие на гъста мрежа от комуникационни, транспортни, инфраструктурни обекти и съоръжения - автомагистрала, главни и второстепенни пътища, жп линии, летища, газопровод, петролопровод и др.; комунални обекти - на първо място това са пръснатите в района регламентирани и нерегламентирани площадки за битови и строителни отпадъци, специализирани и обслужващи складове и магазини, паркинги, бензиностанции, изоставени стопански дворове, няколко животновъдни комплекса и немногобройните дребни лични стопанства; нарушени и неподдържани напоителна и отводнителна система и речни корита.

За проследяване на дифузното замърсяване на земеделските земи в страната през 2004 г. ИАОС внедри обновена Национална система за почвен мониторинг като част от Националната система за мониторинг на околната среда.

В района на РИОСВ -Пловдив е създадена организация на контролна дейност в пунктове за наблюдение и контрол, които са част от Националната система за мониторинг на околната среда /НСМОС/, с цел провеждане на мониторинговата дейност в подсистема „Земи и почви“. Пунктовете, от които се извършва пробонабирането на почвените проби, са разположени на цялата територия контролирана от РИОСВ. Те са постоянни и са определени в зависимост от източника и вида на замърсяването. Мониторинговата система е определена на база един квадратен километър, като целта на мониторинга е обхващане на големи територии от почвено различие на територията на цялата страна. Пунктовете са определяни, като са съобразени с типа на почвите, начина на трайно ползване и културите, които се използват. Определени са им географски координати, които образуват мрежа от 16X16 км един от друг.

От обследваните на територията на общината пунктове за мониторинг съгласно Годишен доклад за състоянието на околната среда на територията на РИОСВ Пловдив, 2019 г. няма замърсени почви с тежки метали .

Общината не разполага с данни за замърсявания на почвите с нефтопродукти, които в повечето случаи са локални край бензиностанции и се характеризират с нарушаване на хидрофилността им, ензимната им активност и особено съотношението въглерод/азот. В случай на трайно увреждане от такъв характер при концентрации на нефтопродукти над 30 g/kg следва да се осъществи физическа подмяна на почвите.

Устойчивите органични замърсители (УОЗ) са токсични химични вещества устойчиви на разпадане, натрупват се в организмите, пренасят се по въздуха, водата и чрез мигриращите биологични видове и могат да се отлагат далече от мястото на тяхното изпускане в околната среда. УОЗ се акумулират в сухоземните и водните екосистеми и с голяма вероятност могат да предизвикат значителни отрицателни последици за човешкото здраве или околната среда близо и далече от техните източници. Тъй като геогенният (естественият) им произход не е познат, се счита че наличието на органични замърсители в почвата се дължи почти изцяло на антропогенни действия - торене с минерални торве и използвани препарати за борба с вредителите.

Съгласно ежегодно провеждания почвен мониторинг почвените проби ежегодно се изпитват за съдържания на 16 полиароматни въглеводороди, 6 полихлорни бифенили, 8 хлорорганични пестициди. Резултатите от проведените анализи за 2018 г. на територията на общината показват стойности под пределнодопустимите концентрации,.

От ежегодно провеждания радиологичен мониторинг от Изпълнителна агенция по околна среда не се установява радиационно замърсяване на почвите в общината.

2.3.2. Заблатени почви. Причини за заблатяването.

Характерни за района на общината и изобщо за Тракийската низина деградирани почви в миналото са: преовлажнени, заблатени, глееви и засоленни. Срещат се главно край речните разливища и в района на оризищата. Формирани са, от една страна, в резултат на наличието на високи подземни води и лош отток, а от друга - вследствие прилагане на сравнително примитивна технология на земеделие и структура на отглежданите земеделски култури.

В резултат на извършените през втората половина на миналия век твърде мащабни почвено-мелиоративни дейности, изразяващи се главно в изграждане на

напоителна и отводнителна система и нивелация, процесите на заблзяване са преустановени.

2.3.3. Ерозирали почви. Причини за ерозията.

Ерозията на почвата е свързана с отделянето и транспорта на почвени частици чрез водите или вятъра, което предизвиква загуба на почвен материал от повърхностните хоризонти на почвата, а заедно с това –и загуба на органично вещество и хранителни елементи. Средните годишни загуби на почва от ерозия може да варират от незначителни до неколкостотин тона/ha/година.

Загубата на почва (ерозията) до голяма степен е природен процес, който се засилва при прилагане на неподходящи селскостопански техники и практики. При изнасяне на хумусните вещества, почвите губят своята плодородност и водните екосистеми се замърсяват.

Главните фактори, влияещи върху степента на проявление на ерозията са климатичните условия, релефа, начина на използване на земята, състоянието на растителната покривка и времето през което почвата е била покрита с растителност.

Също така влияние оказват и антропогенните фактори – обезлесяването, неправилната обработка на почвата, пожарите.

Поради еднообразния и равнинен релеф на територията на община Марица, почвите не са засегнати от ерозионни и свлачищни процеси. Условия за развитие, евентуално, на ерозионни процеси могат да се установят единствено на отделни места по бреговите форми на реките и някои от долчините.

За общината не са констатирани и не са постъпвали сигнали за ерозирали почви и не се изпълняват проекти за подобряване състоянието на съществуващите такива.

2.3.4. Вкислени и засолен почви. Причини за вкисляването и засоляването.

Засолени почви

Засоляването и алкализирането на почвите е свързано освен с природни причини, и с антропогенни фактори.

Процесът на засоляване се реализира, когато силно минерализираните високи подземни води, периодично при засушаване, по капилярен път се покачват до повърхността, откъдето водите се изпаряват, а солите остават в горните почвени слоеве.

С широкото развитие на напояването в България въпросът за вторичното засоляване на почвите придобива все по- голямо значение. Тенденцията за нарастване на поливните площи налага да се спазват редица изисквания, свързани с напояването на определени райони, особено при включването на нови площи за напояване – наличие на естествен дренаж или изградена отводнителна система и осигуряване на ниво на подпочвените води под критичното, особено когато те са с повишена концентрация на водноразтворими соли.

Въпреки, че мероприятията за предпазване на почвите от вторично засоляване са известни, за приложението им в определен район е необходимо да се разполага с много данни за нивото и режима на подпочвената вода, физичните и химични промени в свойствата на почвите, солевия и водния баланс.

Всичко това обуславя необходимостта от разработване и стандартизиране на методи за оценка и контрол на засолените почви и изграждане на мониторингова

система за следене процесите, протичащи в почвите с оглед предприемане на мерки за предотвратяване на неблагоприятни явления. За тази цел е изградена мрежа от пунктове за оценка и контрол на засолените почви. За община Марица има 2 пункта представителни за засолените почви – в с. Бенковски и с. Костиево. Измерват се 8 показатели / водоразтворими Na^+ , Cl , SO_4^{2-} , HCO_3^- и CO_3^{2-} , обменен Na^+ , сорбционен капацитет на почвата/ и подземните води.

В резултат на изграждане на напоителни и отводнителни система и нивелация, процесите на засоляване са значително намалени. Освен това с ползваните чисти води при напояването е постигнато и промиване на засолените почви. Същевременно внедрената висока агротехника, редовното агрохимическо обследване и научно обслужване са допринесли за качествената промяна, подобряване и приобщаване на същите почви към прилежащите като годни за отглеждане на всички видове земеделски култури (полски, зеленчукови, технически и трайни насаждения).

Вкислени почви

Съчетаването на факторите, в резултат на които са образувани почвите, е различно за всяка физико- географска обстановка. От него е зависило протичането на почвообразователните процеси в миналото, а също така зависят и съвременните елементарни почвообразователни процеси. Съдържанието на подвижни съединения на H , Al , Mn , Fe , Cu и Zn в почвите е в зависимост от условията (факторите) на почвообразуване. Следователно разпространението на киселите почви в почвените зони на света и тяхната степен на киселинност са твърде различни.

При проследяване на киселинността в почвите на Р. България в различните географски области се наблюдава вертикална зоналност. С повишаване на надморската височина на територията на Северна България от север на юг, което е съпроводено с увеличаване количеството на валежите, понижаване на годишните температури и усилващо се развитие на горския почвообразователен процес, реакцията на почвите става по- кисела в следния възходящ ред: тъмносиви горски, сиви горски, светлосиви горски, кафяви горски, планинско- ливадни. В Южна България също се наблюдава вертикална зонална закономерност в изменението на реакцията на горските почви. С повишаване на надморската височина реакцията на почвите става по- кисела в следния възходящ ред: излужени канелени горски, силно излужени канелени горски, плитки канелени, планински, кафяви горски, планинсколивадни.

Много силната киселинност и голямото съдържание на обменен Al и обменен Mn в обработваемите почви на припланинските котловини и райони се свързва с процеси на оглеяване. При висока влажност, безотточност на релефа и силно уплътнен илувиален хоризонт почвите се преовлажняват. Така в тези почви се развиват процеси на промиване и оглеяване (най- често през пролетта), водещи до миграция, деструкция и трансформация на минералната съставна част на почвите. Вследствие на това се увеличава съдържанието на обменен Al в силно оглеените хоризонти. Същевременно поради протичането на силни редуccionни процеси се образува голямо количество обменен Mn (Mn^{2+}), особено в светлосивите горски глеевидни почви (между Предбалкана и главната старопланинска верига, в равнинната част на котловините, върху глинести безкарбонатни почвообразуващи скали).

Изучаването на насоката на развитие на процесите на вкисляване на почвите в основните райони на разпространението им дава необходимата преценка доколко дадена почва се нуждае от варуване.

За община Марица не са характерни вкислените почви.

2.3.5. Физически нарушени почви (от добивни, изкопни дейности и др.).

Значително физическо нарушаване на почвите се осъществява при добив на строителни материали по открит кариерен способ. В община Марица няма регистрирани обекти за добив по този способ. Няма нарушени от кариерна дейност обработваеми земеделски земи. Нерегламентирани случаи на изземане на инертни материали от частни лица има по поречието на р. Марица и устието на р. Стряма, край с. Костиево, Калековец, Трилистник и с. Маноле. Общината, съвместно с усилията на местни НПО и будни граждани извършва контрол на закононарушенията.

При извършване на изкопни дейности, особено в индустриалните зони се спазват изискванията на *НАРЕДБА № 26 за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт*. Контрол върху дейностите по добиване на подземни богатства, включително и изпълнението на проекти за рекултивации се осъществява както от РИОСВ, така и от Общината.

В заключение в Община Марица не са установени замърсявания на почвите над максимално допустимите концентрации. Съществуващият риск от замърсяване е минимален и при провеждане на превантивен контрол той ще бъде отстранен.

Общината регулярно рекултивира нарушените терени. За да се ограничат средствата за тази дейност следва да се осъществява стриктен контрол със съответните адекватни санкции за неправомерно формиране на сметища.

Общината провежда активни мероприятия за запознаване на населението с програмите за опазване на околната среда и за образование на подрастващото поколение.

Общината финансира екологични проекти за опазване на почвата.

Общината е в състояние да организира следните дейности:

- Ограничаване и намаляване замърсяването и увреждането на почвите чрез прилагането на превантивен и текущ контрол.
- Контрол на качеството на поливните води.
- Координация на действията с местни и други научни звена за търсене на екологосъобразни методи за ползване на земеделските земи и намаляване въздействието на другите компоненти на околната среда върху почвите.

2.4. Защитени територии.

Защитени територии

На територията на община Марица се намират две защитени територии, съгласно Закона за защитените територии:

1. защитена местност „Нощувка на малък корморан – Пловдив: обявена със Заповед No.РД-644 от 05.09.2006 г., бр. 85/2006 на Държавен вестник. Площ: 82,09 ха, намираща се в землището на с. Костиево. Цел на обявяване: опазване местообитание, място за почивка и струпване по време на миграция на малък корморан (*Phalacrocorax pugnax*);

2. защитена местност „Тракийски равнец”: обявена със заповед No.РД-82 от 30.01.2012 г., бр. 18/2012 на Държавен вестник. Площ: 8,03 ха, намираща се в землището на с. Маноле.

Защитени зони

На територията на общината попадат частично седем защитени зони (33), съгласно Закона за биологичното разнообразие:

По Директивата за местообитанията

1. 33 BG0000289 „Трилистник”, обявена с Решение № 122 от 02.03.2007 г., бр. 21/2007 на Държавен вестник. Обща площ: 616,95 ха, на територията на община „Марица” попадаща в землищата на с. Калековец, с. Скуtare и с. Трилистник.

Зоната е разположена в Тракийската долина, източно от река Стряма и северозападно от с. Трилистник, при надморска височина от около 150 м. По-голямата ѝ част обхваща естествена мезофилна широколистна гора с участието предимно на полски бряст (*Ulmus minor*) и летен дъб (*Quercus robur*), като е добре защитена от човешкото въздействие. Останалата част от зоната е представена от мезофилни пасища и е силно повлияна от човешките дейности - паша и оран.

Предмет на опазване на защитената зона са 6 типа природни и 16 животински местообитания.

2. 33 BG0000429 „Река Стряма”, обявена с Решение № 122 от 02.03.2007 г., бр. 21/2007 на Държавен вестник. Обща площ: 4 078,38 ха, на територията на община „Марица” попадаща в землищата на с. Калековец, с. Манолe, с. Рогош, с. Скуtare и с. Трилистник.

Зоната обхваща течението на р. Стряма, бреговете ѝ и близките околности. Разположена е източно от селата Динк, Калековец и Трилистник и западно от с. Манолe.

Предмет на опазване на защитената зона са 6 типа природни и 33 животински местообитания.

3. 33 BG0000444 „Река Пясъчник”, обявена с Решение № 122 от 02.03.2007 г., бр. 21/2007 на Държавен вестник. Обща площ: 1 879,97 ха, на територията на община „Марица” попадаща в землищата на с. Граф Игнатиево, с. Строево и с. Труд.

Зоната основно включва поречието на река Пясъчник, свързваща едноименния язовир с река Марица. Разположена е източно от с. Труд и западно от селата Граф Игнатиево и Войводиново. Реката е неголяма, с тръстикови площи на места, типична речна растителност и околни обработваеми земи и гори. Включен е и горски масив в рамките на военен район.

Предмет на опазване на защитената зона са 2 типа природни и 24 животински местообитания.

4. 33 BG0000578 „Река Марица”, обявена с Решение № 122 от 02.03.2007 г., бр. 21/2007 на Държавен вестник. Обща площ: 1 4693,1 ха, на територията на община „Марица” попадаща в землищата на с. Костиево, с. Манолe и с. Рогош.

Зоната обхваща течението на р. Марица, бреговете ѝ и близките околности. Разположена е южно от селата Костиево, Войводиново, Скуtare, Рогош и Манолe.

Предмет на опазване на защитената зона са 14 типа природни и 43 животински местообитания.

По Директивата за птиците

1. 33 BG0002016 „Рибарници Пловдив”, обявена със Заповед № РД-81 от 03.02.2009 г., бр. 14/2009 на Държавен вестник. Обща площ: 145,77 ха, на територията на община „Марица” попадаща в землищата на с. Войводиново и с. Труд.

Зоната обхваща рибарници, обрасли с блатна растителност, разположени на север от град Пловдив. Общият външен вид на зоната се определя от водни басейни, обрасли с хигрофитна растителност. На много места има запазени различни по големина площи с папур и тръстика. По дигите съществуват ивици от овощни дървета и тополи. Мястото дава убежище и хранителна база на множество водоплаващи птици, както и на такива обитаващи крайбрежната растителност.

Предмет на опазване на защитената зона са местообитанията на 42 вида, основно водолюбиви птици.

2. 33 BG0002086 „Оризица Цаланица”, обявена със Заповед № РД-368 от 16.06.2008 г., бр. 56/2008 на Държавен вестник. Обща площ: 3 674,62 ха, на територията на община „Марица” попадаща в землищата на с. Войсил и с. Радиново.

Зоната включва основно оризища, както и част от р. Потока. Разположена е западно от селата Войсил и Бенковски и северозападно от селата Костиево и Радиново.

Предмет на опазване на защитената зона са местообитанията на 53 вида, основно водолюбиви и грабливи птици.

3. 33 BG0002087 „Марица Пловдив”, обявена със Заповед № РД-836 от 17.11.2008 г., бр. 108/2008 на Държавен вестник. Обща площ: 1 108,81 ха, на територията на община „Марица” попадаща в землището на с. Костиево.

Зоната включва течението на р. Марица, заедно с речната дървесна и храстова растителност в близките ѝ околности. Разположена е южно от селата Костиево, Войводиново, Скуtare, Рогош и Манолe.

Предмет на опазване на защитената зона са местообитанията на 21 вида, основно водолюбиви и грабливи птици.

Защитени вековни дървета

Към момента, на територията на община „Марица” са регистрирани, като защитени съгласно Закона за биологичното разнообразие 8 вековни дървета от два вида:

1. Дръжкоцветен дъб (*Quercus pedunculiflora*) – 1 дърво в с. Войсил;

2. Обикновен (летен) дъб (*Quercus robur*) – 1 дърво в с. Войсил и 6 дървета в с. Трилистник.

Подробна информация за защитените природни елементи на територията на общината е представена в Приложение: Защитените територии, зони и вековни дървета.

2.5. Биоразнообразие – растителен и животински свят.

Територията на община “Марица” се намира в централните части на Горнотракийската низина. Биоразнообразието ѝ е типично за равнинните терени със засилено антропогенно присъствие, но отделни природни елементи, като водоеми и средиземноморско климатично влияние са предпоставка за повишен растителен и животински състав в сравнение с други подобни места.

Върху биологичното разнообразие на територията на община Марица действат редица фактори, които оказват влияние върху неговото състояние. Повечето от тези фактори са действали в миналото, действат и в момента. По-важните от тях са:

- Селско стопанство. Развитието на земеделието на територията на общината оказва влияние върху малкото останали естествени растителни местообитания;

- Стопанисване на площи, които не се използват за селско стопанство и начина им на ползване е променен - намаляване на оризопроизводството, намаляване площта

на влажните ливади, промяна в режима на стопанисване на рибарниците, намаляване площта на люцерновите ниви;

- Добивни дейности - дърводобив за лични нужди и извършване на изборна и гола сеч; извличане на подпочвени води;

- Развитие на инфраструктурата на територията на общината - създаване на индустриални и логистични паркове, увеличаване на селищната територия, прокарване на инфраструктурни коридори (пътища, жп линии, електропроводи, продуктопроводи, газопроводи и др.);

- Внасяне или самонастаняване на инвазивни чуждоземни растителни видове, които влияят върху местната растителност;

- Нерегламентирано събиране на растителни продукти и билки за храна и лечение (за лични нужди, за търговия на местни пазари и страната, за международна търговия);

- Антропогенни нарушения - пожари, туризъм, транспорт, замърсявания на въздуха, водите и почвите, използване на отрови за растителна защита и др.

Растителност и Флора

Територията, в която се намира община Марица, попада в границите на Пловдивския геоботанически район на Горнотракийския окръг в Македоно-Тракийската геоботаническа провинция на България. В момента, земите в този район са почти само обработваеми, а в миналото са били покрити от гори с дръжкоцветен дъб. Този вид и сега се среща поединично и на групи, заедно с полския бряст и полския клен, формиращи предимно мезофитни и хигромезофитни горски участъци. На сухи места горите са били ксеротермни, съставени от благун и цер, а на варовити терени - предимно от космат и вергилиев дъб.

Растителността на общината не е богата на типове съобщества. Най-голяма площ заемат антропоценозите, представени от характерните за обработваемите земи флористични видове. Макар и ограничено по площ, горски съобщества има запазени на няколко места сред откритите части на общината, както и около водоемите. В и около последните се откриват и специфичните ценози на водните и водолюбивите растителни видове.

Липсват целенасочени изследвания на флората срещаща се на територията на общината. Наличната информация е откъслечна и събирана в голям диапазон от време.

Горските съобщества са почти унищожени (общината е с рекордно ниска за страната лесистост – 1,4-1,7 % от територията). Естествените и полуестествени гори не надвишават 0,9 %. Съставени са от цер, благун, на места с дръжкоцветен дъб и полски бряст. Малки остатъци от лонгозни гори се наблюдават по островите на р. Марица.

По-малко от 3% от територията на общината са естествени и полуестествени местообитания. Това обстоятелство определя бедно флористично разнообразие. Част от видовете с природозащитен статус са водни растения: четирилистно разковниче (*Marsilea quadrifolia*), дяволски орех (*Trapa natans*), блатна лудвигия (*Ludwigia palustris*), блатен телиптерис (*Thelypteris palustris*), прешленолистен надводник (*Elatine alsinastrum*), какички (*Nimfoides peltata*).

В малките останали острови широколистни гори са добре представени родове орхидеи с висок природозащитен статус - *Orhis*, *Cephalantera*, *Ophris*, *Platantera*.

За изясняване на видовия състав и състоянието на флората на територията на община Марица са нужни бъдещи специализирани изследвания.

Горска растителност

Горската растителност на територията на община „Марица“ се отнася към пояса на Долните равнинно-хълмисти и хълмисто-предпланински дъбови гори. В него са обособени два подпояса:

Подпояс на крайречните и лонгозни гори (0-700 м н.в.)

Естествените насаждения в подпояса на крайречните гори са предимно смесени от бяла върба (*Salix alba*), бяла топола (*Populus alba*), черна топола (*Populus nigra*) и черна елша (*Alnus glutinosa*). В зависимост от дълбочината на подпочвените води и богатството на наносните почви, производителността им е от I до III бонитет. Гористите части са с неравномерен строеж, като често пълнотата им варира значително. Произходът им е семенен или издънков.

Повечето от създадените култури са тополови - клон И-214, Аgate или хибридни тополи на базата на местните черни тополи. Те са залесявани в широки схеми – 5x5 м, 5x4 м, 4x4 м. Растежът им е добър – от I-II бонитет.

Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори (0-500 м н.в.)

Издънковите насаждения преобладават в този подпояс, като заемат над 80% от общата му площ.

Основните дървесни видове, които дават облика на естествената растителност в този подпояс са дъбовете - благун (*Quercus frainetto*), цер (*Quercus cerris*) и космат дъб (*Quercus pubescens*). Те имат различен растеж в зависимост от месторастенията, на които се срещат и производителността им варира от I до V бонитет. Част от дъбовете насаждения суховършат в различна степен по различни причини – трахеомикоза, застаряване, засушване на климата.

На територията на община „Марица“ се разполагат две стопанства към Регионалната дирекция по горите – Пловдив: Държавно горско стопанство „Пловдив“ (ДГС Пловдив) и Държавно ловно стопанство „Тракия“ (ДЛС „Тракия“).

ТП "Държавно горско стопанство - Пловдив"

На територията на ТП "Държавно горско стопанство - Пловдив", община Марица, са инвентаризирани гори и недървопроизводителни горски площи в размер на 646,8 ха по актуалната действаща инвентаризация на горските територии от 2019 г.

Табл.56. Разпределение на общата инвентаризирана площ на горите в района на дейност на ТП "Държавно горско стопанство - Пловдив", община Марица, област Пловдив по вид на подотдела и група гори. (Източник: Регионална дирекция по горите – Пловдив)

Вид на подотдела	Група гори					%
	иглолистни	широко-листни високостъблени	издънкови за превръщане	нискостъблени	всичко	
	хектари					
Естествен произход 0.4-1.0		127,7	74,5	137	339,2	52,4
Склопени култури		81,2		6,6	87,8	13,6
Несклопени култури		20,9			20,9	3,2

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

Естествен произход 0.1-0.3		12,6	2,5		15,1	2,3
Изредени култури		22,0		0,6	22,6	3,5
Всичко залесена площ	0	264,4	77	144,2	485,6	75,1
Сечище					0	0
Голина		80,2		3,6	83,8	13
Всичко незал.дървопр.	0	80,2	0	3,6	83,8	13
Поляна		28,5	7,4	6,6	42,5	6,6
Обработваема площ				0,5	0,5	0,1
Шосе			0,1		0,1	0
Дворно място		0,1		16,9	17	2,6
Просека		2,2	1,3	0,7	4,2	0,6
Кариера		1,2			1,2	0,2
Дивечова нива		1,8	0,6	1,2	3,6	0,6
Водна площ		8			8	1,2
Автомобилен път, земен		0,1		0,2	0,3	0
Всичко недървопр. площ	0	41,9	9,4	26,1	77,4	12
Всичко инвентаризирана площ	0	386,5	86,4	173,9	646,8	100
В т.ч. дървопр. площ	0	344,6	77	147,8	569,4	88

***Забележка:** Инвентаризирани са и 0,6 ха гори по чл. 83 от ЗГ, които не влизат в баланса на горските територии.*

Табл.57. Разпределение на общата инвентаризирана площ на горите в района на дейност на ТП "Държавно горско стопанство - Пловдив", община Марица, област Пловдив по вид собственост и вид територия. (Източник: Регионална дирекция по горите – Пловдив)

Вид собственост	Вид територия			Всичко	%
	Горска (ха)	Земеделска (ха)	Нарушени територии (ха)		
Държавна собственост	258,2	0,4	13,4	272	42,1
Общинска собственост	206,5	31,9		238,4	36,9
Частна собственост	94,5	35,7		130,2	20
Юридически лица		6,2		6,2	1
ОБЩО	559,2	74,2	13,4	646,8	100

Инвентаризирани са и следните горски типове природни местообитания включени в евпореиската екологична мрежа "Натура 2000" на площ общо 209,9 ха:

- 91F0 - *Крайречни смесени гори от летен дъб (Quercus robur), бял бряст (Ulmus laevis) и планински ясен (Fraxinus excelsior) с площ 96,2 ха;*

- 91M0 - Балкано панонски церово-горунови гори с площ 8,3 ха;
- 92A0 - Крайречни галерии от бяла върба (*Salix alba*) и бяла топола (*Populus alba*) с площ 105,4 ха.

Инвентаризирините горски типове природни местообитания включени в европейската екологична мрежа "Натура 2000" попадат в границите на следните защитени зони (ЗЗ) по ЗБР (Натура 2000):

- ЗЗ по Директива за местообитанията BG0000429 "Река Стряма" - общо 3,9 ха: местообитание 91F0 - 3,0 ха и местообитание 92A0 – 0,9 ха;
- ЗЗ по Директива за местообитанията BG0000444 "Река Пясъчник" - общо 91,9 ха: местообитание 91F0 - 83,6 ха и местообитание 91M0 - 8,3 ха;
- ЗЗ по Директива за местообитанията BG0000578 "Река Марица" – общо 114,1 ха: местообитание 91F0 - 9,6 ха и местообитание 92A0 - 104,5 ха;
- ЗЗ по Директива за птиците BG0002087 "Марица-Пловдив" – общо 27,5 ха: местообитание 91F0 - 7,0 ха и местообитание 92A0- 20,5 ха.

ТП "Държавно ловно стопанство - Тракия"

На територията на ТП "Държавно ловно стопанство - Тракия", община Марица, са инвентаризирани гори и недървопроизводителни горски площи в размер на 137,0 ха по актуалната действаща инвентаризация от 2011 г.

Табл.58. Разпределение на общата инвентаризирана площ на горите в района на дейност на ТП "Държавно ловно стопанство - Тракия", община Марица, област Пловдив по вид на подотдела и група гори. (Източник: Регионална дирекция по горите – Пловдив)

Вид на подотдела	Група гори					%
	иглолистни	широко-листни високостъблени	издънкови за превръщане	нискостъблени	всичко	
	хектари					
Естествен произход 0.4-1.0		3,0	77,3	18,9	99,2	72,4
Склопени култури				3,9	3,9	2,8
Несклопени култури					0	0
Естествен произход 0.1-0.3		4,6	6		10,6	7,7
Изредени култури					0	0
Всичко залесена площ	0	7,6	83,3	22,8	113,7	83
Сечище					0	0
Голина					0	0
Всичко незал.дървопр.	0	0	0	0	0	0
Поляна		14	1,2	1,8	17	12,4
Волиер			0,3		0,3	0,2
Мочур			0,9		0,9	0,7
Дивечова нива			0,6		0,6	0,4
Ловна просека			4,1		4,1	3,0
Водна площ						

Всичко недървопр. площ	0	14,4	7,1	1,8	23,3	17
Всичко инвентаризирана площ	0	22	90,4	24,6	137	100
В т.ч. дървопр. площ	0	7,6	83,3	22,8	113,7	83

Табл.59. Разпределение на общата инвентаризирана площ на горите в района на дейност на ТП "Държавно ловно стопанство - Тракия", община Марица, област Пловдив по вид собственост и вид територия. (Източник: Регионална дирекция по горите – Пловдив)

Вид собственост	Вид територия		Всичко	%
	Горска (ха)	Земеделска (ха)		
Държавна собственост	59,6	21,7	81,3	59,3
Общинска собственост	5,0	3,0	8,0	5,8
Частна собственост	33,7	14,0	47,7	34,8
Общо	98,3	38,7	137	100

Инвентаризирани са и следните горски типове природни местообитания включени в евпорейската екологична мрежа "Натура 2000" на площ общо 209,9 ха:

- 91F0 - Крайречни смесени гори от летен дъб (*Quercus robur*), бял бряст (*Ulmus laevis*) и планински ясен (*Fraxinus excelsior*) с площ 69,3 ха;
- 92A0 - Крайречни галерии от бяла върба (*Salix alba*) и бяла топола (*Populus alba*) с площ 8,5 ха.

Инвентаризирани горски типове природни местообитания включени в европейската екологична мрежа "Натура 2000" попадат в границите на следните защитени зони (33) по ЗБР (Натура 2000):

- 33 по Директива за местообитанията BG0000429 "Река Стряма" - общо 77,8 ха: местообитание 91F0 – 69,3 ха и местообитание 92A0 – 8,5 ха.

Лечебни растения

По-голямата част от територията на община „Марица“ е представена от антропогенно повлияни местообитания (агроценози и населени места), поради което видовия състав и ресурсите на лечебните растения в района не са големи. В основната си част те са от плевелен и рудерален тип, следвани от такива обитаващи водоемите и по-влажните места, като най-малко са видовете свързани с горските местообитания. Има представители и от трите жизнени форми – дървета, храсти и треви. Установените до момента лечебни растения на територията на община „Марица“ са 203 вида от 57 семейства:

- Сем. Хвощови (*Equisetaceae*) - 1
- Сем. Вълчеябълкови (*Aristolochiaceae*) - 1
- Сем. Лютикови (*Ranunculaceae*) - 6

Сем. Макови (*Papaveraceae*) - 3
Сем. Брястови (*Ulmaceae*) - 1
Сем. Черничеви (*Moraceae*) - 1
Сем. Конопови (*Cannabaceae*) - 1
Сем. Копривови (*Urticaceae*) - 1
Сем. Букови (*Fagaceae*) - 2
Сем. Брезови (*Betulaceae*) - 2
Сем. Орехови (*Juglandaceae*) - 1
Сем. Лаконосови (*Phytolaccaceae*) - 1
Сем. Тученицови (*Portulacaceae*) - 1
Сем. Карамфилови (*Caryophyllaceae*) - 2
Сем. Лободови (*Chenopodiaceae*) - 1
Сем. Лападови (*Polygonaceae*) - 4
Сем. Звънникови (*Hypericaceae*) - 1
Сем. Тиквови (*Cucurbitaceae*) - 1
Сем. Кръстоцветни (*Brassicaceae*) - 8
Сем. Резедови (*Resedaceae*) - 1
Сем. Върбови (*Salicaceae*) - 3
Сем. Игликови (*Primulaceae*) - 1
Сем. Липови (*Tiliaceae*) - 1
Сем. Слезови (*Malvaceae*) - 2
Сем. Млечкови (*Euphorbiaceae*) - 1
Сем. Розоцветни (*Rosaceae*) - 10
Сем. Бобови (*Fabaceae*) - 10
Сем. Блатиеви (*Lythraceae*) - 1
Сем. Халорагови (*Haloragaceae*) - 1
Сем. Кленови (*Aceraceae*) - 1
Сем. Конскокестенови (*Hippocastanaceae*) - 1
Сем. Чифтолистникови (*Zygophyllaceae*) - 1
Сем. Здравецови (*Geraniaceae*) - 2
Сем. Дрянови (*Cornaceae*) - 2
Сем. Аралиеви (*Araliaceae*) - 1
Сем. Сенникоцветни (*Apiaceae*) - 8
Сем. Целастрови (*Celastraceae*) - 2
Сем. Маслинови (*Oleaceae*) - 4
Сем. Бъзови (*Caprifoliaceae*) - 2
Сем. Лугачкови (*Dipsacaceae*) - 1
Сем. Тинтявови (*Gentianaceae*) - 1
Сем. Брошови (*Rubiaceae*) - 2
Сем. Поветицови (*Convolvulaceae*) - 1
Сем. Кукувичопреждови (*Cuscutaceae*) - 1
Сем. Грапаволистни (*Borraginaceae*) - 5
Сем. Върбинкови (*Verbenaceae*) - 1
Сем. Устноцветни (*Lamiaceae*) - 7
Сем. Картофови (*Solanaceae*) - 4
Сем. Живеничеви (*Scrophulariaceae*) - 2
Сем. Живовлекови (*Plantaginaceae*) - 2
Сем. Сложноцветни (*Asteraceae*) - 20
Сем. Лаваницови (*Alismataceae*) - 1

Сем. Лукови (*Alliaceae*) - 1
Сем. Дзукови (*Juncaceae*) - 1
Сем. Змиърникови (*Araceae*) - 1
Сем. Воднолещови (*Lemnaceae*) - 1
Сем. Папурови (*Typhaceae*) - 1

Подробна информация за видовия състав, месторастене и ресурси за всеки вид е представена, като Приложение в Раздел: Лечебни растения, неразделна част от ПООС за периода 2021-2026 г. на Община „Марица“.

Фауна

Безгръбначни (Invertebrata)

Информацията за безгръбначните животни на територията на община „Марица“ е крайно недостатъчна. На този етап са установени едва 4 вида с природозащитен статус заслужаващ внимание: *Ophiogomphus cecilia*, *Gomphus flavipes*, *Unio crassus* и *Helix pomatia*.

За изясняване на видовия състав и състоянието на безгръбначната фауна на територията на община Марица са нужни бъдещи специализирани изследвания.

Риби (Pisces)

Ихтиофауната на територията на община „Марица“ е сравнително богата. Към настоящия момент са установени 26 вида риби, като 4 от тях са с висок природозащитен статус - распер (*Aspius aspius*), маришки морунаш (*Vimba melanops*), балкански щипок (*Sabanejewia balcanica*) и змиорка (*Anguilla anguilla*).

Територията на общината предлага подходящи местообитания за ихтиофауната, поради наличието на няколко реки, стоящи водоеми и множество канали. Това определя важна роля на общината за опазване и поддържане на рибната фауна в района.

Подробна информация за видовия състав и природозащитния статус на ихтиофауната е представена в Приложение: Биоразнообразие.

Земноводни (Amphibia)

Земноводните на територията на община „Марица“ са сравнително добре представени. На този етап са установени 10 вида, като с по-висок природозащитен статус е сирийската (балканска) чесновница (*Pelobates syriacus*), включена в Червения списък на Европейската общност (EU 27).

Територията на общината предлага подходящи местообитания за земноводните, поради наличието на няколко реки, стоящи водоеми и множество канали. Това определя важна роля на общината за опазване и поддържане на този клас гръбначни в района.

Подробна информация за видовия състав и природозащитния статус на земноводните е представена в Приложение: Биоразнообразие.

Влечуги (Reptilia)

Херпетофауната на територията на общината е бедна, поради високия процент на антропогенно повлияни сухоземни местообитания. Единствено в и около гористите

части има повишено присъствие на видове от този клас. На този етап са установени 14 вида, като с по-висок природозащитен статус са шипобедрената костенурка (*Testudo graeca*), шипоопашатата костенурка (*Eurotestudo hermanni*), обикновената блатна костенурка (*Emys orbicularis*) и пъстрия смок (*Elaphe sauromates*).

Подробна информация за видовия състав и природозащитния статус на херпетофауната в района е представена в Приложение: Биоразнообразие.

Птици (Aves)

Предвид засиленото антропогенно присъствие, територията на община „Марица“ има богата орнитофауна. Към момента са установени 236 вида (56,6% от видовете птици в България). Това богатство се дължи на наличието на различни местообитания, въпреки че някои от тях са с малка площ. Типичните територии с човешко присъствие, като селища и земеделски земи задържат видове характерни предимно за тях. Но най-голямо е птичето разнообразие в и около водните площи – реки, рибарници, оризища и канали. Запазените малки горски площи се обитават от специализираните дендрофилни видове.

Разпределението на видовете птици на територията на общината през различните етапи от годишния си жизнен цикъл, е както следва:

- гнездящи - 95
- мигриращи (пролетна и/или есенна миграция) - 90
- зимуващи - 42
- скитаци – 9

Предвид природозащитния си статус, с най-голям приоритет за опазване (включени в Световния червен списък - IUCN Red List) са белооката потапница (*Aythya nyroca*), степения блатар (*Circus macrourus*), вечерната ветрушка (*Falco vespertinus*), ловния сокол (*Falco cherrug*), голямата бекасица (*Gallinago media*) и гургулицата (*Streptopelia turtur*).

Най-важните местообитания на птиците, нуждаещи се от поддържане и защита са влажните зони (вкл. оризищата) и естествените горски площи на територията на общината. Много видове използват и селскостопанските земи, като места за намиране на храната си и поради това, практикуването на щадящо околната среда земеделие е особено препоръчително.

Подробна информация за видовия състав, периодите на срещаемост и природозащитния статус на орнитофауната в района е представена в Приложение: Биоразнообразие.

Бозайници (Mammalia)

Въпреки откъслечните изследвания и антропогенно повлияната територия на община „Марица“, бозайната фауна е добре позната и представена. Изключение правят представителите на прилепите и дребните бозайници, за които са нужни допълнителни изследвания. Към настоящия момент са установени 40 вида бозайници обитаващи различни биотопи – от населените места и селскостопански площи до водоемите.

С по-висок природозащитен статус са единствено лалугерът (*Spermophilus citellus*), пъстрия пор (*Vormela peregusna*) и видрата (*Lutra lutra*).

За възстановяване и поддържане на доброто им състояние е необходимо опазване на местообитанията им – естествени ливади и водоеми с околните им пространства.

Подробна информация за видовия състав и природозащитния статус на бозайниците в района е представена в Приложение: Биоразнообразие.

Важни за биоразнообразието срещащо се на територията на община „Марица“ са следните видове местообитания, нуждаещи се от постоянен мониторинг и мерки за възстановяването и поддържането им:

- *Гори.* Площта на горските местообитания е изключително малка, като има запазени отделни участъци от тях сред откритите части, както и покрай реките. Уязвими са откъм сечи и навлизане на инвазивни неместни дървесни видове.

- *Пасища и ливади.* Изключително ценно местообитание за няколко вида с висок природозащитен статус, тясно свързани с тях. Пасищата и ливадите са силно уязвими от селскостопанската дейност, както и от нарастващото в последните десетилетия използване на терени за промишлени и други цели.

- *Оризища.* Макар отнасящи се към селскостопанската дейност и в тази връзка полуестествено местообитание, оризищата, поради специфичния начин на поддържане, са причина за съсредоточаването в тях на множество видове птици свързани с влажните зони. Намалването на площите им и използването на голямо количество препарати за растителна защита, оказват влияние на животинския свят свързан с тези специфични места.

- *Водоеми.* Територията на общината е богата на сладководни водоеми – реки, микроязовири, рибарници и канали. Това е една от основните причини за разнообразието на фауната в района. Водовземането и замърсяването на водата са важни фактори, които влияят върху обитателите им.

- *Пустеещи земи.* На пръв поглед такива места не представляват интерес от природозащитна гледна точка, защото са широко разпространени и не са специфични, но те служат за убежище и търсене на храна на редица видове бозайници и птици. Когато имат линеен характер чрез тях се извършва и предвижване на индивиди на по-големи разстояния. Интензивното земеделие влияе върху площите на тези земи, като запазването им, там, където е възможно, би поддържало по-голямо биоразнообразие в съответния район.

2.6. Ландшафт.

Според ландшафтното райониране на България по П. Петров, 1997 г., територията на община Марица попада в Междупланинската зонална ландшафтнoбласт на южнобългарските низини и ниски планини и конкретно – в нейната Горнотракийска ландшафтна подобласт.

Ландшафтообразуващи фактори. Ландшафтният облик на територията на община Марица е определен от предимно низинния ѝ релеф, с долинни разширения и ограничени по площ хълмисти земи, при средна надморска височина от 110 до 180 м (средно за общината – 170 м). Релефът има слаба разчлененост и контрастност. Самата низина, където се намира територията на общината и по чиято най-ниска част е разположена долината на р. Марица, от север е оградена от склоновете на Средна гора, а от юг – от склоновете на Родопите.

Съвремененo формираният се ландшафт е под влияние на преходно-континенталния климат, със средиземноморско влияние, което е най-силно изразено по отношение режима на валежите. Развитието на земеделието, въпреки засушливостта, високите летни температури и малките валежи в областта е облагодетелствано от

високата въздушна влажност, като е установено, че изпарението е съизмеримо с падналия валеж. Друг благоприятен фактор е обилността на грунтови и напорни подземни води, които са с най-голям дебит в Горнотракийската низина. Не по-малко значение за формирането на съвременния облик на ландшафта имат и повърхностните води – реки, речни течения, открити водни площи и напоителни канали с оризища, които придават на територията една уникална визия.

Земеделските земи са най-голямото богатство на общината, с оглед преобладаващите на нейната територия алувиални, ливадни и алувиално-ливадни почвени типове. Много малка част от обработваемите земи са с некачествени и непригодни за земеделие почви (песъчливи, преовлажнени и засоленни). Плодородието на почвите е определило селскостопанския характер на поминъка на местното население, а това от своя страна е довело днес до пълно преобразуване на естествения ландшафт вследствие на човешката дейност. Резултат от този процес е и съдбата на съществувалите на тази територия в по-далечни времена равнинни горски съобщества от полски бряст, благун, цер и дръжкоцветен дъб, както и лонгозните гори по водните течения и особено по р. Марица. Днес от тях не е останало почти нищо – територията на общината е с една от най-ниските лесистости в страната – 1,4-1,7%. За сметка на това висшата водна растителност, която се е развила във влажните зони, се отличава с голямо разнообразие, а някои от срещаните видове са с консервационна стойност (дяволски орех, блатна лудвига, блатен телиптерис, прешленолистен надводник и какички).

Унищожаването на горите и превръщането им в обработваеми площи е довело до силно обедняване на фауната.

По своя произход съвременният ландшафт на територията на община Марица има изцяло антропогенен генезис.

Видове антропогенни ландшафти на територията на общината

Урбогенен ландшафт

Благоприятните климатични и почвени условия за развитие на земеделието е довело до възникване на гъста мрежа от селища на територията на община Марица, които са сравнително равномерно разположени. Те имат характерния за полските села селищен ландшафт – сравнително голяма по площно присъствие улична мрежа, нискоетажно застрояване за фамилно жилищно обитаване, за обществено обслужване и за производствени нужди. В крайселищните територии обликът на ландшафта се оформя от големи по площ имоти с овощни и зеленчукови насаждения и все-повече увеличаващи се по територия производствени и логистични зони, преди всичко на терените на бившите селскостопански дворове, основно край селищата в близост до гр. Пловдив, по главните пътни връзки.

Средноетажно жилищно строителство има единствено в селата Граф Игнатиево, Труд и Трилистник, а в селата Желязно, Динк, Маноле, Ясно поле, Строево, Войсил и Костиево елементите на урбанизирания ландшафт имат по-ограничено присъствие.

Сам по себе си урбогенният ландшафт на селищата на територията на община Марица не създава сериозни екологични проблеми с изключение на проблема за пречистването на отпадъчните води от тях, които влияят върху чистотата на подземните и повърхностните води. Отрицателно въздействие върху облика на ландшафта имат и нерегламентираните сметища („временни площадки за сметосъбиране“) край селищата, които са хаотично разпръснати по територията на общината и замърсяват както околните територии, така и подпочвените води.

Техногенен инфраструктурен ландшафт

От разположените елементи на техническата инфраструктура на територията на община Марица ясно личи, че те за сега все още са тясно обвързани и подчинени на една пространствена организация, играеща роля на сателитна територия на втория по големина град в България – гр. Пловдив. Характерно за територията на община Марица е, че тази разновидност на антропогенния ландшафт също много съществено присъства почти на цялата ѝ територия и много активно влияе върху съвременния облик на ландшафта, като образува една доста гъста инфраструктурна мрежа.

На първо място тук трябва да се посочи отсечката от магистрала „Тракия“, която почти разполюва територията на общината и е един съществен фактор за възникването на някои екологични и устройствени проблеми. Към нея трябва да се прибави и вътрешната мрежа от пътища между селищата в общината и в основните посоки – градовете Пловдив, Карлово, Съединение, Стрелча, Брезово, Чирпан и др., както и селскостопанските пътища без настилка (те също имат определяща роля за формирането на техногенния инфраструктурен ландшафт).

През територията на общината минават натоварените жп коридори между градовете София и Бургас, Пловдив и Карлово и Южна и Северна България, които определят облика на ландшафта край техните сервитути.

Не по-малко влияние върху антропогенния облик на ландшафта оказват и електропроводите за високо напрежение, които също формират надземни инфраструктурни коридори – 400 kV далекопровод „Марица“ преминава през землищата на селата Крислово, Желязно, Калековец, Войводиново и Рогош, а 110 kV далекопровод – през землищата на селата Динк, Труд и Граф Игнатиево.

Агрогенен ландшафт

Селскостопанските (агрогенни) ландшафти са с основно присъствие. Както беше посочено по-горе, ландшафтът на почти цялата територия на община Марица се определя от приоритетното развитие на земеделието. Основната част от земите са обработваеми (ниви, зеленчукови и овощни градини, оризища и малко лозя) и необработваеми (мери, пасища, ливади, дерета и оврази). Обликът на селскостопанския ландшафт се допълва от рибарниците, действащи и изоставени селскостопански съоръжения, предимно изоставени елементи от напоителната система в района (републиканска и вътрешна мрежа от канали), както и от естествените водни течения (реки, дерета, оврази, разливи и устия).

Характерно за агрогенния ландшафт на територията на община Марица е инфраструктурата за отглеждане на традиционната за района култура – ориза. Тя създава площен растер и обвързаност на землищата на селата Войсил – Строево, Граф Игнатиево, Скуtare, Рогош и Манолe.

Независимо от силната антропогенна намеса при преобразуване облика на ландшафта на територията на община Марица, все още в рамките на териториите с агрогенен ландшафт съществуват ландшафтни комплекси, които имат както ландшафтооформяща, така и консервационна значимост. Те представляват потенциал за бъдещо разнообразяване на сравнително монотонния агрогенен ландшафт и за създаване на възможности за опазване и обогатяване на биологичното разнообразие.

Конкретно към тези ландшафтни комплекси с консервационно значение могат да се посочат следните разновидности:

- Оризища. Те формират специфичен облик на ландшафта и спомагат за подобряване на микроклимата и създаване на жизнена среда за орнитофауната. С Решение № 122/

02.03.2007 г., „Оризища Цалапица“ са обявени за защитена зона за опазване на дивите птици с код BG0002086;

- Напоителни канали. Тяхното състояние е в пряка връзка с функционирането на оризищата и с оформянето на уникалния агрогенен ландшафт на територията на община Марица – наличие на гъста мрежа от напоителни канали и обвързани с тях малки водни площи с различно предназначение (напояване, рибовъдство, спортен риболов и др.). По-голямата част от тези канали на настоящия етап не се ползват, но като ортогонални обраствания с растителност, с обемно въздействие сред равното поле, те също участват по своеобразен начин в облика на агрогенния ландшафт;

- Ливади и пасища. Тяхната площ е сравнително малка на територията на общината поради стремежа непрекъснато да се увеличават обработваемите площи. На фона на пустеещи обработваеми земи визуалното им присъствие в облика на ландшафта е забележимо и внася разнообразие в аграрния ландшафт.

- Реки, язовири и рибарници. Като елементи на селскостопанския поминък на територията на община Марица, тези водни течения и площи имат съществено значение за облика на ландшафта, но през последните години повечето от тях са изоставени и не се поддържат. Със същото Решение цитирано по-горе, като защитени зони по опазване на дивите птици са обявени „Марица Пловдив“ с код BG0002087 „Рибарници Пловдив“ с код BG0002016 и като защитени зони за опазване на природните местообитания на дивата флора и фауна – „Река Марица“ с код BG0000578, „Трилистник“ с код BG0000289, „Река Стряма“ с код BG0000429 и „Река Пясъчник“ с код BG0000444.

Дендрогенен ландшафт

Горските територии, които формират дендрогенния ландшафт в границите на община Марица са само 630,7 ха, което прави 1,84% от нейната територия. Както беше посочено по-горе, в резултат от човешката дейност и стремежа да се използват благоприятните условия за развитие на земеделието, почти всички гори на територията на община Марица са унищожени. По тази причина, сега гори за дърводобив няма, а останалите малки горски площи по своето предназначение са: защитни гори, рекреационни гори, дивечовъдни стопанства и поляни, обрасли с храсталаци на земи от горския фонд. В този смисъл, участието на дендрогенния ландшафт във формиране ландшафтния облик на територията на общината е незначително. Като се вземе предвид, че горите и особено полските имат съществена естетическа, екологическа и ландшафтоформираща роля, тук трябва да се споменат няколко все още съществуващи ландшафтни комплекса на дендрогенния ландшафт с консервационно значение:

- Все още запазените полски горски масиви при с. Трилистник и с. Труд, съставени от широколистни дървесни видове – космат дъб, летен дъб, дръжкоцветен дъб, дребнолистен бряст, сребриста липа, габър, глог и акация. Това са останали „острови“ от съществувалата някога горска растителност по тези земи, които на настоящия етап имат съществена консервационна значимост. Със Заповеди на МОСВ, вековни екземпляри от зимен и летен дъб са обявени за забележителни вековни дървета съгласно чл. 109 от Закона за биологичното разнообразие;

- Запазени влажни горски съобщества на няколко малки острови в река Марица, по границата на общината. По всяка вероятност те са остатъци от съществувалите тук в миналото лонгозни гори;

- Поречия на водни течения на територията на община Марица. По техните брегове и временно заливани от високите води острови има обраствания с влаголюбиви дървесни и храстови видове, които визуално оформят красиви обемни меандри от растителност сред равнинния монотонен селскостопански ландшафт.

2.7. Земни недра и минерално разнообразие.

Територията на община Марица е част от Горнотракийската низина, в частност Пловдивското поле, на север от р. Марица.

Геоложки строеж

Пловдивското поле представлява сложен грабен, запълнен от горноеоценски (приабонски), палеогенски и кватернерни отложения. Горният еоцен (приабон) е представен от две задруги – долна, моласова и горна, морска. Долната задруга е изградена от три хоризонта – конгломератен, песъчлив и песъчливо-аргилитен, с дебелина над 300 м. Това е неиздържана алтернация на пясъчници, алевролити и глини.

Горната задруга е представена от морски седименти – пясъчници, варовити мергели, слабо песъчливи варовици с обща дебелина над 350 м.

Плиоценът е изграден от сменящи се помежду си пясъци, глини, чакъли, рядко ядчести варовици и въглищни задруги. Дебелината му е от 100 до над 500 м.

Кватернерните наслаги са представени от дребни до среднозърнести полигенни чакъли с песъчлив запълнител, разнзърнести пясъци и леши и прослойки от песъчливи глини и глини. Дебелината им е от 10 до 50 м.

Всички гореизброени формации са покрити от почвено-растителен слой – песъчливи глини с растителни остатъци, хумус. Дебелината му е 0,5-1,5 м.

Тектонски строеж

Проучваният район попада в т.нар. Пловдивски грабен, който е ограничен от Маришкия дълбочинен разлом от юг. На север се ограничава от Средногорския хорст – антиклинорий по сноп от разседи. На запад се ограничава от зона на Маришкия разлом, завиващ на север, а от изток опира в Чирпанския праг. Грабенът е отделен от последния чрез система от разседи с посока ссз-ююи.

Добре са проявени млади разломи по южната ограда на Панагюрско-Старозагорската ивица, които са свързани със съвременната сеизмична активност, какъвто е Стремският разлом, със силно проявление през 1928 г.

2.8. Отпадъци.

2.8.1. Анализ и оценка на съществуващото състояние на територията на общината.

Общината е разработила Общинска програма за управлението на отпадъците, която е актуализирана през 2018 година. Програмата е разработена по образец и приета от Общинския съвет. Община Марица ежегодно отчита напредъка по нея. Програмата съдържа анализ на състоянието на управлението на отпадъците и подпрограми за управлението на специфични отпадъчни потоци и масово разпространени. Всички дейности с отпадъци на територията на общината се осъществяват в съответствие с нея и оглед на изпълнението на националните цели за предотвратяване, подготовка за повторна употреба, събиране, рециклиране и оползотворяване.

2.8.2. Анализ на управлението на отпадъците на територията на община Марица.

В тази част са посочени най-важните констатации и изводи от направения анализ на отпадъците.

2.8.2.1 Анализ на управлението на битови отпадъци

В анализа подробно е описано и са дадени наличните данни за отпадъците, събирани през годините в Община „Марица“. Целта на анализа е да се установи как Общината е организирала управлението на образуваните отпадъци на територията ѝ, има ли и какви са основните проблеми при организиране на дейностите, необходимост от промяна на организация, необходимост от допълнителна информация за образуваните отпадъци и др.

Изводите от анализа са:

- Общината организира дейностите по събиране на битовите отпадъци от 2004 година. Дейността се извършва от Дружество по задълженията и договорите „Консорциум Чиста Марица – 2014“ със съдружници: „КМД“ ЕООД, „Екотрансфактор“ ООД и „РТК“ ООД, избрано по реда на ЗОП.
- Изготвен е морфологичен анализ на отпадъците, спазвайки Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци от 2012 год.
- Общината разполага с точна и конкретна информация за отпадъците, за които предлага услугата по сметосъбиране и сметоизвозване, но не разполага с информация за останалите отпадъци, образувани и събрани на територията ѝ от частни и юридически лица.
- Всички населени места са включени в организирана система за сметосъбиране и транспортиране на битовите отпадъци;

2.8.2.2. Анализ на управлението на утайки от ПСОВ На територията на Община „Марица“ има две ПСОВ, в землището на с. Бенковски и в землището на с. Трилистник.

На територията на Община „Марица“ има две ПСОВ, в землището на с. Бенковски и в землището на с. Трилистник. С Националния стратегически план за управление на утайките от ГПСОВ на територията на Република България за периода 2014-2020 г. са определени възможностите и начините за третиране на утайки от ГПСОВ. Общината и операторът на ПСОВ трябва да направят оценка на предлаганите методи, които да се приложат на местно ниво.

2.8.2.3. Анализ на Строителни отпадъци

Третирането на строителните отпадъци е все още нов ангажимент, както към Общините, като по-чести Възложители на Строително-монтажни работи, така и за физическите и юридически лица, извършващи дейности с такива отпадъци.

Въведена е изцяло нова нормативна уредба в областта на управлението на строителните отпадъци за изпълнението, на която са необходими големи средства и по-дълъг период от време за изпълнение. Изискванията по отношение на третирането на

строителните отпадъци се спазват. Общината не разполага със собствена инсталация за третиране на строителни отпадъци.

Предстои изграждането и въвеждането в експлоатация на Инсталация за третиране на строителни отпадъци с цел последващото им оползотворяване в с. Първенец, община Родопи.

Изискванията за третиране на строителните отпадъци на територията на Общината са регламентирани в раздел Пети на Наредбата за условията и реда за изхвърляне, събиране, включително разделно, транспортиране, претоварване, оползотворяване и обезвреждане на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци и масово разпространени отпадъци на територията на Община „Марица“, както и заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на ЗМДТ.

2.8.3. Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъците.

В този раздел от анализа са представени основните изводи и препоръки, които са формулирани на основата на анализа за инфраструктурата за отпадъци на територията на Община „Марица“.

Анализът на инфраструктурата за отпадъците цели определянето на степента на изпълнимост на изискванията за третиране на различните видове отпадъци с тези в Община „Марица“.

Изводите, които могат да се извадят от него са:

- Общината е изградила ефективна система за организирано сметосъбиране във всичките си населени места, чрез разполагане на контейнери.
- Всички населени места на Община „Марица“ са обхванати от система за разделно събиране на отпадъци от опаковки, организирана в сътрудничество с „Екобулпак“ АД, съгласно договор от 08.03.2007 година.
- Общината е член на две Регионални сдружения за депониране на отпадъците си. Смесените битови отпадъци от селата Труд, Граф Игнатиево, Строево, Царацово, Войводиново, Радиново, Костиево, Бенковски, Войсил, Динк, Желязно, Калековец и Крислово се транспортират и предават за депониране на Регионално депо за неопасни отпадъци, в землището на с. Цалапица, съгласно договор с Община Пловдив до 2017 г. Смесените битови отпадъци от селата Скutare, Рогош, Трилистник, Маноле, Манолско Конаре и Ясно поле се транспортират и предават за третиране на Депо за неопасни отпадъци и Инсталация за биологично разграждане по закрит способ – с. Шишманци, Община Раковски, съгласно договор с Община Пловдив до 2017 г. Съгласно сключени договори за 2018 г. разпределението на селата ще е, както следва:
 - ☞ Населени места, които ще депонират на Регионално депо за неопасни отпадъци, в землището на с. Цалапица: Труд, Царацово, Радиново, Костиево, Бенковски и Войсил.
 - ☞ Населени места, чиито отпадък ще се третира на Депо за неопасни отпадъци и Инсталация за биологично разграждане по закрит способ – с. Шишманци: Скutare, Рогош, Трилистник, Маноле, Манолско Конаре, Ясно поле, Граф Игнатиево, Строево, Войводиново, Динк, Желязно, Калековец и Крислово. Депонирането е последен процес в наложената в ЗУО йерархия при управлението на отпадъците, която се спазва.

- Все още не е въведена система за разделно събиране на биоразградими битови отпадъци;

- Общината стартира изграждането на инфраструктура за третиране на зелени и градински отпадъци, образувани на нейна територия, чрез която да започне изпълнение на целите за ограничаване количествата на депонираните биоразградими отпадъци на депа за отпадъци.

- Предвижда се и инфраструктура за разделно събиране на растителни и биоразградими отпадъци - специализирани автомобили за събирането и извозването им, контейнери за събиране и съхранение и др, които ще бъдат заложени в бюджета на проекта.

В Общината част от домакинствата извършват домашно компостиране. Общината не е предоставила съдове за домашно компостиране. Домакинствата, които извършват домашно компостиране, събират органичния материал на купчини или ползват домашно изработен компостен съд.

- На регионално „Депото за неопасни отпадъци и Инсталация за биологично разграждане по закрит способ” в с. Шишманци с изградени първа и втора клетка от депото за неопасни отпадъци, с разрешен капацитет по Комплексно разрешително №380-НО/2009 г. на МОСВ - 150 000 т. за клетка 1 и 142 500 т. за клетка 2. На проведено на 24.06.2011 г. Общо събрание на РС Шишманци са одобрени предприетите действия за проектиране и изграждане на втора клетка на депото. Към настоящия момент втора клетка функционира. Изградени и се експлоатират Клетка №1 и Клетка №2, както и Газов кладенец №1. Извършени са Собствени периодични измервания на емисиите на вредни вещества в отпадъчните газове, изпускани от изхода на Газов кладенец №1. Съгласно публикувания на интернет страницата на ИАОС годишен доклад за 2016 г Свободният капацитет за клетка № 2 е 138 509.94 т.

- Регионално депо за неопасни отпадъци, в землището на Регионално депо за неопасни отпадъци, в землището на с. Цалапица, местността „Паша махала“ е с комплексно разрешително №355-НО/2008 г. Титуляр на комплексното разрешително е община Пловдив. Дейностите по експлоатация на депото се извършват от фирма „Водстрой-Пловдив” АД. Ежегодно община Пловдив внася в ИАОС Годишен доклад по околна среда за изпълнение на дейностите, за които за депото е предоставено комплексно разрешително. Съгласно публикувания на интернет страницата на ИАОС годишен доклад за 2016 г.: - Свободният капацитет на депото към 31.12.2016 г. е 107 049 т3, като при $y=1$ се очаква до края на експлоатационния период на депото да се депонират 107 049 тона. Свободния капацитет на депото е изчислен на база извършено геодезическо заснемане и изчисляване на обемите за установяване на свободния капацитет на РДНО с. Цалапица през декември 2016 г. Продължителност на експлоатация – до достигане разрешения с КР №355-НО/2008 г. капацитет, до кота +13 (от кота терен) = на инсталацията по Условие 2, попадаща в обхвата на Приложение 4. При средно годишно количество на депонираните отпадъци около 90 000 тона, се очаква депото да се експлоатира и през 2018 г.

- На територията на Общината липсва инфраструктура за третиране на различни видове отпадъци, освен предварителното третиране, като организацията на дейността се осъществява, чрез сключване на договори с различни фирми и организации по оползотворяване за предаване на различните отпадъци, които могат да бъдат оползотворени и/или рециклирани.

- Общината е включена в проекта за изграждане на Общински пилотен център за разделно събиране и съхраняване на опасни битови отпадъци в Община Съединение, съгласно договор по Българо-швейцарската програма за сътрудничество между

Министерски съвет на Р България и Държавния секретариат на Швейцарската конфедерация.

- На 35 точки в общината са разположени контейнери за събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори. Системата се увеличава ежегодно, а след напълване на кошчетата същите се събират от организацията по оползотворяване на негодни батерии и акумулатори, с която има сключен договор.

- Отпадъците от излязло от употреба електрическо и електронно оборудване се събират от фирма „Елтехресурс“ АД притежаваща разрешение по ЗУО. Гражданите, които притежават излязло от употреба оборудване /хладилници, перални машини, готварски печки, котлони, микровълнови, ел. радиатори, ел. вентилатори и др./ и желаят да ги предадат за по-нататъшна обработка и рециклиране, подават заявка на единен безплатен телефонен номер 0800 14 100. Мобилни екипи събират уредите от посочените адреси безплатно.

- Общината няма сключен договор с организация и/или фирми относно третирането на излезлите от употреба моторни превозни средства.

2.8.4. Видове отпадъци и източници на генериране.

2.8.4.1. Битови отпадъци

Съгласно Допълнителните разпоредби на ЗУО битови отпадъци (БО) са “отпадъците от домакинствата” и “подобни на отпадъците от домакинствата” (това са отпадъците, образувани от домакинствата и отпадъците, образувани от фирми и други организации, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, с изключение на производствените отпадъци и отпадъците от селското и горското стопанство).

Генерираните отпадъци на територията на община «Марица» са основно неопасни отпадъци. Генерират се смесени неопасни отпадъци от домакинствата, производствени отпадъци от фирмите, извършващи производствена дейност, растителни отпадъци от домакинствата, от поддръжка на зелените площи, парковете, градините, строителни отпадъци от ремонтна и строителна дейност.

Справките, които са водени през годините в Общината показват, че отпадъците значително се увеличават, вследствие на развиващата се икономика и производствена дейност, като на пазара се увеличат все повече разнообразието от продукти, които след консумация и/или употреба се превръщат в отпадъци. Въпреки това администрацията е положила големи усилия, чрез различни мероприятия и дейности тази тенденция да не се отрази значително върху годишното количество на депонираните отпадъци.

2.8.4.2. Строителни отпадъци

„Строителните отпадъци” са отпадъците, получени в резултат на строителната дейност на строителни площадки, както и отпадъци от разрушаване или реконструкция на сгради и съоръжения. Основните образувани строителни отпадъци на територията на община „Марица” са от бетон, тухли, керемиди, камъни, земни маси, керамика, изолации, фаянс и др. Община Марица има приета с Решение № 204/ 16.07.2013 г. на Общински съвет „Марица” Наредба за условията и реда за изхвърляне, събиране, включително разделно, транспортиране, претоварване, оползотворяване и обезвреждане

на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци и масово разпространени отпадъци на територията на Община „Марица“, както и заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на ЗМДТ. Притежателите на строителни отпадъци ще ги предават за последващо оползотворяване или обезвреждане на лица, които притежават документ за съответната дейност по чл. 35 от Закона за управление на отпадъците или сами ще ги транспортират до строящата есе Инсталация за третиране на строителни отпадъци в село Първенец.

2.8.4.3. Производствени отпадъци

“Производствени отпадъци“ са отпадъците, образувани в резултат на производствената дейност на физическите и юридическите лица (§1, т. 32 от Допълнителните разпоредби на ЗУО, Обн., ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г.).

На територията на общината се намират голям на брой производствени обекти, в резултат от дейността на които се формират производствени отпадъци.. На територията на общината функционират няколко фирми, които извършват междинни операции с отпадъците. След предварителното третиране, отпадъците биват предавани на инсталации за крайно оползотворяване.

Производствените предприятия на територията на общината образуват разнообразни групи отпадъци в зависимост от спецификата на дейността им. Фирмите водят изискуемата отчетност и предават годишни отчети в ИАОС. Община Марица не изисква от операторите копие от ежегодните отчети по отпадъците да бъдат предоставяни и пред нея.

2.8.4.4. Масово разпространени отпадъци

Наредбата за управление на отпадъците на територията на община „Марица“ регламентира реда и начина за организация на дейностите по третиране на масово разпространени отпадъци“ в т.ч. опаковки, негодни за употреба батерии и акумулатори; излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ЕЕО); отработени масла и отпадъчни нефтопродукти; отпадъци от моторни превозни средства; излезли от употреба пневматични гуми, други отпадъци, извън обхвата на цитираните по-горе-като негодни за употреба пестициди, бои, лакове, лекарства, замърсени опаковки и абсорбенти.

2.8.4.5. Утайки от ПСОВ

На територията на Община „Марица“ има две ПСОВ, в землището на с. Бенковски и в землището на с. Трилистник. Управлението на получените утайки, в резултат от пречистването на отпадъчните води в Общините е национален проблем, за който тепърва навлиза законодателство за тяхното управление. Количеството на генерираните утайки се увеличава с всяка изминала година, а единственият към момента метод за тяхното третиране е депонирането. В резултат на това се наблюдава тенденция към бързо запълване на депата за отпадъци, което е нецелесъобразно, като се има предвид, че голяма част от утайките могат да се оползотворяват или изгарят.

2.8.5. Третиране на отпадъците – начини, съоръжения и тяхното местоположение.

Съгласно чл. 38, ал.1 от Наредба № 6 от 27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване, за обезвреждане на отпадъци на депата се приемат предварително третирани отпадъци. В съответствие с дефиницията „замърсителят плаща“ разходите по предварителното третиране се извършват от лицата, при чиято дейност се образуват.

Предварителното третиране на смесените битови отпадъци, образувани от домакинствата е отговорност на Общинска администрация, тъй като населението заплаща за тях „такса битови отпадъци“. Отговорността за третиране на останалите отпадъци, образувани извън организираната система по сметосъбиране и сметоизвозване е на причинителите и притежателите им. Съгласно § 1 от горесцитираната Наредба № 6 "Предварително третиране" са всички физични, термични, химични или биологични процеси, включително сортирането, които променят характеристиките на отпадъците с цел да се намали обемът им или опасните им свойства, за да се улесни по-нататъшното им третиране или да се повиши оползотворяемостта им. Предварителното третиране има за цел отделяне на оползотворими компоненти от общия поток на отпадъците преди окончателното им депониране или подготовка за оползотворяването им. Чрез сепарирането обемът на отпадъците за депониране се намалява значително, с което се удължава експлоатационния срок на депата.

С оглед предприетите мерки от страна на администрацията за третиране на отпадъците, бъдещите количества, които ще постъпват на депото през годините ще намаляват, с което се цели и постигането на Регионалните целите за намаляване депонирането на отпадъците. Тази мярка е крайно недостатъчна за изпълнение на целите за рециклиране и ограничаване на количествата на депонираните отпадъци. За достигане на заложените проценти в Закона за управление на отпадъците е необходимо предприемане най-малко на следните мерки:

- Поетапно увеличаване на системата от цветни контейнери за разделно събиране на отпадъците от опаковки;
- Третиране на всички отпадъци от населените места на територията на община «Марица», преди тяхното депониране;
- Създаване на система за разделно събиране на растителни и биоразградими отпадъци от териториите за обществено ползване, паркове, градини, ресторанти, заведения за бързо хранене и др.;
- Създаване на системи за компостиране на растителни и биоразградими отпадъци;
- Създаване на системи и организиране на кампании за разделно събиране на опасни отпадъци от потока битови отпадъци /вкл. батерии, акумулатори, електрическо и електронно оборудване, газоразрядни лампи, отпадъци от черни и цветни метали, отпадъци от бои, лакове и др./
- Създаване на системи за разделно събиране, третиране, оползотворяване и рециклиране на строителни отпадъци;

За изпълнение на гореописаните мерки, със Закона за управление на отпадъците са въведени отчисления за депониране на отпадъци на Регионалните депа, както и такива за следексплоатационните им грижи. Отчисленията за депониране на

отпадъците целят ограничаването количеството на депонираните отпадъци и насочване на местните администрации към търсене на други методи за тяхното третиране, според определената йерархия за третиране на отпадъците. Тъй като сумите, които се начисляват са за тон депониран отпадък и нарастват всяка година е наложително приоритетно да се търсят варианти за изграждане на съоръжения за третиране на различните потоци отпадъци, както и на системи за тяхното разделно събиране. Натрупаните средства се изразходват от Общините именно за такива съоръжения, което дава и допълнителен стимул за изграждането на същите.

Съгласно целите в Закона за управление на отпадъците :

1. Най-късно до 2020 г. трябва да се ограничат количествата на депонираните биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на отпадъците;

2. Най-късно до 2020 г. – подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия, картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници на не по-малко от 50 на сто от общототегло на тези отпадъци;

Изпълнението на целите се постига чрез предприемане на определени мерки за поетапното им изпълнение в следните посоки:

- Изграждане на съоръжение/инсталация за третиране на биоразградими отпадъци.

- Изграждане на система за разделно събиране на растителни и биоразградими отпадъци от паркове, градини, територии за обществено ползване, домакинства, поддръжка на зелени площи и др.

- Създаване на организация по събирането на отпадъците и ясна отчетност на количествата и видовете събрани отпадъци;

За изпълнение на целите трябва да има изготвени графици за събиране на отпадъците от градините, парковете, ресторантите, домакинствата и др. Предвид характера на отпадъка трябва да се има предвид , че той не може да се съхранява както смесените отпадъци и неговата честота на събиране и извозване трябва да бъде поне на 2-3 пъти седмично. При събирането трябва да се води ясна отчетност на събраните количества биоразградими отпадъци по видове и кодове, съгласно Наредба № 2 от 23.07.2014 г. за класификация на отпадъците, трябва да се отчитат количествата на предадените от гражданите и фирмите отпадъци, както и количествата на образувания материал след неговото третиране.

Съвкупността от всички тези мероприятия и мерки ще доведе до изграждане на една ефективна система за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците. Чрез поетапното постигане и прилагане ще се изпълнят задълженията на Общината за разделното събиране на отпадъците, ще се намалят количествата на депонираните биоотпадъци на Регионалните депа, вследствие на което и таксите за депониране на отпадъците ще намаляват.

За постигането на заложените цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия, картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници е необходимо разширяване на съществуващите системи за разделно събиране на отпадъците и третиране на отпадъците, преди тяхното депониране. За целта, Община „Марица“ планира мерки съвместно с организацията по оползотворяване на отпадъци от опаковки „Екобулпак“ АД. Организацията е дългогодишен партньор на Община „Марица“ за постигане на резултати относно разделното събиране на отпадъците. От самото изграждане на системата, целите на двете страни са насочени към по - високи резултати и информираност на гражданите. С всяка година броят на контейнерите и точките на

разположение се увеличават за по-голяма достъпност на гражданите до тях. Към 2015 г. в Община „Марица“ има изградена ефективна двуцветна система, състояща се от жълти контейнери - за събиране на хартия, картон, пластмаса и метал и зелени контейнери – за събиране на стъклени опаковки. Към този момент системата обхваща 100 % от територията на общината. За достигане на Националните цели за разделно събиране на отпадъци и обхващане на по-голям процент население, целите на администрацията са насочени към поетапно увеличаване на населените места, обхванати от системите за разделно събиране.

Домакинствата трябва ефективно да започнат разделянето на отпадъците и използването на цветните контейнери, за да не се налага Общината да прави разход за сепариране на отпадъците, а да насочи тези средства към подобряване на системите и изграждане на съоръжения за третиране на различните видове отпадъци.

Годишното количество битови отпадъци, които се генерират от жизнената, търговска, производствена и други дейности, от жителите и обитателите на общината, възлиза на около 13 396.18 тона. Обект на дейностите, представляват смесените битови отпадъци, с код 20 03 01 от Наредба № 2 за класификация на отпадъците. Основните източници на тези отпадъци са:

- домакинствата;
- административни и обществени сгради;
- от търговски обекти и съпътстващи производството занаятчийски дейности, обекти за отдих и забавления, заведения за обществено хранене, когато нямат характер на опасни отпадъци.

2.8.5.1. Депониране. Регионално депо за неопасни отпадъци .

Съгласно изискванията на Закона за управление на отпадъците, Общините, включени във всеки от регионите, определени с Националната програма за управление на дейностите по отпадъците (НПУДО 2009-2013 г.), създават регионална система за управление на отпадъците, състояща се от Регионално депо и/или други съоръжения за третиране на отпадъци. Целта на сдружението е взаимно подпомагане между Общините при третирането и обезвреждането на отпадъците им. Чрез използването в един регион на едно общо депо от участващите в региона Общини се цели намаляване на разходите по експлоатацията на съществуващите депа и намаляване на вредното им въздействие върху компонентите на околната среда. Също така насоките на екологичното законодателство са постепенно преминаване към други методи за третиране на отпадъците, освен депониране. За целта са създадени Регионалните сдружения, с които, чрез общи финансови ресурси да се търси най-икономичния и екологичен начин за третирането на отпадъците.

Община „Марица“ е член на РС-Шишманци от създаването му на 17.11.2010 г. до 23.11.2017 г. През декември 2009 г. е пуснат в експлоатация обект „Депо за неопасни отпадъци и Инсталация за биологично разграждане по закрит способ“ в с. Шишманци с изградена първа клетка от депото за неопасни отпадъци, с разрешен капацитет по Комплексно разрешително №380-НО/2009 г. на МОСВ - 150 000 т. Клетката е пред запълване. На проведено на 24.06.2011 г. Общо събрание на РС Шишманци са одобрени предприетите действия за проектиране и изграждане на втора клетка на депото.

Община „Марица“ е член на РС-Цалапица от 2010 г. до 23.11.2017 г. Регионалното сдружение е юридическо лице, в което участват: Община Пловдив,

Община Родопи, Община Марица, Община Съединение, Община Раковски, Община Стамболийски, Община Кричим и Община Перущица.

На проведено събрание на 23.11.2017 г. с представители на общините Община Пловдив, Община Родопи, Община Марица, Община Съединение, Община Раковски, Община Стамболийски, Община Кричим и Община Перущица е взето решение за прекратяване на дейността на двете Регионални сдружения по управление на отпадъците и създаването на ново сдружение – Регионално сдружение по управление на отпадъците -Пловдив. Към настоящия момент общината е член единствено на РСУО – Пловдив, което включва всички общини от РСУО – Шишманци и РСУО – Цалапица.

По закон председателят на регионалното сдружение се избира измежду кметовете на участващите в сдружението общини за срок, съвпадащ с мандата му на кмет. По предложение на областния управител за председател на сдружението е избран кметът на най-голямата община в областта и община, на чиято територия се намира Регионалното депо за отпадъци.

С цел спазване на законодателството в сектор отпадъци, в частност чл. 24, ал. 4 от ЗУО (Доп. – ДВ, бр. 105 от 2016 г.) е взето решение за сформиране на ново РСУО – Пловдив. Към настоящия момент общината е член единствено на РСУО – Пловдив, което включва всички общини от РСУО – Шишманци и РСУО – Цалапица.

Отпадъците от сметосъбирането на територията на община „Марица“ се извозват както следва:

- Смесените битови отпадъци от селата Труд, Граф Игнатиево, Строево, Царацово, Войводиново, Радиново, Костиево, Бенковски, Войсил, Динк, Желязно, Калековец и Крислово се транспортират и предават за депониране на Регионално депо за неопасни отпадъци, в землището на с. Цалапица, съгласно договор с Община Пловдив. **Регионалното депо за неопасни отпадъци, в землището на с. Цалапица, местността „Паша махала“ е с комплексно разрешително №355-НО/2008 г.** Титуляр на комплексното разрешително е община Пловдив. Дейностите по експлоатация на депото се извършват от фирма „Водстрой-Пловдив“ АД. Ежегодно община Пловдив внася в ИАОС Годишен доклад по околна среда за изпълнение на дейностите, за които за депото е предоставено комплексно разрешително. Съгласно публикувания на интернет страницата на ИАОС годишен доклад за 2016 г.: - Свободия капацитет на депото към 31.12.2016 г. е 107 049 m³, като при $y=1$ се очаква до края на експлоатационния период на депото да се депонират 107 049 тона. Свободния капацитет на депото е изчислен на база извършено геодезическо заснемане и изчисляване на обемите за установяване на свободния капацитет на РДНО с. Цалапица през декември 2016 г. Продължителност на експлоатация – до достигане разрешения с КР №355-НО/2008 г. капацитет, до кота +13 (от кота терен) на инсталацията по Условие 2, попадаща в обхвата на Приложение 4. При средно годишно количество на депонираните отпадъци около 90 000 тона, се очаква депото да се експлоатира и през 2018 г.
- Смесените битови отпадъци от селата Скуtare, Рогош, Трилистник, Маноле, Манолско Конаре и Ясно поле се транспортират и предават за третиране на Депо за неопасни отпадъци и Инсталация за биологично разграждане по закрит способ – с. Шишманци, Община Раковски, съгласно договор с Община Пловдив. **На регионално „Депо за неопасни отпадъци и Инсталация за биологично**

разграждане по закрит способ” в с. Шишманци с изградени първа и втора клетка от депото за неопасни отпадъци, с разрешен капацитет по **Комплексно разрешително №380- НО/2009 г. на МОСВ - 150 000 т. за клетка 1 и 142 500 т. за клетка 2.** На проведено на 24.06.2011 г. Общо събрание на РС Шишманци са одобрени предприетите действия за проектиране и изграждане на втора клетка на депото. Към настоящия момент втора клетка функционира. Изградени и се експлоатират Клетка №1 и Клетка №2, както и Газов кладенец №1. Извършени са Собствени периодични измервания на емисиите на вредни вещества в отпадъчните газове, изпускани от изхода на Газов кладенец №1. Съгласно публикувания на интернет страницата на ИАОС годишен доклад за 2016 г. Свободният капацитет за клетка № 2 е 138 509.94 т.

2.8.5.2. Термично третиране

На територията на Община «Марица» няма изградени съоръжения и/или инсталации за термично третиране на отпадъците, като Общините, включени в двете Регионалното сдружение за управление на отпадъците не обмислят такъв вариант поради големите инвестиции, необходими за изграждането на такова съоръжение.

2.8.5.3. Биологично третиране

Биологичното третиране е основният алтернативен на депонирането метод за третиране на биоразградими отпадъци. Към настоящия момент биоразградимите отпадъци, образувани на територията на Община „Марица“ не се събират разделно. Част от домакинствата в Общината прилагат домашно компостиране. Общината не е предоставила на домакинствата съдове за домашно компостиране.

Домакинствата, които извършват домашно компостиране, събират органичния материал на купчини или ползват домашно изработен компостен съд. В съответствие с изискванията на Закона за управление на отпадъците и Наредбата за третиране на биоотпадъците, Община „Марица“ е започнала изграждането на площадка за компостиране на растителни и биоразградими отпадъци на регионален принцип, като се придържа към следното:

- ▶ Инвестиционният проект ще се реализира извън границите на защитени зони съгласно Закона за биологичното разнообразие, защитени територии и територии за опазване обектите на културното наследство и не се очаква да настъпи значително въздействие върху компонентите на околната среда.
- ▶ Имотът не попада в защитена зона.
- ▶ В границата на територията, засегната от инвестиционното предложение няма елементи от Националната екологична мрежа – защитени зони, защитени територии и буферни зони около защитени територии.
- ▶ На територията на обекта няма чувствителни зони.
- ▶ Площадката не попада на територията на:
 - национален парк или природен резерват или други защитени територии;
 - райони с неблагоприятни инженеро-геоложки условия, райони с открит карст;
- ▶ На терена не са извършвани минни разработки, които да създават потенциална опасност от слягане и пропадане.

Предвид местоположението на Община „Марица“, спрямо границите на Република България и естеството на проекта не се очаква трансгранично въздействие в резултат от реализацията на проекта.

Процесът на компостиране ще включва следните основни оперативни стъпки:

- Приемане и временно съхранение на свежите входящи материали (биоотпадъци);
- Приготвяне и смесване на биоотпадъците за компостиране, включително раздробяване на обемистите отпадъци от паркове и градини;
- Компостиране на редове на открито с принудителна аерация, с регулярно обръщане и смесване с помоща на машина за обръщане;
- Интензивна фаза с „висока температура“ с принудителна аерация и редовно поливане на инфилтрат и дъждовна вода, събрана от асфалтираната зона на съоръжението;
- Фаза на зареене (45°C-55°C), без принудителна аерация и с редовно поливане главно с дъждовна вода, събрана от асфалтираната зона;
- Мониторинг на температурата и документирание на процеса на хигиенизиране в съответствие с Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци - ДВ, бр. 11 от 31 януари 2017 г., в сила от 04.02.2017 г. и контрол на системата за принудително аериране;
- Пресяване на зрелия компост до получаване на готов продукт;
- Складиране на готовия продукт преди употреба или маркетинг. Съоръжението за компостиране ще бъде с капацитет за третиране около 6 000 - 10 000 t биоотпадъци годишно. Компостирането е форма на рециклиране, при която биоотпадъка се превръща в компост и чрез него може отново да се включи в естествения кръговрат на веществата, влизайки в изграждането на живата материя.

До настоящия момент Община „Марица“ не е събирала разделно био - отпадъците и не е правен количествен анализ. Предполага се, че очакваните количества растителни отпадъци за компостиране, които ще постъпят на площадката ще бъдат около 6300 тона/годишно.

На площадката е предвидено приемането на следните отпадъци:

- зелени отпадъци;
- хранителни отпадъци;
- отпадъци от агро/хранителната промишленост;
- битови биоразградими отпадъци;

Отпадъците, които подлежат на компостиране се разделят на хранителни отпадъци, зелени отпадъци, съдържащи азот (N) и „кафяви“ отпадъци, съдържащи въглерод (C). Зелените са тези, които са свежи и влажни, а кафявите са сухи и съдържат повече въглерод.

„Зелени“- богати на азот (N)	„Кафяви“ - богати на въглерод (C)	Хранителни отпадъци
-------------------------------------	--	----------------------------

Обелки от зеленчуци и плодове; Стайни и градински цветя; Прясно окосена трева; Изсъхнали цветя; Оборски тор; Утайки от кафе; Пакетчета от чай; Свежо сено;	Изсушена трева и листа; Слама; Дървесни стърготини; Сено; Вейки от клони; Хляб; Макаронени изделия; Хартия Черупки от яйца	Развалени плодове и зеленчуци; Обелки от моркови, картофи, банани, динени кори; Животински остатъци; Развалена храна от животински произход Остатъци от реколтата) хмел, ядки, черупки) Дрожди; Развалено семе; Тютюневи отпадъци Брашно/галаш
---	--	---

За да се получи качествен компост е необходимо „зелените” и „кафявите” отпадъци да се смесят в съотношение $C:N = 30:1$.

Процесът на компостиране е аеробно разлагане на органични материали от микроорганизми при контролирани условия, в почвоподобно вещество, наречено компост. По време на компостирането, микроорганизми като бактерии и гъбички разлагат сложните органични съединения в по-прости вещества и произвеждат въглероден диоксид, вода, минерали и стабилизирани органични вещества (компост).

При процеса се отделя топлина, която унищожава патогените (болестотворните организми) и семената на плевелите.

Най-важните условия, обуславящи протичането на компостирането, включват:

- Органични материали, смесени да предоставят хранителни вещества, които поддържат активността и растежа на микробите, включително балансираното снабдяване с въглерод и азот (съотношение $C:N$);
- Да се осигури достатъчно кислород за аеробните организми;
- Нива на влагата, които поддържат биологичната активност, без това да пречи на аерацията;
- Температурите необходими за микроорганизмите, които растат най-добре в топла среда;

Веднага след като подходящите материали се смесят на куп и микроорганизмите са готови да работят, процеса започва. По време на активната фаза, консумацията на кислород и топлинна енергия са най-високи. След това следва термообработващия период, при който материалите компостират по-бавно.

Разлагането на органичния материал продължава докато всички хранителни вещества са консумирани от микроорганизмите и голяма част от въглерода се превърне във въглероден диоксид. Преди да достигне този момент, компоста се счита, че е готов според предназначението му и фактори, като например съотношението $C:N$, потребност от кислород, температура и миризма. Факторите, които влияят на процеса включват хранително взаимоотношение, съдържание на влага, концентрация на кислород, рН, площ, условия за процеса на компостиране.

Характеристика	Допустими граници	Предпочитани граници
Съотношение C:N	20:1- 40:1	25:1- 30:1
Съдържание на влага	40-65%	50-60%
Съдържание на кислород	>6%	~16-18.5%
pH	5.5- 9.0	6.5 - 8.5
Обемна плътност	<0.65 т/м3	-
Температура	45-60 С	55-60 С
Размер на частиците	3-50 мм	Варира*

*Зависи от суровината, размера на купчината и/или метеорологичните условия.

На обособена площадка след предварителен оглед ще се приемат постъпващите растителни отпадъци. Те ще се претеглят на автомобилна електронна везна и ще се разтоварват. Растителните отпадъци предварително ще се раздробяват с помощта на дробилна машина, ще се смесват по определен начин с различни видове биоразградими отпадъци за достигане на необходимото съотношение на въглерод/азот, след което ще се подготвят редовете с купове. Препоръчителните размери на куповете за компостиране са до 4 м височина и макс. до 8 м ширина. Дължината на куповете, в зависимост от процесите които протичат и от спецификата на площадката, варира от 6 м до 25м. Разстоянието между отделните купчини е минимум 1,50 м.

Процесът на компостирането ще преминава през три фази:

- интензивно компостиране,
- стабилизация и
- узряване.

Първоначално мезофилните организми активно метаболират и се възпроизвеждат. Ако химичните и физичните свойства са близо до оптималните, микробите генерират топлина в рамките на тялото на компоста. ФАЗА1 - Над 450 С топлолюбивите микроби виреят. Метаболизирането на въглерод и други хранителни вещества продължава, а когато източника на енергия намалява, намалява и топлоенергията генерирана от микробите. Температурата на купа намалява до такава степен, че мезофилните микроби отново стават активни – ФАЗА 2. ФАЗА 3 е фазата на узряване, пред която биологичната активност и разграждането се забавят, а температурата се доближава до температурата на околната среда. Компостът може да се нарече „узрял”, когато потребността от кислород или микробната активност в проба от материала се доближи до нула. Намаляването на теглото на сухото вещество, дължащо се на обмяна на въглеродния диоксид при процеса на компостирането може да е 40 %.

За всеки стадий ще бъде обособена зона на площадката:

- открита площадка - зона за интензивно компостиране: В зоната за интензивно компостиране в сравнително кратък период, по- голяма част от органичното вещество ще се натрошава. Това води до постигане на високи температури, които трябва да се контролират. В тази фаза умират патогените. Оптималната температура за компостиране е между 40-600 С. Всеки 100 С повече удвоява степента на раздробяване. Ако температурата е твърде висока процесът спира. Добрата система за компостиране осигурява контрол на температурата и аеробни условия, като се осъществява обръщане на компостиращия материал.

- открита площадка - зона за стабилизация и консервация: В зоната за стабилизация и консервация ще се постига стабилизиране на компостиращия материал, при което да се постига минимална биологична активност на същият. Това се характеризира с ниски нива на кислород и ниско производство на топлинна енергия.
- покрита площадка - зона за узряване на компоста: В тази зона, компостът узрява.
- покрита площадка за складиране на готов компост: Следва съхранение на готовия компост на покрита площадка, готова за експедиране. Продължителността на периода на компостиране е ориентировъчно 4 седмици и 11 компостиращи цикъла могат да се извършват за година.

2.8.5.4. Механично-биологично третиране

Механично-биологичното третиране е процес, при който смесените битови отпадъци преминават през различни процеси на третиране. Първоначално потока отпадък минава през сепарация, т.е. отделяне на опасни и едрогабаритни отпадъци, след това минава на механично третиране с цел получаване на енергия и накрая биологично третиране с цел получаване на компост. В Националния план за управление на отпадъците механо-биологичното третиране не е включено като опция за финансиране от държавния бюджет и/или от оперативните програми, като се разчита предимно на публично-частното партньорство.

2.8.6. Алтернативи за третиране на отпадъците.

Законът за управление на отпадъците вменява изисквания на местните власти за предприемане на действия за изграждане на нови съоръжения за третиране на отпадъците най - малко три години преди изчерпване на капацитета на депото, като Община „Марица“ е предприела действия за това.

Съществуват няколко варианта за третиране на битовите отпадъци в страната. Първият е най-разпространеният в страната - депониране. Чрез депонирането отпадъците се обезвреждат, чрез натрупване върху определена площ и периодично се запръстват със земни маси. Слабите страни на депонирането са, че при него няма възможност за възстановяване на ресурси, при разлагането на отпадъците се отделя парниковия газ метан, който е много по-силен от въглеродния диоксид, крият сериозен риск от замърсяване на почвите и водите, ако не са правилно изградени и поддържани и при този метод отпадъците не се унищожават напълно, а изискват и по-нататъшни мерки за контрол. За предотвратяване на неблагоприятните въздействия от дейността по депонирането на отпадъците в националното и европейското законодателство са наложени изисквания за търсене на други средства и методи за обезвреждане на отпадъците.

Втори вариант е механично-биологичното третиране /МБТ/. Тази метод на третиране на отпадъците е комбинация от няколко вида дейности, а именно:

- сепариране на отпадъците с цел отделяне на опасни и габаритни компоненти;
- механично третиране на отпадъците с цел производство на твърди горива, получени от отпадъци (RDF);
- биологично третиране на отпадъците, с цел стабилизирането им и получаване на компост;

Трети вариант за третиране на отпадъците са термичните методи, при които има

възможност за оползотворяване на получената енергия. Прилаганите термични методи са:

- Инсинерация;
- Пиролиза и газификация;
- Комбинирани термични процеси;
- Плазмени методи;

Предимство при този метод, е че почти цялото количество на постъпващия отпадък се изгаря, вследствие на което остатъчното количество оставащо за депониране е минимално.

Недостатъците на този метод се изразяват в това, че не се отделят отпадъците и на термично третиране се подлагат и тези, които биха могли да се оползотворят, чрез други методи. При термичното третиране се разчита на предварително сепарирани отпадъци, което не винаги е гаранция, че всички рециклируеми компоненти от него са извлечени. От друга страна депонирането е последно в йерархията за управление на отпадъците и то трябва да остане като последен вариант след предприемане на другите мерки и дейности в йерархията. Средствата за изграждане на съоръжения/инсталации за третиране на отпадъци са изключително големи и предвиждат третиране на по-голямо количество отпадъци, което Общината не може да осигури. От друга страна стои факта, че само първоначалната инвестиция е голяма, а експлоатационните разходи са много по-ниски отколкото при депонирането, като съществува и голяма възможност за възвращаемост на разходите, вследствие на извлечените рециклируеми компоненти от обработката на отпадъка. Обратното при депонирането, първоначалната инвестиция е по-ниска, докато експлоатационните и след експлоатационните разходи са големи и се увеличават всяка година, като липсва възвращаемост на средствата.

На този етап Община „Марица“ е избрала метода на депонирането, поради по-ниската първоначална инвестиция и с оглед на изчерпващия се капацитет. Това обаче не означава, че в бъдеще няма да се търсят и други варианти на третиране на отпадъците, като при осигуряване на финансиране могат да се предприемат стъпки за изграждане и на някои от гореописаните инсталации. Междувременно с това Община „Марица“ изпълнява задълженията си по ЗУО чрез предприемането на мерки на всички нива в йерархията при управлението на отпадъците.

Извозването на отпадъците се извършва със специализирани транспортни средства за събиране и извозване на битови отпадъци. Общината е намерила различни решения за събиране на отпадъците от обществените места, улиците, паркове и т.н. като обемът на използваните съдове - метални кошчета варира в границите 0,4 – 0,75 м³.

2.8.7. Стари замърсявания с битови и други отпадъци – местонахождение, причини, последици за околната среда и населението

Всички нерегламентирани сметища са закрити през 2009 година. Закриването им е осъществено въз основа на изготвен подробен план за закриване на сметищата, който е съгласуван и одобрен от Директора на РИОСВ-Пловдив. Ежегодно Общинска администрация извършва проверки за наличието на изхвърлени отпадъци на закритите сметища в населените места, както и за образувани нови такива.

В по-голямата част от населените места замърсяване липсва, но има и такива, в които се образуват нови локални замърсявания. Предприемат се своевременни мерки за почистване на замърсяванията, както и за недопускането им.

2.8.8. Предприятия за събиране на вторични суровини.

На територията на Общината са разположени няколко предприятия, чиято основна дейност е свързана със събиране, съхраняване и третиране на отпадъци -като ИУМПС, ОЧЦМ, утайки, строителни отпадъци. По-големите фирми сред тях са:

- Анес-96 ООД - събиране и смесване на отпадъци
- ГАП 07 – събиране и третиране на строителни отпадъци
- Каскада ООД - събиране и рециклиране на пластмасови отпадъци,
- Булплод ООД - събиране и третиране на утайки от ПСОВ и биоразградими отпадъци.
- Дружествата извършват дейностите по третиране на отпадъците в съответствие с издадените регистрационни и разрешителни документи като тя се контролира от РИОСВ. Някои от тях приемат отпадъци и от физически лица.
- На територията на някои предприятия, чиято основна дейност е от друго естество са монтирани машини и съоръжения за третиране на някои видове отпадъци с оглед минимизиране на техния обем и оптимизиране на разходите по управлението им или използването им за гориво. Такива са Либхер Хаусгерете Марица ЕООД и Агри България ЕООД. В таблицата по-долу са представени номерата на документите по чл. 35 от Закона за управление на отпадъците.

09-ДО-00000250-03	КОМ - ТРАК
09-ДО-00001032-03	ГРУПКАР - 07
09-ДО-00001085-01	ИВАМАР - 88
09-ДО-00000689-14	АНЕС – 96 ООД
09-ДО-00001122-01	ГАП - 07
09-РД-00000321-00	ХИМИПЛАСТ ДИО
09-РД-00000584-00	АГРИ БЪЛГАРИЯ ЕООД
09-РД-00000255-03	КАСКАДА ООД

2.8.9. Определяне на риска за замърсяване на водоизточници на питейни води, за водопой на животни, на почвите и други чувствителни екосистеми.

Най-голям риск за замърсяване на водоизточници на питейни води, на почвите и на други чувствителни екосистеми е нерегламентираното освобождаване на отпадъци. Полученият инфилтрат от натрупаните отпадъци замърсява почвите и съответно подпочвените води. С цел недопускане на замърсяване, със заповед на Кмета на Община „Марица“ са определени отговорните лица от общинска администрация за

управление на отпадъците и предотвратяване на нерегламентирани замърсявания и подобряване чистотата в населените места.

2.8.10. Поддръжка на чистотата на територията на общината в населените места и местата за отдих. Характеристика и честота на мероприятията по поддръжка.

Общината е организираща дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване на територията на всички населени места на нейна територия. Съдовете са съобразени с количествата отпадъци и честотата на тяхното извозване. Това е основната стъпка към поддържане на чистотата на населените места. Обществените зелени площи са малки и това прави поддръжката им по-лесна.

2.9. *Опасни химични вещества и смеси.*

Управлението на химичните вещества и смеси е свързано с намаляване на риска за здравето на хората и околната среда и предотвратяване на последствията при големи промишлени аварии на обекти с опасни химични вещества и смеси. Прилагането и спазването на законодателството в областта на химикалите е гаранция за постигане на:

- съответствие с основните цели на националната политика по опазване на околната среда;
- намаляване и предотвратяване на риска за човешкото здраве и околната среда;
- свободно движение на стоки и сигурност за потребителя.

На територията на община Марица се намират предприятия, класифицирани с нисък или висок рисков потенциал. В с. Бенковски е разположена газоснабдителната станция на „Ви газ България“ ЕАД, класифицирана като „Предприятие с висок рисков потенциал“ (ПСВРП). В с. Радиново „Либхер Хаусгерете Марица“ ЕООД - „Предприятие за производство на домакински уреди – хладилници и фризери“, се класифицира като „Предприятие с нисък рисков потенциал“ (ПСВНП). Същите подлежат на контрол от РИОСВ – Пловдив. През отчетната 2019 г. не са възниквали аварии на ПСНВР или ПСВРП на територията на общината.

РИОСВ - Пловдив извършва регулярен ежегоден контрол на складове за съхранение на препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност в област Пловдив. За община Марица на контрол подлежи склад в с. Трилистник, като състоянието му през 2019та година е констатирано като „добро“.

В Програмата за опазване на околната среда са включени мерки/препоръки за предотвратяване замърсяването на природната среда с химични вещества и смеси, както и са анализирани потенциалните източници на такъв тип замърсяване. Цели се свеждане до минимум на риска за възникване на подобни изпускания в околната среда.

2.10. Шум.

2.10.1. Наднормено излъчване на шум в околната среда. Рискови зони – жилищни зони, училища, зони за отдих и други зони с обществено предназначение.

Жилищните зони, училища, зони за отдих и други зони с обществено предназначение са обекти, подлежащи на здравна защита. Те представляват рискова зони по отношение на въздействието на факторите, оказващи неблагоприятно въздействие върху човешкото здраве и околната среда.

От различните вредни физични фактори на територията на община Марица, доминиращо проявление има шумовото замърсяване, чийто основен източник е трафикът по пътната и железопътната мрежа на общината.

2.10.2. Източници на шум.

Шумът е един от основните фактори с неблагоприятно въздействие върху населението, присъстващ като нежелан или вреден външен звук, причинен от човешката дейност, в т.ч. излъчван от автомобилния, железопътния и въздушния транспорт, от инсталации и съоръжения на промишлеността и от локални източници. Показателите за шум в околната среда са физични величини, при чието определяне са отчетени степента и границите на дискомфорт на гражданите, изложени на шум. След замърсяването на въздуха, факторът шум е от основно значение за здравето на хората. Дългосрочното излагане на шум може да причини различни ефекти върху здравето, включително раздразнение, смущения в съня, отрицателно въздействие върху сърдечносъдовата система и метаболизма.

Граничните стойности на нивата на шум са регламентирани Наредба № 6 от 26 юни 2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението.

Показателите за шум, предмет на наредбата, са дневно $L_{ден}$, вечерно $L_{вечер}$, нощно $L_{нощ}$ и денонощно L_{24} ниво на шума. Дневният период включва времето от 7 до 19 ч. (с продължителност 12 часа), вечерният период включва времето от 19 до 23 ч. (с продължителност 4 часа) и нощният период - времето от 23 до 7 ч. (с продължителност 8 часа). В Таблица 60 са показани граничните стойности на нивата на проникващ шум в помещения на жилищни сгради, сгради със смесено предназначение и обществени сгради, включително обекти с обществено предназначение.

Табл.60. Гранични стойности на нивата на проникващ шум в затворени помещения

--

	ден	вечер	нощ
1	2	3	4
1. Стаи и операционни зали в лечебни заведения	30	30	30
2. Жилищни стаи, занимални и спални помещения в детските заведения, спални помещения в общежития, стаи за настаняване в места за настаняване по смисъла на § 1, т. 9, буква "в" от допълнителните разпоредби на Закона за здравето	35	35	30
3. Лекарски кабинети в лечебни заведения, зали за конференции, зрителни зали на театри и кинозали	40	40	35
4. Класни стаи и аудитории в учебни заведения, заведения за научноизследователска дейност, стаи за обучение в школи и центрове за работа с деца, читални	40	40	40
5. Работни помещения в административни сгради	50	50	50
6. Зали за консумация в обекти за обществено хранене, фоайета на театри и кинозали, клубове, бръснарски, фризьорски и козметични салони, ателиета за татуировки и поставяне на обици и други подобни изделия на различни части на тялото, балнеолечебни (медикул СПА) центрове, СПА центрове, уелнес центрове и таласотерапевтични центрове и сауни	55	55	55
7. Търговски зали на магазини, зали за пътници в гари	60	60	60

Забележки:

1. При въздействие на тонален или импулсен шум поправката е -5 dB(A) и се отнася за помещенията от т. 1 до т. 5 от таблица № 1.
2. Тонален е този шум, който се характеризира със звук с определена честота (тон) и се определя чрез измерване.
3. Импулсен е този шум, който се възприема като отделни удари и се състои от един или няколко импулса на звуковата енергия, като продължителността на всеки импулс е по-малка от 1 s.

В Таблица 61 са показани гранични стойности на нивата на шум в различните територии и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях.

Табл.61. Гранични стойности на нивата на проникващ шум в различните територии и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях.

Територии и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях	Еквивалентно ниво на шума в dB(A)		
	ден	вечер	нощ

	1	2	3	4
1.	Жилищни зони и територии	55	50	45
2.	Смесени централни градски части	60	55	50
3.	Територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик	60	55	50
4.	Територии, подложени на въздействието на релсов железопътен и трамваен транспорт	65	60	55
5.	Територии, подложени на въздействието на авиационен шум	65	65	55
6.	Производствено-складови територии и зони	70	70	70
7.	Зони за обществен и индивидуален отдих	45	40	35
8.	Зони за лечебни заведения	45	35	35
9.	Зони за научноизследователска и учебна дейност	45	40	35
10.	Тихи зони извън урбанизираните територии	40	35	35

Забележка.: Граничната стойност на максималното ниво на шума при прелитане на летателно средство над определена територия е 85 dB(A).

В РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2019 ГОДИНА на РИОСВ Пловдив основните източници на шум за *Община Марица* са свързани с транзитно преминаващия автомобилен и ЖП-транспорт по направления „София-Пловдив-Свиленград“, „София-Пловдив-Бургас“, „Пловдив-Карлово“ и др., както и дейности с промишлен характер.

Шумът от автомобилния транспорт е в пряка зависимост от интензивността на движението, скоростта и структурата на транспортния поток, възрастта на автомобилния парк, вида и качеството на пътната настилка, наклона на пътя и характера на терена встрани от него. През общинската територия преминават първокласни, второкласни и третокласни пътища от републиканската пътна мрежа, общински и местни пътища, както и участък от автомагистрала „Тракия“. Поради високата гъстота и интензивността на автомобилния трафик на повишен риск от шумово натоварване са изложени жителите на всички населени места в общината, през които или в непосредствена близост до тях, преминават пътища от републиканската пътна мрежа. Постоянно живущите в селата Войсил, Бенковски, Царацово, Скуtare, Рогош, Манолe, Труд и Граф Игнатиево са подложени на шумово натоварване и от преминаващите железопътни линии. На епизодични наднормени шумови нива, генерирани от авиобазата на военния комплекс на НАТО и летището за частни самолети и любителски полети, са подложени жителите на близките села (с. Граф Игнатиево, с. Бенковски и с. Войсил). В община Марица промишлените инсталации и съоръжения - точкови източници, не превишават допустимите шумови нива.

Съществуващите производства са в обособени промишлени зони, разположени извън/до населените места и влиянието на излъчвания от тяхната дейност шум върху населението е минимално.

Превантивен, текущ и последващ контрол на шума, излъчван в околната среда се осъществява от РИОСВ Пловдив и собствен мониторинг от промишлени инсталации с издадени Комплексни разрешителни. Приоритетно се проверяват промишлени

източници, емитери на шум в околната среда, разположени в жилищни зони или в близост до тях, с цел избягване, предотвратяване или намаляване на шумовото натоварване в урбанизираните територии.

Инцидентни превишения на допустимите гранични нива на шум (70 dB) се формират в някои обекти като бензиностанции, дървопреработващи работилници, строителни площадки, пазари, тържища, стадиони и др.

На територията на Община Марица няма изградена мониторингова система за измерване нивата на шума, излъчван от различните източници и нивото на шума в местата на въздействие.

Съществуват различни приложими на различни нива мерки за решаване на проблемите с шума. Например полагане на специални пътни настилки с ниски емисии на шум, използване на „тихи“ гуми в превозните средства на обществения транспорт, предоставяне на повече инфраструктура за електрически автомобили в населените места, създаване на пешеходни зони и др. Много от тези мерки всъщност оказват положително въздействие и за намаляване на замърсяването на въздуха. Един от начините да се увеличи въздействието на мерките за намаляване на шума, като същевременно се оптимизират вложените разходи и усилия, може да бъде разработването на комбинирани стратегии за намаляване на шума и замърсяването на въздуха от трафика.

Ако не се предприемат мерки за решаване на проблемите с шума, малко вероятно е броят на хората, изложени на шум, да намалее значително в бъдеще поради урбанизацията и повишената нужда от мобилност. Броят на хората, изложени на вредни нива на шум, е по-вероятно да бъде намален чрез прилагане не на отделни мерки, а по-скоро на комбинация от различни мерки, включително технологични подобрения, по-добро планиране на градската среда и инфраструктурата и промени в поведението на хората.

2.10.3. Засягане на населението от шумово въздействие. Мерки, които се предприемат за предотвратяване на същото.

През общинската територия преминават първокласни, второкласни и третокласни пътища от републиканската пътна мрежа, общински и местни пътища, както и участък от автомагистрала (АМ) „Тракия“. На повишен риск от шумово натоварване са изложени жителите на всички населени места в общината, през които или в непосредствена близост до които преминават гореупоменатите, поради високия интензитет на автомобилния трафик.

Акустичното замърсяване е един от основните фактори, които влияе отрицателно върху трудоспособността, почивката и здравето на човека.

Чрез извършване на замервания на шумовите нива за установяване на актуалното състояние, би станало възможно взимането на адекватни мерки за изграждане на шумозащитни пояси или прегради на местата, където се установи превишаване. Чрез изграждането например на шумозащитни или шумоизолационни пояси в участъците на АМ „Тракия“, които преминават или са в близост до населените места, би се намалило въздействието от излъчвания шум от преминаващия интензивен транспортен поток. Това по-добри условия на живот на жителите в урбанизираните територии.

Живущите в селата Войсил, Бенковски, Царацово, Скуtare, Рогош, Маноле, Труд и Граф Игнатиево са подложени на шумово натоварване от автомобилния трафик и от преминаващите железопътни линии.

На епизодични наднормени шумови нива, генерирани от авиобазата на военния комплекс на НАТО и летището за частни самолети и любителски полети, са подложени жителите на близките села (с. Граф Игнатиево, с. Бенковски и с. Войсил).

В община Марица съществуващите производства са в обособени промишлени зони, разположени извън/до населените места и влиянието на излъчвания от тяхната дейност шум върху населението е минимално.

Превантивен, текущ и последващ контрол на шума, излъчван в околната среда се осъществява от РИОСВ - Пловдив и собствен мониторинг от промишлени инсталации с издадени Комплексни разрешителни.

Приоритетно се проверяват промишлени източници, емитери на шум в околната среда, разположени в жилищни зони или в близост до тях, с цел избягване, предотвратяване или намаляване на шумовото натоварване в урбанизираните територии.

Инцидентни превишения на допустимите гранични нива на шум (70 dB) могат да се формират в някои обекти като бензиностанции, дървопреработващи работилници, строителни площадки, пазари, тържища, стадиони и др.

Предприети мерки:

1. Поетапно подобряване състоянието на пътната настилка чрез рехабилитация на уличната мрежа.
2. Правилно организиране на автомобилния поток.
3. Недопускане функционирането след 22.00 часа на шумни увеселителни заведения разположени в жилищни райони.

Изводи:

1. Подмяната и поддръжката на настилката на улиците в добро състояние води до значително подобряване на шумовата среда.
2. Изграждане на шумозащитни или шумоизолационни пояси на АМ „Тракия“ в населените места, през които преминава би намалило въздействието от излъчвания шум.
3. Доразвиване на зелената система в общината за ограничаване на шумовото замърсяване, подобряване качеството на атмосферния въздух и защита на земеделската продукция – изграждане на защитни зелени пояси и крайпътно озеленяване.

2.11. Радиационна обстановка. Въздействие от йонизиращи и нейонизиращи лъчения.

Съгласно информация на Регионален доклад за състоянието на околната среда за 2019 година на РИОСВ, гр. Пловдив, измерените във фоновите пунктове стойности на мощност на еквивалентната доза гама лъчение през 2019 година е 0,17 $\mu\text{Sv/h}$. Регионална лаборатория - Пловдив извършва пробонабиране, подготовка и гама – спектрометричен анализ на проби от почва и седимент.

От изпълнението на Програмата за радиологичен мониторинг на околната среда през 2019 г. в Пловдивска област не са наблюдавани завишени специфичните активности на естествени и техногенни радионуклиди в атмосферния въздух на град Пловдив и стойностите са сходни с измерените през предходни години.

Радиационният гама фон е в границите на характерните за областта, наблюдавани и в предишни периоди фоновы стойности.

Нейонизиращите лъчения се излъчват от електромагнитни полета, които могат да бъдат статични електрически полета, постоянни магнитни полета и променливи във времето електрически, магнитни и електромагнитни полета с честоти до 300 GHz.

Източници на лъчения са електропроводите, съоръженията за телекомуникация и далекосъобщения.

Източник на вредни лъчения в населените места и извънселищните територии могат да бъдат съоръженията на електропреносната мрежа.

Електрозахранването на общината се осъществява чрез въздушни кабелни изводи 20 kV присъединени към изградени подстанции, разположени в северната и североизточната част на гр. Пловдив.

Съществуващата изградена електропреносна мрежа на общината отговаря на нормативните изисквания, не засягат населени места и не представляват здравен риск за населението на общината.

Електропреносните линии не генерират вредни вещества при тяхното функциониране, но като източник на електромагнитни излъчвания е необходимо да бъдат контролирани неговите параметри - електростатична и магнитна компоненти.

Освен това, общината трябва да следи да не се допуска дори и временно строителство в рамките на ХЗЗ, а ако това вече е реализирано, трябва да се предприемат мерки за разрушаването им.

Йонизиращите лъчения представляват пренос на енергия под формата на частици или електромагнитни вълни с дължина на вълната, по-малка или равна на 100 nm.

Източниците на йонизиращи лъчения са:

- естествени - от земен и космически произход.
- изкуствени - създадени от човека (гама-дефектоскопия, медицинска диагностика, лъчетерапия, ядрена енергетика, радиоуглеродно датиране и др.).

Няма данни за нейонизиращи и/или йонизиращи лъчения, които представляват здравен риск за населението на общината.

Промислени аварии могат да възникнат на площадките на различните производствени обекти на територията на общината. Причините могат да бъдат разнообразни, както вътрешни (възникнали в самото предприятие), така и външни (предизвикани от събитие, случващо се извън границата на площадката).

На територията на общината са разположени два обекта, класифицирани съответно с висок и нисък рисков потенциал по отношение използваните в производството химични вещества и смеси, съгласно чл.103 на ЗООС („Ви газ България” ЕАД и „Либхер Хаусгерете Марица” ЕООД. С цел предотвратяване възникването на голяма авария с опасни вещества, същите подлежат на контрол от РИОСВ-Пловдив. През отчетната 2019 г. не са възниквали аварии на ПСНВР или ПСВРП на територията на общината.

Вследствие на авария в АЕЦ “Козлодуй” може да се говори за възможност за настъпване на **радиоактивно замърсяване**. Същото може да възникне в резултат на трансграничен пренос на радиоактивни вещества.

При възникване на радиационна обстановка се изисква да се предприемат мерки за защита и подготовката на населението за радиохиgienно поведение.

Община Марица има разработен План за защита на населението при бедствия. Има изградена структура за организация и предприемане на действия за ограничаване и предотвратяване на възникнали бедствени ситуации.

Предприети мерки:

1. Редовно измерване/контрол на специфичните активности на естествени и техногенни радионуклиди в атмосферния въздух, радиационният гама фон, специфични активности на радионуклиди в почвите.

2. Изграждане на електропреносна мрежа, отговаряща на нормативните изисквания, не засягаща населените места и не представляваща здравен риск за населението на общината.

3. Контролиране източниците на електромагнитни излъчвания.

4. Изготвен и разработен от Община Марица План за защита на населението при бедствия с изградена организация за предприемане на действия за ограничаване и предотвратяване на възникнали бедствени ситуации на предприятията, класифицирани с висок рисков потенциал, разположени в населени места или в близост до тях.

3. Зелени площи в населените места.

3.1. Характеристика, площ, състояние, видове растителност, проблеми. Разпределение по населени места.

За биологичното разнообразие на растителността на територията на общината допринасят и изкуствено създадените озеленени площи на територията на селищата. Те нямат голяма площ - заемат едва 1,23% от селищната територия, но са важен фактор, характеризиращ средата за обитаване.

Преобладаващо участие в озеленените площи на селищата на общината, имат декоративните широколистни растителни дървесни и храстови видове. За отбелязване е, че тяхното присъствие на терени за ограничено обществено ползване като училищни дворове, здравни заведения, площадни пространства, обществени центрове, гробищни паркове и др. е сравнително ниско, което не отговаря на нормативните изисквания.

Общата площ на озеленените площи в селата в община Марица в повечето случаи е под минимума от 4 м² на жител. Ситуацията донякъде се облекчава от наличието на големи дворни пространства на имотите, които са частично озеленени. Съществуващите детски площадки са около 90 на брой.

Със сравнително високо площно участие на озеленените терени в селищната територия се отличават селата Труд (9,71% от общата селищна територия) и Динк (6,07% от общата селищна територия).

С по-малко и приблизително еднакво участие, озеленените площи присъстват в селищната територия (от 1,3 до 1,8 %) на селата Войсил, Бенковски, Царацово, Трилистник, Ясно поле, Строево и Крислово.

Необходимост за община Марица е увеличаването на зелените площи в населените места, както и благоустрояването на съществуващите такива, които в момента се използват за паркиране на автомобили или изхвърляне на отпадъци. Тенденцията в уличното озеленяване е подмяна на старите дървета с нови, които са пригодени за градска (селска) среда и не увреждат инфраструктурата и комуникациите.

Специфичен проблем е крайпътното озеленяване (в сервитута на общинските пътища), където съществуват значителен брой „оголени“ крайпътни участъци. Във връзка с избягването на инциденти в опасните пътни участъци с по-голям брой ПТП (консултации с КАТ) е необходимо засаждането на „мека“ храстова растителност. В останалите пътни участъци могат да ес засадят и едроразмерни дървесни видове, издържащи на атмосферно замърсяване.

Развитието на зелената инфраструктура освен чисто екологичната „зелена“ част включва също изграждане и поддържане на съпътстваща инфраструктура, напр. детски и спортни площадки, места за отдих, паркова инфраструктура (алейни системи, системи за поливане, системи за отпадъци и т.н.), пътна и крайпътна инфраструктура („зелени“ пътища, туристически маршрути, пътища за достъп, наблюдателни площадки), защитни съоръжения (срещу наводнения и пожари), укрепване на брегове (биологично укрепване и инженерни мерки), механична и биологична рекултивация, малка инфраструктура за пасищно земеделие, инфраструктура подпомагаща устойчивото горско стопанство, селско стопанство и ловно стопанство и т.н.

3.2. Паркове за отдих извън населените места – разположение, състояние, достъпност.

С изключение на с. Труд, около останалите населени места липсват достъпни подходящи паркове за извънселищен отдих. Сравнително близките реки до някои от селата дават възможност за използването им, като места за отмора сред естествени природни ландшафти. Подходящи за почивка представляват и множеството малки водоеми превърнати в места за риболов.

За подобряване на местата за отдих, представляващи част от зелената система на общината извън селищата, е предвидено увеличаването на площите им и по-доброто им поддържане, чрез изработването на паркоустройствени проекти и реализирането им, осъществяването на проект за създаване и отглеждане на нови горски култури, както и възстановяване на равнинни гори на общински и държавни земи по поречията на реките.

4. Здравно-хигиенни аспекти на околната среда.

Състоянието на средата се определя от измененията, настъпили в основните нейни параметри вследствие на човешката дейност – замърсяване на атмосферата, водите и почвите с производствени и битови вредности от дейността на транспорта, акустично натоварване на средата, йонизиращи и нейонизиращи лъчения, проблемите с третирането на отпадъците.

Основните проблеми, резултат от антропогенната дейност са:

- Високите нива на шума – резултат от функционирането на транспорта и отделни точкови източници.

- Замърсяването на атмосферата от линейни (транспорт) и точкови (производствени и битови) източници.
- Йонизиращи и нейонизиращи лъчения.

Зони и/или обекти със специфичен хигиенно-охранителен статут.

Към тази категория се отнасят зони, които по силата на съответни наредби, следва да бъдат взети под внимание в процеса на планиране. Зоните и обектите със специфичен санитарно-охранителен статус са всички водоснабдителни съоръжения за питейно-битово водоснабдяване, помпените станции за канални води, гробищни паркове, депа за отпадъците, кариерите, автосервиси, автогари, гари и летища и много други.

Здравно-хигиенни рискове съществуват и в районите, в които има недостатъчно ефективни водопровод и канализация, инфраструктура, изградени типови постройки и ниски възможности за поддържане на необходимата хигиена. Поддържането на лична хигиена е от голямо значение за живота и здравето на хората.

Негативно, в здравно-хигиенен аспект и водещо до здравни проблеми може да представлява замърсяването на атмосферния въздух в жилищните зони с дразнещи газове - азотни и серни диоксиди, вещества с общо системен токсичен ефект. Значение имат замърсителите със сенсibiliзиращо действие (органични частици, алдехиди, феноли, сажди и катрани).

Рискови фактори и рискови зони, влияещи неблагоприятно върху здравето на населението.

Един от основните източници, замърсяващи атмосферния въздух, е автомобилният транспорт.

В комбинация с шума от автомобилния трафик, а в с. Граф Игнатиево и в комбинация с авиационния шум вредните фактори имат комбинирано въздействие върху човешкия организъм.

Тези зони, където има комбинация от два или повече фактори, следва да бъдат разгледани по-детайлно с оглед минимизиране нивата на въздействие и оттук минимизиране на здравния риск за населението живущо в непосредствена близост до крупните пътни артерии.

Извършените теоретични разчети на нивата на атмосферните замърсители, както и направените прогнози сочат, че атмосферното замърсяване край пътните артерии надвишава нормативно определените стойности.

- **физични фактори** (шум, електромагнитни, радиационни и други лъчения, климат).

На територията на община Марица водещ, сред физичните фактори, се явява транспортния и авиационен шум. Наднормен шум има в района на с. Граф Игнатиево и с. Труд, както и в населени места разположени близо до пътната мрежа.

Електромагнитни и радиационни лъчения с наднормено въздействие върху живущото население в общината не се отбелязват. Електропреносните системи са разположени в съответствие с изискванията за тях отстояния и сервитутни зони,

особено спрямо обекти подлежащи на здравна защита.

- **психологични и социални фактори** (безработица, епидемиологична обстановка, жилищен и социален комфорт) нерегламентирани сметища, гробищни паркове и др.).

Настоящата епидемиологична обстановка е пример, за това колко сериозно е отражението на психологичните (стрес, заплахи, страх и др.) въздействия върху здравния статус и благоденствието на населението. Необходимо е задълбочено обследване и анализиране на тези процеси и предприемането на мерки не само за решаване на конкретните директни проблеми по време на подобни кризи, като тази предизвикана от пандемията от COVID – 19, но и действия по намаляване на психологическата тежест върху обществото и възстановяване на психическия комфорт.

Безработицата, ниските доходи и икономическата несигурност са значими стресови фактори от много години, които в голяма степен снижаване имунитета на хората и допринасят косвено за развитието на хронични заболявания, преждевременна смъртност, ниска раждаемост и други неблагоприятни здравни и демографски показатели.

С повишаване на безработицата и снижаване на доходите на населението, може да се очаква, че социалните и битови фактори ще имат все по значима роля през следващите години за повишаване на здравния риск на населението в общината.

Основна цел на община Марица е създаване на условия за стабилизиране на малкия и среден бизнес, пренасочване и преквалификация на безработните, разработване на мерки и програми за финансиране на социалните дейности на базата на европейски програми.

Сериозни потенциални възможности за разкриване на нови работни места са целевите финансираня на Европейския съюз за изграждане на инфраструктурата в общината като пътища, водопроводи, канализация, изграждане на алтернативни източници на енергия и други.

Риск при бедствия и аварии

Сериозен екологичен риск за средата носят **крупни производствени аварии**, които са свързани с отделяне вредни вещества. При този вид аварии е възможно създаването на тежка обща, екологична и медицинска обстановка, съпроводена с поражение или заплаха за живота и здравето на хората.

За община Марица в такива случаи може да възникне риск от несъответствие между възможностите на местната здравна служба и необходимата медицинска помощ за пострадалите.

В общината от "Гражданска защита" е направена рискова характеристика на обектите, които при бедствия и аварии биха представлявали риск за населението и околната среда.

Релефът на общинската територия обуславя и друг рисков фактор за населението на общината и региона – наводненията, причинени от реките Марица, Стряма, Пясъчник, Потока и напоителните канали. Установено е, че при интензивни валежи е възможно наводняване на повече от 2/3 от територията на общината.

Рискът от наводнения се увеличава поради комбинирането на определени фактори – интензивните валежи, при което се образуват големи количества дъждовни

води за кратко време, разрушени предпазни диги на реките и намалената отточност на непочистени речни корита, обрасли с дървесна растителност. Освен последици за сградния фонд съществен елемент е поражението и загубата на човешки ресурси, значително влошаване качествата на почвата и водите, които могат сериозно да застрашат живота и здравето на хората.

Други рискови зони на територията на общината са **производствените зони**. На границата между производствените и жилищните зони се създават условия за разпространение на наднормен шум и на химични замърсители на атмосферния въздух в случай на използване на стари технологии, при не добра поддръжка на филтриращите системи намаляващи концентрацията на атмосферните замърсители (вредни емисии).

В това отношение е необходимо да се издават разрешителни за ползване на обекти в тази гранична зона в съответствие с изискванията на нормативната база.

За целта трябва да се спазват регламентирани хигиенно-защитни зони. Намаляването на хигиенно-защитните зони трябва да се извършва само при налагане на определени условия към инвеститора при съгласуване на обектите, като тези условия (изисквания) трябва да гарантират емисии в законовите норми, по отношение разпространението на производствен шум, атмосферни замърсители и други.

Извънредни епидемични обстановки

В началото на 2020 г. целият свят промени отношението си към епидемиите от заразни болести. Мерките, които обществото беше принудено да предприеме за да намали разпространението на новия коронавирус, предизвикващ COVID – 19, постепенно се разпростряха на глобално ниво. За целия свят, за Европа и разбира се и за нашата страна борбата с вируса и разпространението на болестта, за кратко време се превърна в първостепенен приоритет, изместващ всички останали социални, икономически и технологични дейности по начин, който никой никога не си е представял. Рисковете за човешкото здраве и живота на хората се комбинираха с рискове за икономическата стабилност и общото благоденствие за населението. Сериозността на последствията от глобални епидемии или пандемии промени мисленето, планирането и приоритетите на нашето общество.

Организирането на нормалното съществуване на хората, с оглед на опита от борбата с COVID – 19 и преодоляване на страха от тази и други последващи епидемии поставят нови предизвикателства пред местните власти и налагат промяна в отношението и подхода на преодоляване на подобни кризи, на общинско ниво.

Пандемията от 2020 г. показва, че предприемането на превантивни планови действия и мерки, на общинско ниво, следвайки насоките на ресорните министерства и щабове за извънредни ситуации, е задължително за подсигуряване на безопасността и спокойствието на населението на територията на Община Марица.

Във връзка със ситуации на извънредна епидемична обстановка (COVID – 19) задължение на общината е да контролира спазването на заповедите и препоръките на Министерството на здравеопазването, РЗИ и др. Изключително важно е да се вземат под внимание всички препоръки за овладяване на разпространението на епидемията.

Осигуряването на психо-социалната подкрепа при кризисни ситуации за запазване на психичното здраве е от изключително значение за справянето с пандемията.

Разработването на Алгоритми за изпълнението на различни мероприятия в обекти с обществено предназначение в условията на епидемично разпространение на

заразни болести (COVID-19) имат за цел да предоставят на собствениците, управителите и работещите в обекти с обществено предназначение информация за изискванията и стъпките за изпълнение им.

Епидемичните обстановки (като COVID – 19), може да са предпоставка за нарастване броя на болелите и повишаване на смъртността, което може да окаже отрицателно влияние върху демографското състояние и икономическото развитие както в световен мащаб, така и на местно ниво.

Много отрасли може да бъдат засегнати, някои дори необратимо. Ограничаването на внос и износ на стоки, свободното пътуване на граждани през граница и др., може да доведат до риск на икономическата стабилност, от което биха пострадали много хора.

Извънредното положение може да бъде предизвикано както от пандемия като сегашната, така и в резултат от други непланирани и непредвидими събития. Те могат да възникнат в резултат от природни сили и фактори, аварии в производствен обект, злоумишлени действия и др. Като резултат от тези събития може да настъпят разрушения на сгради, избухване на пожари, наводнения, формиране на сложна радиационна обстановка и др.

При извънредна ситуация настъпва объркване и паника в населението, което води до невъзможност да се справи със създалата се обстановка. Чрез създаване на планове за реагиране при извънредни ситуации се предприемат превантивни мерки с действия за предотвратяване на ситуацията.

Община „Марица“ има разработени Планове за защита на населението при бедствия от наводнение, земетресение, радиация и наводнение. Във всеки от тях е направен анализ и оценка на риска, който би могъл да възникне от съответната бедствена ситуация, чрез определяне на критичните и потенциално опасни зони. Предприети са превантивни мерки за предотвратяване или намаляване на риска от бедствия и мерки за защита на населението, чрез осъществяване на редица мероприятия, които значително намаляват загубите и създават по-благоприятни условия за провеждане на Спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи (СНАВР). Създадена е организация чрез разпределение на задълженията и отговорните органи и лица за изпълнение на предвидените мерки. Предвидени са места за временно извеждане на населението, сили и средства за реагиране и ликвидиране на последиците при бедствия.

Извършват се обучения и проиграване на планове чрез провеждане на тренировка с участието на длъжностните лица от щаба за координация, отговорните длъжностни лица по конкретния план, лицата за контакт на юридическите и физическите лица, осигуряващи сили и средства за защита при бедствие, и кметовете и кметските наместници на територията на общината или на част от територията на общината, която е избрана за обект на тренировката.

Разбира се с бързият растеж в развитието на техниката и технологиите, е възможно да възникнат извънредни ситуации, за които няма създадени конкретни планове с мерки за предотвратяването им. При извънредни ситуации от този вид се изисква предприемането на превантивни планови действия и мерки за бърза и адекватна реакция чрез следване насоките на щабове за извънредни ситуации. Осигуряването на безопасността и спокойствието на населението е основен приоритет за Община „Марица“ .

За овладяване на възникнала извънредна ситуацията е необходимо Община Марица да работи в насока насърчаване и подкрепа на населението, като:

1. Провежда мероприятия, с цел обучаване на доброволчески екипи за справяне в бедствени ситуации.
2. Провежда мероприятия за обучаване на населението за адекватно реагиране в бедствена ситуация.
3. Инициира провеждане на обучения по първа долекарска помощ.
4. Информира населението за превенцията и възможните последици при различни заболявания.
5. Насърчава за спазване на предвидените мерки.
6. Създава центрове за психологична подкрепа при необходимост.
7. Създава организация и осигурява ресурси.

5. Икономическо състояние.

5.1. Състояние и очаквано развитие на отделните отрасли в общината. Структуроопределящи отрасли. Относителен дял на отделните отрасли в икономиката на общината.

Структурата на икономиката в община Марица се определя от настъпилите социално-икономически условия през последните 20 години. Докато до края на 90 години на миналия век водещ отрасъл е било селското стопанство, то постепенно се измества от промишлеността. Този факт оказва благоприятно влияние за развитието на общината. Благодарение на промишлеността селата не се обезлюдяват вследствие на миграция към градските центрове.

Определящи за развитието на икономиката в общината са отраслите лека промишленост и селско стопанство. Инвестициите в последните години надхвърлят 1 милиард лева. Регистрирани са над 4000 стопански субекта. Най-големите предприятия са изградени на “зелена поляна”.

Оформени са 4 промишлени зони:

1. Радиново, Бенковски, Царацово, Костиево
2. Труд, Строево, Граф Игнатиево
3. Войводиново, Калековец
4. Скуtare, Рогош, Манолe

Отрасловата структура на промишлеността е разнообразна: хранително-вкусова, машиностроителна, металорежеща, дървообработваща, химическа, трикотажна и др. Предприятията са изцяло частни.

Териториално промишлеността се развива извън населените места. Терените на бившите стопански дворове 2380 дка са в основата на новите „стопански зони“ на общината поради относителната си обезпеченост с техническа инфраструктура, добри транспортни връзки и по – опростени процедури в инвестиционното проектиране. Към тях естествено са се присъединили и терени от смяна функционалното предназначение на земеделски земи за стопански дейности. Близостта на областния град Пловдив прави изключително бурен процесът на разрастване на стопанските зони. Доброто географско положение на територията дава бързи транспортни връзки до пазарите. По размер на чуждестранни инвестиции (около 30000 лв/ж) община „Марица“ е на първо място в страната.

Сградният фонд на промишлените предприятия е нов, техниката почти навсякъде е съвременна.

Следващите таблици включват списък с обекти, разположени на територията на община Марица с информация за предмета им на дейност.

Табл.62. Промислена зона Радиново, Бенковски, Царацово и Костиево

Ф И Р М А	ОТРАСЪЛ/ОСНОВНА ДЕЙНОСТ
СЕЛО РАДИНОВО	
"Агри България" ЕООД	Преработка на череши
"Либхер Хаусгерете Марица" ЕООД	Производство на бяла техника
"Лозана " ЕООД	Производство на хляб и хлебни изделия
"Мастер" ООД	Автосервиз
"Радинес"	Транспортни услуги
"Никола Стойчев" ЕООД	Заведение за обществено хранене
"Ангелина Мармудова" ЕООД	Заведение за обществено хранене
"Радинес 1"	Заведение за обществено хранене
"Неливанстел"	Търговски обект
СЕЛО БЕНКОВСКИ	
"Либхер Хаусгерете Марица" ЕООД	Производство на бяла техника
"Сокотаб България"	Тютюневи изделия
"Чичо Чарли"	Производство на хранителни продукти
"Братя Къртеви"	Търговия
"Балкан Стар"	Сервиз/търговия
"Шнайдер Електрик"	Услуги

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

"Фреш Лоджик"	Логистичен център
"Вайспрофил"	Строителство
"Хюндай" - център	Търговия
"Вигогаз"	Газоразпределение
"Владпаст"	Производство на хранителни продукти
"Бустрен"	Производство на стоки за бита
"Био Фреш"	Пакетаж на стоки
"Дан супер лустро"	Производство на хранителни продукти
"Вебер България"	Строителство
"Линди"	Производство на хранителни продукти
"Белла Сами"	Производство на хранителни продукти
"ЛАТИКУЕР"	Производство на части за самолетостроенето
"ДЖЪМБО"	Складова база
СЕЛО КОСТИЕВО	
"ПРОФИЛ" ООД	Търговия - Обслужваща дейност
"ШЕТИ-България"	Производство на метален обков
"Комплекс 9-ти км."	Туризм, обществено хранене
"Оригинал-Мебел"	Изработка на мебели
ЕКОФЕРМА	Производство на биотор
БЕЛЛА-България "ФЕРМАТА"	Месопереработка
МЕТРО-Пловдив-Марица	Търговска дейност
ЕТ "Нина Терзийска"	Здравеопазване
СЕЛО ЦАРАЦОВО	
"ТЕЛЕВИК БЪЛГАРИЯ"	Електроника
"МАКСКОМ"	Производство на велосипеди и детски колички
"ЧЕСТ"	Бутилиране на олио
"РЕМУС БЕТОН"	Бетонов възел
"СВЕТИ СТИЛЯН"	Търговия с църковна утвар
"МИСТЪР СУИТ"	Тапицерски услуги
"Мая Андреева"	Производство на сладоледи
ЕТ "КАСКАДА"	Преработка на пластмаси
„ТЕД-ИНВЕСТ“	Производство на матраци и търговия
"НЕМС-2000"	Изработка на алуминиева дограма
"АГРИ-М"	Сервиз за товарни автомобили
"ТИЛИЯ-ООД"	Внос и търговия на цветя
ЕТ "МОНОЛИТ"	Обработка и търговия с мрамор и гранит
"ТОП ПЛАСТ"	Производство на метални и пластмасови детайли
"АЛМИН" ООД	Изработване на алуминиева дограма и бетонов възел
"ТУРИСТСТРОЙ"	Изработка на метални конструкции
"ГАМА ПЛАСТ"	Изработка и търговия на пластмасови изделия
"АВИУС-ООД"	Замразяване на плодове и зеленчуци
"РАДИНЖЕНЕРИНГ"	Рециклиране на мотокари

ЕТ "ВАЛИЗА"	Производство на тротоарни плочи и бордюри
"РЕТРО-М"	Производство на мебели
"ПРОФИЛИНГ"	Производство на ПВЦ-дограма и щори
"ФРИГОПАН"	Облицовка на хладилни камери
"ГРАЦИЯ"	Транспортни услуги и шивашки цех
ЕТ "ЕЛЕШНИЦА"	Железарски услуги
„КАЗАШКИ-ТОДОРОВ"	Крепезни изделия
ЕТ "Братя Дуневи"	Цех за п-во на безалкохолни напитки
ЕТ "ГЕЙТ"	Сладкарски цех
ЕТ "Таня Минчева"	Сладкарски цех
СД "КЛАС ВЕГЕ"	Преработка и консервиране на зеленчуци
ЕТ "ТОСИ"	Шивашки цех
ЕТ "БОРЧЕ"	Печене и пакетиране на ядки
"БУЛПРИНТ"	Печатарски услуги
ЕТ "П Гемеджийски"	Стругарски услуги
ЕТ "Братя Кръстеви"	Шлосерски услуги
"ДЕА-48"	Производство на велпапе
"РСП"-Пунгеров	Бензиностанция, мотел, магазин
ЕТ "Хаджи Цецко"	Ушиване и търговия със знамена

Табл.63. Промислена зона Труд, Строево, Граф Игнатиево

Ф И Р М А	ОТРАСЪЛ/ОСНОВНА ДЕЙНОСТ
СЕЛО ТРУД	
„Темподем” ЕООД	Производство на кашони
„Христ"	Строителство
„Синтра-8” СД	Строителство
"Пламя АД" ООД	Производство на макарони
"Скатаел" ЕООД	Печатница
„Клондайк” ООД	Производство на опаковки
„Цит-Атлас” ЕООД	Производство на тестени изделия
Папирснаб	Производство на канцеларски материали
„Фунгоробика” ООД	Обработка на гъби
„РОТ ЕЛТ А” ЕООД	Производство на нестандартно оборудване
„Димекс” ООД	Рециклиране на мотокари
„Нордикс” ООД	Производство на алкохолни напитки
„Нестле България”	Търговска база
„Новиз” АД	Производство на полиетиленови изделия
ЕТ "Зодия рак"	Производство на метални кофражи
Симид-1000	Складова база
Фабрика за паркет	Производство на паркет
Рефан	Производство на козметика
Бултекс	Производство на работно облекло
Амек	Производство на детски играчки
Авто мотор корпорация "М Кар"	Продажба на автомобили
Анди	Видеонаблюдение
Хит тек	Производство на пневматика

„Коприна” АД	Търговска база
СЕЛО СТРОЕВО	
ЕТ "Тогев"	Алуминиева дограма
"Братя Фингилеви"	Автосервиз
ЕТ "Атанас Попов"	Ресторант
"Майзах"	Производство на хранителни стоки
“Чочев”	Метали
СЕЛО ГРАФ ИГНАТИЕВО	
"Еко Енерджи"	Обработка на плодове
"Супер финиш 2000"	Производство на козметика
Стругарски цех	Стругарски цех
"Туна" ООД	Производство на гумени изделия

Табл.64. Промислена зона Войводиново, Калековец, Трилистник

Ф И Р М А	ОТРАСЪЛ/ОСНОВНА ДЕЙНОСТ
СЕЛО ВОЙВОДИНОВО	
„Ови и Сари” ЕООД	Производство на хранителни стоки
Рачич	Транспорт
Пълдин газ	Търговия
Емакар, Харпия, ЮниМ	Производство и търговия с промишлени изделия
Хоуал индъстрис систем	Производство и търговия с промишлени изделия
Златна панега бетон	Производство и търговия с промишлени изделия
Комтрак, Даяна, Кванта	Търговия
„Еко медико” ООД	Производство и търговия с промишлени изделия
Боскън	Производство на хранителни стоки
Астра комерс	Производство на хранителни стоки
Контрол	Парфюмерийна промишленост
БОХ	Търговия петролни продукти
Унитемп	Производство на хранителни стоки
Цанко Петров	Производство на хранителни стоки
Сан Салвадор	Производство на хранителни стоки
ПОПИ	Търговия
ДЕРБИ	Производство на хранителни стоки
МЕРИТА	Туризм
Импулс	Търговия петролни продукти
Дестинация България	Услуги
Екселпак	Производство на хранителни стоки
„Атлас” ЕООД	Производство на хранителни стоки
ЕТ "ЕЛ ВИТ"	Услуги
„Кибарски” ЕООД	Услуги и търговия
Бултранспорт лоджистик енд сървиз	Търговия
СД "Недвил Личев Пенева"	Производство на хранителни стоки
СЕЛО КАЛЕКОВЕЦ	
"Венера Класик" ЕООД	Производство на конфекция

"Махагон - Стоян и син"	Производство на дървен амбалаж
"Боро стил"	Производство на мебели
„Радиком"	Пакетаж на подправки
"Арма" ЕООД	Арматурни заготовки
ЕТ "Дио"	Цех за сапуни
ЕТ „Згура"	Производство на почистващи препарати
"Еко метал" ЕООД	Изкупуване на цветни метали
ЕТ "Славков"	Производство на боя за обувки
ЕТ „Ранкар"	Цех за производство на колбаси

Табл.65. Промислена зона Скуtare, Рогош, Манолe

Ф И Р М А	ОТРАСЪЛ/ОСНОВНА ДЕЙНОСТ
СЕЛО СКУТАРЕ	
Евроком-кабел М-Мънт България	Информационни системи
"ОАК-Интерагро България" ООД	Цех за разфасовка на препарати
"РЕДБЛУ" ООД	Дърводелска работилница
СД "Универсал Комплекс"	Производство на сладкарски изделия
"СТРЕЛЕЦ"-04 ООД	Производство на амбалажна хартия
ЕТ "ЧИП-Кюрк-чийн"	Производство на кухненски мебели
"НИК-2001" ЕООД	Търговия на горива
ЕТ "Аполо-Иван Стойков"	Пране на килими
ЕТ „Кокона-Таня Калакунова"	Производство на парфюмерия и козметика
ЕТ"Дикама"	Ремонт на автомобили
ЕТ "Валентин Васев	Автомобилен превоз
ЕТ "Дори-Дориета Тонова"	Производство и пакетаж на фуражи
ЕТ "СИЕН- Бобчев"	Печатарски услуги
ЕТ "Български дъб"	Производство на бъчви
ЕТ "Ати-Закар Долмаджиян"	Производство на вафлени и сладоледени изделия
"КаДизин" ЕООД	Производство на мебели
СД "Инспрес" ООД	Производство на пластмасови изделия
СЕЛО РОГОШ	
"Тренд България" ЕАД	Производство на облицовачни материали
„Лидер-96" ООД	Монтаж на велосипеди
"Синхрон" ООД	Преработка на дървен материал
„Ахира" ООД	Производство на пелети за отопление
"Кеми-Р" ООД	Производство на дребни дървени изделия
"Бонидекс" ООД	Бутилиране на алкохолни напитки
"АВС"-София	Пътностроителна фирма
„Меспродукт" ООД	Транжиране на месо
"Гомакс" ООД	Строителство
"Евелин-88" ЕТ	Продажба на дърва за отопление
СД "Електрик Къмпани 2000"	Поцинковане и покритие на метали
ЕТ "Радко Нанчев"	Вулканизация и монтаж на гуми
„Бовил-Величка Величкова"	Полиграфична дейност
СЕЛО МАНОЛЕ	
"Млечни продукти" ООД	Млекопреработка

"Рея - 96" ООД	Месопреработка
"Булсар" ООД	Производство на ковчежи
"Реал Ковачев" ООД	Бензиностанция
"Валтабак" ООД	Добив и преработка на тютюн
"Давид - 95"	Шивашки цех за детско облекло

6. Финансово и социално-икономическо състояние.

6.1. Бюджет.

Финансирането на местните дейности и делегираните от държавата дейности се извършва от общината и е в интерес на местната общност и при спазване на принципите на законосъобразност, целесъобразност, ефективност, ефикасност и публичност.

Бюджетът на Община Марица за 2020 г. е приет с Решение №52, взето с протокол №2 от 11.02.2020 г. на Общински съвет Марица, в общ размер на 31 175 959 лв. по приходната част и 31 175 959 лв. по разходната част, в т.ч.:

- за делегирани от държавата дейности:

= по приходната част – 14 312 755 лв.

= по разходната част - 16 292 568 лв., в т.ч. 1 979 813 лв.

дофинансиране от приходи с местен характер

за местни дейности :

= по приходната част - 16 863 204 лв. - от тях 1 979 813 лв. за дофинансиране на делегирани от държавата дейности = по разходната част - 14 883 391 лв.

6.2. Приходоизточници в общинския бюджет, в т.ч. свързани с околната среда.

Приходите на бюджета на община Марица се осигуряват посредством субсидия от Централния бюджет, собствени данъчни и неданъчни приходи, трансфери от/за бюджетни/извънбюджетни сметки и финансиране на дефицита/излишъка.

Община Марица съфинансира проекти, които основно се изпълняват с ЕС и държавни средства и изпълнява част от дейностите, заложи в Общинския план за развитие 2014-2020 г.

Съобразно действащото законодателство юридическите и физически лица внасят определени данъци и такси, които формират част от приходната част на общинския бюджет за осъществяване на местни дейности.

Данъчните ставки и размерът на местните такси и цени на услуги се определят с наредби на Общински съвет.

Съгласно Закона за публичните финанси приходната част се формира на основата на собствени приходи и финансиране чрез централния бюджет.

Собствените приходи са:

1. Данъчни приходи:

- данък върху недвижими имоти;

- данък върху наследствата;
- данък при придобиване на имущество по дарения и възмезден начин;
- данък върху превозните средства;
- окончателен годишен /патентен/ данък.

• туристически данък

2. Местни такси:

- за битови отпадъци;
- за ползване на детски градини и детски ясли;
- за ползване домашен социален патронаж;
- за ползване на пазари, тротоари, улични платна и др.;
- за административни услуги;
- за технически услуги;
- за откупуване на гробни места;
- за притежаване на куче;
- други общински такси, определени със закон.

3. Други неданъчни приходи:

• глоби и имуществени санкции, събирани въз основа на наказателни постановления, издадени от местната администрация;

- приходи от управление на общинско имущество;
- приходи от разпоредителни сделки с общинско имущество.

При формирането на приходната част на бюджета общинският съвет е упълномощен да определи постъпленията от:

- местни данъци и такси по видове, определени в Закона за местните данъци и такси;
- стопанисване, управление и разпореждане с общинско имущество;
- глоби и нарушения по наредбите, приети от него.

6.3. Разходи, свързани с опазването на околната среда и техният относителен дял от всички разходи.

Разходите, предвидени в бюджета на Общината, свързани с опазването на околната среда са дадени общо с дейностите жилищно строителство и БКС и е в размер на 7 575 152 лева или 24,3% от общите разходи на общината (Таблица 66).

В отчетните данни за разходите за опазване на околната среда се включват:

- разходите за събиране, транспортиране и обработка на ТБО;
- разходите за поддържане чистотата на терените за обществено ползване;
- разходите за поддържане зелената система и уличната мрежа.

Табл. 66. Разходи в бюджета на Общината по функции

№	НАИМЕНОВАНИЕ на ФУНКЦИИ и ДЕЙНОСТИ	БЮДЖЕТ 2020 г.	в това число:		
			държавни дейности	местни дейности	дофинан- сиране
1	2	3=4+5+6	4	5	6
1	Общи държавни служби	4 624 233	1 427 763	1 829 870	1 366 600
II	Отбрана и сигурност	528 001	516 801	11 200	0

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

III	Образование	12 760 459	11 136 275	1 398 021	226 163
IV	Здравеопазване	521 764	401 894	65 120	54 750
V	Соц. осигуряване и грижи	219 635	65 250	120 085	34 300
VI	Жил .строителство, БКС и опазване на околната среда	7 575 152	0	7 575 152	0
VI I	Почивно дело, култура, религиозни дейности	2 051 034	764 772	1 018 262	268 000
VIII	Икономически дейности	2 397 781	0	2 397 781	0
IX	Разходи неklasифицирани в другите функции	497 900	0	467 900	30 000
	ОБЩО разходи по бюджета	31 175 959	14 312 755	14 883 391	1 979 813

6.4. Приходи от такси за услуги в областта на управление на околната среда.

По отношение на дейностите за ОС в приходната част на бюджета се планира:

- целеви приход „Приходи от такса за битови отпадъци” - 3 200 000 лева, което представлява 10,3 % от общите приходи и 19% от местни приходи (Таблица 67).

Табл. 67. Приходи в община Марица – бюджет 2020

НАИМЕНОВАНИЕ НА ПРИХОДИТЕ	§§	Всичко приходи	Държавни приходи	Местни приходи
1	2	3	4	5
I.Имуществени данъци и неданъчни приходи				
1. ИМУЩЕСТВЕНИ И ДРУГИ ДАНЪЦИ				
<i>Данък върху доходите на физическите лица</i>	<i>01-00</i>	<i>11 000</i>	<i>0</i>	<i>11 000</i>
-окончателен годишен (патентен) данък	01-03	11 000		11 000
<i>Имуществени данъци</i>	<i>13-00</i>	<i>4 045 000</i>	<i>0</i>	<i>4 045 000</i>
-данък в/у недвижими имоти	13-01	1 490 000		1 490 000
-данък в/у превозните средства	13-03	1 350 000		1 350 000
-данък при придоб.на имущ.по дар.и възм.нач.	13-04	1 200 000		1 200 000
-туристически данък	13-08	5 000		5 000
<i>Други данъци</i>	<i>20-00</i>	<i>0</i>		<i>0</i>
Всичко имуществени и други данъци:		4 056 000	0	4 056 000
2. НЕДАНЪЧНИ ПРИХОДИ				
<i>Приходи и доходи от собственост</i>	<i>24-00</i>	<i>283 050</i>	<i>0</i>	<i>283 050</i>
-нетни п/ди от прод. на услуги, стоки и продук.	24-04	9 000		9 000
-приходи от наеми на имущество	24-05	127 000		127 000
•приходи от наеми на земя	24-06	147 000		147 000
-п/ди от лихви по текущи банкови сметки	24-08	50		50
<i>Общински такси</i>	<i>27-00</i>	<i>4 022 920</i>	<i>0</i>	<i>4 022 920</i>
-за ползв.детски градини	27-01	200 000		200 000
-за ползв.детски ясли и до.по здравеопазването	27-02	36 500		36 500

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

-за ползв.пазари.тържища.панаири.тротоари и др.	27-05	12 000		12 000
-за битови отпадъци	27-07	3 200 000		3 200 000
-за технически услуги	27-10	410 000		410 000
-за административни услуги	27-11	94 000		94 000
-такса за притежаване на кучета	27-17	300		300
-други общински такси	27-29	70 120		70 120
Глоби,санкции и наказателни лихви	28-00	283 781	0	283 781
-глоби, санкции, неустойки, наказателни лихви, обезщетение	28-02	43 781		43 781
-наказателни лихви за данъци, мига и осигурителни вноски	28-09	240 000		240 000
Други неданъчни приходи	36-00	35 000	0	35 000
- реализирани курсови разлики от валутни операции	36-01	0		
-получени застрахователни обезщетения за ДМА	36-11	0		
-други неданъчни приходи	36-19	35 000		35 000
Внесени ДДС и др.данъци в/у продажбите	37-00	-391 760	0	-391 760
- внесен ДДС (-)	37-01	-356 760		-356 760
- вн.данък в/у прих.от стоп.дейност на бюдж.пр.(-)	37-02	-35 000		-35 000
Постъпления от продажба на нефин. активи	40-00	2 520 000	0	2 520 000
-постъпления от продажба на сгради	40-22	500 000		500 000
-постъпления от продажба на трансп. средства	40-24	0		
-постъпления от продажба на НДА	40-30	20 000		20 000
-постъпления от продажба на земя	40-40	2 000 000		2 000 000
Приходи от концесии	41-00	0	0	0
Помощи, дарения и др.безвъзм.получени суми	45-00	0	0	0
-тек. дарения, пом. и др. безв. суми от страната	45-01	0		

6.5. Относителен дял на разходите за заплащаните такси за услуги по третиране на отпадъците и ВиК от средногодишните доходи.

Сметосъбиране и сметоизвозване

Финансирането на разходите по сметосъбиране и сметоизвозване на отпадъците, както и за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване, обезвреждането на отпадъците, чрез депониране, експлоатацията на Регионалните депа и др. се извършва, чрез „Такса битови отпадъци” /ТБО/ по реда на Закона за местни данъци и такси /ЗМДТ/. Образуването на таксата се извършва след изготвяне и одобряване на план - сметка за разходите по сметосъбиране, сметоизвозване и поддържане на чистотата за съответната година.

6.5.1.Разходи

Разходите, свързани с поддържането на дейностите по управление на отпадъците се увеличават значително през годините, вследствие на променената нормативна уредба, касаеща управлението на отпадъците и въвеждането на нови методи и технологии за третирането им. Тенденцията е в близките 5-6 години разходите рязко да се увеличат, в следствие стремежа на Общините за въвеждане на нови инсталации и/или

съоръжения за третиране на отпадъците, чието финансиране не е осигурено от държавата, а след изграждането на същите, разходите значително ще намалееят.

6.5.2 Приходи от такси за услуги в областта на управление на околната среда.

Цялото финансово обезпечение на дейностите с отпадъци се осигурява изцяло от „Такса битови отпадъци” /ТБО/. Събирането на ТБО е определено въз основа на данъчната оценка на жилищните имоти. За имоти, намиращи се извън районите, в които Общината е организираща събиране и извозване на битови отпадъци, се събира такса за ползване на депо за битови отпадъци и за поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване. От 2013 година таксата се определя според количеството на отпадъците, съобразно вида, броя и честотата на извозване на ползваните през годината съдове.

6.6. Относителен дял на разходите за заплащаните такси за услуги по третиране на отпадъците и ВиК от средногодишните доходи.

Сметосъбиране и сметоизвозване

Финансирането на разходите по сметосъбиране и сметоизвозване на отпадъците, както и за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване, обезвреждането на отпадъците, чрез депониране, експлоатацията на Регионалните депа и др. се извършва, чрез „Такса битови отпадъци”/ТБО/ по реда на Закона за местни данъци и такси /ЗМДТ/.

Образуването на таксата се извършва след изготвяне и одобряване на план - сметка за разходите по сметосъбиране, сметоизвозване и поддържане на чистотата за съответната година.

В таблица 27 са представени приходите и разходи в лева през последните четири години – периода от 2010 – 2015 г. са както следва:

2010	2 045 964	1 477 223
2011	2 131 729	1 331 345
2012	2 182 187	1 550 182
2013	2 289 514	1 950 656
2014	2 646 306	2 207 919
2015	2 659 046	2 433 836

6.6.1.Разходи

Разходите, свързани с поддържането на дейностите по управление на отпадъците се увеличават значително през годините, вследствие на променената нормативна уредба, касаеща управлението на отпадъците и въвеждането на нови методи и технологии за третирането им. Тенденцията е в близките 5-6 години разходите рязко да се увеличат, в следствие стремежа на Общините за въвеждане на нови инсталации и/или съоръжения за третиране на отпадъците, чието финансиране не е осигурено от държавата, а след изграждането на същите, разходите значително ще намалееят.

Предвидени разходи по план- сметка за дейностите по третирането на отпадъците в лв. с ДДС

Година	2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.
Общо разходи за управление на отпадъците на общината (лв.)	1477223	1331345	1550182	1950656	2207919	2433836
Общо бюджетни разходи на общината (лв.)	16389320	12797212	12439164	14155749	18765668	20187097

Финансирането на дейностите с отпадъците, се извършва и посредством въведените отчисления, които Общините заплащат по реда на ЗУО. Съгласно чл. 60 Общините превеждат на съответната РИОСВ, отчисления на тон депониран отпадък на депо в размер определени по формула, съгласно приложение № 1 от Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци. Натрупаната сума от Общините се изразходва за дейности, свързани със следексплоатационните разходи на депата. По чл. 64 от ЗУО отчисленията са ясно определени по години, като всяка година нарастват и отново са на тон депониран отпадък. Тези средства се изразходват за изграждане на нови съоръжения/ инсталации за третиране на отпадъци, с изключение на депа.

6.6.2 Приходи от такси за услуги в областта на управление на околната среда.

Съгласно чл. 57 от ЗУО разходите за дейности с битови отпадъци и изпълнение на задълженията на органите за местно самоуправление и местната администрация се предвиждат по бюджета на Общината. На основание чл. 66 от ЗМДТ, таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка за всяка дейност, включваща необходимите разходи за:

- ✓ осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
- ✓ събиране, включително разделно на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им;
- ✓ проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или

съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от Закона за управление на отпадъците;

✓ почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места.

Цялото финансово обезпечение на гореописаните дейности се осигурява изцяло от „Такса битови отпадъци“ /ТБО/. Събирането на ТБО е определено въз основа на данъчната оценка на жилищните имоти. За имоти, намиращи се извън районите, в които Общината е организираща събиране и извозване на битови отпадъци, се събира такса за ползване на депо за битови отпадъци и за поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване.

Редът за определяне на таксата е разписан в грава Втора раздел I на Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услугите на територията на Община «Марица». От 2013 година таксата се определя според количеството на отпадъците, съобразно вида, броя и честотата на извозване на ползваните през годината съдове. Когато в определените в наредбата срокове ползвателите на услугата не са подали декларация за вид съд, таксата се определя пропорционално върху данъчната или отчетна стойност на имота.

Приходите, постъпващи в общинската администрация от ТБО се водят в отделна партида и се разходват само за покриване на разходи за поддръжка, експлоатация, охрана, модернизация, разширяване, пропагандиране и информиране на дейностите по третиране на битовите отпадъци.

Приходи от такса битови отпадъци - общо (лв.)	2045964	2131729	2182187	2289514	2646306	2659046
в т.ч.:						
от домакинства	352122	346369	489649	560573	651000	627310
от юридически лица	1693842	1785360	1692538	1728941	1995306	2031736

Приходите, постъпващи в общинската администрация от ТБО се водят в отделна партида и се разходват само за покриване на разходи за поддръжка, експлоатация, охрана, модернизация, разширяване, пропагандиране и информиране на дейностите по третиране на битовите отпадъци.

По статистически данни, направени след провеждане на проучвания в Общините през годините, общите приходи от данъци и такси за цялата страна постепенно се увеличават:

Година	Общо приходи от данъци и такси	в това число: Приходи от такси за битови отпадъци	Общо извършени разходи по чл. 66, ал. 1 от ЗМДТ
---------------	---------------------------------------	--	--

2004	565566	205198	187398
2005	609763	216939	207457
2006	858703	270559	241860
2007	1168193	338003	278698
2008	1196925	392791	313323
2009	1164336	436007	377432
2010	1228442	466859	360201
2011	1274876	509145	409142
2012	1278636	516489	402773

Увеличението на приходите е плавно и постепенно, съобразно променящата се нормативна уредба и произтичащите от нея нови задължения на местните администрации, свързани с управлението на отпадъците.

Увеличаването на приходите през годините не е достатъчно и не покрива всички оперативни разходи на Общините, с които следва да изпълняват задълженията си. Приходите събрани от такса битови отпадъци са недостатъчни и в известна степен не покриват всички необходими разходи за дейността.

6.7. Финансиране чрез инструменти от Европейския Съюз в областта на околната среда.

От 2021 г. започва следващият програмен период за финасиране с европейски средства, включително и за общините по Програма за околна среда за програмен период 2021-2027 г. Програмата е ориентирана към постигането на цел на политиката „По-зелена, нисковъглеродна Европа чрез насърчаване на чист и справедлив енергиен преход, зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, приспособяване към изменението на климата и превенция и управление на риска“ и се финансира от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и Кохезионния фонд (КФ).

В подкрепа на реализацията на Програмата по околна среда на община Марица и постигане на една по-чиста околна среда и превръщането на Община Марица в желано място за живот, могат да бъдат разработени проекти по следните приоритети на Оперативна програма Околна среда за предстоящия програмен период:

Приоритет 2 „Отпадъци“:

- Мерки за развитие/надграждане на инфраструктурата, свързана с управлението на битовите отпадъци на регионално ниво на управление на отпадъците за постигане на целите за 2030 г. за рециклиране на отпадъците и депониране на отпадъци;
- Мерки за предотвратяване образуването на отпадъци;
- Мерки за подготовка за повторна употреба и поправка;
- Мерки за рециклиране на отпадъците;
- Изграждане, разширяване и/или надграждане на системата за разделно събиране на отпадъци;
- Подобряване на базата от знания относно кръговата икономика, мониторинга на отпадъците и потоците от материали;

- Модели за оптимизиране на процеса на управление на битовите отпадъци от общините в България и тестването им в три регионални системи за управление на отпадъците;
- Повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, както и информационни и разяснителни кампании за заинтересованите страни и населението

Други мерки, идентифицирани в Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г. и в Стратегията и плана за действие за преход към кръговата икономика на Република България за периода 2021 – 2027 г., изпълнението на които ще има допълващ принос за постигане целите към 2030 г.:

Приоритет 3 „Биологично разнообразие“:

Допустимите мерки ще бъдат в следните насоки:

- Мерки, свързани с развитие на мрежата Натура 2000: Тук се включват дейности като:
 1. Разработване на териториални планове за управление на защитените зони по Натура 2000 – разработване на ръководства; разработване на 15 плана за управление на защитени зони, обхващащи цялата територия на Натура 2000 в България, включително изследвания във връзка с изясняване на разпределението, размера на популацията, въздействията и заплахите за идентифицирани в НРПД видове и природни местообитания, вкл. провеждане на кампании за обществена осведоменост и включване на заинтересованите страни в процеса по разработване на плановете;
 2. Прилагане на управленски подход в защитени зони от Натура 2000 – осигуряване на подкрепа за органите за управление на защитени зони по Натура 2000;
 3. Подобряване на знанията за видове и природни местообитания чрез теренни проучвания (включително картиране, където е определено в НРПД) и определяне на техния природозащитен статус; проверка на таксономична принадлежност; идентифициране на ефектите от разселването на неавтохтонни видове и др.;
 4. Осигуряване на подкрепа за развитието и управлението на екосистемните услуги и оценка на елементите на зелената инфраструктура;
 5. Разработване на планове за действие за видовете;
 6. Изграждане на капацитет на заинтересованите страни за прилагане на мерки от НРПД и плановете за управление на защитените зони.
- Мерки, насочени към подобряване природозащитното състояние на природни местообитания и видове (вкл. птици, риби, прилепи, влечуги, васкуларни растения, както и типове природни местообитания – крайбрежни, скали, дюни, сладководни, храстовидни и др.), предмет на опазване в мрежата Натура 2000, посочени в НРПД 2021-2027, като напр.:

1. Подобряване природозащитния статус на видове и природни местообитания чрез възстановяване на хидрологичния режим;
 2. разчистване на остатъци от изоставена антропогенна инфраструктура, предизвикваща фрагментация;
 3. възстановяване естествения воден режим на влажните зони и поддържане на подходящ воден режим възстановяване на бивши гнездовища на вида;
 4. частично възстановяване на пресушени в миналото естествени водоеми;
 5. управление на тръстиковите масиви;
 6. премахване на инвазивни чужди видове;
 7. действия за ограничаване на паша; реинтродукция на видове в потенциални местообитания;
 8. поставяне на електропастири;
 9. възстановяване на нарушени терени;
 10. закупуване на земи;
 11. обезопасяване на електропроводи и др.;
- Мерки за опазване/ възстановяване на екосистемите и присъщото им биологичното разнообразие с фокус върху подобряване на екосистемите и екосистемните услуги и осигуряване свързаността на мрежата Натура 2000 - изпълнение на мерки от Стратегия за биологичното разнообразие в Република България и Национален план за опазване и устойчиво ползване на биологичното разнообразие и генетичните ресурси 2020 – 2024 г.“, мерки от планове за управление на защитени територии.

Приоритет 4 „Риск и изменение на климата“:

Допустими мерки:

- Мерки за превенция и управление на риска от наводнения и засушаване (с приоритет екологосъобразна инфраструктура (ако е приложимо) в комбинация със сива инфраструктура) като се дава приоритет на изпълнението на мерките, идентифицирани в ПУРН;
- Анализи на риска и прилагане на мерки за превенция и защита при процеси, свързани с движение на земни маси – свлачища, срутища, ерозии, абразии и пр. (в т.ч. екологосъобразна инфраструктура (ако е приложимо) в комбинация със сива инфраструктура), вкл. такива по републиканска пътна мрежа, идентифицирани като заплаха по отношение безопасността на движение на населението по пътищата;
- Мерки за управление на риска от природни бедствия и за защита на живота и здравето на населението (с фокус върху повишаване на готовността на населението и капацитета на силите за реагиране в случай на наводнения, пожари и земетресения); укрепване на капацитета на Единната система за безопасност по отношение на политиките за

предотвратяване и управление на риска и политиките към изменение на климата);

- Повишаване на информираността на населението, обучения, информационно-образователни мерки за формиране, прилагане и изпълнение на целите на политиките, свързани с изменението на климата;
- Изграждане на нови и оптимизиране и/или разширяване на съществуващи системи за предупреждение, наблюдение, докладване; прогнозиране и сигнализиране; разработване на цифрови модели и анализи и прогнози във връзка с климатичните изменения, като напр.:
 - o по-нататъшно развитие и завършване на Националната система за управление на водите в реално време за останалите 12 основни реки;
 - o разширяване на обхвата на Националната система за ранно предупреждение (NSEWA) и обявяване на регионално ниво за територията на страната;
 - o мониторинг на риска от горски пожари - разработване на сравнителен модел за подвижен и стационарен мониторинг на природни пожари;
 - o мониторинг на свлачища - пилотен проект за приоритетна територия по отношение на защитата на живота на населението;
- Изпълнение на проучвания и оценки във връзка с изготвяне на ПУРН за периода 2028-2033 г.;
- Проучвания, анализи и оценки, насочени към обследване изменението на климата, неговото отражение върху екстремните явления и въздействието му върху водните ресурси на територията на страната.

7. Демографско състояние.

7.1. Характеристика на населението по населени места. Разпределение на населението по административни райони. Динамика и тенденции.

Демографската характеристика е направена въз основа на данни от:

- ГРАО (Главна Дирекция Гражданска Регистрация и Административно Обслужване) - <http://www.grao.bg/>;
- публикации "Население и демографски процеси" на Национален статистически институт (НСИ) за годините след 2014-та.
- информация на ГРАО, от която могат да се получат две стойности за всяко населено място по настоящ и постоянен адрес;
- публикуваните доклади "Население и демографски процеси" на НСИ за годините 2015-2019, които оценяват населението към 31.12 на всяка година." на НСИ за годините след 2014-та.

Демографска характеристика на общината

Община Марица обхваща 19 (деветнадесет) села – Труд, Маноле, Рогош, Граф Игнатиево, Строево, Скуtare, Царацово, Войводиново, Радиново, Костиево, Бенковски, Войсил, Манолско Конаре, Ясно поле, Динк, Желязно, Трилистник, Калековец, Крислово. По характера на населените места, от които е съставена, селищната мрежа е еднотипна. По брой на населението е на пето място в Пловдивска област.

Най-многолюдно е село Труд (около 4 000 души), а най-малко е Желязно (около 400 души). С население над 3 000 души са селата Маноле и Рогош. Под 1 000 жители имат селата Динк, Крислово, Манолско Конаре, Радиново, Трилистник, Ясно поле.

Демографският показател „брой на населението“ се използва за определяне на степента на населеност на територията. Динамиченият му характер се определя основно от параметрите на естественото и механичното движение на населението в рамките на определен период.

Към края на 2019 г. в община Марица броят на населението по данни от текущата демографска статистика възлиза на 30834 д. По този демографски показател община Марица попада в категорията на средните общини (с население от 30 до 50 хил. д.). Анализът на този показател (за изминалия 5 годишен период за който се отнасят официалните статистически данни) показва тенденция на леко намаляване на броя на населението на общината, видно от следните данни:

- Брой на населението на община Марица – 2015 г. - 31744 д.;
- Брой на населението на община Марица – 2016 г. - 31471 д.;
- Брой на населението на община Марица – 2017 г. - 31163 д.;
- Брой на населението на община Марица – 2018 г. - 30981 д.;
- Брой на населението на община Марица – 2019 г. - 30834 д.

През 2019 г. броят на населението на общината бележи спад в сравнение в с 2015 г. През отделните години на анализирания период се наблюдават постепенни понижения в броя на населението.

Табл.68. Динамика в броя на населението на община Марица за периода 2015-2019 г. по населени места.

Източник: НСИ, текуща демографска статистика

Населени места	Брой население към:					Ръст
	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	
Общ.Марица	31744	31471	31163	30981	30834	97,1
с. Бенковски	1365	1351	1311	1284	1276	93,5
с. Войводиново	2159	2126	2094	2101	2040	94,5
с. Войсил	1076	1072	1040	1032	1017	94,5
с. Граф Игнатиево	1794	1775	1752	1758	1775	98,9
с. Динк	883	890	890	897	907	102,7
с. Желязно	372	368	361	363	369	99,2
с. Калековец	2552	2529	2534	2517	2507	98,2
с. Костиево	1809	1781	1742	1707	1711	94,6
с. Крислово	665	657	643	642	632	95,0
с. Маноле	2795	2790	2765	2746	2702	96,7
с. Манолско Конаре	792	776	750	744	745	94,1

с. Радиново	715	725	722	722	721	100,8
с. Рогош	3065	3054	3059	3019	3012	98,3
с. Скуtare	2430	2429	2424	2476	2461	101,3
с. Строево	1610	1585	1550	1546	1539	95,6
с. Трилистник	790	785	786	760	763	96,6
с. Труд	4044	3987	3991	3964	3961	97,9
с. Царацово	2186	2158	2133	2111	2103	96,2
с. Ясно поле	642	633	616	592	593	92,4

Динамика на населението

Табл.69. Население на община Марица по пол 2015 – 2019 г.

	2015	2016	2017	2018	2019
Общо	31744	31471	31163	30981	30834
мъже	15808	15687	15523	15415	15357
жени	15936	15784	15640	15566	15477

Динамиката показва трайна тенденция на намаление на населението (с около 9,7 % за последните 5 години) или с 910 души през 2019 спрямо 2015 г.

По признака пол структурата на населението е балансирана. През 2019 г. имат относителен дял 49,8% за мъжете, а жените – 50,2%.

Степента на населеност на територията се оценява чрез използване на основния демографски показател „брой на населението“. Този показател е с динамичен характер и се определя основно от параметрите на естественото и механичното движение на населението в рамките на определен период.

Брой на населението

Броят на населението на община Марица по данни на НСИ към 31.12.2019 г. е **30 834 души**. Най-многолюдно е село Труд (3961 души), а най-малко е Желязно (369 души). С население над 2 000 души са селата Калековец, Маноле, Войводино, Царацово, Скуtare и Рогош. Под 1 000 жители имат селата Динк, Крислово, Манолско Конаре, Радиново, Трилистник, Ясно поле.

Табл.70. Брой на населението на община Марица по населени места към 31.12.2019 г.

№	Населено място (землище)	Брой жители
1	2	3
1.	с. Бенковски	1276
2.	с. Войводиново	2040
3.	с. Войсил	1017
4.	с. Граф Игнатиево	1775
5.	с. Динк	907
6.	с. Желязно	369
7.	с. Калековец	2507
8.	с. Костиево	1711

9.	с. Крислово	632
10.	с. Маноле	2702
11.	с. Манолско Конаре	745
12.	с. Радиново	721
13.	с. Рогош	3012
14.	с. Скуtare	2461
15.	с. Строево	1539
16.	с. Трилистник	763
17.	с. Труд	3961
18.	с. Царацово	2103
19.	с. Ясно поле	593

7.2. Възрастова структура на населението.

Възрастовата структура на населението също се влияе от промените в раждаемостта, смъртността и миграцията и се явява като значим фактор, подчертаващ цялостното социално-икономическо развитие на общината.

Табл.71. Население под, в и над трудоспособна възраст по пол към 31.12. 2019 г. за Община Марица

Възрастови категории	всичко	мъже	жени
Община Марица	30 834	15 357	15 477
Под трудоспособна възраст	4 812	2 548	2 264
В трудоспособна възраст	18 337	9 867	8 470
Над трудоспособна възраст	7 685	2 942	4 743

7.3. Естествен и механичен прираст.

Промените в броя на населението са резултат от комбинираното влияние на естественото и на механичното му движение. Тук се включват такива демографски показатели като раждаемост, смъртност, изселвания, заселвания. По своя характер това са демографски процеси, които са резултат от комбинираното влияние на редица фактори с икономически, социален и психологически характер.

Естествено движение на населението

То се характеризира със състоянието на раждаемостта и на смъртността, от които се формира и естествения прираст на населението. **Раждаемостта** в община Марица се характеризира с това, че се запазва почти на едно и също ниво. Причините за това са вече посочените – основно от икономическо и психологическо естество. Броят на

родените през 2015 г. в общината е 292 лица, като за последните 2018 и 2019 се наблюдава лек спад на броя на родените съответно 284 и 280.

Табл.72. Промени в естественото движение на населението на община Марица за периода 2015-2019г.

Източник: НСИ, текуща демографска статистика.

Община Марица	Естествено движение				
година	2015	2016	2017	2018	2019
раждания	292	293	292	284	280
смъртност	560	462	509	487	478
естествен прираст	-268	-169	-217	-203	-198

По-ниската раждаемост и по-високата смъртност на населението на община Марица са причина и за отрицателния естествен прираст на населението. Данните показват, че само по пътя на естественото движение на населението броят на населението в общината намалява.

Механично движение на населението

Това е другият основен демографски показател, който има отражение върху броя на населението. Същият в комбинация с естествения прираст формира и динамиката в броя на населените места. Той се формира от броя на заселените и изселените лица. В началото на периода 2015-2019 се наблюдава интензивната миграция на населението, свързана и с емиграция на част от него, докато през последните няколко години тези процеси не са с висока интензивност и се характеризират с тенденция за повишаване на механичния прираст за община Марица.

Табл.73. Динамика на механичното движение на населението в община Марица към 2015 - 2019 г.

Източник: НСИ, текуща демографска статистика.

2015			2016			2017			2018			2019		
заселени	изселени	механичен прираст	заселени	изселени	механичен прираст	заселени	изселени	механичен прираст	заселени	изселени	механичен прираст	заселени	изселени	механичен прираст

902	539	363	473	577	-104	716	807	-91	726	705	21	762	711	51
-----	-----	-----	-----	-----	------	-----	-----	-----	-----	-----	----	-----	-----	----

7.4. Здравен статус на населението.

Здравеопазване

Съгласно Годишен доклад за наблюдение и изпълнение на общински план за развитие на община Марица (2014 – 2020г.) за 2018 година здравеопазването в общината е представено само от доболничната помощ. В резултат на близостта на територията на общината до гр. Пловдив и улеснения достъп до здравни услуги, здравната инфраструктура на общината не е напълно развито.

На територията на община „Марица“ функционират 19 здравни служби по населени места, има 26 амбулатории за индивидуална практика за първична медицинска помощ и 27 амбулатории за индивидуална практика за първична помощ по дентална медицина. На територията на общината са разкрити: 2 филиала на индивидуални практики за специализирана медицинска помощ по педиатрия в с.Скуtare и с.Труд, 2 филиала на амбулатории за групови практики за първична помощ по дентална медицина в с.Рогош и с.Бенковски, 1 амбулатория за индивидуална практика за специализирана помощ по дентална медицина по орална хирургия в с.Строево и 1 медико-техническа лаборатория в с.Труд.

Съществуват 4 броя помещения за извършване на фармацевтични услуги. Има издадено разрешение за функционирането на 1 дрогерия в с.Бенковски.

Обектите с обществено предназначение на територията на община Марица са 181 бр., по данни на Регионална здравна инспекция-Пловдив за 2018 г.

Здравните заведения за доболнична лечебна помощ (амбулатории) и броя на лекарите в тях са определени с Областната здравна карта. Същият е функция от броя на населението, който определя и необходимия брой на пациентските листи на общопрактикуващите лекари.

Болничната помощ за населението се извършва от МБАЛ (вкл. и университетска МБАЛ) и от няколко СБАЛ, разположени в гр. Пловдив. Териториалният достъп до болничните заведения в гр. Пловдив, е в рамките на действащите нормативи, като на населението се осигурява висококачествено болнично обслужване от болничните заведения в областния център.

По разчетите на Областната здравна карта не се предвижда разкриване на болнично заведения на територията на община Марица.

Дейности по социално подпомагане (социални грижи)

Съгласно общински план за развитие на община Марица общинската политика в сферата на социалните грижи е насочена към развитие на редица социални услуги, ориентирани към специфичните потребности на групи от населението, които са в неравностойно положение - стари хора, деца и възрастни с физически и умствени (психически и ментални) увреждания и др.

Бенефициенти на услугите, по социалното подпомагане са лица от следните уязвими групи: лица в над трудоспособна възраст с минимални доходи; многодетни и непълни семейства; семейства на лица с увреждания, самотно живеещи възрастни, лица и семейства в риск и др.

Основната част от социалните услуги в община Марица са насочени предимно към хора с увреждания, самотно живеещи възрастни хора и деца в риск.

В съответствие с приетата държавна политика все по-голямо внимание се отделя на възможността за предоставяне на социални услуги на нуждаещите се в тяхната обичайна среда за сметка на услугите в специализираните социални институции.

7.5. Сезонни изменения в числеността на населението.

В Общината липсват типични туристически обекти, което определя слабо развита туристическа инфраструктура. Тя е насочена към обслужване на местното население и транзитно преминаващия автомобилен поток през територията на общината.

Не са характерни сезонни изменения в числеността на населението в резултат от летуване или оздравяване на гости в съществуващи рекреационни или курортни обекти.

8. Състояние на инфраструктурата на общината.

Транспортната инфраструктура на община Марица, като средище и пресечна точка на важни регионални, национални и международни транспортни посоки, е представена със своите три инфраструктури – пътно – улична, железопътна и летищна инфраструктура.

През територията на общината минават направленията на следните Пан-европейски транспортни коридори:

№4 Централна Европа – Румъния (Калафат) – Пазарджик – Пловдив – Хасково – Свиленград – Турция (Одрин) – Азия;

№8 Албания – Македония (Крива паланка) – Кюстендил – София – Пазарджик – Пловдив – Стара Загора – Сливен – Бургас – Варна;

№10 Централна Европа – Сърбия – Калотина – София – Пловдив – Свиленград – Турция.

През територията на Общината преминава участък от автомагистрала “Тракия”. Чрез АМ „Тракия“ се осъществява бърз транспортен достъп на продукцията до международните „коридори“ и международните пазари, за което доказателство са вече оформените индустриални зони покрай с. Бенковски – с. Радиново; покрай с. Рогош – Скуtare, покрай пътищата Пловдив Царацово, Пловдив – Труд, Пловдив – Войводиново.

Община Марица има добре развита транспортна инфраструктура, представена от автомобилен, железопътен и въздушен транспорт. Доброто географско местоположение допринася за бързи транспортни връзки от междуобщинско, национално и наднационално значение. Най-важен за развитието на общината е автомобилният транспорт, след него се нарежда жп-transporta. Въздушният транспорт практически няма значение за развитието на общината, защото представлява военна база. Нейното наличие по-скоро влошава екологичните параметри, отколкото да допринася за икономическото ѝ развитие, освен опосредствано чрез предоставяне на услуги от населението за работещите в този обект.

Републиканската пътна мрежа е в сравнително добро състояние. Препреминаването на участъци от републиканската пътна мрежа през населените места влошава екологичното състояние и е голяма заплаха за общественото здраве. Изисква се в бъдеще изграждане на обходните трасета и създаване на нова организация на движение за участъците, които остават в населените места. Общинската пътна мрежа е в сравнително задоволително състояние, но липсват важни вътрешни връзки, като напр. между селата Крислово - Труд; Динк - Граф Игнатиево; Войсил - Строево. Важни за развитието на община Марица са междуобщински пътища за връзка със съседните общини Раковски (Ясно поле - гр. Раковски); към Община Съединение, към община Калояново (Динк - Дълго поле); към Садово (Манол - Рогош - Садово).

Републикански пътища:

Автомагистрала „Тракия“ (А-1) = 34 км. – силен фактор за икономическото развитие и урбанизацията на общината.

Пътища I клас

- направление София – Пловдив – Свиленград (I-8) = 7 км.

Пътища II клас, с обща дължина = 24 км.:

- Пловдив – Брезово /II – 56/
- Пловдив – Карлово /II-64/

Пътища III клас, с обща дължина = 4,0 км.

- Направленията Пловдив – Съединение /III-805/
- Направление Пловдив – Голям Чардак (III – 605)
- Направление Пловдив – Шишманци (III-565)

Общинските пътища са с обща дължина 55 км.

Общата дължина за ЖП – мрежата, преминаваща през територията на Община „Марица“ е 45 км.

Трите участъка са от следните направления: Пловдив – Карлово (през селата Труд и Граф Игнатиево); Пловдив – Бургас (през селата Скуtare и Манолe); Пловдив – Панагюрище (през селата Царацово, Бенковски). Наличието на ЖП – транспорт е друг благоприятен фактор за развитие на местната икономика. Неоспорим е екологичният и социалният му ефект; надеждно средство за пренасяне на товари. При село Бенковски има изградено голямо „разтоварище“, което е във връзка с разтоварището при ЖП – гара „Филипово“ (Пловдив) и Международно летище – Крумово.

8.2. Енергийна инфраструктура.

На територията на община Марица няма изградени електроенергийни източници, с изключение на няколко фотоволтаични електроцентрали от страна на частни инвеститори. Най-голямата от тях е на фирмата „Филикон“, разположена в землището на с. Труд с мощност от 3 MW. Другите са с по-малка мощност: в с. Желязно (250 kW), с.Костиево (200 kW), с. Калековец– няколко с мощност от 230 kW, 200kW и др.

Близостта на общината до гр. Пловдив и спецификата на комунално-битов и селскостопански потребител на електрическа енергия до голяма степен предопределят развитието на електроразпределителната мрежа в общината, свързана с източниците в гр.Пловдив. Електрозахранването се осъществява чрез въздушни и кабелни изводи 20 kV, присъединени към изградени източници (подстанции), разположени в северната и североизточната част на Пловдив – разпределителната уредба (РУ) 20kV при „ТЕЦ Пловдив– север“ и подстанция 110/20 kV „Лаута“.

Очакваното развитие на промишлените и другите видове дейности в община Марица, респ. очакваните нови електрически товари като следствие от това, налагат съответстващо развитие на електроенергийната мрежа. Цялостното развитие на електрозахранването на община Марица ще става посредством инвестиции на електроенергийния оператор EVN България.

Общината насърчава нарастването на дела на енергията от възобновяеми източници и биогорива, чрез развитие и прилагане на нови технологии за постигане на модерна и устойчива енергетика в община Марица. За изпълнение на целта работи и Дългосрочната програма за насърчаване използването на възобновяеми енергийни източници за периода 2019-2029 г.

8.3. Газоснабдяване.

През територията на община Марица(землищата на селата Динк, Крислово, Граф Игнатиево) преминава транзитният газопровод Русия-България-Гърция/Македония, както и газопроводно отклонение от южния полупръстен на националната газопреносна система на страната. Отклонението е за гр. Пловдив, в посока към общините Родопи и Асеновград, като преминава през землищата на селата Крислово и Труд и пресича АМ„Тракия“. Общината попада в газоразпределителен регион „Тракия“, спечелен от концесионера „СИТИГАЗ – Пловдив“ и обособен като територия за развитие на газоразпределителни мрежи, като захранването на населените места се осъществява от съществуващите автоматизирани газоразпределителни станции(АГРС) „Пловдив УОС“,

АГРС „Пловдив север” и АГРС „Раковски”, разположени в съседните общини Пловдив и Раковски.

Развитието на газоснабдителната система е предмет на маркетинговата политика на „СИТИГАЗ – Пловдив”. В бъдеще общината трябва да предвиди газифициране на всички общински сгради, особено в сферата на социалната инфраструктура. За развитие на битовия сектор се очаква включване на държавни инструменти, които да го стимулират.

Към настоящия момент е изпълнено газоснабдяване в с. Труд, Царацово, Радиново, Бенковски, обхващащо и жилищни сгради.

8.4. Водоснабдителна и канализационна структура.

Водоснабдителната и канализационна системи са развити, но неравносложно. Системата на водоснабдяването е развита на основа няколко групови водоизточника, които задоволяват напълно всичките 19 селища на общината. Проблем е вътрешноселищната разпределителна мрежа, изградена през 60-те години предимно от етернит, която подлежи поетапно на цялостна поетапна подмяна. Хлораторните съоръжения не са със съвременна технология. Помпените станции се нуждаят от основен ремонт, а техническото оборудване има нужда от подмяна с помпи с по-нисък разход на енергия.

Мерките за подобряване на водоснабдителната инфраструктура съвпадат с краткосрочната инвестиционна програма на Регионален генерален план за водоснабдяване и канализация на Централен район, и по-конкретно на „ВиК ЕООД” Пловдив.

Необходима е цялостна подмяна на водопроводната инфраструктура на с. Костиево, поради остарялата конструкция и амортизацията ѝ.

Канализационната инфраструктура е слабо развита. За формираните битови отпадъчни води в населените места има изградени септични ями или изгребни ями. За близко разположените населени места до община Пловдив въпросът с отпадъчните води ще се реши с включването им в Северния обходен канал на Пловдив, както това ще бъде направено с канализацията на с. Войводиново.

За битовите отпадъчни води от 11 населени места на община Марица (Маноле, Скуtare, Рогош, Граф Игнатиево, Калековец, Радиново, Бенковски, Царацово, Труд, Костиево и Трилистник.) има изготвени проекти за пречиствателни станции с различна степен на готовност. В голяма част от селищата от общината е наложително изграждането на канализационни системи, поради липсата на такива, както и във връзка с планираното реализиране на отделни ПСОВ, като тази в с. Костиево.

Изградени и въведени в експлоатация са ПСОВ в селата Бенковски и Трилистник. ПСОВ Бенковски вече е предадена на В и К, предаване предстои на ПСОВ Трилистник.

Не е напълно изградена дъждоприемната система, което в съчетание с неблагоустроени улици по населените места води до практически невъзможно използването в дъждовните периоди на участъци от уличната мрежа.

9. Управленски ресурси.

9.1. Наличие на комисии/отдели/сектори/отделни специалисти в Общинския съвет/общинската администрация/ - отговорности и задачи, които изпълняват.

Общинският съвет определя структурата на общинската администрация, числеността и средствата за работна заплата на персонала на издръжка от общинския бюджет по предложение на Кмета на общината.

Кметът на общината е орган на изпълнителната власт в общината. Той се избира мажоритарно с мандат от 4 години. Неговата дейност се подпомага от един секретар и четирима заместник кмета, отговарящи за следните сфери на общинската дейност:

- ✓ Устройство на територията, общинска собственост, екология и чистота
- ✓ Програми, проекти и инвестиции
- ✓ Образование и здравеопазване
- ✓ Социални политики, младежки дейности, култура и спорт

Дейността на общинската администрация се осъществява от:

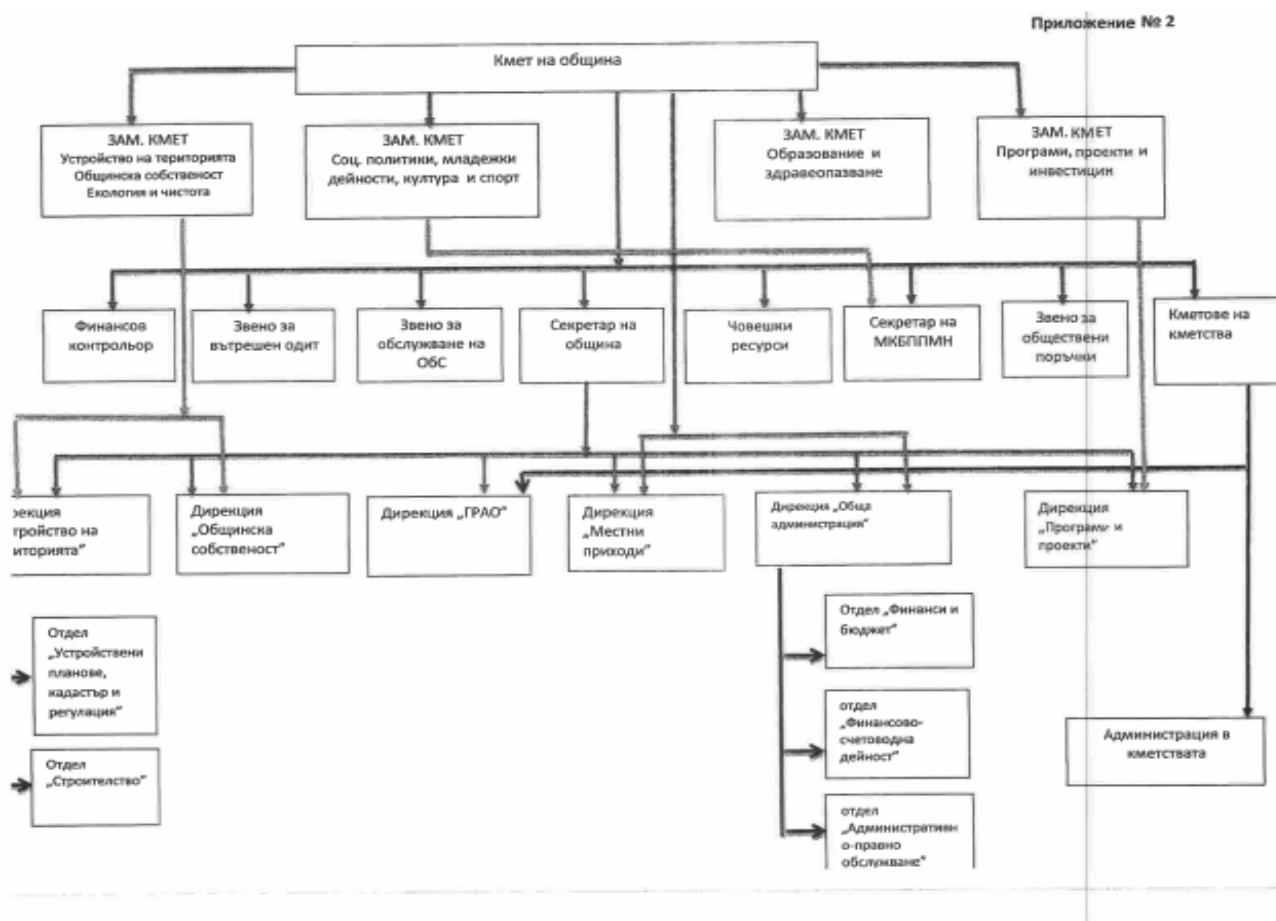
- Държавни служители;
- Лица работещи по трудово правоотношение;

Длъжностите в общинската администрация са:

- Ръководни;
- Експертни;
- Технически

В Община „Марица“ има 274.75 щатни бройки, от които в основната дейност „Общинска администрация – 130 щ. бройки. Те са организирани в 7 дирекции:

- Дирекция „Устройство на територията“;
- Дирекция „Общинска собственост“;
- Дирекция „Финанси, бюджет и счетоводство“
- Дирекция „Обща администрация“;
- Дирекция „Програми и проекти“,
- Дирекция „Местни приходи“
- Дирекция ГРАО.

подпомага и осигурява осъществяването на правомощията на органите на местната власт.

Общата администрация в Община Марица включва 37,5 щатни бройки, организирани в две дирекции: дирекция “Обща администрация” и дирекция “Финанси, бюджет и счетоводство”, звеното за обслужване на общинския съвет, служителите «Бюджетна отчетност» в 10-те големи кметства и служителя по човешките ресурси.

Дирекция “Обща администрация”

Отговаря за административно-правното и информационно обслужване, както следва:

- Подпомага дейността на кмета на общината и кметовете на кметства, като указва правна помощ за законосъобразното осъществяване на правомощията им; осъществяване процесуално представителство пред следствие, прокуратура, всички инстанции на съдилищата и другите юрисдикции на Република България както и международни организации; изготвяне на административни актове и произнасяне по административни производства; изготвяне на експертни становища относно законосъобразността на решенията на общинския съвет; изготвяне или съгласуване на договори, по които страна е кмета на общината;
- Осъществява организационното и техническото обслужване на общинската администрация;
- Осъществява деловодната дейност на администрацията и административното обслужване на физическите и юридическите лица;
- Предоставя и друга актуална информация – актове на Кмета на общината,

правилници и наредби, обяви, конкурси, търгове и други, при спазване разпоредбите на ЗДОИ;

- Поддържа наличната компютърна техника, мрежовите операционни системи, сървърите и локалната мрежа в общината;
- Проучва необходимостта от специализирани потребителски програмни продукти за нуждите на общинска администрация и тяхната наличност на пазара на информационни технологии;
- Подготвя техническо задание за доставка или възлагане за разработка на софтуер и компютърна техника;
- Осигурява техническото обслужване на администрация на Община Марица

Дирекция "Финанси, бюджет и счетоводство"

Дирекцията е организирана в 14,5 щатни бройки, които са разпределени в два отдела:

- Отдел "Бюджети финанси" със следните функции:
 - Организира съставяне, актуализиране, изпълнение и анализиране на бюджета на общината, както и на бюджетни прогнози за следващи периоди;
 - Участва в изготвянето на сборните отчети за касово изпълнение на общинския бюджет;
 - Организира формирането на трудовите възнаграждения на персонала в общинска администрация и в общинските дейности и звена;
 - Следи за своевременното финансиране на дейностите и на второстепенните разпоредители с бюджетни кредити;
 - Осъществява текущ контрол по спазване на утвърдените бюджетни кредити.
- Отдел "Финансово-счетоводна дейност" със следните функции:
 - Осъществява дейността на единното бюджетно счетоводство в Община Марица. Осъществява предварителен и текущ финансов контрол по спазване на финансовата и бюджетна дисциплина;
 - Изготвя и представя на Министерство на финансите и Сметна палата месечни, тримесечни и годишни отчети за касовото изпълнение на бюджета и на средствата от Европейския съюз по собствения и сборния отчет на Община Марица и всички прилежащи форми към тях;
 - Води синтетична и аналитична отчетност на приходите, разходите, вземанията и задълженията на Община Марица;
 - Осчетоводява и отчита приходите и разходите по бюджета, СЕС и ДСД, съгласно действащата единна бюджетна класификация;
 - Води счетоводна отчетност на всички дълготрайни и краткотрайни активи и пасиви;
 - Осъществява всички действия по деклариране на промените на актовете за общинска собственост и другите обстоятелства, касаещи Закона за местните данъци и такси;
 - Осъществява методическо ръководство на второстепенните разпоредители.

Специализираната администрация в Община Марица е организирана в пет дирекции.

Дирекция „Устройство на територията”

Утвърдени са 16 щатни бройки, разпределени в два отдела:

- отдел „Строителство“ със следните функции:
 - Поддържа определените от ЗУТ регистри на решенията за изработване на подробни устройствени планове (ПУП) и на измененията им, регистър на издадените разрешения за строеж, регистър на въведените в експлоатация строежи и др.;
 - Извършва контрол за недопускане на незаконно строителство, като съставя и връчва актове на нарушителите;
 - Съставя констативни протоколи и подготвя заповеди на кмета за премахване на неподходящи по вид и местонахождение второстепенни, стопански и временни постройки, павилиони и будки;
 - Осъществява ръководство, координация и контрол на капиталното строителство (жилищно, просветно, здравно и др.) на територията на общината;
 - Упражнява контрол и следи за законосъобразността при оформяне и издаване на строителни книжа от общината, както и съгласува проекти съгласно издадените заповеди от кмета на общината;
 - Участва, в разработването на бюджетната програма за обектите от инженерната инфраструктура на общината и за обектите общинска собственост (жилищно, просветно, здравно и т.н.) за поддръжка и основен ремонт;
 - Изпълнява инвеститорски функции, свързани с проектирането, изграждането на обекти от капиталното строителство, чистотата и озеленяването и извършва заверки на заповедните книги за строежите.

- отдел „Устройствени планове, кадастър и регулация“ със следните функции:
 - Поддържа архив на одобрените устройствени планове и измененията им, и архив на издадените строителни книжа;
 - Извършва технически проучвания и проверки по молби и сигнали награжданите и отговаря на същите;
 - Организира изработването на нови специализирани кадастрални карти, регулационни планове и планове на подземната инфраструктура и съгласуването им с инстанциите;
 - Извършва текущо попълване и промени на действащите кадастрални и регулационни планове и разписни книги, до изработване на кадастър и имотен регистър;
 - Организира обявяването на кадастрални, регулационни и нивелетни планове;
 - Ръководи, координира и контролира цялостната кадастрална окомплектовка на документацията на общината при взаимодействие със службите на Агенция по кадастъра;
 - Участва в разработването, провеждането и контрола на мероприятия, касаещи опазването и възстановяването на природата, в оформянето и подсигуриването на финансовата обезпеченост на екологични общински мероприятия и обекти;
 - Изготвя програми, стратегии и планове за устойчиво развитие по отношение на околната среда и координира дейността на общинската администрация в областта на екологията;
 - Изготвя задания на проекти за озеленяване.

- Въвежда и ръководи ефективна система за управление на отпадъците, чрез интегриран мениджмънт;
- Подготвя договорите за дейността по сметопочистването, сметоизвозването, поддържането на депата за твърди отпадъци и осигурява контрол по същата дейност.

Дирекция „Програми и проекти“

Дирекцията има утвърдени 7 щ. бр. и осъществява следните дейности:

- Организира и координира подготовката и изпълнението на проекти, подкрепени с национално, европейско или международно финансиране, като събира информация за възможностите за финансиране и информира кмета на общината и ресорния ръководител;
- Координира подготовката и представянето на общински проекти пред програми с безвъзмездно финансиране;
- Координира и участва в управлението и изпълнението на проекти за финансиране от европейски програми и международни институции; подготвя и поддържа база данни за разработените и изпълняваните от общината проекти за финансиране от европейски програми и други организации;
- Координира взаимодействието на общината с институции и нестопански организации по отношение разработването и реализирането на партньорски проекти;
- Консултира селскостопански производители от община Марица при подготовка на проекти за финансиране и съдейства за разпространението на информация от други държавни институции, касаеща селското стопанство;
- Участва в комисии и работни групи по проблеми на земеделските стопани.

Дирекция „Общинска собственост“

Дирекцията с 9,5 щ. бр. осъществява следните дейности:

- Участва при провеждане на общинската политика и стратегия по управлението на общинската собственост;
- Упражнява ефективен и превантивен контрол в областта на търговията, транспорта и селското стопанство, при спазване на нормативните документи;
- Осъществява контрол по Закона за защита на потребителя;
- Стопанисва общинската собственост, организира и извършва продажби, замени и отдаване под наем на такива, организира и провежда концесии на обекти публична общинска собственост;
- Докладва, обработва, изготвя необходимата тръжна документация и организира и извършва продажби чрез търг/конкурс на обекти - общинска собственост;
- Извършва категоризации на търговски обекти на територията на общината;
- Периодично извършва проверки и осъществява системен контрол на търговските обекти на територията на общината по Закона за защита на потребителите;
- Съдейства за изграждане и поддържане на регистъра на Общинския поземлен и горски фонд на населените места и отговаря за стопанисване на горските територии.

Дирекция „Местни приходи“ включва 8 щ. бр. и установява, обезпечават и събират местните данъци и такси.

Дирекция „ГРАО“ включва 21 щ. бр., като осъществява цялостна организация по:

- Предоставяне на административни услуги, касаещи гражданско състояние и личността на гражданите;
- Поддържане регистрите за гражданско състояние;
- Съставяне актове за гражданско състояние и отразяване в тях настъпили промени съгласно изискванията на нормативната уредба;
- Поддържане регистър на населението и локална база данни „Население“;
- Оказване методическа помощ в рамките на своята компетентност на кметовете на кметства;
- Извършване и на други дейности, вменени със закон или подзаконов нормативен акт, като компетенция на ГРАО;
- Актуализиране на избирателни списъци; участие при организационно-техническата подготовка на избори и на референдуми.

В състава на община Марица влизат следните кметства: Бенковски; Войводиново; Войсил; Граф Игнатиево; Динк; Желязно; Калековец; Костиево; Крислово; Манол; Манолско Конаре; Радиново; Рогош; Скutare; Строево; Трилистник; Труд; Царацово и Ясно поле.

Кметовете на кметства не могат да извършват търговска дейност по смисъла на Търговския закон, да бъдат контролори, управители или прокуристи в търговски дружества, търговски пълномощници, търговски представители, търговски посредници, синдици, ликвидатори или да участват в надзорни, управителни и контролни органи на търговски дружества и кооперации за времето на мандата си.

Техните функции се свеждат до:

- Изпълнение на бюджета на общината в частта му за кметството;
- Организиране на провеждането на благоустройствени, комунални и други мероприятия;
- Упражняване на контрол за законосъобразното използване и отговорност за поддържането, охраната и опазването на общинската собственост на територията на кметството;
- Назначаване и освобождаване на служителите от общинската администрация, които подпомагат неговата дейност, в съответствие с утвърдената структура и численост;
- Приемане на мерки за подобряване и възстановяване на околната среда и организиране охраната на полските имоти;
- Водене на регистрите на населението и за гражданско състояние и изпращане на актуализационни съобщения до ЕСГРАОН;
- Осигуряване извършването на административни услуги на физически и юридически лица;
- Организиране и ръководство на защитата на населението при бедствия и аварии.

Анализът на структурата на администрацията, разпределението по длъжности и определените функции показва, че:

- съществува добра осигуреност, качество и ефективност на оперативната дейност на Общината, добро качество на предоставяните услуги /на физически и юридически лица/ и ефикасност по отношение провеждането и мониторинга на изпълнението на конкретни местни политики.*
- има потенциал за развитие на ефективни механизми за координация между отделни звена в общинската администрация.*

Звено „Чистота“

Включва 79 щ. Бр. Подчинено на зам. кмет по устройство на територията, общинска собственост и екология и на кмет на община „Марица“.

9.2. Квалификация на кадрите, заети в горепосочените дейности.

Длъжностите в общинската администрация се заемат от лица с професионална квалификация, включваща задължителна минимална степен на завършено образование и професионален опит, определени със закон.

Постъпването на държавна служба става задължително след провеждане на конкурс. Със заповед на кмета на общината могат да бъдат определени и длъжностите по трудово правоотношение, които се заемат също след провеждане на конкурс.

Дейността на служителите в общинската администрация се осъществява при спазване на правилата за етично поведение, съгласно *Кодекс за поведение на служителите в държавната администрация (приет с ПМС No 57 от 7.04.2020 г., обн. ДВ, бр. 33 от 7.04.2020 г., в сила от 8.05.2020 г..*

За повишаване на специфичните умения и професионалната квалификация на служителите в общинската администрация се осъществява специализирано обучение на служителите в администрацията. Това обучение трябва да бъде планирано на базата на предварително извършен анализ на потребностите от обучение на служителите.

9.3. Общински наредби в областта на опазването на околната среда.

Община Марица е приела няколко наредби, свързани с управлението на околната среда на нейна територия:

- Наредба за условията и реда за изхвърляне, събиране включително разделно, транспортиране, претоварване, оползотворяване и обезвреждане на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци и масово разпространени отпадъци на територията на Община Марица, както и за заплащането за съответните услуги по реда на ЗМДТ;
- Наредба за овладяване популацията на безстопанствените кучета и регламентиране отглеждането на домашни любимци на територията на община Марица;
- Наредба за хигиенните изисквания при отглеждане на животни за производствени и лични нужди на територията на община Марица;
- Наредба № 1 за поддържане и опазване на обществения ред, чистотата и общественото имущество, за организацията и безопасността на движението на територията на община Марица.

9.4. Обмен на информация и сътрудничество с регионални органи на централни ведомства, в компетенциите на които са въпроси по опазване на околната среда, в териториалния обхват на които попада общината.

За решаване на проблемите на околната среда общинската администрация си сътрудничи с регионалните органи на централни ведомства, както и с фирми, в компетенциите на които са въпроси по опазване на околната среда, както следва:

- Регионална инспекция по околна среда Пловдив (РИОСВ Пловдив);
 - Басейнова дирекция „Източноевропейски район“ (БДИБР);
 - Изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС) – Регионална лаборатория Пловдив;
 - Регионална здравна инспекция - Пловдив (РЗИ);
 - Областна дирекция за безопасност на храните (ОДБХ);
 - Регионална дирекция по горите Пловдив (РДГ) към Изпълнителна агенция по горите;
 - Регионална дирекция "Пожарна безопасност и защита на населението" – Пловдив;
 - Напоителни системи ЕАД – клон Марица;
 - Териториално статистическо бюро Пловдив (ТСБ) към НСИ
 - “ВиК” ЕООД, гр. Пловдив;
- Национален институт по метеорология и хидрология - филиал Пловдив

9.5. Сътрудничество в областта на опазване на околната среда със съседни общини, бизнеса и НПО.

При решаване екологичните проблеми на община Марица се търси съдействието на кметовете на всички населени места и съседни общини, бизнеса и НПО по следните проблеми:

- Саниране и рекултивация на площадките със стари замърсявания от битови , строителни и едрогабаритни отпадъци.
- Определяне на терени за компостиране на растителни и животински отпадъци;
- Управление на строителните и едрогабаритни отпадъци;
- Въвеждане на разделно събиране на отпадъците с цел намаляване количеството на генерираните отпадъци в съдовете за ТБО;
- Назначаване на лица, които да контролират работата на площадките за растителни и животински отпадъци;
- Упражняване контрол при използване на препарати за растителна защита и химически торове;
- Мерки за недопускане замърсяването на реките и водоемите.

Община Марица териториално граници с общините Пловдив, Родопи, Садово, Раковски, Съединение, Калояново.

Сегашното административно деление е резултат от правителствено решение през 1982 г. и не засяга общите интереси в изграждане на инфраструктурата, организацията на труда и образованието, изграждането и ползването на общи места за отдих, както и постигането на целите за опазване и съхранение на природната среда и природните ресурси. Затова сътрудничеството не е достатъчно ефективно.

Предприетите инициативи за междуобщинско сътрудничество не са довели до задоволителни резултати и общите проекти тепърва очакват своята реализация.

В Община Марица гражданския сектор е в съвсем начална фаза за развитие. Гражданския сектор е представен от организации от трета и четвърта група - младежки организации и екология. Дейността на НПО се самофинансира, независимо от икономическата криза , чрез кандидатстване с проекти по различни програми, което не носи финансови ползи на членовете, а по-скоро има обществена полза.

НПО-тата са организирани предимно с определена цел или конкретен проект, след което остават да действат постоянно. Членовете им са предимно младежи.

Недоразвитият граждански сектор е характерен за този тип общини. Независимо, дори от силно развитото предприемачество и икономическа активност на територията на Община Марица не се наблюдава активност за сдружаване на икономически активни субекти по професионална характеристика или по общи проблеми.

За по-ефективно сътрудничество на местната власт с НПО с цел създаване на хармонична жизнена среда за справяне на проблеми , като безработица, обществен ред, екология и сигурност е необходимо да се положат усилия за стимулиране развитието на гражданския сектор и да се използват възможностите на човешкия ресурс.

9.6. Използвани методи за информиране на обществеността.

Информационното обслужване се състои в събиране и предоставяне на данни за състоянието на околната среда, информиране обществеността за включването ѝ в

предстоящи екологични мероприятия, за участие при разработване и обсъждане на проекти, за изпълнение на конкретни мероприятия и резултатите от тях и т.н.

Механизмът на информационното обслужване се състои в събиране и обработване на данните. Последните се фокусират към експертите в Дирекция „Устройство на територията“, които от своя страна ги пренасочват към съответните информационни средства.

Режимът на поднасяната информация е ежедневен, периодичен и постоянен, в зависимост от значимостта и естеството на съобщението.

За информиране на обществеността най-използваните средства са:

- каре в местен вестник;
- указателни и информационни табели на главните подходи към защитените територии;
- обявления на Информационните табла в община Марица и кметствата към общината;
- информационни брошури
- интернет страница на Община Марица – www.maritsa.bg;
- уеб сайта на Община Пловдив „Мониторинг на околната среда“ <http://ecomonitoring.plovdiv.bg>

Много ефективни форми за изграждане на екологична култура и гражданска позиция в населението са редица проекти, свързани с опазване и възстановяване на околната среда, в които община Марица участва под някаква форма.

Стремежът е да бъдат обхванати и ангажирани всички възрастови групи, като особено внимание се обръща на младите хора.

Основната идея, която Община Марица влага в екологичните инициативи и проекти, е чрез прилагането им да се подобряват условията за труд и отдых на местното население. Една от задачите за изпълнението на тази цел е добрата информираност на гражданите относно състоянието на околната среда и дейностите, които се извършват от общинската администрация за нейното подобряване. Предоставяйки на гражданите възможността да се информират ежеминутно за състоянието на околната среда, те могат активно да участват в екологичната работа на администрацията и въз основа на информацията, която получават да изразява своето мнение и предложения.

9.7. Мобилни и стационарни системи за наблюдение и контрол на качеството на околната среда /въздух, води и др./.

Атмосферен въздух

На територията на община Марица няма мониторингов пункт част от Националната система за мониторинг на околната среда - атмосферен въздух. През месец август 2017 г. са извършени имисионни измервания с Мобилна автоматична станция – КАВ към ИАОС - Регионална лаборатория Пловдив.

На територията на Община Марица няма изградена мониторингова система за измерване нивата на шума, излъчван от различните източници.

Води

Мониторингът на повърхностните и подземни води в България се осъществява чрез Националната система за мониторинг на околната среда и се осъществява чрез регионалните лаборатории на Изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС), съгласно утвърдени със Заповед от Министър на ОСВ годишни програми.

Повърхностни води

При проектиране на мрежата за контролен мониторинг на повърхностни води на територията на ИБР са избрани представителни мониторингови пунктове за съответните речни басейни и типове водни тела. Във връзка с определяне на екологичното и химично състояние на повърхностните водни тела в тези пунктове се извършва мониторинг на биологични и физико-химични елементи, като еднократно в периода на ПУРБ е предвидено да се извърши и мониторинг на хидроморфологични елементи за качество. Хидроморфологичните елементи са в подкрепа на биологичните и имат значение при характеризирането на екологичното състояние на водното тяло или части от него. Те са обединени в три групи:

- хидрологичен режим (количество и динамика на водното течение; връзка с подземни водни обекти);
- непрекъснатост на реките (наличие на бариери за свободната миграция на рибите; наличие на съоръжения за преминаване на рибите);
- морфологични състояния (вариране на дълбочината и ширината на реките; структура и субстрат на речното корито).

При подбора на показатели за оперативен мониторинг се използват биологичните елементи, индикативни за степента на антропогенно въздействие върху качеството на водите -макроозообентос в реки и фитопланктон в течащи води. С оглед оперативното установяване на промените във фитопланктонните съобщества се използва показателят Хлорофил А в съчетание с други индикативни физико-химични показатели –прозрачност (SD), разтворен кислород, температура и електропроводимост. Предвижда се мониторинг на всички физико-химични показатели, превишаващи стандартите за качество (за приоритетни вещества) или приетите норми за добро екологично състояние на химичните елементи. Предвижда се и мониторинг на други физико-химични показатели, които са свързани с тези, по които се наблюдават отклонения.

Значение за характеризиране на повърхностните води в Община Марица имат резултатите от най-близките до територията ѝ пунктове за проведения оперативен мониторинг от НСМОС през 2019-2020 г. (Таблица 74)

Табл. 74. Пунктове за мониторинг на повърхностни води (2019-2020 г.)

Код на пункта	Код на ПБТ	Име на пункта	Честота на пробовземане	Показатели*
BG3MA00581MS0697	BG3MA500R128	р.Потока-след гр.Съединение	4 пъти годишно 12 пъти годишно 4 пъти годишно	Основни ФХ Приоритетни Специфични
BG3MA00395MS0390	BG3MA350R211	р.Марица – бент с.Маноле	4 пъти годишно 12 пъти годишно 4 пъти годишно	Основни ФХ Приоритетни Специфични
BG3MA00382MS0350	BG3MA300R066	р.Сребра - след гр. Раковски	4 пъти годишно 12 пъти годишно 4 пъти годишно	Основни ФХ Приоритетни Специфични
BG3MA00396MS0392	BG3MA300R075	ГОК-Азмака преди с.Маноле	4 пъти годишно 1 път годишно	Основни ФХ ХБ

В резултат на анализа от извършения мониторинг през годините от БД се планират мерки като отговор на установеното състояние за конкретните водни тела и зоните за защита на водите, както и поставените цели за запазването или подобряването му. Програмата от мерки е основният инструмент за постигане на целите на Плана за управление на речните басейни, съгласно Рамковата директива за водите и Закона за водите. Планирането на мерките се основава на детайлен анализ на състоянието на всеки един показател за качество (количество) и причините за установените отклонения, необходимото време и средства за подобряване на състоянието му. За всяка планирана мярка се идентифицира отговорната институция и/или икономически субект, отговорен за прилагането ѝ.

В Плана за управление на речните басейни на Източноевропейски район (ПУРБ на ИБР) за 2016-2021 г., приет с Решение No1106/29.12.2016 г. на Министерски съвет, за община Марица са предвидени следните мерки:

Код на ВТ	Наименование на ВТ	Наименование на мярка	Действия за изпълнение на мярката
BG3MA300R066	Река Сребра долно течение	Подобряване на информираността на заинтересованите страни в селското стопанство относно изискванията за постигане на добро състояние на водите	Провеждане на кампании за насърчаване използването на методи в напояването, намаляващи разхода на вода
BG3MA300R075	ГОК Азмака и ГОК Карадере	1. Осигуряване на събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчни води на населените места 2. Намаляване на водовземането чрез въвеждане на водоспестяващи технологии	Изграждане, реконструкция или модернизация на канализационна мрежа за агломерации с над 2 000 е.ж. Прогнозиране на нуждите от вода за напояване
BG3MA350R211	Река Марица от р.Чепеларска до р.Омуровска	1. Осигуряване на непрекъснатостта на водните течения и движението на рибите 2. Намаляване на водовземането чрез въвеждане на водоспестяващи технологии	Изграждане на съоръжения за осигуряване на непрекъснатостта на реката (рибни проходи, байпаси и др.) Прогнозиране на нуждите от вода за напояване
BG3MA400R076	Река Стряма от вливане на р.Пикла до устие	Осигуряване на непрекъснатостта на водните течения и движението на рибите	Реконструкция на бентове/прагове (чрез намаляване на височината или дължината им) за осигуряване

			миграцията на рибите
BG3MA500R118	Река Пясъчник от яз. Пясъчник до устие и ГОК-3, Строево, Труд	Осигуряване на събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчни води на населените места	Изграждане, реконструкция или модернизация на канализационна мрежа за агломерации с над 2 000 е.ж.
BG3MA500R217	Река Марица от рВъча до р.Чепеларска,ГК-2, 4,5 и 6 и Марковки колектор	1.Осигуряване на събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчни води на населените места 2. Подобряване на хидроморфологичното състояние на реките 3.Намаляване на водовземането чрез въвеждане на водоспестяващи технологии	Изграждане, реконструкция или модернизация на канализационна мрежа за агломерации с над 2 000 е.ж. Забрана за нови инвестиционни намерения, свързани с изграждането на хидротехнически съоръжения и изземане на наносни отложения с изключение на съоръженията за защита на населението от наводнения. Прогнозиране на нуждите от вода за напояване

Подземни води

Мониторингът на подземните води също се изпълнява съгласно утвърдени със Заповед от Министър на ОСВ годишни програми. Разработването на програмите за мониторинг на подземните води има за цел събирането на подробна информация за оценка на количественото и химичното състояние на подземните водни тела. Те включват следните програми за мониторинг:

- Програми за контролен и оперативен мониторинг на химичното състояние;
- Програма за мониторинг на количественото състояние.

В програмата за контролен и оперативен мониторинг всеки отделен мониторингов пункт има определена схема за пробонабиране и анализиране по показатели разделени в следните групи:

I група: Основни физико-химични показатели- разтворен кислород, рН, електропроводимост, нитратни йони, амониеви йони, температура, перманганатна окисляемост, обща твърдост, калций, магнезий, хлориди, натрий, калий, сулфати, хидрокарбонати, карбонати, сух остатък – анализират се всички тези показатели във всички пунктовете за подземни води сезонно (четири пъти в годината) или на полугодие (два пъти годишно).

II група: Допълнителни физико-химични показатели – нитритни йони, фосфати, желязо общо, манган – анализират се всички или отделни показатели само в част от мониторинговите пунктове сезонно (четири пъти в годината) или на полугодие (два пъти годишно).

III група: Метали и металоиди – олово, кадмий, арсен, живак, мед, цинк, никел, хром – тривалентен, хром – шествалентен, обща α – активност, обща β – активност, естествен уран, радий R226 – анализират се отделни показатели само в част от мониторинговите пунктове веднъж годишно през трето тримесечие.

За химичното състояние на подземните води на територията на община Марица (2019-2020 г.) се извършва пробонабиране и изследване на подземните води в 2 пункта от НСМОС, а именно:

- BG3G000000QMP040 - Труд, 4 Сондажа - ПС - ПБВ;
- BG3G000PTMP128 - Бенковски, Сондаж - двор Дако Мечкаров

През периода на наблюдение 2019-2020 г. еднократни превишения са отбелязани по показател нитрати и в двата наблюдавани пункта.

При вече установени замърсявания водоползвателите трябва да предприемат действия за достигане на изискваните качества на водата за съответната цел на ползване.

Трябва да се има предвид, че мерките, които се изпълняват и ще се изпълняват в бъдеще са насочени към човешката дейност и замърсяването при източника на замърсяване, т.е. резултатът от тези мерки може да се очаква след известен и в много случаи продължителен период от време. Това е особено важно за подземните води, при които при установените исторически замърсявания с нитрати и други вещества, почвите и покриващите водните тела пластове са наситени със замърсяващи вещества, които се емитират и ще се емитират още години към подземните води. В тези случаи, в зависимост от дълбочината и строежа на водоносните пластове самопочистването на водите може да се очаква след десетки и даже стотици години.

9.8. Услуги, предоставяни от общината, свързани с опазването на околната среда – обхват на дейност и статут на фирмите, осъществяващи съответната дейност.

9.8.1. Дейности с отпадъци.

9.8.1.1 Организация на сметосъбирането и сметоизвозването на територията на общината.

Община „Марица“ е въвела организирано сметосъбиране във всички населени места чрез поставени контейнери по населените места с обем 110 л и 1100 л.

В пет от населените места на Общината – Банковски, Радиново, Войсил, Костиево и Труд организираното сметосъбиране и сметоизвозване стартира на 01.08.2003. В останалите четиринадесет населени места сметосъбиране и сметоизвозване стартира на 29.03.2004 год. Всички сметища по населените места са закрити през 2009 г. по предварително съгласуван и одобрен график с Регионалната инспекция по околна среда /РИОСВ/- Пловдив. След окончателното закриване и саниране на старите нерегламентирани сметища на територията на община „Марица“, кметовете на населените места определят площадки за събиране на биоотпадъци от населението. Площадките са оградени с диги от земни маси, снабдени са с бариери и са обозначени с указателни табели. На площадките се събират и биоотпадъците от

поддържане на обществените площи, паркове и градини. Площадките са открити, отпадъците периодично се пробутват. Не се извършва измерване и регистрация на количеството постъпващи отпадъци.

Всички контейнери са разпределени по населените места, съгласно разработената от Министерство на околната среда и водите “Методика за определяне на броя и вида на необходимите съдове и техника за събиране и транспортиране на отпадъци”, а останалите са на склад, с цел подмяна на амортизирани съдове. Те се поддържат от фирмата, ангажирана с дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване.

Към месец декември 2015 г. в община „Марица“ са разположени общо 11 798 бр. контейнери, от които тип „Бобър“ – 730 и тип „Кука“ 11 068. Районите и честотата на извозване се определят всяка година със Заповед на Кмета на Общината, съгласно изискванията и сроковете на Закона за местните данъци и такси /ЗМДТ/. Дейностите по събирането и извозването на контейнерите с отпадъци от всички населени места в общината се извършват от „Консорциум Чиста Марица – 2014“ ДЗЗД с участници в обединението: „КМД“ ЕООД, „Екотрансфактор“ ООД и „РТК“ ООД. Дейностите се извършват въз основа на Договор за възлагане на обществена поръчка за услуга № 42/07.03.2014 г.

Отпадъците на територията на община „Марица“ се извозват както следва:

Смесените битови отпадъци от селата Труд, Граф Игнатиево, Строево, Царацово, Войводиново, Радиново, Костиево, Бенковски, Войсил, Динк, Желязно, Калековец и Крислово се транспортират и предават за депониране на Регионално депо за неопасни отпадъци, в землището на с. Цалпица, съгласно договор с Община Пловдив.

Смесените битови отпадъци от селата Скutare, Рогош, Трилистник, Маноле, Манолско Конаре и Ясно поле се транспортират и предават за третиране на Депо за неопасни отпадъци и Инсталация за биологично разграждане по закрит способ – с. Шишманци, Община Раковски, съгласно договор с Община Пловдив.

Извозването на отпадъците е организирано, чрез одобрен график от общинската администрация с разпределение по райони.

Съгласно изискванията на чл.62 от ЗМДТ, кметът на общината издава заповед за определяне на честотата на сметосъбиране за следващата календарна година. Съобразено със заповедта на кмета на общината, фирмата осъществяваща дейността е отговорна за изготвяне на графика за обслужване на всички населени места в общината. Всяка година се извършва анализ на системата, нейната ефективност и при необходимост се поставят кофи или контейнери на нови точки в населените места и се подменят някои съдовете, поради тяхната амортизация.

9.8.1.2 Събиране на масово разпространени отпадъци

Отпадъци от опаковки

Всички населени места от територията на община «Марица» са обхванати от система за разделно събиране на отпадъци от опаковки, организирана в сътрудничество с „Екобулпак“ АД, съгласно Договор от 08.03.2007 г. Съгласно договора, „Екобулпак“ АД приема да организира за своя сметка на територията на общината система за разделно събиране, временно съхранение, сортиране, обработка и транспортиране на отпадъци от опаковки, образувани от домакинствата, обществените и административните учреждения, училищата, търговските, промишлените и

туристическите обекти на нейна територия. Площадката за извършване на дейностите по предварително третиране на разделно събраните отпадъци от опаковки се намира в с. Главница, община Пазарджик.

На територията на общината има площадки (пунктове) за изкупуване на отпадъчни материали от хартия, картон, пластмаса и стъкло. Площадките са собственост на фирми, притежаващи съответните разрешителни.

За 2014 година са събрани 124,452 тона отпадъци от системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки. 70,97 % от тях:

- 88,323 тона са рециклируеми;
- Хартия – 32,046 т.;
- Пластмаса- 8,663 т.;
- Метал – 0,076 т.;
- Стъкло - 47,538 т.

Година Вид на отп.	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Хартия	-	3,86	7,923	32,310	32,046	33,416
Пластмаса	-	2,54	8,30	9,121	8,663	11,663
Метал	-	-	-	0,042	0,076	-
Стъкло	-	18,30	32,010	61,897	47,538	52,689
Общо количество	24,70	48,233	103,37	88,323	97,768	

Източник: Годишни отчети на „Екобулпак“ АД

Общото количество на събраните рециклируеми отпадъци от началото на въвеждането на системата за разделно събиране на отпадъците до края на отчетната година - 2015 г. е 362,394 тона.

Данни за количествата и анализ на потока БО може да се извърши при следващ мониторинг на ПУО.

Създадената система за разделно събиране на отпадъци от опаковки, образувани в домакинствата, административните учреждения, търговските и промишлени обекти на територията на всички деветнадесет населени места на общината използва контейнери за събиране на отпадъци от опаковки - тип „Бобър“1100 л./жълт/ за хартиени, пластмасови и метални опаковки - 116 бр., тип Кофа 360 л. /жълта/ за хартиени, пластмасови и метални опаковки – 5 бр. и тип „Иглу“1400 л. /зелено/ за стъклени опаковки – 108 бр..

Контейнерите се обслужват с кратност за жълтите контейнери – два пъти месечно, а за зелените – веднъж на три месеца.

Оползотворяващата организация води отчетност за количеството постъпили и разделно събрани отпадъци и предоставя годишен отчет на Общината.

През 2017 година от системата са събрани 173,061 т. отпадъци:

От жълтите контейнери – 128,681 тона, от зелените контейнери – 44,38 тона, а след сепариране са отделени 116,127 тона рециклируеми отпадъци от опаковки по видове

Разделно събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори /НУБА/

Сключен е договор с „Екобатери“ АД за събиране и извозване на негодни за употреба батерии и акумулатори. Съгласно договорените отношения между страните е организирана система за разделното събиране на тези отпадъци, чрез поставяне на

кошчета в общински и държавни институции, както и в офиси и сгради на фирми, където се образуват в по-голямо количество, поради по-лесната достъпност и контрол.

Събирането се извършва от организацията по предварително подадена заявка при запълване обема на съдовете.

На територията на Община „Марица“ са разположени съдове за събиране на портативни батерии и акумулатори, които се намират в административната сграда на Общината, в административните сгради на всички кметства и училища, както и в сградата на РПУ с. Труд.

Годишният отчет на „Екобатери“ АД показва, че през 2017 година от системата са събрани:

- Алкални батерии - с код 16 06 04 – 71 кг.;
- Оловни акумулаторни батерии - с код 16 06 01 – 11945 кг.;

Информация за местата, на които са разположени съдовете за събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори и излязло от употреба електрическо и електронно оборудване са публикувани на официалната интернет страница на общината в секция Екология.

Разделно събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване /ИУЕЕО/

Сключен е договор с „Елтехресурс“ АД за събиране и извозване на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване. Община „Марица“ съвместно с „Елтехресурс“ АД и „Екобатери“ АД организира системи за разделно събиране, транспортиране, временно съхраняване, предварително третиране и предаване за оползотворяване на образуванията на територията на общината негодни за употреба батерии и акумулатори и излязло от употреба електрическо и електронно оборудване.

Гражданите, които притежават излязло от употреба оборудване от типа на:

1. Големи домакински уреди /хладилници, перални машини, готварски печки, котлони, микровълнови, ел. радиатори, ел. вентилатори и др./;
2. Малки домакински уреди /прахосмукачки, тостери, ютии, фритюрници, кафе машини, и др./;
3. Информационно и телекомуникационно оборудване /печатащи устройства, компютри, лаптопи, принтери, тел. апарати, факс апарати, безжични телефони, клетъчни телефони и др./;

Жителите на община „Марица“, които желаят да предадат ИУЕЕО за по-нататъшна обработка и рециклиране, могат да подадат заявка на единен безплатен телефонен номер 0800 14 100. Мобилни екипи събират уредите от посочените от жителите адреси напълно безплатно.

Потребителски уреди /радиоприемници, телевизори, видеокамери, видеокасетофони, музикални инструменти и др./;

5. Газоразрядни лампи /прави луминесцентни лампи/. Събират се само цели лампи;

6. Електрически и електронни инструменти с изключение на големи стационарни единици промишлено оборудване /бормашини, триони, шевни машини, градинарски инструменти и др./;

7. Електрически и електронни играчки, артикули за забавление или за спорт /ел. влакчета, състезателни коли, спортни уреди с електрически и електронни компоненти и др./ и желаят да ги предадат за по-нататъшна обработка и рециклиране,

могат да подадат заявка на единен безплатен телефонен номер **0800 14 100**.

Мобилни екипи събират уредите от посочените адреси **БЕЗПЛАТНО**.

Контейнери за разделно събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване са разположени и на следните места:

1. Административната сграда на Община „Марица“, бул. „Марица“ № 57А;
2. Административната сграда на кметство Труд, ул. „Никола Петков“ № 11;
3. Административната сграда на кметство Царацово, ул. „Иван Арабаджията“ № 4;
4. Административната сграда на кметство Войводиново, ул. „Христо Ботев“ № 59;
5. Административната сграда на Кметство Маноле, ул. 1-ва № 1.

В тези контейнери гражданите ще могат да изхвърлят отпадъци от типа на мобилни телефони, МРЗ, зарядни устройства и други.

Годишният отчет на „Елтехресурс“ АД показва, че през 2017 година от системата са събрани:

- Опасни компоненти, отстранени от излязло от употреба оборудване – с код 16 02 15 – 12805 кг.;
- Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, съдържащо опасни компоненти - с код 20 01 35 – 13157 кг.;
- Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, несъдържащо опасни компоненти - с код 20 01 36 – 174894 кг.;
- Флуоресцентни тръби и други отпадъци, съдържащи живак – с код 20 01 21 – 373 кг.;

Събиране на опасни отпадъци от домакинствата

Община „Марица“ в партньорство с Община Съединение и в изпълнение на проект за екологосъобразно събиране и временно съхранение на опасни отпадъци от домакинствата, осъществяван в рамките на Българо-Швейцарската програма за сътрудничество, организира система за разделно събиране на опасни битови отпадъци.

Приемането на събраните опасни отпадъци от бита се извършва в мобилен събирателен пункт, безплатно за жителите на Община „Марица“. Мястото, датата и часовият диапазон на работа на мобилния пункт ще бъдат предварително съобщавани на интернет страницата на общината и във всяко от 19-те кметства, съгласно предварително съгласуван и утвърден график.

Администрацията на Община „Марица“ призовава гражданите да събират разделно опасните битови отпадъци и да се възползват от предоставената възможност да ги предадат за правилното им последващо третиране, тъй като изхвърлянето им в съдовете за смесени битови отпадъци води до замърсяване на околната среда и създава риск за здравето на хората.

В мобилния пункт може да се предават лекарства с изтекъл срок на годност; живачни термометри и други уреди, съдържащи живак; батерии и акумулатори; електрическо и електронно оборудване, съдържащо опасни компоненти, лакове и бояджийски материали, разтворители; остатъци от строителна химия – лепила, пяна, силикон и др.; домакински препарати – почистващи препарати, дезинфектанти, белина; препарати за растителна защита и борба с вредители; фотографски материали; киселини / основи; мастила; замърсени опаковки, съдържащи остатъци от опасни вещества или замърсени с опасни вещества; празни опаковки, обозначени със символите за опасност.

Първата кампания за събиране на опасните отпадъци се проведе на територията на всички деветнадесет населени места на община „Марица“ в периода от 28.11.2019 г. до 06.12.2019 г.

Разделно събиране на битовите биоразградими отпадъци и биоотпадъци

Биоотпадъците от поддържане на паркове и градини и други обществени площи /окосена трева, клони, храсти, шума/ се събират разделно. Дейностите се изпълняват от работниците чистота на ОП Чиста Марица. Реализирането на проект „Изграждане на компостираща инсталация за разделно събрани зелени и/или биоразградими отпадъци, включително осигуряване на необходимото оборудване и на съоръжения и техника за разделно събиране на зелени и биоразградими отпадъци на територията на община Марица ще допринесе за постигане на целите за разделно събиране и оползотворяване на битови биоотпадъци.

За изпълнение на регионалните и национални цели за отклоняване на битови биоразградими отпадъци от депата за битови отпадъци, съгл. чл. 31, ал.1, т.2 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО) и разпоредбите на Наредбата за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, през месец септември 2017 г. беше открита процедура BG16M1OP002-2.005 - „Проектиране и изграждане на компостиращи инсталации за разделно събрани зелени и/или биоразградими отпадъци“ чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ОПОС 2014-2020 .

Целта на процедурата е намаляване на количеството депонирани битови отпадъци чрез осигуряване на допълнителен капацитет за разделно събиране и рециклиране чрез компостиране на зелени и/или биоразградими отпадъци. Очакваният резултат от изпълнение на мерките по процедурата, съвместно с други мерки по приоритетна ос 2 „Отпадъци“, е до 2018 г. да бъде осигурен допълнителен капацитет за рециклиране на отпадъци най-малко 20 000 т/год., а до 2023 г.- 105 000 т/год. По този начин ще се допринесе за намаляване на количеството на депонираните битови отпадъци, в т.ч. на зелените и биоразградимите, с 12.27 %.

През 2017 г. Общината подаде Проект за изграждане на компостираща инсталация за разделно събрани зелени и/или биоразградими отпадъци. На 31 юли 2019 г. започна изграждането на Инсталацията. Съоръжението, което предстои да бъде построено, е с капацитет 6200 тона годишно и ще обслужва над 30 000 жители от селата на селищната система. Срокът за приключване на дейностите е 19 месеца.

9.8.2. Водоснабдяване, канализация и пречистване на отпадъчни води.

Експертите на отдел „Устройствени планове, кадастър и регулация“ към Общината, с активното участие на кметовете в населените места :

- ✓ Поддържат регистър на издадените разрешения за строеж, регистър на въведените в експлоатация строежи и др.;
- ✓ Извършват контрол за недопускане на незаконно строителство;
- ✓ Осъществяват ръководство, координация и контрол на капиталното строителство на територията на общината;
- ✓ Следят за законосъобразността при оформяне и издаване на строителни книжа от общината, както и съгласуват проекти съгласно издадените заповеди от кмета на общината;
- ✓ Участват в разработването на бюджетната програма за обектите от

инженерната инфраструктура на общината и за обектите общинска собственост за поддръжка и основен ремонт;

✓ Изпълняват инвеститорски функции, свързани с проектирането, изграждането на обекти от капиталното строителство, чистотата и озеленяването и извършват заверки на заповедните книги за строежите.

На основание изискванията на ЗУТ, Община Марица предоставя:

- Проверка за спазване определената линия на застрояване, заснемане и нанасяне на мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура ;
- Проверка за установяване на съответствието на строежа с издадените строителни книжа и за това, че подробният устройствен план е приложен по отношение на застрояването

II. Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите по отношение на компонентите и факторите на околната среда (SWOT анализ).

SWOT анализът е един от най-често практикуваните методи за стратегически анализ при подготовка на документи на публичната политика. SWOT анализът изхожда от идеята за разделянето на обекта на стратегическия анализ от средата, в която той функционира. Обектът на стратегически анализ се разглежда откъм неговите “силни страни” и “слаби страни”. Средата, в която функционира, се диференцира на “възможности” и “заплахи”.

SWOT анализ е класически метод за стратегическо планиране и в същото време и абревиатура, зад която стоят следните думи:

Силни страни (Strengths);
Слаби страни (Weaknesses);
Възможности (Opportunities);
Заплахи (Threats).

SWOT анализът е изключително полезен инструмент за разбиране на различни организационни ситуации и вземане на решения. Той дава необходимата рамка за преглед на стратегията и посоката на развитие на една организация, проект, бизнес предложение или всяка една друга идея.

Важно е да се уточни, че SWOT анализът е метод не само за **анализ**, но и за **планиране**.

Един анализ, колкото и подробен и точен да е той, без последващата стъпка – планиране, е безполезен. В този смисъл, SWOT анализът е логично да бъде последван от изготвяне на план за действие.

Какво по-конкретно представлява SWOT анализът:

Вътрешни сили (силни и слаби страни на организацията)

Силни страни

- Какви предимства притежава организацията?
- Какво организацията прави по-добре от останалите организации?
- Разполага ли организацията с уникални или евтини ресурси, от които може да се възползва, и с които не разполагат другите организации?
- Кои са факторите, благодарение на които организацията функционира успешно?

Силните страни са ресурс, умение или друго преимущество, което притежава организацията. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство.

Под силни страни на една организация в SWOT анализа могат да се отчетат неща като силни управленски екипи, добра организация на действие, добра планова основа, добра ресурсна база и достъп до природни ресурси, добра репутация сред контрагентите, правилна ориентация на развитие, добро административно управление, благоприятен достъп до дистрибуционни канали и т.н. С две думи, силните страни са всичко, което може да формира благоприятни условия и конкурентно предимство.

Слаби страни

- Какво може да се подобри в организацията?
- Какво трябва да се избягва?
- Какво населението смята, че е слаба страна на организацията?
- Кои са причините, поради които организацията пропуска позитивни ефекти?

Слабите страни представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения или способности, които сериозно възпрепятстват развитието на организацията.

Слабите страни на една организация могат да включват слаби управление и администрация, липсата на социална защита, лоша репутация сред обществеността, скъпи ресурси, липса на достъп до качествени природни ресурси, вътрешни ограничения и др.

В редица случаи една слаба страна може да е обратното на една силна страна. Например, големият мащаб или капацитет на една организация може да е нейна силна страна, но може да се превърне и в слабост в периоди, в които тя не може да “натовари” същия този капацитет и той стои неизползван, с всичките негативи и загуби от това.

Външни сили (възможности и заплахи на средата)

Възможности

- Какви добри възможности съществуват за развитие?
- Благоприятна политическа, социална или икономическа обстановка.
- Интересни и достъпни финансови инструменти.
- Благоприятен микро- и макроклимат.
- Положителни промени влияещи благоприятно на организацията?

Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които организацията се възползва или би могла да се възползва.

Полезните възможности могат да дойдат по линия на промени в технологията, пазарите, държавните регулации, социални промени, отмяна на търговски ограничения, промяна в начина на живот и др.

Когато се разглеждат възможностите е полезно да се анализират силните страни и да се установи дали те са предпоставка за откриване на нови възможности. Алтернативно, могат да се анализират слабите страни и да провери дали не могат да се открият нови възможности чрез елиминирането на слабостите.

Заплахи

- С какви трудности се сблъсква организацията?
- Какво прави конкуренцията?
- Променят ли се стандартите за качество или изискванията към услугите, които организацията предлага?
- Как се отразяват на организацията промените в технологията?
- Може ли някоя слабост да застраши сериозно нейното функциониране?

Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние.

Заплахите могат да дойдат по линия на промени в политическата, социалната и икономическата обстановка, поява на нови изисквания, нови държавни регулации, търговски бариери и др.

И така, кои са основните принципи на SWOT анализа:

- Силните и слабите страни са вътрешни сили за организацията, върху които тя може да влияе пряко и да контролира. Силните и слабите страни на организацията са част от нейната вътрешна среда.
- Възможностите и заплахите пред организацията са външни сили, които следва да бъдат отчитани, но не може да им се влияе директно и са извън контрола на организацията. Възможностите и заплахите пред организацията са свързани с нейната външна среда.
- Следва да се прави много ясно разграничение на вътрешните и външните елементи от SWOT матрицата.
- Веднъж, след като се идентифицират силните и слабите страни, възможностите и заплахите, следва организацията да се възползва от силните страни, да намали или неутрализира слабостите, да инвестира във възможностите и да отчита заплахите.
- По отношение на вътрешните елементи на SWOT матрицата – силните и слабите страни, следва да бъдат идентифицирани на база на информация от контрагенти (проучвания, фокус групи, нива на удовлетвореност и др.), информация от служителите (чрез проучвания сред служителите), както и на база на капацитета на организацията да оперира в своя сектор, ресурсите, с които разполага (пари, инвестиции, сгради, хора) и вътрешните процеси.
- По отношение на външните елементи на SWOT матрицата – възможностите и заплахите, следва да бъдат идентифицирани на база на информация за икономическата среда, информация за социалната среда (какво става на територията на организацията), информация за политическия микроклимат и др.

Следва много важен етап от анализа:

Превръщането на SWOT анализа в действие.

След като се запълнят полетата на SWOT матрицата с информация (чрез изброяване на различни точки във всеки един от 4-те квадранта, например, или чрез ключови думи или др.), следва да се изготви списък с различни идеи (на база на SWOT анализа), които да бъдат трансформирани в конкретни цели.

Най-често използван е подходът който цели концентрация най-вече върху връзката “силни страни – възможности”, т.е. по какъв начин силните страни на организацията могат да се окажат най-ползотворни за възможностите, към които да се насочи.

Друга възможност за определяне на цели е концентриране върху слабите страни на организацията и как да бъдат неутрализирани, отчитайки силните страни.

Трета възможност е да се разгледат възможностите пред организацията и дали те сами по себе си не крият потенциал за елиминиране на някои заплахи.

Комбиниране на елементите от SWOT анализа по двойки

SWOT анализът включва четири основни области (сили / елементи) – силни страни, слаби страни, възможности и заплахи.

Често за постигане на оптимално планиране е по-ефективно, когато тези елементи се комбинират по двойки. Във всяка двойка има по един елемент, присъщ на вътрешната среда (силна или слаба страна), както и един елемент, присъщ на външната среда (възможност или заплаха).

Силни страни + Възможности

Именно тук следва да са насочени приоритетите на организацията. На база на силните си страни и на съществуващите възможности следва да се планират действия, за да се извлече максимален благоприятен резултат.

Той ще е благоприятен, тъй като е много вероятно да доведе до възможно най-високата успеваемост. Също така, това е вероятно най-бързият и лесен вариант за действие.

Слаби страни + Възможности

Тук има интересни потенциални възможности за развитие, които могат да донесат добра успеваемост.

Вариантът е удачен, когато Възможностите са с висок бал и могат да са по успешни от комбинацията “Силни страни + Възможности” поради промяната и неочакваните ползи, които могат да се извлекат за организацията, ако успее да анализира и коригира слабостите си.

Ако организацията вижда реалистични възможности да отстрани слабите си страни и да се възползва от Възможности, които могат да ѝ донесат устойчиви ползи, тя следва да насочи усилията си в тази посока.

Силни страни + Заплахи

В тази област организацията има лесни възможности за защита и противодействие от заплахите, поради силните си страни, с които може да ги неутрализира. Инвестицията на време и ресурси в подобни начинания е като цяло надеждна и сигурна.

Слаби страни + Заплахи

Комбинацията от слаби страни и заплахи носи потенциално висок риск за организацията. От решаващо значение е правилната оценка на риска.

Ако оценката на риска е ниска, организацията може да игнорира заплахите и да не се затруднява, предприемайки каквито и да са действия.

Ако оценката на риска е висока, организацията следва да планира действия, за да неутрализира слабите си страни. Действията следва да са много ясни, конкретни и внимателно обмислени, тъй като опасността от провал, в този вариант, е сериозна.

Извършеният по-долу SWOT анализ, свързан със силните и слабите страни, възможностите и заплахите по отношение опазването на околната среда на територията на Община Марица е базиран на моментното състояние и направените изводи, в аналитичната част на ПООС. За по-голяма прецизност е направен по компоненти и фактори на въздействие.

При оценка на факторите се прилага принципа на ранжиране по следната оценъчна скала:

Табл.75. Оценъчна скала за оценка на факторите (SWOT анализ)

Оценка	Качествена стойност на фактора
5	Изключително важен фактор
4	Много важен фактор
3	Особено важен фактор
2	Важен фактор
1	Маловажен фактор

При извършване на оценката се прилага диференциране по компоненти и фактори на въздействие.

Оценяваните компоненти и фактори на въздействие са:

- Атмосферен въздух
- Повърхностни и подземни води
- Земи и почви
- Зелена система и биоразнообразие
- Отпадъци
- Население и човешки ресурси

Атмосферен въздух

Основно предимство на община Марица е ненарушеното състояние на качеството на атмосферния въздух. Предпоставки за това са доброто устройствено планиране на общинската територия, липсата на големи източници на емисии във въздуха, сравнително добре развита зелена система. В обособените индустриални зони са привлечени инвестиции на високотехнологични производства, липсват източници на емисии от тежки индустриални обекти. Общината има дългосрочна визия и стратегия за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива.

Интензивният автомобилен трафик, използването на твърди горива в битовото отопление в съчетание с неблагоприятни особености на климата през зимния сезон представляват риск за влошаване на качеството на атмосферния въздух в някои населени места в общината.

ОЦЕНКА	СИЛНИ СТРАНИ	ВЪЗМОЖНОСТИ	ОЦЕНКА
5	Добро състояние на качеството на атмосферния въздух.	Разширяване на мрежата за газифициране за производствени и битови абонати.	4
4	Сравнително добре развита зелена система, малка плътност на застрояване – еднофамилно строителство с дворни места.	Планиране, развитие, облагородяване и поддържане на зелени площи	4
4	Липса на големи източници на емисии във въздуха.	Свободен ресурс за развитие на индустриалните зони	3
4	Обособени индустриални зони извън населените места.	Контрол на емитерите на замърсители на атмосферния въздух, шум и интензивно миришещи вещества	4
4	Устройство планиране.	Контрол на източниците чрез процедурите по ОВОС.	4
3	Дългосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива.	Използване на Оперативните програми и финансови инструменти на ЕС, национални фондове и международни споразумения за реализиране на проекти по ЕЕ и ВЕИ.	2
24			21
ОЦЕНКА	СЛАБИ СТРАНИ	ЗАПЛАХИ	ОЦЕНКА
3	Няма представителни данни от наблюдения върху качеството на атмосферния въздух за територията на общината.	Влошаване качеството на атмосферния въздух	5
2	Сезонни особености на климата, водещи до задържане на вредни емисии в атмосферния въздух.	Влошаване качеството на атмосферния въздух	5
4	Твърдите горива са основен източник на енергия за бита.	Влошаване качеството на атмосферния въздух	5

3	Жилищни сгради с ниска енергийна ефективност.	Повишен разход на енергийни ресурси и косвено влияние върху КАВ	3
4	Интензивен автомобилен трафик	Завишени нива на замърсители в АВ и наднормени нива на шум	4
3	Липсват данни от наблюдения на емисиите на шум в околната среда	Повишени нива на шум	4
19			26

Повърхностни и подземни води

Географското разположение, релефът и разнообразната хидрографска мрежа от различен тип водни обекти създават благоприятна картина за достатъчна водообеспеченост, а дори и за излишък на водни ресурси на територията на община Марица. Въпреки, че голяма част от повърхностни водни обекти са с транзитен произход, хидроложката картина показва обилие на повърхностни и подземни водни ресурси.

На територията на общината е изградена добра хидромелиоративна система, въпреки сериозната ѝ амортизация. Недоброто техническо състояние на съоръженията в момента, замърсяванията от неводоплътни септични ями, неизолирани сметища и торища и попадането в подземните води на нитрати от земеделските практики са причините за съществено негативно въздействие на дифузните замърсявания върху водите, като цяло.

Негативните промени в климата представляват сериозна заплаха за водния баланс и основните стопански дейности на общината в дългосрочен план.

ОЦЕНКА	СИЛНИ СТРАНИ	ВЪЗМОЖНОСТИ	ОЦЕНКА
4	Изградена хидромелиоративна система и съоръжения за кумулиране на вода	Достъп до финансови средства от ЕС за изграждане на селищни пречиствателни станции за отпадъчни води	3
2	Провежда се мониторинг на водите в р.Стряма	Използване на защитената зона р.Стряма като инструмент в опазване на повърхностните водни течения	4
5	Р.Стряма е включена като защитена зона в НЕМ за опазване на дивите птици и местообитания на дивата флора и фауна	Достъпно е финансиране за реконструкция и по-добро стопанисване на хидромелиоративните системи	2
4	Изградени са водоснабдителни системи във всички населени места в общината , всички са с учредени СОЗ	Благоприятна политика с регламентирано ползване на подземни води	4

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

4	Извършва се мониторинг на подземните води	В националната политика са осигурени средства за изграждане на селищни канализационни системи за отпадъчни битово-фекални води	3
2	На територията на общината (с. Войводиново) е разкрито термоминерално находище	Достъп до финансови средства за намаляване загубите на вода във водоснабдителните системи на селищата	3
21			19
ОЦЕНКА	СЛАБИ СТРАНИ	ЗАПЛАХИ	ОЦЕНКА
4	Хидромелиоративната система е в лошо състояние и не е в състояние да осигури безпрепятствено отвеждане на високи валежни води	Извънредно висок интензитет на валежи с последващи наводнения	4
4	Нерегламентирано използване на водни обекти за рибовъдство	Намаляване сумата на годишните валежи и последващо засушаване	4
5	Добив на инертни материали от реките и липса на бърза рекултивация след приключването му	Световна тенденция на влошаване качеството на подземните води вследствие на замърсяване на околната среда	4
4	Лошо техническо състояние на хидромелиоративните съоръжения, собственост на общината	Увеличаване броя на нерегистрираните сондажи в региона	5
4	Замърсяване на подземните водни обекти от непълтни септични ями, неизолирани сметища, торища		
4	Замърсяване на подземните води с нитрати от земеделските практики		
	Висока степен на амортизация на мрежата и големи загуби на вода при водоснабдяване на селищата		
3	Изградено голямо количество сондажи за поливни нужди в земеделието при наличие на повърхностни води и изградени напоителни системи		
2	Термоминералното находище в с. Войводиново не се експлоатира от 2007 г.		

30			17
-----------	--	--	-----------

Земи и почви

Независимо от равнинния релеф и привидно почвено еднообразие, броят на почвените разновидности на територията на общината – е сравнително голям. Това се дължи както на природните фактори, така и на високата степен на антропогенизация. Природните фактори определят съществуващото разнообразие на почвообразувания материал, дълбочината на подземните води и продължителността на въздействие на тревната или горска растителност. Антропогенизацията се изразява главно в ликвидирането на естествената растителност и усвояване на земите за земеделие, което води до значителни хидротехнически, хидромелиоративни и почвено-мелиоративни дейности.

Почвите в района на общината са с доказани високи качества и висока продуктивност.

Преобладават почвите от четвърта и пета категория, като по този начин първите попадат в бонитетната група на „добри земи“, а вторите в бонитетната група на „средно добри земи“.

Най-сериозни са техногенните увреждания на почвите, свързани главно с урбанизираните, промишлените, инфраструктурните и разни други видове строителство, водещо не само до значителни промени на повърхностния почвен слой, но и до пълно разрушаване и унищожаване на почвената покривка. Положителното е, че такива площи са малка част от използваните земи на територията на общината.

ОЦЕНКА	СИЛНИ СТРАНИ	ВЪЗМОЖНОСТИ	ОЦЕНКА
5	Значителна почвена пестрота с превес на доброто почвено плодородие – добра основа за успешно развитие на земеделие то	Отдаване под наем или аренда на общински земи и пасища на собственици на пасищни животни	4
5	Висок процент на ползваемост на земеделската земя	Залесяване на неатрактивни общински земи и рекултивация чрез залесяване на територии, почистени от нерегламентирани сметища	4
3	Почвените ресурси притежават висок потенциал от продуктивни, регулаторни и буферни функции	Даване на концесия или наем обекти за използване на паднала суха маса и отпадъци при дърводобива в общинските гори като суровина в производството на биоенергия	4
4	Не се установява наличие на пестициди в почвите над допустимите норми	Даване на концесия или под наем на неатрактивни общински земи за производство на биоенергийни култури	3

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

3	Няма превишение на максимално допустимите норми за замърсяване на почвите с тежки метали и металоиди, както и с радионуклиди	Дотации в земеделието като стимулиращ фактор в ефективното използване на земеделския потенциал на Общината	3
3	Овластяване и преустановяване на процесите на заблацияване на територията на общината.	Използване от СФ на ЕС на безвъзмездна финансова помощ за развитие на селскостопански дейности, целящи опазването на околната среда	3
2	Липса на проблеми с киселяване и минимално засоляване на почвите.	Стимулиране биологичната преработка на торова маса и зелени отпадъци от земеделието	4
		Създаване на депа за съхранение на почва от изкопни работи при промяна предназначение на земята	2
25			27
ОЦЕНКА	СЛАБИ СТРАНИ	ЗАПЛАХИ	ОЦЕНКА
4	Почвите са подложени на естествена и антропогенна деградация, отразяваща се неблагоприятно върху екосистемите	Неблагоприятна финансово-икономически условия в сектор земеделие и храни	5
		Периоди на неблагоприятни метеорологични условия за земеделие	4
3	Не се извършват мониторинг и мероприятия свързани с ерозията на почвите	Регрес в политиката засубсидиране в земеделието	4
3	Върху общински мери и прилежащи към каналите територии има замърсявания с отпадъци	Регрес в политиката на безвъзмездно финансиране на земеделието със средства на ЕС	4
2	Неустойчиво управление на ливадите, мерите и пасищата		
2	Съществува практика за палене на стърнища		
1	Липсват депа за съхранение на хумуса при изкопни работи с цел промяна предназначението на земята		

15			17
-----------	--	--	-----------

Зелена система и биоразнообразие

Едно от големите предимства на община Марица, свързано с природната среда, е че тя обединява селища от селски тип, необременени от проблемите на градовете и имащи възможност за директен досег с различни естествени ландшафти. През територията на общината преминават няколко реки и голям брой канали, чиято естествена способност за поддържане на богато биоразнообразие, повишава значимостта на съответните места. Не на последно място за поддържане на биоразнообразието е добре развитото оризопроизводство, което отново свързано с по-голямо използване на водни ресурси, задържа специфична фауна в района. Територията на общината е една от малкото с такъв голям брой защитени зони съгласно Закона за биологичното разнообразие – 4 по Директивата за местообитанията и 3 по Директивата за птиците.

Всичко това е предпоставка за извършването на голям брой дейности, които могат да поддържат и обогатяват биоразнообразието и зелената система на общината – прилагане на специфични мерки за водните екосистеми, поддържане и увеличаване на горските площи и зелени пояси, осъществяването на образователни проекти и др.

Поради видът на земите и използването им, общината няма богато сухоземно биоразнообразие, като дори горските територии са представени с изключително малък процент. Въпреки наличието на документи за поддържане на зелената система и опазването на биоразнообразието, предприетите дейности са недостатъчни.

Основни заплахи за биоразнообразието представляват завземането на природни територии, вкл. Селскостопански земи за осъществяването на антропогенни дейност, както и рисковете от природни бедствия, основно наводнения.

ОЦЕНКА	СИЛНИ СТРАНИ	ВЪЗМОЖНОСТИ	ОЦЕНКА
4	Всички населени места в общината са от селски тип с малка плътност на застрояване – еднофамилно с дворни места	Разширяване на съществуващата ГИС и финансиране на проекти за актуализация на кадастралната основа на Общината –изготвяне на Зелен кадастър	2
3	Съществува практика за посаждање и поддръжка на уличното озеленяване в територията, прилежаща към имотите от самите жители	Финансиране на публичен регистър на озеленените площи, дълготрайните декоративни и с историческо значение дървета на територията на Общината	2
3	Дворните места в жилищните райони са с богата растителност – овощни, зеленчукови и декоративни насаждения	Участие за финансиране на проекти за изграждане на озеленени площи в имотите, отредени за целта	4

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

2	В централните части на селищата има озеленени площи за обществено ползване	Финансиране на проекти за намаляване опасността от ерозия на дерета и свлачищни терени и абразия на речни брегове за селата: Строево, Маноле	4
5	Богато биоразнообразие с наличие на защитени местности и вековни дървета	Стимулиране и насърчаване дворното декоративно озеленяване сред населението	2
5	Наличие на седем защитени зони съгласно ЗБР на територията на общината	Популяризиране на дейностите по озеленяване и залесяване сред децата и младежта в училище	2
5	Разнообразни водни ресурси	Създаване система за производство на посадъчен материал за залесяване и озеленяване с насоченост към местни видове чрез даване под наем или концесия на общински земи	2
		Развитие и рационално използване на природните дадености	5
		Изработване на проекти за възстановяване на природната среда и избягване на отрицателното въздействие на климата чрез изграждане на система от залесителни пояси	4
		Реализиране проекти за подобряване на селищния микроклимат чрез повишаване на „Зеления обем“	4
		Междубщинско сътрудничество за създаване на обща зелена система и прилагане на общи мерки за избягване на отрицателното въздействие на климата върху човешката дейност	3
		Активно използване на финансовите механизми на държавни фондове и на ЕС	4
22			38
ОЦЕНКА	СЛАБИ СТРАНИ	ЗАПЛАХИ	ОЦЕНКА

2	Недостатъчни грижи и поддръжка на улично озеленяване и озеленени места за обществено ползване – остаряла планировка, обзавеждане, необгрижвана растителност в съществуващи озеленени площи с различно предназначение	Опасност от природни бедствия при разлив на реки, при наличието на некорежирани корита на реки и множество дерета в селищните територии	5
3	Нереализирани озеленени площи за широко обществено ползване	Опасност от продължителни сухи периоди за вегетацията на растителността	5
4	Липса на специално звено за управление на зелената система	Регрес в политиката за външно финансиране на проекти и дейности	4
1	Липса на гори за дърводобив	Липса на финансови възможности за изпълнение на заложените проекти	4
5	Слабо развити граждански и неправителствен сектор, липса на диалог	Липса на достатъчен административен капацитет за управление на проекти	3
		Неефективни действия за превенция на действия по нарушение на природната среда	4
15			25

Отпадъци

Община Марица е създала стройна организация по отношение на управлението на отпадъците и е предприела необходимите действия по изпълнение на нормативните задължения. Наличието на приет Общ устройствен план е предимство по отношение на разполагането и функционирането на площадки за приемане и съхранение на отпадъци и развиване на стопанската инициатива в тази област.

С изграждането и функционирането на инсталацията за компостиране ще се постигне отклоняване на биоразградими отпадъци от депониране, спестяване на транспортни разходи от по-малките обеми отпадъци и намаляване на въглеродните емисии. Развиването на системата за разделно събиране на масово разпространени отпадъци и други специфични отпадъчни потоци ще допринесе от една страна за изпълнение на нормативните задължения, а от друга- до по-чиста околна среда и по-привлекателно място за живот.

ОЦЕНКА	СИЛНИ СТРАНИ	ВЪЗМОЖНОСТИ	ОЦЕНКА
	СМЕТОСЪБИРАНЕ/СМЕТОИЗВОЗВАНЕ		

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

3	Подобряване на системата за разделно събиране на масово разпространени отпадъци	Функциониране на площадки за безвъзмездно предаване на отпадъци; организация по събиране чрез мобилни пунктове	4
2	Създадена е традиция в организираното сметосъбиране на ТБО	Компостиране на растителни отпадъци в дворните места – при източника	4
2	Висока събираемост на такса смет	Изграждане на площадки за събиране на строителни и инертни отпадъци	4
3	Въвеждане на система за разделно събиране на биоразградими и биоотпадъци;	Компостиращата инсталация е построена и е пред въвеждане в експлоатация.	5
2	Оползотворяване на кухненските отпадъци в личното стопанство	Въвеждане на финансови стимули за намаляване на образуваните отпадъци	4
3	Введено разделно събиране на отпадъците от опаковки: хартия, картон, пластмаса, метали и стъкло;	Използване на Оперативните програми и финансови инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с ефективното управление на отпадъците и изграждане на съвременна екологосъобразна инфраструктура;	3
4	Разработена Програма за управление на отпадъците до 2020 г.;		
2	Изготвени сезонни доклади за морфологичния състав на отпадъците в общината	Въвеждане на информационна общинска система за мониторинг и контрол на отпадъците;	3
3	Съответстваща местна нормативна рамка на действащото законодателство в сферата на отпадъците, в частност местните данъци и такси	Подобряване на административния капацитет в сферата на отпадъците;	2

4	Добре работещо партньорство между институциите, имащи отношение към управлението на отпадъците	Засилване на контрола върху граждани и юридически лица на територията на общината за спазване на нормативните изисквания	4
4	Участие в регионалното сдружение „Пловдив“ за управление на отпадъците	Наличието на две инсталации, които се ползват от Община Марица дава възможност за по-голяма гъвкавост и намаляване на транспортните разходи	3
3	Силен интерес от населението към екологичните проблеми и нарушаване на приетите нормативни разпоредби във връзка с отпадъците	Промяна на обществените нагласи в полза на екологосъобразното и ефективно управление на отпадъците	3
3	Установен е механизъм, позволяващ участието на обществеността при вземане на решения, касаещи управлението на отпадъците	Подобряване на информационната политика на общината в областта на управление на отпадъците	2
	ЧИСТОТА		
2	Обществените места са ограничен брой и с малка площ – лесни за поддържане	Механизирание на дейностите в сектор „Чистота и зимно поддържане“	4
3	Малки са потоците на ползвателите на обществените места		
3	Съществува традиция в поддържането на прилежащите към дворните места територии за общо ползване от страна на домакинствата		
3	Временната трудова заетост като източник на работна ръка в поддържането на чистотата		
	ПРОИЗВОДСТВЕН СЕКТОР		

4	Производственият сектор е задължен да предприеме всички мерки за управлението на образуванияте отпадъци	Ограничаване на възможностите за депониране на производствени отпадъци	5
53			50
ОЦЕНКА	СЛАБИ СТРАНИ	ЗАПЛАХИ	ОЦЕНКА
	СМЕТОСЪБИРАНЕ/СМЕТОИЗВОЗВАНЕ		
5	Не е въведена система за разделно събиране на биоразградими отпадъци и домашно компостиране	Високо ниво на депониране на биоразградими отпадъци; Значително увеличение на разходите за управление на битови отпадъци и необходимост от повишаване на таксабитови отпадъци за населението във връзка с неспазване на регионалнитецели за отпадъци	4
3	Голям дял на инертните (отпадъците от строителство) в направения морфологичен състав на отпадъците, показващо неправомерно изхвърляне и смесване на битови и строителни отпадъци	Средната покупателна способност надомакинствата и трудност нанискодоходните групи да отделятдопълнителни средства за услуги идейности, свързани с управление на отпадъците	3
4	Липса на информационна общинска системаза мониторинг и контрол на дейностите поуправление на отпадъците	Недостатъчна държавна подкрепа заизпълнение на законовите задължения към местната власт в сферата наотпадъците	3
4	Липсват традиции за организирано събиране на строителни и опасни отпадъци	Неизпълнение на целите по ЗУО иналагане на санкции от страна наконтролните органи	4
3	Липса на транспортни средства и съдове за домашно компостиране и съхранение на биоотпадъци;	Средствата от ТБО са недостатъчни предвид нарастващите изисквания към общините по отношение на	4

3	Недостатъчен капацитет за управление на отпадъците във връзка с нарасналите изисквания за управление на отпадъците на местно ниво.	Неизпълнението на нормативните задължения се преследва от контролните органи и води до налагане на санкции и глоби; Предстоящо повишаване на Такса БО за населението, вследствие преминаване към друга методика – отчитане количеството на отпадъците	3
		Значително увеличение на разходите за управление на битови отпадъци и необходимост от повишаване на такса битови отпадъци за населението във връзка с неспазване на регионалните цели за отпадъци	3
2	Недостатъчно са поддържани площите за обществено ползване	Непривлекателен и малко ефективен ръчен труд в сектора за поддръжка на чистотата	3
2	Съществува практика сред населението за използване на обществени места за складиране на строителни и други материали	Изхвърляне на отпадъци от населението на нерегламентирани места	3
2	Незадоволителна степен на изпълнение на задълженията по управление на отпадъците	Липсва активност от страна на операторите, приемащи производствени отпадъци	2
28			32

Население и човешки ресурси

Община Марица е сравнително благоприятна територия за социален, икономически и здравословен живот, като се постига относителен баланс между положителните и отрицателните фактори, с известен превес към положителните.

Природните дадености благоприятстват човешкото обитаване в селища, необременени от проблемите на градовете, в директен досег с различни естествени ландшафти, което е предпоставка за здравословни и нискостресови условия на живот.

Доброто администриране на социалния и образователния сектор също допринася за установяване на положителни тенденции за живота на населението. Разбира се проблеми като ниските доходи, икономическата миграция, застаряване на населението и демографския срив влияят негативно на социалния и икономическия живот на общината.

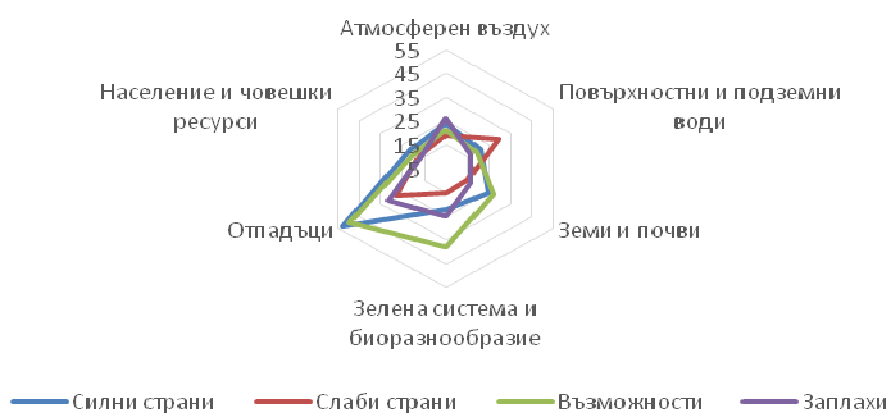
Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

ОЦЕНКА	СИЛНИ СТРАНИ	ВЪЗМОЖНОСТИ	ОЦЕНКА
5	Подобряване на тенденциите в увеличаване на заетостта, намаляване на миграцията и подобряване на демографските показатели.	Осигуряване на благоприятни условия за осъществяване на разнообразните човешки дейности, преди всичко в сферите на образованието, здравеопазването и доброто управление.	5
4	Наличие на свободна и евтина работна сила	Достъп до ЕСФ, чрез реализация на проектите ОП"РЧР"	4
5	Благоприятно развитие на индустриалните зони на общината.	Участие в програми за професионално обучение и преквалификация	5
3	Прилагане на програми и проекти със социална насока.	Оптимизиране на образователната система в общината спрямо потребностите на пазара на труда в региона	5
4	Добре функционираща образователна система		
21			19
ОЦЕНКА	СЛАБИ СТРАНИ	ЗАПЛАХИ	ОЦЕНКА
5	Относително ниско образователно и квалификационно равнище на населението	Задълбочаване на демографските проблеми	5
5	Ниски доходи на населението	Съсредоточаване на заетостта на работоспособното население в няколко сектора или отделни предприятия	4
3	Процес на застаряване на населението на селата.	Тенденция за намаляване на общото и селското население с някои различия по населени места.	4
4	Отрицателен естествен прираст.	Продължаваща тенденция за миграция на икономически активното население	3
17			16

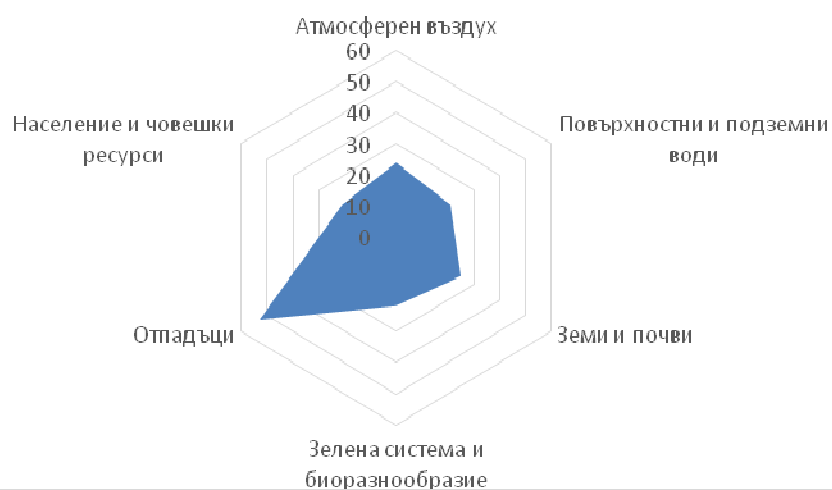
Сборен анализ

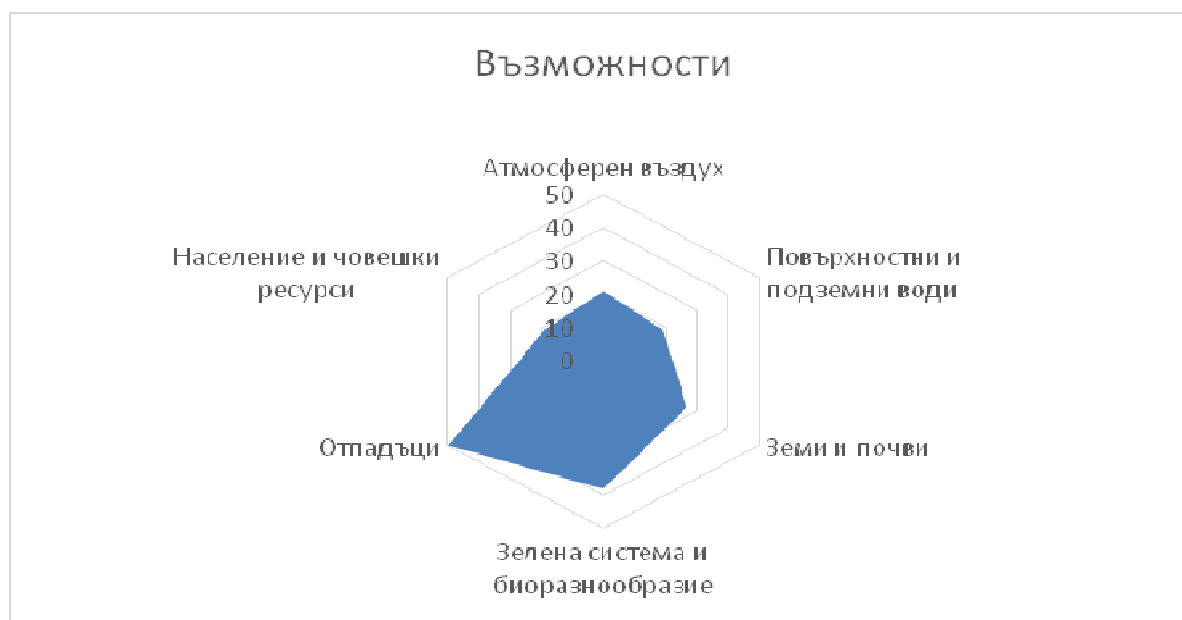
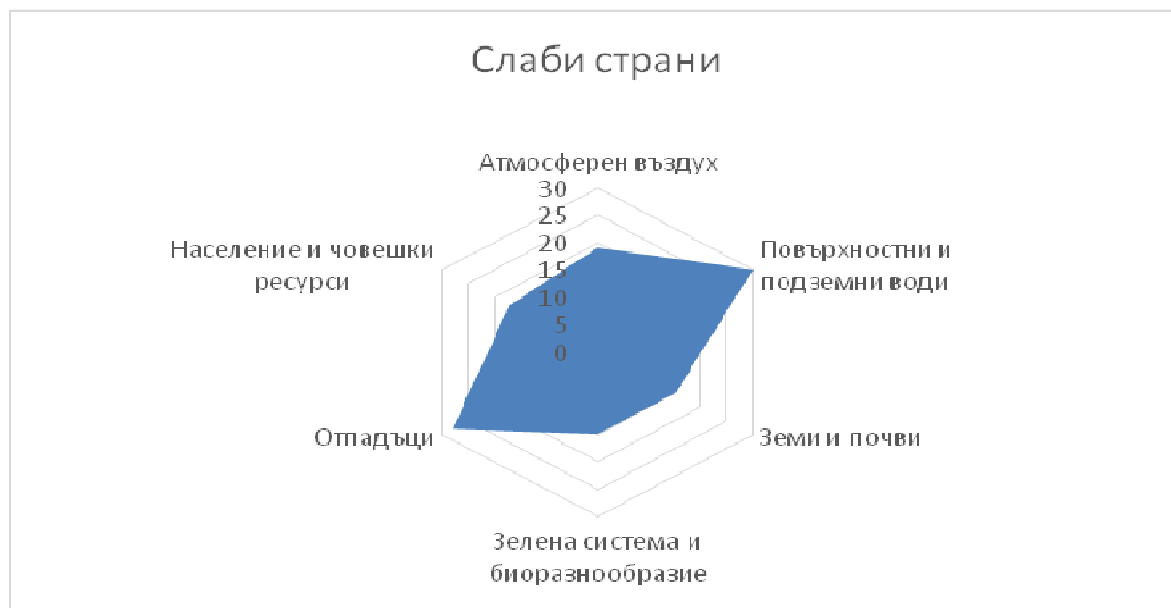
	Силни страни	Слаби страни	Възможности	Заплахи
Атмосферен въздух	24	19	21	26
Повърхностни и подземни води	21	30	19	17
Земи и почви	25	15	27	17
Зелена система и биоразнообразие	22	15	38	25
Отпадъци	53	28	50	32
Население и човешки ресурси	21	17	19	16

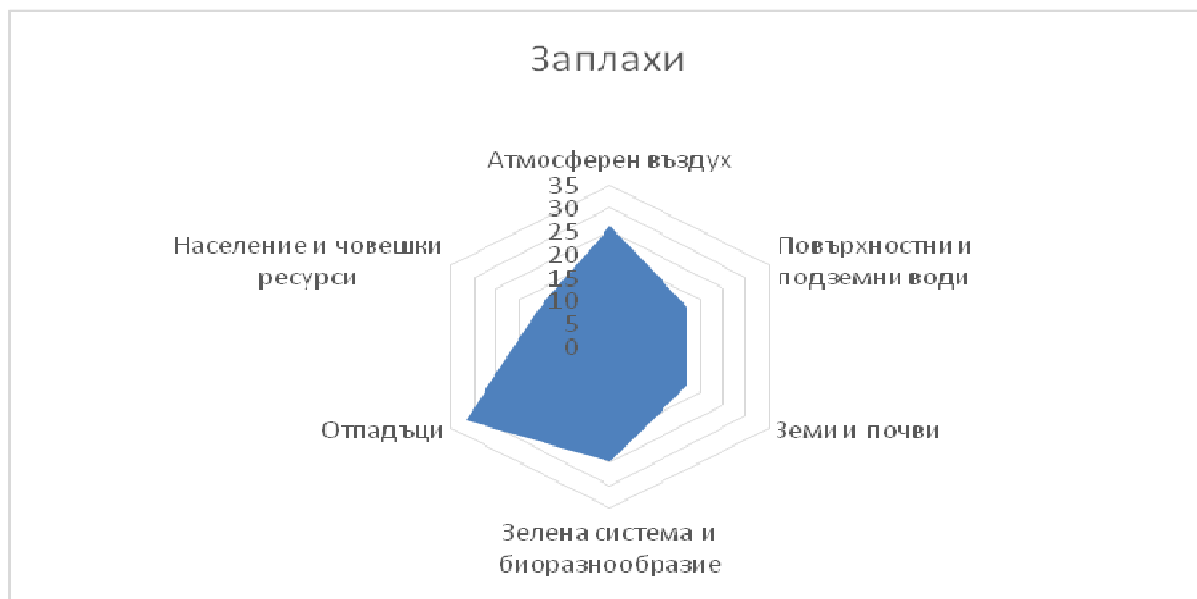
Община Марица SWOT анализ

Силни страни

SWOT анализът показва, че Община Марица има сериозни позитивни дадености по отношение на разглежданите системи.

Прави впечатление, че управлението на отпадъците е свързано с много голяма активност, като се комбинират силни и слаби страни, което обуславя планиране на допълнителни мерки и дейности, въпреки постигнатото до момента. Показаното от анализът е логично имайки предвид, че съпътстващ документ на ПООС е общинската програма за управление на отпадъците и назначаването на мерки и план за действие в сферата на отпадъците е обект на вече приета от Общината стратегия.

По отношение на атмосферния въздух анализът показва, че положителните страни имат леко надвишават слабите, което вероятно се дължи на благоприятните природни условия и локация на общината (климат, релеф, отдалеченост от замърсители и проблемни зони), но слабите страни в комбинация с външните заплахи могат да вземат превес и се налага назначаване на конкретни мерки за намаляване на негативните тенденции и създаване на механизми и условия за предпазване от опасните сили, които не могат да бъдат управлявани от общината. Възползването от външните възможности би могло да смекчи външните заплахи и да развие нови силни страни за обследваната територия.

Анализът на земи и почви показва баланс на положителните и отрицателните сили, както външни, така и вътрешни, което положение е по-добро от общата картина за страната, но създава несигурност с постоянно съществуващата възможност да се развие нова ситуация във всяка посока. За да се избегне риска от влошаване на ситуацията трябва да се съблюдава постоянен, умерен (тъй като е свързан с финанси) пакет от мерки за устойчиво развитие или най-малкото запазване на приемливото съществуващо положение. Разбира се прилагането на основният принцип на снижаване на отрицателните тенденции и поощряване и развиване на положителните е приложим и ще доведе до подобряване на системата.

Зелената система и биоразнообразието са със сериозен потенциал на територията на община Марица. Съществуват сериозни предпоставки за извършването на голям брой дейности, които могат да поддържат и обогатяват биоразнообразието и зелената система на общината – прилагане на специфични мерки за водните екосистеми, поддържане и увеличаване на горските площи и зелени пояси,

осъществяването на образователни проекти и др. Заплахите също са значителни и изискват прилагане на конкретни мерки за запазване на положителните дадености и предпазване от редица процеси съпътстващи икономическия прогрес, но действащи негативно на зелените системи и биоразнообразието.

По отношение на населението и човешките ресурси действащите сили са с малък превес в положителна посока. Деликатността на тази система и комбинираното въздействие на слабите страни и заплахите обуславят сериозен негативен натиск, който е не само вътрешен и породен от някои слабости на системата, но най-вече наложен от общо национални тенденции и негативни промени, които могат чувствително да засегнат общината и населението. Наложително е интегриране на защитни мерки на различни нива на общинското управление.

III. Визия за околната среда на общината.

Визията е обобщена представа за желано и достижимо състояние на една общност за стандарта на живот и качествата на средата, които тази общност изгражда, поддържа и обитава.

Приетата визия, определяща желаното състояние в екологичен аспект на община Марица за периода 2021-2026 г., е за чиста и зелена община, привлекателно място за живот и благоприятна среда за бизнес и инвестиции, чрез съхраняване на околната среда и устойчиво и екологосъобразно използване на местните ресурси.

Екологосъобразното управление на отпадъците е предпоставка за опазването на околната среда от една страна и постигане на материална и енергийна ефективност. Неслучайно отпадъците са във фокуса и на политиката на ЕС и преминаване към Кръговата икономика и заемат централно място във визията за развитие. Община Марица е създала предпоставки за доброто управление на отпадъците и изпълнява нормативно вменените ѝ задължения. Чрез изпълнение на дейностите с отпадъци и развитие на инфраструктурата, Общината може да стане привлекателно място за живот.

Като част от визията е увеличаване и добра поддръжка на зелените площи за по-добра здравословна среда на населението и запазване на биоразнообразието с рационално използване на ресурсите му.

Осъзнавайки базовите предпоставки, които осигуряват много добри условия за живот на територията на община Марица, местната общественост определя като свой приоритет съхраняване и развиване на положителните тенденции по отношение на околната среда и качеството на живот и предприемане на конкретни действия за минимизиране на отрицателните такива. За реализиране на своята устойчива екологична визия Общината разчита на подкрепата и съдействието на обществени организации, бизнес общности и населението като цяло – основни ползватели на ефектите от плановата политика по околна среда.

IV. Цели на програмата.

Основните цели на Програмата за опазване на околната среда на Община Марица са:

- Да анализира моментното състояние и да определи тенденциите за развитие имащи отношение към околната среда.

- Да обедини усилията на общинските органи, държавните институции, обществеността и предприятията на територията на общината за решаване на съществуващите проблеми.
- Да определи приоритетите в разглежданата област на общината и да стикова общинските мерки с националните програми и стратегии.
- Да предвиди основните мерки, чрез които Общината следва да изпълни задълженията си и да реализира правомощията си, делегирани от нормативните актове в областта на околната среда.
- Да аргументира проектите на Общината, предложени за финансиране от общински, национални и международни източници на финансиране.
- Да използва оптимално ограничените финансови и човешки ресурси като ги съсредоточи за решаване на най-приоритетните проблеми.

ПООС синхронизира целите, определени със приетите към момента стратегическите и планови документи на Община Марица за определения програмен период.

За изпълнение на предназначението на програмата са определени следните стратегически цели:

Генерални стратегически цели.

Стратегическа цел 1: Запазване и поддържане качеството на атмосферния въздух в съответствие с действащите норми за пределно допустими концентрации на вредни вещества, ограничаване на въздействието върху изменението на климата.

Приоритетни мерки за Стратегическа цел 1:

1. Развитие на газоразпределителната и газопреносната система в общината;
2. Увеличаване дела на енергия от възобновяеми източници и биогорива;
3. Устойчиво развитие на индустриалните зони и урбанизираните територии;
4. Рехабилитация на транспортната инфраструктура;

Изграждане на обходни пътища и пътни възли за подобрена връзка между основната автомобилна и жп инфраструктура и облекчаване на трафика в населените

Стратегическа цел 2: Запазване доброто състояние на водното богатство и осигуряване на достатъчно по количество и с добро качество вода.

Специфични стратегически цели

- ✓ Осигуряване на жителите, гостите и предприятията в Община Марица необходимото количество и качество на питейна вода;
- ✓ Формиране на съзнание и интерес за икономии на водни ресурси;
- ✓ Рехабилитация/полагане на водопроводи за питейна вода. Намаляване загубите във водоснабдителната система.
- ✓ Водните тела на територията на общината да постигнат критериите за добро химично и екологично състояние.
- ✓ Рехабилитация на водовземните кладенци за напояване на зелени площи от подземни води.
- ✓ Изграждане на водоспестяващи поливни системи.

Приоритетни мерки за Стратегическа цел 2:

1. Подмяна на довеждащата, отвеждащата и реконструкция на пречистващата водна инфраструктура;
2. Изграждане и поддържане на водовземните съоръжения и поливните системи; свързване на дейностите за опазване на водите с устойчивото им ползване;
3. Поддържане на проводимостта на основните реки в общината в добро състояние за осигуряване на защита от вредното въздействие на водите.

Стратегическа цел 3: Устойчиво управление на земите.

Приоритетни мерки за Стратегическа цел 3:

1. Прилагане на водоспестяващи, енергоспестяващи и съхраняващи функциите на екосистемата технологии и техники на напояване;
2. Недопускане на замърсяване на почвите от интензивния автомобилен трафик;
3. Поддържане на актуални данни за почвени замърсявания с тежки метали, пестициди, нефтопродукти и др.;
4. Създаване на противовеетрови защитни пояси и линейни залесявания покрай границите на земеделските имоти, край канали, пътища и др.;
5. Подобряване ефективността на контрола върху земеделските територии за предотвратяване на самоволно и безразборно палене на стърнища и сухи треви и храсти;
6. Възстановяване и поддържане на полските синори и крайречните гори чрез осигуряване на периодични заливания, при необходимост и временно отваряне на диги и изграждане на специални канали, с цел запазване на крайречните местообитания;
7. Оптимално използване на водните ресурси за поливни цели, чрез правилна преценка на нужди и капацитет (водообеспеченост) на водните тела;
8. Прилагане на ефективни водоспестяващи и енергоспестяващи технологии и техники на напояване;
9. Повишаване продуктивността на земите чрез подходящи технологии и техники;
10. Поддържане и повишаване продуктивността на пасищата, ливадите и мерите чрез подобряване на тревния състав, подобряване и коригиране на терена и

влажностния режим (отводняване/напоояване), подходящо торене, въвеждане на парцелна паша;

11. Проучване на възможностите за отглеждане на култури, отговарящи на климатичните промени;

12. Прилагане на биологично земеделие;

13. Използване на биомасата като енергиен източник за производство на топлинна и електрическа енергия, производство на биогаз и биоетанол.

14. Насърчаване получаването на компости (фамилно/домашно компостиране и изграждане на компостни центрове);

15. Стимулиране производството и употребата на органични и органо-минерални торове и субстрати;

16. Разработване и изпълнение на проекти за оползотворяване на различните видове отпадъчна биомаса и изграждане на пилотни обекти;

17. Проектиране и изграждане на торохранилища, отговарящи на изискванията за опазване на околната среда и запазване качествата на отпадъчните субстрати като органичен тор;

18. Инвентаризиране и картиране на тревните местообитания и земеделски земи с висока природна стойност (вкл. тревните местообитания, включени в Директивата за хабитатит);

19. Идентифициране, разработка/производство и реализация (пазарна) на специфични продукти и услуги от земеделски системи с висока природна стойност.

Стратегическа цел 4: Подобряване състоянието на зелената система и опазване на биоразнообразието.

Приоритетни мерки за Стратегическа цел 4

1. Опазване и устойчиво ползване на биологичните ресурси;

2. Съхранение и защита на биологичното и ландшафтно разнообразие;

3. Създаване и поддържане на бази данни за местообитанията на лечебни растения и др. биологични ресурси;

4. Информирание и повишаване на обществената осведоменост;

5. Залесяване на подходящи земи и създаване на горски масиви за изграждане на защитни зелени пояси и развитие на зелената система в общината;

6. Възстановяване на равнинни гори на общински и държавни земи по поречията на реките;

7. Възстановяване на влажни зони;

8. Възстановяване на популации на видове с висок консервационен статус;

9. Изграждане на тристепенна система от биокоридори свързваща обектите на общинската екологична мрежа "Натура 2000";

10. Пилотен проект и изпълнение на модерни пасища (с нови смеси, поливни системи и ел.пастири) по 100 дка мера в с. Калековец и с. Трилистник;

11. Изработване проект и изграждане на обект: „Възстановяване на естествените обитания на видове с консервационно значение в защитена зона р.Стряма” - 300 дка”;

12. Екологичен проект „Опазване на растението” Тракийски равнец” в м. Терфилика кория” с. Маноле, включено в Червената книга на Р България;

13. Пилотен проект за озеленяване на 10 км селскостопански пътища,

14. Проект за създаване и отглеждане на нови горски култури в община Марица.

Стратегическа цел 5: Здравословна околна среда за по-добро качество на живот.

Специфични стратегически цели:

Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване;

Цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци;

Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда;

Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците.

Приоритетни мерки за Стратегическа цел 5:

1. Намаляване на здравния риск от замърсяването на компонентите на околната среда;

2. Намаляване на риска за човешкото здраве и околната среда от използването на химични вещества;

3. Предотвратяване и намаляване на шума в населените места;

4. Увеличаване на ефективността на изградените системи за разделно събиране на отпадъци;

5. Създаване на предпоставки за изграждане и функциониране на центрове за повторна употреба и подготовка за повторна употреба самостоятелно и/или чрез публично-частно партньорство

6. Въвеждане на домашно компостиране

7. Провеждане на периодични информационни кампании сред обществеността относно управлението на отпадъците с акцент върху значението на действията на жителите по проблемите, които създава неправилното освобождаване от отпадъци

8. Стимулиране употребата на устойчиви материали, опаковки за многократна употреба;

9. Развитие на устойчив културен туризъм;

10. Интегрирана защита и опазване на културното наследство;

11. Проектиране и изпълнение на пилотен проект за пет населени места „Фамилно компостиране на растителни отпадъци“;

12. Проектиране, изграждане и закупуване на техника на временна площадка за съхранение и рециклиране на строителни материали;

13. Въвеждане в експлоатация на инсталацията за компостиране на биоразградими отпадъци от територията на Община Марица;

14. Възстановяване и доизграждане на дигите и корекция на реките Стряма, Марица, Пясъчник;

15. Корекция на р. Аврамица - втори етап;

16. Проектиране и изграждане на инсталация за рециклиране на утайки от „ПСОВ“;

17. Завършване канализация с. Трилистник;

18. Завършване канализация с. Бенковски;

19. Изграждане на колектор с. Труд за връзка с ПСОВ – Пловдив;

20. Изграждане на 2 км външен колектор по Голямо Конарско шосе за включване към ПСОВ – Пловдив;
21. Изграждане на главни гравитачни канализационни колектори за с. Маноле и Манолско Конаре;
22. Изграждане на главни гравитачни канализационни колектори от с. Царацово до гр. Пловдив;
23. Изграждане на главни гравитачни канализационни колектори в селата Калековец, Крислово, Динк;
24. Строителство на ПСОВ за селата Маноле и Манолско Конаре;
25. Строителство на ПСОВ за селата Рогош и Скуtare;
26. Строителство на ПСОВ за селата Калековец, Крислово, Динк;
27. Строителство на ПС за отпадъчни води в с. Труд;
28. Монтаж на напорни тръбопроводи от ПС за отпадъчни води в с. Труд;
29. Изграждане на главни и второстепенни гравитачни канализационни колектори за с. Войводиново;
30. Изграждане на второстепенни гравитачни канализационни колектори за селата Рогош и Скуtare;
31. Изграждане на второстепенни гравитачни канализационни колектори за селата Калековец, Крислово, Динк;
32. Изграждане на главни гравитачни канализационни колектори за селата Бенковски и Войсил;
33. Изграждане на главни гравитачни канализационни колектори до ПСОВ за селата Рогош и Скуtare;
34. Изграждане на второстепенни гравитачни канализационни колектори за селата Маноле и Манолско Конаре;
35. Строителство на ПСОВ за селата Бенковски и Войсил;
36. Изграждане на второстепенни гравитачни канализационни колектори за с. Царацово;
37. Изграждане на второстепенни гравитачни канализационни колектори за селата Бенковски и Войсил;
38. Основен ремонт и подмяна съоръжения и хлораторни в помпените станции на територията на Община Марица;
39. Администриране на природните рискове в Об. Марица с осигуряване на 2 админ. бройки,
40. Проектиране и изграждане на „Искусствени влажни зони за пречистване на битови отпадни води” в пет населени места от 2 000 жители в Община Марица.

Стратегическа цел 6: Повишаване информираността на населението и участието му в опазването на околната среда за устойчиво развитие.

Приоритетни мерки за Стратегическа цел 6

1. Провеждане на мониторинг на компонентите и факторите на околната среда, създаване на бази данни с резултатите от него и публикуването им на страницата на Общината.
2. Информирание на населението за предприемане на мерки и действия в ситуации на извънредно положение.

3. Повишаване на общественото съзнание, култура, образование и формиране на нови модели на поведение на обществото, щадящи околната среда и съдействащи за устойчивото развитие.
4. Включване/засилване в училищните учебни програми на всички класове информация за проблемите на околната среда в Общината.
5. Кампания за необходимостта от енергийна ефективност в бита и промишлеността.
6. Издаване на информационни материали и брошури за информиране на различни групи от населението по проблемите на риска от въвеждането на нови технологии с емисия на нейонизиращи (НЙЛ) и йонизиращи лъчения (ЙЛ).

V. План за действие за периода 2021-2026 г.

Стратегическа цел 1: Запазване и поддържане качеството на атмосферния въздух в съответствие с действащите норми за пределно допустими концентрации на вредни вещества, ограничаване на въздействието върху изменението на климата.

№	Дейност	Отговорна страна	Срок на изпълнение	Финансиране	Резултати	Индикатори за изпълнение
1.	Развитие на газоразпределителната и газопреносната система в общината.	СИТИГАЗ	2021 г. - 2026 г.	Държавен бюджет; Ообщински бюджет; Оперативни програми; Частни инвестиции	Намаляване на вредните емисии в АВ	Брой на абонатите - газифицирани домакинства и предприятия.
2.	Увеличаване дела на енергия от възобновяеми източници и биогорива.	Общинска администрация	2021 г. - 2026 г.	Държавен бюджет; Ообщински бюджет; Оперативни програми; Частни инвестиции	Намаляване на вредните емисии в АВ	Дялово участие на енергия от ВЕИ в крайното потребление на енергия
3.	Устойчиво развитие на индустриалните зони и урбанизираните територии.	Общинска администрация; РИОСВ Пловдив	2021 г. - 2026 г.	Държавен бюджет; Ообщински бюджет; Оперативни програми; Частни инвестиции	Контрол на източниците на вредните емисии в АВ	Процедури по ОВОС и ЕО
4.	Рехабилитация на транспортната инфраструктура.	Общинска администрация	2021 г. - 2026 г.	Ообщински бюджет	Намаляване на вредните емисии в АВ в населените места	Рехабилитирани пътни отсечки
5.	Изграждане на обходни пътища и пътни възли за подобрена връзка между	Общинска администрация	2021 г. - 2026 г.	Държавен бюджет	Намаляване на вредните емисии в АВ в населените места	Завършени обекти

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

№	Дейност	Отговорна страна	Срок на изпълнение	Финансиране	Резултати	Индикатори за изпълнение
	основната автомобилна и жп инфраструктура и облекчаване на трафика в населените места.					
6.	Провеждане на мониторинг част от НСМОС по компонент въздух	Общинска администрация; РИОСВ Пловдив	2021 г. - 2026 г.	Държавен бюджет	Реална и представителна информация за КАВ	Протоколи от извършен анализ

Стратегическа цел 2: Запазване доброто състояние на водното богатство и осигуряване на достатъчно по количество и с добро качество вода.

	Дейност	Отговорна страна	Срок на изпълнение	Финансиране	Резултати	Индикатори за изпълнение
1.	Провеждане на информационни мероприятия за разясняване на нормативните изисквания в областта на опазването на околната среда, актуалните проблеми в община Марица и ползите от опазването на околната среда за населението.	Община Марица	постоянен, 2021-2026 г.	Община Марица	Повишаване на екологичното съзнание на населението.	Брой проведени мероприятия
2.	Предоставяне на обществеността на своевременна, точна и разбираема информация за състоянието на водите, планираните мерки и достигнатите резултати от тяхното прилагане, съгласно ПУРБ за ИБР и изготвяне стратегия за изпълнение съвместно с други засегнати общини.	Община Марица	постоянен, 2021-2026 г.	Община Марица	Подобряване на качеството и намаляване на заплахите от вредно въздействие на водите	Брой публикувана информация
3.	Да се направи проучване	Община Марица	постоянен, 2021-	Община Марица	Недопускане на	Приета програма с

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

	състоянието на почвите, данни за наднормено замърсяване, картиране на резултатите, да се набележат оздравителни мерки. Поддържане на база данни за почвени замърсявания с тежки метали, пестициди, нефтопродукти, ако са констатирани такива, в защитени територии, паркове и земеделски земи.		2026 г.		допълнително замърсяване на компонентите на околната среда.	оздравителни мерки
4.	Залесяване бреговете и дигите на реките и отводнителните канали с цел предпазване от ерозия и свличане на земна маса	Община Марица	Постоянен 2021-2026 г.	Община Марица	Ограничаване на ерозията	Залесена площ, кв.м.

Стратегическа цел 3: Устойчиво управление на земите.

№	Дейност	Отговорна страна	Срок на изпълнение	Финансиране	Резултати	Индикатори за изпълнение
31.	Разработване на Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите за общината с План за действие	Общинската администрация и Общински съвет	2021 г. - 2026 г.	ОБ	Устойчиво управление на почвите	Приета Програма
32.	Създаване на разсадниците за производство на посадъчен материал за противоерозионни залесявания -отдаване на аренда или концесия	Общинската администрация	2021 г. - 2026 г.	-	Осигуряване на посадъчен материал за противоерозионни залесявания	Брой разсадници и заета площ
33.	Възстановяване на засегнати от ерозията площи чрез залесяване на	Общинската администрация	2021 г. - 2026 г.	ОБ, СФ на ЕС, ДФ"Земеделие", ОП на МЗХ	Устойчиво управление на почвите	Залесени площи

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

	голи и обезлесени земи					
34.	Възстановяване на ветрозащитните пояси с бързо растящи дървета	Общинската администрация	2021 г. - 2026 г.	ОБ, СФ на ЕС, ДФ"Земеделие", ОП на МЗХ	Предпазване на посевите и земеделските пътища от виелици и снежни преспи	Площ на възстановените пояси
35.	Предоставяне на безвъзмездно право на ползване или други стимули на лица възстановили или подобрили силно ерозирани и пустеещи земи за отглеждане на алтернативни култури - лекарствени, етерично-маслени, (био)енергийни	Общинската администрация	2021 г. - 2026 г.	-	Ползване на земните ресурси общинска собственост в съответствие с принципите на УУЗ	Предоставени площи
36.	Предоставяне за стопанисване и ползване на общински земи и подпомагане на реализацията на произвежданата продукция под формата на дългосрочна аренда	Общинската администрация	2021 г. - 2026 г.	-	Ползване на земните ресурси общинска собственост в съответствие с принципите на УУЗ	Предоставени площи
37.	Устойчиво ползване на пасищата и ливадите (паша, косене, поддържане, подобряване на тревния състав) -отдаване под наем или аренда на животновъди	Общинската администрация	2021 г. - 2026 г.	-	Ползване на общинските земи в съответствие с принципите на УУЗ	Предоставени площи
38.	Разработване и прилагане на система от икономически стимули за насърчаване на собственици и земеползватели, осъществяващи противоерозионни мерки	Общинската администрация	2021 г. - 2026 г.	ОБ, СФ на ЕС, ДФ"Земеделие", ОП на МЗХ,	Намаляване размера на площите под ерозия	Брой земеползватели, прилагащи мерките

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

39.	Разработване и прилагане на система от икономически стимули за прилагане на водоспестяващи, енергоспестяващи и съхраняващи функциите на екосистемата технологии и техники на напояване	Общинската администрация	2021 г. - 2026 г.	ОБ, ОП на МЗХ, ДФ"Земеделие"	Използване на природосъобразни напоителни техники и технологии	Площи, върху които се прилагат
310.	Стимулиране ползвателите на организирано напояване чрез Сдруженията за напояване и подпомагане на тяхната дейност; субсидиране на дребно мащабни напоителни системи	Общинската администрация	2021 г. - 2026 г.	ОБ, ОП на МЗХ, ДФ"Земеделие"	Използване на природосъобразни напоителни техники и технологии	Напояване площи чрез Сдруженията за напояване
311.	Даване на концесия или наем обекти за използване на паднала суха маса и отпадъци при дърводобива в общинските гори като суровина в производството на биоенергия	Общинската администрация	2021 г. - 2026 г.	-	Оползотворяване на биомасата	Брой обекти, отдадени под наем или на концесия
312.	Разработване и реализация на проект за създаване на система за събиране, сегрегация, и преработка на торова маса и зелени отпадъци	Общинската администрация	2021 г. - 2026 г.	ОБ, СФ на ЕС, ДФ"Земеделие", ОП на МЗХ	Оползотворяване на биомасата	Одобрен и реализиран проект
313.	Разработване и реализация на проект за създаване на депа за съхранение на хумус при промяна предназначение на земята	Общинската администрация	2021 г. - 2026 г.	ОБ, ДФ "Земеделие"	Съхраняване и ползотворяване на хумуса	Одобрен и реализиран проект

Стратегическа цел 4: Подобряване състоянието на зелената система и опазване на биоразнообразието

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

№	Дейност	Отговорна страна	Срок на изпълнение	Финансиране	Резултати	Индикатори за изпълнение
41.	Изработване на Зелен кадастър и публичен регистър на озеленените площи, дълготрайните декоративни и с историческо значение дървета на територията на Общината. Разширяване на съществуващата ГИС за всички видове територии	Общинската администрация	2021 г. - 2026 г.	ОБ и др.	Цифрови бази данни за всички видове територии в Общината	Брой селища със Зелен кадастър и регистър
42.	Изработване на паркоустройствени проекти и реализацията им в отредените за целта имоти в отделните селища	Общинската администрация	ежегодно	ОБ, ПУДООС, ОП "ОС"	Благоустройство на нереализираните озеленени площи, улично озеленяване, защитни насаждения и лесопаркови площи	Брой благоустроени площи през годината
43.	Устойчиво управление на ЗЗ "Река Стряма" и на защитените местности и вековните дървета в границите на Общината - създаване на звено за контрол върху дейността на собствениците или ползвателите на земи, гори и водни площи, включени в НЕМ	Общинската администрация	ежегодно	ОБ, ПУДООС, ОП "ОС"	За опазване на консервационния статус на хабитатите 92АО и 91 ЕО, находището на блатно кокиче, благуновата гора и вековните дървета	Брой извършени проверки през годината във връзка с режима на опазване
44.	Изработване и изпълнение на програма за овладяване на ерозионни и абразивни процеси, включително и залесяване на застрашени терени	Общинската администрация	2021 г. - 2026 г.	ОБ, ПУДООС, ОП "ОС"	Опазване на почвите и биоразнообразието	Приета програма и реализация на Плана за действие към нея

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

45.	Разработване на Програма за развитие на инфраструктурата в защитена зона "Река Стряма"	Общинската администрация	2021 г. - 2026 г.	НДЕФ, ПУДООС, ОБ, ОП "ОС"	Подобряване на хидробиологичните условия; нормална миграция на рибната фауна; намаляване на биогенното и дифузното замърсяване	Приета програма
46.	Разработване на Програма за мониторинг и инвентаризация на биологичното разнообразие	Общинската администрация	2021 г. - 2026 г.	НДЕФ, ПУДООС, ОБ, ОП "ОС"	Създаване на база данни за устойчиво използване на биологичните ресурси и създаване на социални алтернативи	Приета програма
47.	Разработване на раздел "Лечебни растения" към ПООС	Общинската администрация	2021 г. - 2026 г.	ОБ	Опазване и устойчиво използване на лечебните растения	Приета разработка
48.	Изграждане на разсадник за производство на посадъчен материал за залесяване и озеленяване с местни видове чрез даване под наем или концесия на общински земи	Общинската администрация	2021 г. - 2026 г.	ОБ	Наличие на местни видове при залесителни и озеленителни мероприятия	Площ, предназначена за разсадник и брой произведени фиданки
49.	Залесяване на подходящи земи и създаване на горски масиви за изграждане на защитни зелени пояси и развитие на зелената система в общината	Общинската администрация	2021 г. - 2026 г.	ПРСР Мярка 10	Увеличаване на зелените площи със защитни функции	Площ на горския фонд
410.	Възстановяване на равнинни гори на общински и държавни земи по поречията на реките	Общинската администрация	2021 г. - 2026 г.	ПРСР Мярка 8	Опазване на горския фонд и биоразнообразието му	Площ на горския фонд
411.	Възстановяване на влажни зони	Общинската администрация	2021 г. - 2026 г.	ОПОС Ос 3	Увеличена площ на влажните местообитания и опазване на биоразнообразието им	Площ на влажните зони

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

412.	Възстановяване на популации на видове с висок консервационен статус	Общинската администрация	2021 г. - 2026 г.	ОПОС Ос 3	Опазване на консервационно значимото биотазнообразие	Площ на местообитания и численост на консервационно значими видове
413.	Изграждане на тристепенна система от биокоридори свързваща обектите на общинската екологична мрежа "Натура 2000"	Общинската администрация	2021 г. - 2026 г.	ОПОС Ос 3	Опазване и повишаване значимостта на елементите на Националната екологична мрежа	Площ на местообитания свързани с видовете обект на опазване от защитените зони
414.	Пилотен проект и изпълнение на модерни пасища (с нови смеси, поливни системи и ел. пастири) по 100 дка мера в с. Калековец и с. Трилистник	Земеделски стопани	2021 г. - 2026 г.	ПРСР Мярка 3	Екологосъобразно земеползване	Площ на екологосъобразни земеделски земи
415.	Изработване проект и изграждане на обект: „Възстановяване на естествените обитания на видове с консервационно значение в защитена зона р.Стряма” - 300 дка”	Общинската администрация	2021 г. - 2026 г.	ОПОС Ос 3	Опазване и повишаване значимостта на елементите на Националната екологична мрежа	Приет проект и площ на местообитания свързани с видовете обект на опазване от защитените зони
416.	Екологичен проект „Опазване на растението Тракийски равнец” в м. Терфилика кория” с. Маноле, включено в Червената книга на Р България	Общинската администрация	2021 г. - 2026 г.	ОПОС Ос 3	Опазване на тракийски равнец	Площ на разпространение и брой индивиди на тракийски равнец
417.	Пилотен проект за озеленяване на 10 км селскостопански пътища	Общинската администрация	2021 г. - 2026 г.	ПРСР Мярка 7	Увеличаване на зелените площи със защитни функции	Площ на зелените площи
418.	Проект за създаване и отглеждане на нови горски култури в община	Местни стопанства	2021 г. - 2026 г.	ПРСР Мярка 8	Увеличаване площта на горския фонд	Площ на горския фонд

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

	Марица					
--	--------	--	--	--	--	--

Стратегическа цел 5: Здравословна околна среда за по-добро качество на живот

	Дейност	Отговорна страна	Срок на изпълнение	Финансиране	Резултати	Индикатори за изпълнение
1.	Съдействие и насърчаване на частни лица при интерес за изграждане на центрове за повторна употреба на отпадъци	Община Марица;	Постоянен	Европейски фондове	Предотвратяване и намаляване образуването на отпадъци	Изградени центрове за повторна употреба
2.	Провеждане на информационни кампании за запознаване на населението с политиките за управление на отпадъците и начините на тяхното разделяне и третиране	Община Марица;	Постоянен	Общински бюджет „Екобулпак“ АД	Предотвратяване и намаляване образуването на отпадъци	Брой проведени кампании
3.	Поддържане на секцията „Екология“ в интернет сайта на Общината и публикуване на графици за събиране на отпадъци, места за временно съхранение и предаване на различните потоци отпадъци.	Община Марица;	Постоянен	Общински бюджет	Информираност на населението по мерките и дейностите	Повече информираност на населението относно мерките при управление на отпадъците
	Ежегодна подмяна на амортизирани съдове	Община Марица; Фирми за сметосъбиране и сметоизвозване	Постоянен	План сметка	Предотвратяване разпиляването на отпадъци	Брой подменени съдове
	Оптимизиране на системите за събиране на	Община Марица; Организации по	Ежегоден	План-сметка; Организации по	Предотвратяване на неправилното	Използване на системата от

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

	Дейност	Отговорна страна	Срок на изпълнение	Финансиране	Резултати	Индикатори за изпълнение
	масово разпространени отпадъци	оползотворяване		оползотворяване	освобождаване на отпадъци	гражданите и МСП
	Водене на изискуемата отчетност с оглед изпълнение на целите по ЗУО и поднормативната уредба	Община Марица;	Веднъж годишно, в нормативно определените сроково	-	Отчетност и прозрачност при управление на биоотпадъците	Годишни отчети за отпадъците; Контрол върху дейността и отчитане на целите
	Повишаване на информираността на населението по въпросите, свързани с екологосъобразното управление на отпадъците	Община Марица;	Ежегоден	План-сметка; Организации по оползотворяване	Предотвратяване и намаляване образуването на отпадъци; Предотвратяване на изхвърлянето на специфични отпадъци в общите контейнери за ТБО	Брой проведени кампании

Стратегическа цел 6: Повишаване информираността на населението и участието му в опазването на околната среда за устойчиво развитие

№	Дейност	Отговорна страна	Срок на изпълнение	Финансиране	Резултати	Индикатори за изпълнение
1.	Провеждане на мониторинг на компонентите и факторите на околната среда, създаване на бази данни с резултатите от него и публикуването им на страницата на Общината.	Общинската администрация	2021 г. - 2026 г.	ОБ	Контрол върху КАВ и информиране на населението	Брой и продължителност на измерванията

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

2.	Информирание на населението за предприемане на мерки и действия в ситуации на извънредно положение на интернет-страницата на Общината	Общинската администрация	2021 г. - 2026 г.	ОБ	Контрол за спазване на обявените мерки и действия в ситуации на извънредно положение	Брой на предприятията, изпълнили задълженията
3.	Повишаване на общественото съзнание, култура, образование и формиране на нови модели на поведение на обществото, щадящи околната среда и съдействащи за устойчивото развитие.	Общинската администрация	2021 г. - 2026 г.	ОБ, Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС)	Привличане на нови привърженици на идеята	Брой проведени мероприятия
4.	Включване/засилване в училищните учебни програми на всички класове информация за проблемите на околната среда в Общината	Общинската администрация	2021 г. - 2026 г.	-	Информирание и ангажиране на младежта в опазването на околната среда	Брой проведени лекции
5.	Кампания за необходимостта от енергийна ефективност в бита и промишлеността	Общинската администрация	2021 г. - 2026 г.	ОБ, ПУДООС	Увеличаване съзнателното отношение към пестенето на енергия	Брой проведени мероприятия
6.	Издаване на информационни материали и брошури за информирание на различни групи от населението по проблемите на риска от въвеждането на нови	Общинската администрация	2021 г. - 2026 г.	-	Информирание на населението по проблемите на риска от емисии на нейонизиращи (НЙЛ) и йонизиращи лъчения (ЙЛ).	Брой проведени мероприятия

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

	технологии с емисия на нейонизиращи (НЙЛ) и йонизиращи лъчения (ЙЛ). Осигуряване на необходимата информация и използването ѝ при последващата актуализация на ПООС.					
--	--	--	--	--	--	--

VI. Организация на изпълнението на програмата.

Програмата за опазване на околната среда по същността си е динамичен документ – непрекъснатото развитие на процесите в Общината изисква и своевременно и адекватна актуализация на същата. Ежегодно, кметът на общината внася в общинския съвет отчет за изпълнението на програмата, а при необходимост – и предложения за нейното допълване и актуализиране.

Конкретни програмни мерки се предвиждат за период (не по кратък от три години), който се определя в зависимост от състоянието на общината, от изисквания на нормативни актове, от периода на планиране на общинското развитие в социалната и икономическата сфера. Всички останали стратегически и планови документи на Община Марица са свързани с настоящата програма и са в хармонична и оперативна зависимост с нея. Самата програма е обединител на мерките и планираните действия на Общината в сферата на околната среда.

Много често с приключване изготвянето на стратегически документ от такъв тип престава интересът към него и изпълнението на планираните дейности изостава от предначертания график, действителните резултати са различни по време и по сила от това, което е заложено и т.н. Много проблеми от такъв характер могат да бъдат смекчени или предотвратени при изграждането на ефективна система за програмен мониторинг и контрол осъществявани от компетентен екип.

В Общинския съвет е създадена постоянна комисия по “Аграрна политика и екология”, която включва 7 общински съветници.

Постоянна комисия по аграрна политика и екология	
Георги Разпопов	Председател
Георги Генчев	Член
Ваня Петкова	Член
Иван Топалов	Член
Никола Дончев	Член
Вили Пехливанска	Член
Тончо Иванов	Член

Георги Разпопов	Председател
Георги Генчев	Член
Ваня Петкова	Член
Иван Топалов	Член
Никола Дончев	Член
Вили Пехливанска	Член
Тончо Иванов	Член

Кметовете на 19-те населени места в общината ще вземат участие в изпълнението на настоящата Програма за опазване на околната среда.

Изпълнението на ПООС изисква координираност и последователност от страна на общинската администрация и осигуряване на съдействие от страна на обществеността и индустията. Като основен общински стратегически документ, тя налага прилагане на постоянни организационни и управленски методи за осигуряване на нейното ефективно изпълнение.

В ПООС са предвидени мерки за осигуряване на необходимите анализ и контрол за осъществяване на програмните цели и дейности, както и събиране на по-детайлна информация и използването ѝ при следващата актуализация на програмата.

VII. Източници на информация.

1. Годишен доклад за наблюдение и изпълнение на общински план за развитие на Община Марица (2014 – 2020 г.) за 2018 година;
2. Годишен доклад за наблюдение и изпълнение на общински план за развитие на Община Марица (2014 – 2020 г.) за 2017 година;
3. Годишен доклад за наблюдение и изпълнение на общински план за развитие на Община Марица (2014 – 2020 г.) за 2016 година;
4. Годишен доклад за наблюдение и изпълнение на общински план за развитие на Община Марица (2014 – 2020 г.) за 2015 година;
5. Годишен доклад за наблюдение и изпълнение на общински план за развитие на Община Марица (2014 – 2020 г.) за 2014 година;
6. Програма за управление на отпадъците на Община Марица 2015 г.- 2020 г.;
7. Общински план за развитие на Община Марица 2014-2020 г.;
8. Общинска Програма за опазване на околната среда за периода 2009 – 2013 г.
9. Програма за енергийна ефективност 2016 г. -2020 г.;
10. Дългосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива за периода 2019 – 2029 г.
11. Общ устройствен план - Предварителен проект.
12. ПРАВИЛА ЗА ПОЛЗВАНЕ НА МЕРИТЕ, ПАСИЩАТА И ЛИВАДИТЕ – ОБЩИНСКА СОБСТВЕНОСТ (за стопанската 2020-2021 година)
13. План за управление на речните басейни (ПУРБ) в Източноевропейски район.
14. План за управление на риска от наводнения (ПУРН) на Източноевропейски район
15. Доклад за състоянието на водите на територията на Източноевропейски район през 2019 година
16. Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор в Република България
17. Регионален доклад за състоянието на околната среда за 2015 година на РИОСВ Пловдив
18. Регионален доклад за състоянието на околната среда за 2016 година на РИОСВ Пловдив
19. Регионален доклад за състоянието на околната среда за 2017 година на РИОСВ Пловдив
20. Регионален доклад за състоянието на околната среда за 2018 година на РИОСВ Пловдив
21. Регионален доклад за състоянието на околната среда за 2019 година на РИОСВ Пловдив
22. Протокол от изпитване № 10-0801/21.09.2017 г. на Регионална лаборатория Пловдив към ИАОС
23. НАРЕДБА № 12 ОТ 15 ЮЛИ 2010 Г. ЗА НОРМИ ЗА СЕРЕН ДИОКСИД, АЗОТЕН ДИОКСИД, ФИНИ ПРАХОВИ ЧАСТИЦИ, ОЛОВО, БЕНЗЕН, ВЪГЛЕРОДЕН ОКСИД И ОЗОН В АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ
24. НАРЕДБА № 14 ОТ 23 СЕПТЕМВРИ 1997 Г. ЗА НОРМИ ЗА ПРЕДЕЛНО ДОПУСТИМИТЕ КОНЦЕНТРАЦИИ НА ВРЕДНИ ВЕЩЕСТВА В АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ НА НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА

25. Програма за подобряване на качеството на атмосферния въздух на територията на Община Пловдив за периода 2018 - 2023 г.
26. Бюджет на Община „Марица“ за 2020 г.
27. Междинен доклад от 2017 г. по Проект: „Подпомагане регионалното инвестиционно планиране на отрасъл ВиК“, финансиран от Оперативна програма „Околна среда 2014-2020“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове. Обособена територия на „ВиК“ ЕООД, гр. Пловдив
28. Регистър на обектите за контрол на РИОСВ Пловдив
29. Официален сайт на Регионална инспекция по околната среда и водите – Пловдив
30. Официален сайт на Община Марица
31. Официален сайт на Тракия икономическа зона
32. Официален сайт на ИАОС
33. Официален сайт на МОСВ
34. Официален сайт на НИМХ към БАН
35. Официален сайт на НСИ
36. Регистър на защитените територии. ИАОС.
37. Ръководството за оценка на благоприятно природозащитно състояние за типове природни местообитания и видове по НАТУРА 2000 в България (Зингстра).
38. Ръководство за определяне на местообитания от европейска значимост в България (Кавръкова, Димова, Димитров, Цонев & Белев, 2005).
39. Флора на Република България, том 1-10
40. Определител на висшите растения в България (Кожухаров (ред.) 1992).
41. Алгоритъма и критериите за определяне и картиране на хабитатите включени в Натура 2000 (Цонев, Димова, Белев);

VII. Приложения.

1. Раздел “Лечебни растения”
2. Защитени територии, зони и вековни дървета
3. Биоразнообразие

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1

Раздел Лечебни растения

към

Програма за опазване на околната среда на територията на община „Марица“ за периода 2021-2026 г.

Настоящият Раздел е изготвен във връзка с разработването на Програмата за опазване на околната среда на Община „Марица“ за периода 2021-2026 г. и в съответствие с изискването на чл. 50, т. 3 от Закона за лечебните растения.

Видовете лечебни растения са представени в систематичен ред по семейства, съгласно „Определител на растенията в България“, 2011 г.

Използвана е и информация за териториите на Държавно горско стопанство „Пловдив“ (ДГС „Пловдив“) и Държавно ловно стопанство „Тракия“ (ДЛС „Тракия“), получена чрез обществен достъп от Регионалната дирекция по горите - Пловдив.

Сем. Хвощови (*Equisetaceae*)

Полски хвощ (*Equisetum arvense*). Среща се повсеместно на територията на общината, предимно по наносни почви в близост до реките. Може да бъде открит и в регулацията на селищата около канали, чешми и кладенци. Ресурсите му са използвани.

Сем. Вълчеябълкови (*Aristolochiaceae*)

Обикновена вълча ябълка (*Aristolochia clematitis*). Видът е повсеместно разпространен като плевел във всички обработваеми площи. Среща се и като бурен около канали, канавки и др. В горските територии на ДГС „Пловдив“ видът е установен в покрайнините на насажденията граничещи със земеделски. Има широко приложение в народната медицина. Във фармацията се използва главно коренът (дрога *Radix Aristolochiae*), който е отровен. Ресурсите му са максимално използвани.

Сем. Лютикови (*Ranunculaceae*)

Обикновен повет (*Clematis vitalba*). На територията на ДГС „Пловдив“ расте из горите и храсталаците предимно на по-влажни места. Среща се най-често по периферните части на съобществата и особено около пътищата, тъй като е светлолюбив мезофит. В свежо състояние е отровен. В съвременната медицина се употребяват листата (дрога *Folia Clematis vitalbae*), корените (дрога *Radix Clematis vitalbae*) и цветовете (дрога *Flores Clematis vitalbae*). Ресурсите му на територията на стопанството са използвани.

Източна ралица (*Consolida hispanica*). Видът е широко разпространен на територията на общината. Среща се най-често като плевел при житни култури, но така също и като

бурен по синурите. Може да бъде открит и в дворовете. Ресурсите му са максимално използвани.

Обикновена ралица (*Consolida regalis*). Характеристиките са като при предходния вид.

Полска челебитка (*Nigella arvensis*). Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата. Среща се и като плевел в житни ниви, но сравнително нарядко. Ресурсите му са ограничено използвани - не повече от 100 кг сух стрък за година.

Пролетно жълтурче (*Ficaria verna*). Среща се много нарядко по течението на р. Стряма (в обраствания по брега) и покрай полски чешми и канали. Ресурсите му са практически неизползвани.

Пълзящо лютиче (*Ranunculus repens*). Среща се повсеместно, особено в парковете и край всички по-влажни терени. Количеството му е малко и ресурсите са практически неизползвани.

Сем. Макови (*Papaveraceae*)

Змийско мляко (*Chelidonium majus*). Видът е широко разпространен на територията на общината, но с неголяма численост. Най-често се среща като бурен покрай пътища, огради, чешми и др. Ресурсите му са практически неизползвани.

Лечебен росопас (*Fumaria officinalis*). Видът е широко разпространен на територията на общината, включително и в регулацията на селищата. Присъства като бурен или като плевел в обработваемите земи. Ресурсите му са максимално използвани.

Полски мак (*Papaver rhoeas*). Видът е широко разпространен на цялата територия на общината. Присъства като плевел във всички обработвани площи или като бурен по синурите и пасищата. Ресурсите му са максимално използвани.

Сем. Брястови (*Ulmaceae*)

Полски бряст (*Ulmus minor*). Среща се често предимно в покрайнините на горски фонд при селата Маноле, Калековец и Строево, както и по течението на р. Стряма. Ресурсите му са използвани.

Сем. Черничевы (*Moraceae*)

Бяла черница (*Morus alba*). Среща се нарядко в и край населените места. Установен е и на територията на ДГС „Пловдив”. Листата могат да се използват в съвременната и народната медицина, а плодовете като хранителен продукт, но ресурсите са много ограничени.

Сем. Конопови (*Cannabaceae*)

Обикновен хмел (*Humulus lupulus*). Това лечебно растение може да се спомене само информативно, имайки предвид, че се отглежда и като селскостопанска култура. Среща се и на територията на ДГС „Пловдив”.

Сем. Копривови (*Urticaceae*)

Обикновена коприва (*Urtica dioica*). Предпочита по-влажни и сенчести места край реките Марица, Стряма и техните притоци. На териториите на ДГС „Пловдив” и ДЛС „Тракия” има подотдели с до 50 % покритие с обикновена коприва. В съвременната медицина се използват листата (дрога *Folia Urticae*), които се берат от май до септември и коренищата (дрога *Rhizoma Urticae*), които се изкопават през септември. Употребява се и като хранителен продукт за приготвяне на супи, пюрета и други. Ресурсите му са максимално използвани.

Сем. Букови (*Fagaceae*)

Благун (*Quercus frainetto*). Вид с ограничено разпространение. С лечебна цел се използва кората от клоните или стъблата на по-младите дървета, която съдържа дъбилни вещества, танини и други. Ресурсите му са слабо използвани.

Летен дъб (*Quercus robur*). Дъбови кори могат да се добиват и от летния дъб, но той се среща твърде ограничено в района. Ресурсите му са слабо използвани.

Сем. Брезови (*Betulaceae*)

Черна елша (*Alnus glutinosa*). Среща се по коритата на реките Марица и Стряма. Установен е и на ограничена площ на териториите на ДГС „Пловдив” и ДЛС „Тракия”. Цъфти през март. В съвременната медицина се използват зрелите шишарки (дрога *Fruktus Alnii*), листата (дрога *Folia Alnii*) и кората (дрога *Cortex Alnii*). Ресурсите му са слабо използвани.

Бреза (*Betula pendula*). Среща се единствено като декоративни насаждения в парковете на селата. Екземплярите са малобройни и ресурсите му практически не използвани.

Сем. Орехови (*Juglandaceae*)

Обикновен орех (*Juglans regia*). Видът е широко разпространен на територията на общината – в градини, по нивите, около пътищата и т.н. Среща се и в ДГС „Пловдив“. В съвременната медицина се употребяват листата и външните обвивки на плодовете, заради съдържанието на юглон, но най-ценни са плодовете му, които се характеризират с висока хранителна и биологична стойност.

Сем. Лаконосови (*Phytolaccaceae*)

Американски лаконос (*Phytolacca americana*). Видът е малко познат и съвсем наскоро интродуциран в страната. Въпреки това се разпространява много бързо и на отделни места вече е масов плевел. Представлява високо до два метра тревисто растение, известно като ”американско кучешко грозде”, с характерни тъмночервени гроздовидни плодове. Те се използват за оцветяване на вина и плодови сокове, но в големи количества са отровни. Представяват един сериозен хранителен ресурс за дивите птици. В Южна Европа корените му се използват с лечебна цел. Ресурсите му на териториите на ДГС „Пловдив“ и ДЛС „Тракия“ са много големи, но все още е малко проучено като лечебен вид и трябва да се внимава със събирането му.

Сем. Тученицови (*Portulacaceae*)

Обикновена тученица (*Portulaca oleracea*). Видът е широко разпространен на територията на общината. Масов плевел по окопните култури, а също и като бурен в дворовете, покрай пътища и огради. Ресурсите му са максимално използвани.

Сем. Карамфилови (*Caryophyllaceae*)

Къклица (*Agrostemma githago*). Видът е широко разпространен на територията на цялата община, предимно като плевел при окопни култури, но понякога се среща и при житни. Ресурсите му са максимално използвани.

Средна звезда (*Stellaria media*). Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата. Среща се повсеместно като плевел или бурен. Ресурсите му са максимално използвани.

Сем. Лободови (*Chenopodiaceae*)

Бяла куча лобода (*Chenopodium album*). Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата, като бурен. Среща се масово, като плевел при окопни култури и по рудерализирани терени. Ресурсите му са максимално използвани.

Сем. Лападови (*Polygonaceae*)

Обикновено пипериче (*Persicaria hydropiper*). Среща се често по влажни места – край застояли локви, напоителни канали, чешми, включително и в регулацията на селищата. Ресурсите му са използваеми.

Водно пипериче (*Persicaria maculate*). Характеристиките му са като на предходния вид.

Обикновена пача трева (*Polygonum aviculare*). Повсеместно разпространен на територията на общината. Присъства като плевел при всички култури, в ливадите, както и като бурен по рудерализирани терени. Ресурсите му са практически неизчерпаеми.

Къдрав лапад (*Rumex crispus*). Видът е широко разпространен на територията на цялата община. Среща се повсеместно както в обработваемите площи като плевел, така и в регулацията на селищата. Ресурсите му са максимално използваеми.

Сем. Звъникови (*Hypericaceae*)

Жълт кантарьон (*Hypericum perforatum*). Видът се среща на територията на цялата община, но е представен от ограничен брой индивиди. Най-застъпен е по пасищата и синуриите. Ресурсите му са неизползваеми.

Сем. Тиквови (*Cucurbitaceae*)

Бяла дива тиква (*Bryonia alba*). Среща се наредко по долината на р. Стряма. Ресурсите са незначителни и практически неизползваеми.

Сем. Кръстоцветни (*Brassicaceae*)

Чашков игловръх (*Alyssum alyssoides*). Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата. Най-често се среща като плевел или като бурен покрай огради и пътища. Ресурсите му са максимално използваеми.

Черен синап (*Brassica nigra*). Видът е широко разпространен в цялата община, основно като плевел при слънчоглед, царевица и зеленчукови градини. Ресурсите му са максимално използваеми.

Овчарска торбичка (*Capssela bursa-pastoris*). Видът е повсеместно разпространен в общината. Среща се като плевел при всички култури или като бурен край пътища, канали, огради. Присъства и в регулацията на селищата. На териториите на ДГС „Пловдив” и ДЛС „Тракия”, обитава повечето голи площи, като съставна част на

тревните съобщества. Бере се по време на цъфтежа от май до август. В съвременната медицина се използва надземната част (дрога *Herba Bursae pastoris*). Лечебният ефект се дължи на съдържащите се в нея многобройни биологичноактивни съставки. Ресурсите му са максимално използваеми.

Войничича (*Descurainia sophia*). Видът е широко разпространен като плевел по всички насаждения. Ресурсите му са максимално използвани.

Полска горуха (*Lepidium campestre*). Видът е широко разпространен на територията на цялата община. Среща се предимно като плевел по пшеница, царевица и слънчоглед. Ресурсите му са максимално използвани.

Дива ряпа (*Raphanus raphanistrum*). Видът е широко разпространен, но с ограничена численост на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата. Най-често се среща като бурен по синурите или като плевел в зеленчукови градини и билкови насаждения. Ресурсите му са ограничено използвани.

Лечебна мъдрица (*Sisimbrium officinalis*). Среща се наредко по рудерализирани места на територията на цялата община. Ресурсите му са силно ограничени. Допустими количества за събиране не повече от 1000 кг сух стрък за година.

Полска попова лъжичка (*Thlaspi arvense*). Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най-често като плевел при всички култури. Ресурсите му са максимално използвани.

Сем. Резедови (*Resedaceae*)

Жълта резеда (*Reseda lutea*). Широко разпространен вид на територията на общината. Най-често се среща като плевел при слънчоглед и царевица, но също и по други окопни култури. Типичен рудерален вид в покрайнините на селищата. Ресурсите му са максимално използвани.

Сем. Върбови (*Salicaceae*)

Бяла топола (*Populus alba*). Видът участва в състава на смесените крайречни гори по поречията на реките Марица и Стряма. Обитава и териториите на ДГС „Пловдив“ и ДЛС „Тракия“. В съвременната медицина се използват пролетните пъпки (дрога *Gemmae Populi*), а също така и кората на дървото. Ресурсите му са доста ограничени.

Черна топола (*Populus nigra*). На териториите на ДГС „Пловдив“ и ДЛС „Тракия“ е разпространен заедно с бялата топола в смесените крайречни гори. Част от дърветата са засегнати от бял имел. Ресурсите му са слабо използвани.

Бяла върба (*Salix alba*). Основно се среща по поречията на реките и каналите. На териториите на ДГС „Пловдив“ и ДЛС „Тракия“ обикновено участва само единично в състава на насажденията. Ресурсите му са използвани.

Сем. Игликови (*Primulaceae*)

Полско огнивче (*Anagalis arvensis*). Среща се наредко по сухи, каменливи места. Около с. Желязно, с. Крислово и с. Динк се открива и като бурен по синурите, но в

ограничени количества. Ресурсите му са ограничено използвани. Не повече от 200 кг сух стрък за година.

Сем. Липови (*Tiliaceae*)

Сребролистна липа (*Tilia tomentosa*). На територията на ДГС „Пловдив“ се среща естествено в състава на смесени дъбови гори. В съвременната медицина се използват съцветията с прицветния лист (дрога *Flores Tiliae cum bracteis*), събирани по време на цъфтежа.

Сем. Слезови (*Malvaceae*)

Градинска ружа (*Alcea rosea*). Отглежда се често като декоративно растение. Среща се и като подивяло в крайните на селищата. Видът обитава и териториите на ДГС „Пловдив“ и ДЛС „Тракия“. Ресурсите му са силно ограничени и практически неизползваеми.

Горски слез (*Malva sylvestris*). Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата. Присъства често и като плевел при окопните култури. Типичен рудерал около селските сметища. Ресурсите му са максимално използвани.

Сем. Млечкови (*Euphorbiaceae*)

Кипарисова млечка (*Euphorbia cyparissias*). Среща се наредко в крайните на горския фонд и по синурите. Разпространена е по цялата територия на общината, но в ограничено количество. Ресурсите му са ограничено използвани, не повече от 1000 кг сух стрък за година.

Сем. Розоцветни (*Rosaceae*)

Камшик (*Agrimonia eupatoria*). Видът се среща ограничено, като бурен в крайните на горите около селата Строево, Трилистник и Калековец. Може да бъде открит и в изоставени овощни градини. Ресурсите му са неизползваеми.

Обикновен глог (*Crataegus monogyna*). Среща се наредко край големи канали и реките Стряма и Марица. Видът е умерено светлолюбив мезофит. Обитава и горските територии на ДГС „Пловдив“ и ДЛС „Тракия“, но често формира и храстови формации извън горите. Използваемите части на червения глог са цветовете и плодовете.

Лечебният ефект се дължи на съдържащата се в тях флавоноидна смес, която се прилага при сърдечносъдови заболявания. Той плодоноси предимно по периферията на гората и на открити площи, но е доста продуктивен и има значителни потенциални ресурси от цвят и плодове. Ресурсите му са ограничени. Не повече от 100 кг сух цвят, 300 кг сух лист и 300 кг сух плод за година.

Горска ягода (*Fragaria vesca*). Среща се много рядко в покрайнините на горите при селата Строево, Маноле и Калековец. Ресурсите са неизползваеми.

Пълзящо прозорче (*Potentilla reptans*). Среща се повсеместно на територията на общината, основно на по-влажни терени. Присъства и в регулацията на селищата, около чешми, канавки и др. Ресурсите му са използвани.

Трънка (*Prunus spinosa*). Видът е светлолюбив, студоустойчив ксеромезофит и мезофит, който е разпространен в най-ниските части на района и основно участва в състава на храстови формации извън горските територии. Образува характерни пояси и живи плетове край горите и обработваемите площи, по синори, пустеещи места и други. Цъфти обилно рано напролет – април-май, а плодовете му узряват късно есен – берат се от октомври до декември. На териториите на ДГС „Пловдив” и ДЛС „Тракия” се настанява и под склопа на насажденията, като предпочита по-крайните, разреждени и осветлени места. Ресурсите му са максимално използвани.

Джанка (*Prunus cerasifera*). Среща се на територията на цялата община, предимно в изоставени обработвани земи, покрай канали и пътища, както и в състава на горите. Обитава и териториите на ДГС „Пловдив” и ДЛС „Тракия”. Ресурсите му са използвани.

Обикновена шипка (*Rosa canina*). Среща се повсеместно на територията на общината, включително и като плевел в окопни култури. Типичен рудерален вид, особено около сметища. На териториите на ДГС „Пловдив” и ДЛС „Тракия” е установен единично главно в разреждени насаждения и на голи площи в храстовите съобщества. Плодовете (дрога *Frustus Cynosbati*) на шипките се използват в медицината и в хранително-вкусовата промишленост за приготвяне на мармалади, сиропи и други. Те се отличават с високото си съдържание на витамин С. Ресурсите му са използвани.

Къпини (*Rubus sp. diversae*). Това са редица видове от рода *Rubus*, които най-общо имат бодливи, пълзящи стебла, черни плодове и са известни под името ”къпини”. Отделните видове трудно се различават, което обаче не е от значение за билкосъбирането, защото всичките съдържат полезни дроги. Използваните части са листата (дрога *Folia Rubi fruticosi*), плодовете (дрога *Fructus Rubi fruticosi*) и корените (дрога *Radix Rubi fruticosi*). Листата се събират през лятото, а корените се изкопават късно есента. Плодовете освен с медицинска цел се използват и за направата на сокове, сиропи, сладка и други кулинарни продукти. Ресурсите му са максимално използвани.

Полска къпина (*Rubus caesius*). На териториите на ДГС „Пловдив” и ДЛС „Тракия” този вид се среща предимно по края на гората, покрай пътища, на поляни, сечища и други голи площи. По-доброто осветяване на тези места дава възможност за обилно

плодоносене. Полската къпина е взета за основа за създаването на редица хибридни плодни къпини с обобщено название *Rubus fruticosus*.

Дребна динка (*Sanguisorba minor*). Среща се на територията на цялата община. Предимно като бурен по синурите и край оградите. Присъства по всички пасища и

ливади, но в ограничено количество. Ресурсите му са силно ограничени и практически неизползваеми.

Сем. Бобови (*Fabaceae*)

Бял салкъм (бяла акация) (*Robinia pseudoacacia*). Видът е култивиран у нас и се стопанисва издънково. Среща се навсякъде в общината, главно в и около селища и покрай пътища. Обитава и териториите на ДГС „Пловдив” и ДЛС „Тракия”. Цветовете ѝ съдържат много полезни вещества, които могат да се използват както във фармацията, така и в народната медицина, но много по-голямо значение имат при пчеларството, за добив на висококачествен акациев мед.

Посевно секирче (*Lathyrus sativus*). Среща се единствено в салкъмовата гора до с. Калековец. Ресурсите са неизползваеми.

Обикновен звездан (*Lotus corniculatus*). Среща се масово по всички пасища и селски мери. Ресурсите му са максимално използвани.

Бяла комунига (*Melilotus alba*). Видът е широко разпространен на територията на общината, включително и в регулацията на селищата. Най-често присъства като бурен покрай пътища, диги и огради. Ресурсите му са максимално използвани.

Лечебна комунига (*Melilotus officinalis*). Видът има същите характеристики като предходния.

Бодлив гръмотрън (*Ononis spinosa*). Среща се ограничено в пустеещи обработвани земи по територията на цялата община. Видът обитава и територията на ДГС „Пловдив”. В съвременната медицина се използват корените (дрога *Radix Ononidis*), които се изкопават през есента след узряването на плодовете. Ресурсите му са силно ограничени в последните 10 години. Допустими количества за събиране не повече от 300 кг сух корен за година.

Полска детелина (*Trifolium arvense*). Видът е широко разпространен на територията на общината, най-често като плевел във всички насаждения. Ресурсите му са максимално използвани.

Ливадна детелина (*Trifolium pratense*). Характеристиките на вида са като на предходния.

Пълзяща детелина (*Trifolium repens*). Характеристиките на вида са като на предходните видове.

Посевна глушина (*Vicia sativa*). Видът е широко разпространен на територията на цялата община, най-често се среща като плевел при слънчоглед и житни култури. Ресурсите му са максимално използвани.

Сем. Блатиеви (*Lythraceae*)

Обикновена блатия (*Lythrum salicaria*). Среща се на малки групи около чешми, кладенци, канали и други влажни места. Ресурса му е силно ограничен. Допустимо е събиране в порядъка на 200 кг суха дрога за година.

Сем. Халорагови (*Haloragaceae*)

Класовиден многолистник (*Myriophyllum spicatum*). Среща се в стоящите водоеми на селата Труд и Войводиново. Ресурсите му са незначителни и нямат стопанска стойност.

Сем. Кленови (*Aceraceae*)

Мекиш (*Acer tataricum*). Среща се ограничено в покрайнините на широколистните гори до селата Строево и Трилистник и при устието на р. Стряма в р. Марица. Обитава и териториите на ДГС „Пловдив“ и ДЛС „Тракия“. Ресурсите му са силно ограничени и неизползваеми.

Сем. Конскокестенови (*Hippocastanaceae*)

Конски кестен (*Aesculus hippocastanum*). Видът е залесяван като декоративен в парковете на почти всички селища в общината. Ресурсите му не са предназначени за използване (декоративен вид).

Сем. Чифтолистникови (*Zygophyllaceae*)

Бабини зъби (трабузан) (*Tribulus terrestris*). Видът е широко разпространен върху цялата територия на общината. Присъства предимно като плевел при бостани, царевича и слънчоглед. Ресурсите му са ограничено използвани. Не повече от 1000 кг сух стрък за година.

Сем. Здравецови (*Geraniaceae*)

Цикутово часовниче (*Erodium cicutarium*). Видът е широко разпространен на територията на общината, включително и в регулацията на селищата. Среща се предимно като бурен по рудерализирани места и по пасищата, но е с ограничена численост. Ресурсите му са незначителни, позволяват събиране в рамките на 200 кг сух стрък за година.

Обикновен здравец (*Geranium macrorrhizum*). Култивира се масово в дворовете като декоративно растение. Ресурсите му не са със стопанско значение.

Сем. Дрянови (*Cornaceae*)

Обикновен дрян (*Cornus mas*). Цъфти много рано напролет – още през февруари, но плодовете узряват късно есента – чак през октомври. Среща се нарядко по реките Марица и Стряма, а също и в горите около селата Калековец, Маноле, Строево и Трилистник. Расте и на териториите на ДГС „Пловдив” и ДЛС „Тракия”. Употребяват се плодовете, както като хранителен продукт, така и с лечебна цел (дрога *Fructus Corni*). Те съдържат витамини, глюкозиди, плодови киселини и други полезни вещества. Ресурсите му са ограничени.

Кучешки дрян (*Cornus sanguinea*). На териториите на ДГС „Пловдив” и ДЛС „Тракия” в по-мезофилни местообитания, главно в покрайнините на насажденията, се среща и този вид дрян.

Сем. Аралиеви (*Araliaceae*)

Бръшлян (*Hedera helix*). Среща се нарядко в горите по поречието на р. Стряма – при селата Калековец, Трилистник и Маноле. В горските територии на ДГС „Пловдив” и ДЛС „Тракия” са установени единични растения в дъбови дървостои и храсталачни съобщества. Той покрива не само свободната от растителност повърхност, но и с помощта на адвентивните си корени обвива отделни дървета. Растението е отровно. Ресурсите му са ограничено използвани, не повече от 300 кг. сух лист на година. Вадене на корени е недопустимо.

Сем. Сенникоцветни (*Apiaceae*)

Обикновен копър (*Anethum graveolens*). Култивира се широко като подправка във всяко домакинство.

Лъчисто колендро (*Bifora radians*). Видът е широко разпространен в почти всички обработваеми земи като плевел, най-често се среща при слънчоглед и царевица. Има неограничен ресурс.

Кръглолистна урока (*Bupleurum rotundifolium*). Видът е разпространен предимно по синорите. Рядко навлиза в насажденията като плевел. Може да бъде открит по цялата територия на общината, но в ограничена численост. Ресурсите му са неизползваеми.

Бучиниш (цволика) (*Conium maculatum*). Широко разпространен вид, включителни и в регулацията на селищата, най-често като плевел или като бурен около огради, пътища и др. Ресурсите му са максимално използвани.

Полски ветрогон (*Eryngium campestre*). Среща се масово по пасищата около селата – Маноле, Скуtare, Рогош, Калековец, Костиево и Бенковски. Ресурсите му са максимално използвани.

Резене (*Foeniculum vulgare*). Култивира се в селата – Манолско Конаре, Ясно поле, Динк и Войсил. Намира се и в подивяло състояние по цялата територия на общината. Ресурсите му са широко използвани.

Обикновена нузла (*Tordylium maximum*). Видът е широко разпространен на територията на цялата община като плевел (по слънчоглед, царевица, пшеница и ечемик) и край всички междуселски пътища. Ресурсите му са максимално използвани.

Полски торилис (*Torilis arvensis*). Видът е аналогично разпространен на горния.

Сем. Целастрови (*Celastraceae*)

Брадавичест чашкодрян (*Euonymus verrucosus*). Среща се нарядко по поречието на р. Стряма и в гората между селата Труд и Строево. Ресурсите му са практически ограничени и неизползвани.

Широколистен чашкодрян (*Euonymus latifolius*). Горите в които се среща, са на по-богати и влажни местообитания, където видът достига оптимално развитие. На територията на ДГС „Пловдив” може да се намери само като единичен храст.

Сем. Маслинови (*Oleaceae*)

Полски ясен (*Fraxinus oxycarpa*). На териториите на ДГС „Пловдив” и ДЛС „Тракия” се среща единично в крайречните влажни местообитания. В съвременната медицина се използват листата (дрога *Folia Fraxini*) и кората (дрога *Cortex Fraxini*) от стъблата. Използва се и в народната медицина. Ресурсите му са слабо използвани.

Мъждрян (*Fraxinus ornus*). На територията на ДГС „Пловдив” се среща често, предимно като единичен вид или подлес. В съвременната медицина се използва обелената рано напролет и изсушена кора (дрога *Cortex Fraxini*). Ресурсите му са твърде разпръснати за масово събиране.

Обикновено птиче грозде (*Ligustrum vulgare*). Среща се само като декоративен представител в селските паркове, дворовете и покрай пътищата. Ресурсите не са предназначени за събиране (декоративен вид).

Обикновен люляк (*Syringa vulgaris*). Среща се предимно като декоративен представител в дворове и градини. Може да се открие и в обществените паркове и покрай по-главните пътища. Като естествен вид се наблюдава в покрайнините на горския фонд до с. Маноле. Ресурсите му са използвани.

Сем. Бъзови (*Caprifoliaceae*)

Тревист бърз (*Sambucus ebulus*). Видът е широко разпространен на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата. Много често се среща и като плевел във всякакви насаждения. На териториите на ДГС „Пловдив” и ДЛС „Тракия” е установен около деретата на по-влажни места или в храстови съобщества около пътищата. За медицински цели се използват всички части на растението, но по-често цветовете (дрога *Flores Sambuci*) и корените (дрога *Radix Sambuci*), а по-рядко плодовете, листата и кората. Цветовете се берат преди пълното им разцъфтяване – май-юни, а плодовете след пълното им узряване – август-септември. В големи количества растението е отровно. Ресурсите му са максимално използвани.

Черен бърз (*Sambucus nigra*). Среща се предимно по бреговете на реките Стряма и Марица, покрай действащите напоителни канали и рибарниците около селата Труд и Костиево. Повсеместно е разпространен, но с ограничена численост. Ресурсите му са използвани.

Сем. Лугачкови (*Dipsacaceae*)

Сукнена лугачка (*Dipsacus fullonum*). Масово се среща и доминира в тревните съобщества особено по изоставените земи, покрай селища, пътища и слогове из цялата страна. Видът обитава и териториите на ДГС „Пловдив” и ДЛС „Тракия”. Семената му са важен хранителен ресурс за птиците през зимата. Ресурсите му са максимално използвани.

Сем. Тинтявови (*Gentianaceae*)

Обикновен червен кантарьон (*Centaureum erythraea*). Среща се нарядко по тревисти места в землищата на селата Ясно поле, Желязно, Войводиново, Войсил и Бенковски. Ресурсите му са силно ограничени и практически неизползвани.

Сем. Брошови (*Rubiaceae*)

Истинско еньовче (*Galium verum*). Видът е широко разпространен на територията на общината, предимно като рудерал в покрайнините на селищата. Среща се и покрай пътища, синури, диги и др. В горските територии на ДГС „Пловдив” и ДЛС „Тракия” може да се намери главно по голите площи – поляни, голини, сечища и други, но го има и в поизредените места. Ресурсите му са максимално използвани.

Лепка (*Galium aparine*). Среща се масово на територията на общината, край храсталаци, пътища, слогове и т.н. Видът обитава и териториите на ДГС „Пловдив” и ДЛС „Тракия”. В съвременната медицина се използва цъфтящата надземна част (дрога *Herba Galii aparinae*). Ресурсите му са максимално използвани.

Сем. Поветицови (*Convolvulaceae*)

Полска поветица (*Convolvulus arvensis*). Видът е широко разпространен на територията на цялата община. Присъства като плевел при всички окопни култури и масово като бурен. Ресурсите му са неограничени.

Сем. Кукувичопреждови (*Cuscutaceae*)

Европейска кукувича прежда (*Cuscuta europaea*). Видът е широко разпространен на територията на цялата община. Представява паразит по зеленчуковите и етерично-маслените растения. Ресурсите са практически неограничени.

Сем. Грапаволистни (*Borraginaceae*)

Лечебно паче гнездо (*Anchusa officinalis*). Видът е широко разпространен на територията на общината, включително и в регулацията на селищата. Присъства и като бурен край пътища, огради и синури. Рядко се явява и като плевел. Ресурсите му са максимално използвани.

Полска белоочица (*Buglossoides arvensis*). Видът е широко разпространен на територията на цялата община. Среща се често като плевел в зеленчуковите градини, а също и при слънчогледови насаждения и медицински култури. Ресурсите му са максимално използвани.

Италианско усойниче (*Echium italicum*). Видът е широко разпространен на територията на общината, включително и в регулацията на селищата. Среща се предимно по синури, селски мери и като рудерално растение. Рядко присъства като плевел. Ресурсите му са максимално използвани.

Обикновено усойниче (*Echium vulgare*). Разпространението и ресурсите му са като при предходния вид.

Обикновена подсунка (*Heliotropium europaeum*). Видът е широко разпространен на територията на общината, предимно като плевел в житни култури, зеленчукови градини и лозя. Ресурсите му са максимално използвани.

Сем. Върбинкови (*Verbenaceae*)

Лечебна върбинка (*Verbena officinalis*). Видът е широко разпространен на територията на цялата община. Среща се и регулацията на селищата като бурен. Присъства около всички малки и големи водоеми. Ресурсите му са използвани.

Сем. Устноцветни (*Lamiaceae*)

Черна капела (*Ballota nigra*). Видът е широко разпространен на територията на общината, включително и в регулацията на селищата. Най-често се среща като бурен или като плевел по окопните култури. Ресурсите му са максимално използвани.

Обикновен черновръх (*Clinopodium vulgare*). Среща се в горския фонд около с. Маноле и с. Трилистник. Отделни екземпляри могат да бъдат открити и по поречието на р. Стряма. Ресурсите му не са допустими за използване.

Червена мъртва коприва (*Lamium purpureum*). Видът е широко разпространен на територията на общината, включително и в регулацията на селищата. Присъства като бурен покрай пътища и огради, а също като плевел при всички окопни култури. Ресурсите му са максимално използвани.

Сусарка (*Marrubium peregrinum*). Широко разпространен рудерален вид. Ресурсите му са максимално използвани.

Блатна мента (*Mentha pulegium*). Среща се в стоящите водоеми около селата Труд и Войводиново. Ресурсите и са силно ограничени и практически неизползваеми.

Обикновена мента (*Mentha spicata*). Среща се повсеместно около чешми, кладенци и други влажни места. Използва се и като подправка. Ресурсите му са използвани.

Обикновен риган (*Origanum vulgare*). Среща се често по умерено влажни места в землищата на селата Радиново, Костиево, Маноле и Желязно. Ресурсите му са използвани.

Сем. Картофови (*Solanaceae*)

Татул (*Datura stramonium*). Видът е широко разпространен на територията на общината, най-често като плевел по всички окопни култури. Ресурсите му са максимално използвани.

Черен блян (*Hyoscyamus niger*). Видът е с ограничено разпространение по цялата територия на общината, най-често като плевел по окопни култури. Ресурсите му са практически неизползваеми.

Червено кучешко грозде (*Solanum dulcamara*). Среща се по влажни местообитания, главно в сенчестите гори, вкл. на територията на ДГС „Пловдив“. Растението е отровно. В съвременната медицина се използва надземната част заедно с листата (дрога *Herba Dulcamarae*), която се събира от март до май или през октомври-ноември. Ресурсите са слабо използвани, защото обикновено се намират единични растения.

Черно куче грозде (*Solanum nigrum*). Широко разпространен вид предимно като плевел по окопни култури. Ресурсите му са максимално използвани.

Сем. Живеничеви (*Scrophulariaceae*)

Обикновена луличка (*Linaria vulgaris*). Видът е широко разпространен на територията на общината основно като плевел при слънчоглед и царевица. Среща се и като рудерален вид масово около селищата. Ресурсите му са максимално използвани.

Полско великденче (*Veronica arvensis*). Видът е широко разпространен на цялата територия на общината. Среща се като масов плевел по етерично маслените култури, както и при царевица и слънчоглед. Ресурсите му са максимално използвани.

Сем. Живовлекови (*Plantaginaceae*)

Ланцетовиден живовляк (*Plantago lanceolata*). Видът е широко разпространен на територията на общината, включително и в регулацията на селищата. Най-често се среща като бурен по пасищата или покрай пътища и дворове. Може да бъде открит и като плевел в обработвани площи. Ресурсите му са максимално използвани.

Голям живовляк (*Plantago major*). Има същите характеристики като при предходния вид.

Сем. Сложноцветни (*Asteraceae*)

Хилядолистен (бял) равнец (*Achillea millefolium*). Видът е широко разпространен по синури и пасищата на цялата община. Присъства и в регулацията на селищата. Популациите му обаче са с ограничена численост. Ресурсите му са ограничени. Допустимата норма за общината е до 1000 кг сух цвят за година.

Смрадливо подрумиче (бяла рада) (*Anthemis cotula*). Среща се нарядко по цялата територия на общината, предимно по влажни места, сметища и край селищата. Ресурсите му са практически неизползвани.

Жълто подрумиче (*Anthemis tinctoria*). Видът е широко разпространен по сухи рудерални терени и в пустеещи ниви в цялата община. Често се среща като пионерен вид и на ерозирали места. Ресурсите му са максимално използвани.

Обикновен репей (*Arctium lappa*). Двугодишно растение, което расте по буренясаи, запустели и необработени места, като превел по дворовете, край пътищата, по ливади, ниви и склонове. Среща се и на териториите на ДГС „Пловдив” и ДЛС „Тракия”. В съвременната медицина се използва коренът (дрога *Radix Bardanae*), който се изважда през есента на първата година или през пролетта на втората. Ресурсите му са използвани.

Малък репей (*Arctium minus*). Видът е широко разпространен, включително и в регулацията на селищата, най-често като бурен или плевел по зеленчукови култури, слънчоглед и етеричномаслени растения. Ресурсите му са максимално използвани.

Мъхнат репей (*Arctium tomentosum*). Разпространението и ресурсите му са аналогични на предходния вид.

Обикновен пелин (*Artemisia vulgaris*). Видът е разпространен на територията на цялата община в ограничено количество. Среща се най-често като бурен край огради и напоителни канали. На територията на ДГС „Пловдив” расте и в горските територии, обикновено в покрайнините на насажденията. Във фармацията се употребяват връхната стъблена част (дрога *Herba Artemisiae*) и коренът (дрога *Radix Artemisiae*). Съдържа много танини, откъдето е и силно горчивия му вкус. Ресурсите му могат да се ползват ограничено – до 2000 кг сух стрък на година.

Обикновена паричка (*Bellis perennis*). Среща се по цялата територия на общината, в парковете, покрай реките и каналите и по рудералните терени около селата. Ресурсите му са използвани.

Миризлива (езичестоцветна) лайка (*Chamomilla suaveolens*). Видът е широко разпространен. Най-често се среща като плевел в изоставените овощни градини и пасищата около всички села. Поради мащабното му събиране обаче в последните 4-5 години популацията му значително намалява. Ресурсите му са използвани в рамките на 5-6 тона сух цвят за година.

Полска метличина (*Centaurea cyanus*). Широко разпространен вид като плевел в пшеница, слънчоглед и царевица особено в землищата на с. Войводиново и с. Скуtare. Ресурсите му са максимално използвани.

Обикновена синя жлъчка (*Cichorium intibus*). Присъства на територията на цялата община, включително и в регулацията на селищата. Ресурсите му са максимално използвани.

Компасна салата (*Lactuca serriola*). Видът е широко разпространен като плевел или бурен. Среща се и край пътища и огради. На териториите на ДГС „Пловдив” и ДЛС „Тракия”, като светлолюбив мезофит, расте навсякъде по откритите площи в горските територии. В съвременната медицина се използва коренът (дрога *Radix Cichorii*), който се изважда през есента. Ресурсите му са максимално използвани.

Обикновена маргаритка (*Leucanthemum vulgare*). Среща се наредко по поречието на р. Стряма – до с. Калековец и с. Трилистник. Единични екземпляри могат да бъдат открити и по дигите на рибарниците край гр. Пловдив и с. Труд. Ресурсите му са практически неизползвани.

Влакнеста лайкучка (*Matricaria trichophylla*). Видът е широко разпространен на територията на общината като плевел в житни култури и слънчоглед. Ресурсите му са максимално използвани.

Обикновен спореж (*Senetio vulgaris*). Видът е широко разпространен в цялата община, включително и в регулацията на селищата, най-често като плевел или бурен край пътищата или по синури. Ресурсите му са максимално използвани.

Обикновена вратига (*Tanacetum vulgare*). Среща се ограничено по влажните места около реките Марица и Стряма, а също и около напоителните канали в землището на с. Граф Игнатиево. Ресурсите му са практически неизползваеми.

Лечебно глухарче (*Taraxacum officinalis*). Видът е широко разпространен на територията на цялата община. Често се среща и като плевел в зеленчукови насаждения, лозя и овощни градини. Ресурсите му са максимално използвани.

Обикновен гингер (магарешки бодил) (*Onopordum acanthium*). Расте из пустеещи рудерализирани и изоставени площи, край пътища и селища като вторичен елемент на растителната покривка. Среща се и в горските територии на ДГС „Пловдив“ и ДЛС „Тракия“. Видът е светлолюбив ксеромезофит и при добри условия образува многочислени и плътни популации. Цветовете му са особено привлекателни за медоносните пчели, които събират нектар и цветен прашец от тях. Освен това, с лечебна цел се използват почти всички части на растението - цветните кошнички (дрога *Flores Onopordi*), листата (дрога *Folia Onopordi*) и връхните стъблени части (дрога *Herba Onopordonis acanthi*).

Бодлив казашки бодил (*Xanthium spinosum*). Широко разпространен вид като плевел при всички стопански култури. Особено масово се среща в запустели ниви. Ресурсите му са практически неограничени;

Едногодишно безсмъртниче (*Xeranthemum annuum*). Среща се наредко в цялата територия на общината. Най-често присъства по пасища и селски мери, но може да бъде открит и покрай оградите в селищата. Поради ограничения брой индивиди ресурсите му са неизползваеми.

Сем. Лаваницови (*Alismataceae*)

Лаваница (жаблек) (*Alisma plantago – aquatica*). Среща се в стоящите водоеми до с. Труд и шарановото стопанство до ТЕЦ “Север” край Пловдив. В значителни количества може да бъде открит и в неизползваеми поливни канали на територията на цялата община. Ресурсите му са използвани в порядъка на 500 – 600 кг сухо тегло на година.

Сем. Лукови (*Alliaceae*)

Кръгъл лук (*Allium rotundum*). Широко разпространен вид на територията на общината, най-често в пустеещи обработвани площи и по пасищата. Среща се и като рудерално растение в покрайнините на селищата. Ресурсите му са използвани.

Сем. Дзукови (*Juncaceae*)

Сиво-зелена дзука (*Juncus inflexus*). Среща се на отделни туфи по влажни места, трайни локви и край канали. Може да бъде открит и покрай полски чешми. Ресурсите му са силно ограничени и не представляват практически интерес.

Сем. Змиярникови (*Araceae*)

Петнист змиярник (*Arum maculatum*). Повсеместно разпространен във всички широколистни гори и храсталаци на територията на общината. Числеността на популациите обаче е малка. Ресурсите му би трябвало да се ползват ограничено, не повече от 100 кг сух корен на година.

Сем. Воднолещови (*Lemnaceae*)

Дребна водна леща (*Lemna minor*). Среща се в стоящите водоеми около с. Труд. Ресурсите му са използвани.

Сем. Папурови (*Typhaceae*)

Теснолистен папур (*Typha angustifolia*). Среща се често около стоящите водоеми при с. Труд и с. Войводиново. Присъства и във всички големи напоителни канали на територията на общината. Ресурсите му са използвани.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 2

Защитени територии, зони и вековни дървета

към

Програма за опазване на околната среда на територията на община „Марица“ за периода 2021-2026 г.

I. Защитени територии, съгласно Закона за защитените територии

1. Защитена местност „Нощувка на малък корморан – Пловдив“

1.1. Документ за обявяване: Заповед № РД-644 от 05.09.2006 г., бр. 85/2006 на Държавен вестник: <http://eea.government.bg/zpo/docs/1-6-449-644-2006.pdf>

1.2. Документ за промяна: Заповед № РД-139 от 18.02.2014 г., бр. 24/2014 на Държавен вестник: <http://eea.government.bg/zpo/docs/1-6-449-139-2014.pdf>

1.3. Цел на обявяване: Опазване местообитание, място за почивка и струпване по време на миграция на малък корморан (*Phalacrocorax pugnax*).

1.4. Площ: 82,09 ха.

1.5. Местоположение:

1. Област: Пловдив, Община: Марица, Населено място: с. Костиево;
2. Област: Пловдив, Община: Пловдив, Населено място: гр. Пловдив,
3. Област: Пловдив, Община: Родопи, Населено място: с. Оризари.

1.6. Режим на дейности:

1. Забранява се изсичане и опожаряване на дървета;
2. Забранява се добив на пясък и други инертни материали, с изключение на добив съгласно издадените до влизането на тази заповед в сила разрешителни от Басейнова дирекция за управление на водите - Източно-Беломорски район, Пловдив;
3. Забранява се ловуване,
4. Забранява се строителство, с изключение на хидротехнически съоръжения за осигуряване проводимостта на реката, инфраструктурни съоръжения с национално значение, както и ремонт и поддръжка на съществуващата инфраструктура.

1.7. Връзка със защитени зони (ЗЗ): Припокрива се частично със ЗЗ по Директивата за местообитанията BG0000578 „Река Марица“ и ЗЗ по Директивата за птиците BG0002087 „Марица – Пловдив“.

1. Защитена местност „Тракийски равнец“

1.1. Документ за обявяване: Заповед № РД-82 от 30.01.2012 г., бр. 18/2012 на Държавен вестник: <http://eea.government.bg/zpo/docs/1-6-534-82-2012.pdf>

1.2. Цел на обявяване: Опазване на растителен вид тракийски равнец (*Achillea thracica*) и неговото местообитание.

1.3. Площ: 8,03 ха.

1.4. Местоположение: Област: Пловдив, Община: Марица, Населено място: с. Маноле.

1.5. Режим на дейности:

1. Забранява се промяна на предназначението и начина на трайно ползване на земята;
2. Забранява се строителство, както и поставяне на временно преместваеми обекти;
3. Забранява се търсене, проучване и добив на подземни богатства;
4. Забранява се внасяне на неместни видове;
5. Забранява се залесяване,
6. Забранява се палене на огън.

1.6. Връзка със защитени зони (ЗЗ): Няма.

II. Защитени зони, съгласно Закона за биологичното разнообразие

1. Защитена зона BG0000289 „Трилистник”

1.1. Тип:

Защитена зона по Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна.

1.2. Документ за обявяване:

Решение № 122 от 02.03.2007 г., бр. 21/2007 на Държавен вестник:
http://natura2000.moew.government.bg/PublicDownloads/Auto/PS_SCI/BG0000289/BG0000289_PS_28.pdf

1.3. Местоположение:

- Област: Пловдив, Община: Марица, Населено място: с. Калековец, с. Скуtare, с. Трилистник;
- Област: Пловдив, Община: Раковски, Населено място: с. Стряма.

1.4. Географски координати:

- географска дължина: 24.871944444444445
- географска ширина: 42.221111111111114

1.5. Площ: 616,95 ха.

1.6. Кратко описание на зоната:

Зоната е разположена в Тракийската долина, източно от река Стряма и северозападно от с. Трилистник, при надморска височина от около 150 м. По-голямата ѝ част обхваща естествена мезофилна широколистна гора с участието предимно на полски бряст (*Ulmus minor*) и летен дъб (*Quercus robur*), като е добре защитена от човешкото въздействие. Останалата част от зоната е представена от мезофилни пасища и е силно повлияна от човешките дейности - паша и оран на земята.

1.7. Природни местообитания и видове, предмет на опазване от зоната:

Информацията включва данни от стандартния формуляр за зоната, актуализиран през 12.2018 г. и прегледан през 2020 г. на адрес:

http://natura2000.moew.government.bg/PublicDownloads/Auto/PS_SCI/BG0000289/BG0000289_PS_16.pdf

1.7.1. Типове природни местообитания от Приложение I към Директива 92/43/ЕЕС, представени в зоната и оценка на зоната за тях.

Код, наименование и представеност на типовете природни местообитания от Приложение I към Директива 92/43/ЕЕС, представени в 33 BG0000289 „Трилистник”

Код	Наименование	Покритие (ха)	Представителност/сепен на опазване	Цялостна оценка на зоната
3140	Твърди олиготрофни до мезотрофни води с бентосни формации от Chara	0,27	отлична/отлична	отлична
3150	Естествени еутрофни езера с растителност от типа Magnopotamion или Hydrocharition	0,63	отлична/отлична	отлична
6430	Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс	1,48	значителна/средна (намалена)	значима
6510	Низинни сенокосни ливади	10,29	значителна/средна (намалена)	значима
91F0	Крайречни смесени гори от Quercus robur, Ulmus laevis и Fraxinus excelsior или Fraxinus angustifolia покрай големи реки (Ulmenion minoris)	97,94	значителна/отлична	отлична
91M0	Балкано-панонски церово-горунови гори	5,01	значителна/средна (намалена)	значима

1.7.2. Видове, включени в приложение II към Директива 92/43/ЕИО и оценка на зоната за тях.

Животински видове, включени в приложение II към Директива 92/43/ЕИО, представени в 33 BG0000289 „Трилистник”, с популационни данни и оценка на зоната за местообитанията им

Код	Вид	Представителност на популацията	Степен на съхранение на	Цялостна оценка на
-----	-----	---------------------------------	-------------------------	--------------------

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

			местообитанията	зоната
1335	Лалугер (<i>Spermophilus citellus</i>)	значителна	добра	отлична
2635	Пъстър пор (<i>Vormela peregusna</i>)	значителна	добра	добра
1219	Шипобедрена костенурка (<i>Testudo graeca</i>)	значителна	средна до намалена	значима
1217	Шипоопашата костенурка (<i>Testudo hermanni</i>)	значителна	средна до намалена	значима
1220	Обикновена блатна костенурка (<i>Emys orbicularis</i>)	значителна	отлична	добра
5194	Пъстър смок (<i>Elaphe sauromates</i>)	значителна	отлична	добра
1188	Червенокоремна бумка (<i>Bombina bombina</i>)	значителна	отлична	
1171	Голям гребенест тритон (<i>Triturus karelinii</i>)	значителна	отлична	добра
1137	Маришка мряна (<i>Barbus cyclolepis</i>)	значителна	добра	значима
1134	Европейска горчивка (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>)	незначителна	-	-
1149	Обикновен щипок (<i>Cobitis taenia</i>)	значителна	добра	значима
1146	Балкански щипок (<i>Sabanejewia aurata</i>)	значителна	отлична	отлична
1083	Бръмбър рогач (<i>Lucanus cervus</i>)	значителна	средна до намалена	значима
1087*	Алпийска розалия (<i>Rosalia alpine</i>)	незначителна	-	-
1088	Обикновен сечко (<i>Cerambyx cerdo</i>)	значителна	средна до намалена	значима
1089	Буков сечко (<i>Morimus funereus</i>)	значителна	средна до намалена	значима

* Местообитанието на вида е приоритетно за опазване.

1.7.3. Други важни видове от флората и фауната.

Други значими животински видове, представени в 33 BG0000289 „Трилистник”, с популационни данни за тях.

№	Вид	Категория на плътността
1	Ивичест гушер (<i>Lacerta trilineata</i>)	обичаен
2	Зелен гушер (<i>Lacerta viridis</i>)	наличен
3	Кримски гушер (<i>Podarcis taurica</i>)	обичаен
4	Смок-стрелец (Синурник) (<i>Coluber caspius</i>)	наличен
5	Сива водна змия (<i>Natrix tessellate</i>)	наличен
6	Пепелянка (<i>Vipera ammodytes</i>)	обичаен
7	Зелена крастава жаба (<i>Bufo viridis</i>)	наличен
8	Жаба дървесница (<i>Hyla arborea</i>)	обичаен
9	Балканска чесновница (<i>Pelobates syriacus balcanicus</i>)	обичаен
10	Горска дългокрака жаба (<i>Rana dalmatina</i>)	наличен
11	Речен кефал (<i>Leuciscus cephalus</i>)	наличен
12	<i>Vimba melanops</i>	наличен

1.8. Класове местообитания представени в зоната:

Класове местообитания, представени в 33 BG0000289 „Трилистник”, с данни за покритието им

Клас местообитание	Покритие %
N10 Влажни ливади, пасища	30,0
N15 Други обработваеми земи	20,0
N16 Широколистни листопадни гори	45,0
N20 Изкуствен горски монокултури (напр. насаждения от тополи или екзотични дървета)	5,0
Общо покритие	100

1.9. Заплахи, натиск и дейности с въздействие върху зоната:

Най-важни въздействия и дейности с ефект върху 33 BG0000289 „Трилистник”

Отрицателни въздействия			
Относителна важност на въздействието	Заплахи и натиск (код)	Замърсяване (код)	Вътрешно/външно
средна важност/въздействие	A04 Паша		вътрешно
ниска важност/въздействие	B02.02 Разчистване на горите		вътрешно
висока важност/въздействие	D01.02 Пътища, шосета		вътрешно
средна важност/въздействие	D01.05 Мост, виадукт		вътрешно
ниска важност/въздействие	D02.01 Електропроводи и телефонни линии		вътрешно
ниска важност/въздействие	D02.02 Тръбопроводи		вътрешно
висока важност/въздействие	E02 Промислени или търговски зони		външно
висока важност/въздействие	F03.01 Лов		вътрешно

<i>Положителни въздействия</i>			
Относителна важност на въздействието	Заплахи и натиск (код)	Замърсяване (код)	Вътрешно/външно
средна важност/въздействие	A04 Паша		вътрешно
ниска важност/въздействие	B02.02 Разчистване на горите		вътрешно
висока важност/въздействие	B02.04 Отстраняване на мъртви и умиращи дървета		вътрешно
ниска важност/въздействие	D02.01 Електропроводи и телефонни линии		вътрешно
ниска важност/въздействие	D02.02 Тръбопроводи		вътрешно
висока важност/въздействие	F03.01 Лов		вътрешно

1.10. Наличие на План за управление:

Защитена зона BG0000289 „Трилистник” няма План за управление.

1.11. Други защитени територии в зоната:

Защитена зона BG0000289 „Трилистник” не се припокрива с територии съгласно Закона за защитените територии.

2. Защитена зона BG0000429 „Река Стряма”

2.1. Тип:

Защитена зона по Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна.

2.2. Документ за обявяване:

Решение № 122 от 02.03.2007 г., бр. 21/2007 на Държавен вестник: http://natura2000.moew.government.bg/PublicDownloads/Auto/PS_SCI/BG0000429/BG0000429_PS_28.pdf

2.3. Местоположение:

- Област: Пловдив, Община: Калояново, Населено място: с. Горна махала, с. Долна махала, с. Дълго поле, с. Иван Вазово, с. Песнопой, с. Ръжево, с. Ръжево Конаре, с. Черноземен;

- Област: Пловдив, Община: Карлово, Населено място: гр. Баня, с. Богдан, с. Войнягово, с. Дъбене, с. Каравелово, с. Климент, с. Московец, с. Певците, с. Пролом, с. Розино, с. Слатина, с. Столетово;

- Област: Пловдив, Община: Марица, Населено място: с. Калековец, с. Маноле, с. Рогош, с. Скуtare, с. Трилистник;

- Област: Пловдив, Община: Раковски, Населено място: с. Стряма,

- Област: Пловдив, Община: Хисаря, Населено място: с. Михилци.

2.4. Географски координати:

- географска дължина: 24.8187
- географска ширина: 42.2962

2.5. Площ: 4078,38 ха.

2.6. Кратко описание на зоната:

В горното течение на р. Стряма преобладават скалисти и чакълести дъна, като има сравнително добре защита с крайбрежни лиги. Дървесната растителност е с доминиране на *Alnus glutinosa*. В средното и долното течение преобладават чакълести и пясъчни дъна. До град Клисура тече в дълбока обезлесена котловина с голям надлъжен наклон, след това минава през Карловска поле. Бреговете са ниски и не са залесени. Водата се отклонява за напояване. Горите в тази част на 33 BG0000429 "Река Стряма" се състоят от елша, тополи и върби. Често се срещат изкуствени тополови насаждения. Има много ливади и зеленчукови градини.

Мястото не е от съществено значение за защита на местообитанията на безгръбначните видове с важно значение за опазването. Зоната е важен биокоридор между река Марица и Средна гора и Стара планина. Тя е удобно място за почивка и кратък престой на редица водолюбив и пойни птици.

2.7. Природни местообитания и видове, предмет на опазване от зоната:

Информацията включва данни от стандартния формуляр за зоната, актуализиран през 07.2015 г. и прегледан през 2020 г. на адрес:

http://natura2000.moew.government.bg/PublicDownloads/Auto/PS_SCI/BG0000429/BG0000429_PS_16.pdf

2.7.1. Типове природни местообитания от Приложение I към Директива 92/43/ЕЕС, представени в зоната и оценка на зоната за тях.

Код и наименование на типовете природни местообитания от Приложение I към Директива 92/43/ЕЕС, представени в 33 BG0000429 "Река Стряма"

Код	Наименование	Площ (ха)	Представителност/ценност за опазване	Цялостна оценка на зоната
6210	Полуестествени сухи тревни и гъби съобщества върху варовик (<i>Festuca alba</i>) (*важни местообитания на)	8,94056	добра/добра	добра
8230	Силикатни скали с пионерна растителност от съюзите <i>Sedo-Scleranthion</i> и <i>Veronica albi-Veronica dillenii</i>	3,72763	незначителна/-	-
91E0 *	Алувиални гори с <i>Alnus glutinosa</i> и <i>Salix excelsior</i> (<i>Alno-Pandion</i> , <i>Alnion</i> , <i>Salicion albae</i>)	9,75018	добра/добра	добра
91F0	Крайречни смесени гори от <i>Salix robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> и <i>Fraxinus</i>	0,10399	незначителна/-	-

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

	г или Fraxinus angustifolia покрай реки (Ulmion minoris)			
91M0	Балкано-панонски церово-горунови	0,042	незначителна/-	-
92A0	Крайречни галерии от Salix alba и alba	9,55231	значителна/значителна	значима

2.7.2. Видове, включени в приложение II към Директива 92/43/ЕИО и оценка на зоната за тях.

Животински видове, включени в приложение II към Директива 92/43/ЕИО, представени в 33 BG0000429 "Река Стряма", с популационни данни и оценка на зоната за тях

Код	Вид	Представителност на популацията	Степен на съхранение на местообитанията	Цялостна оценка на зоната
1306	Средиземноморски подковонос (<i>Rhinolophus blasii</i>)	незначителна	-	-
1305	Южен подковонос (<i>Rhinolophus euryale</i>)	незначителна	-	-
1304	Голям подковонос (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>)	значителна	добра	значима
1303	Малък подковонос (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)	значителна	добра	значима
1302	Подковонос на Мехели (<i>Rhinolophus mehelyi</i>)	незначителна	-	-
1308	Широкоух прилеп (<i>Barbastella barbastellus</i>)	незначителна	-	-
1310	Дългокрил прилеп (<i>Miniopterus schreibersii</i>)	незначителна	-	-
1323	Дългоух нощник (<i>Myotis bechsteinii</i>)	незначителна	-	-
1307	Остроух нощник (<i>Myotis blythii</i>)	значителна	добра	значима
1316	Дългопръст нощник (<i>Myotis capaccinii</i>)	незначителна	-	-
1321	Трицветен нощник (<i>Myotis emarginatus</i>)	незначителна	-	-
1324	Голям нощник	значителна	добра	значима

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

	(<i>Myotis myotis</i>)			
2609	Добружански (среден) хомяк (<i>Mesocricetus newtoni</i>)	незначителна	-	-
1335	Лалугер (<i>Spermophilus citellus</i>)	незначителна	-	-
1352*	Европейски вълк (<i>Canis lupus</i>)	незначителна	-	-
1355	Видра (<i>Lutra lutra</i>)	значителна	отлична	отлична
2635	Пъстър пор (<i>Vormela peregusna</i>)	значителна	отлична	отлична
1219	Шипобедрена костенурка (<i>Testudo graeca</i>)	значителна	средна до намалена	значима
1217	Шипоопашата костенурка (<i>Testudo hermanni</i>)	значителна	средна до намалена	значима
1220	Обикновена блатна костенурка (<i>Emys orbicularis</i>)	значителна	отлична	отлична
5194	Пъстър смок (<i>Elaphe sauromates</i>)	значителна	отлична	добра
1188	Червенокоремна бумка (<i>Bombina bombina</i>)	значителна	отлична	отлична
1193	Жълтокоремна бумка (<i>Bombina variegata</i>)	значителна	отлична	отлична
1171	Голям гребенест тритон (<i>Triturus karelinii</i>)	значителна	отлична	добра
1137	Резовска (Приморска) мряна (<i>Barbus plebejus</i>)	добра	отлична	отлична
1134	Европейска горчивка (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>)	значителна	отлична	отлична
1093*	Ручеен рак (<i>Austropotamobius torrentium</i>)	значителна	отлична	отлична
4045	Ценагрион (<i>Coenagrion ornatum</i>)	значителна	добра	добра
1083	Бръмбър рогач (<i>Lucanus cervus</i>)	значителна	добра	добра

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

1087*	Алпийска розалия (<i>Rosalia alpine</i>)	значителна	средна до намалена	значима
1088	Обикновен сечко (<i>Cerambyx cerdo</i>)	незначителна	-	-
1089	Буков сечко (<i>Morimus funereus</i>)	незначителна	-	-
1032*	Бисерна мида (<i>Unio crassus</i>)	значителна	отлична	отлична

* Местообитанието на вида е приоритетно за опазване.

2.7.3. Други важни видове от флората и фауната.

Други значими животински видове, представени в 33 BG0000429 "Река Стряма", с популационни данни за тях.

№	Вид	Категория на плътността
1	Ивичест гушер (<i>Lacerta trilineata</i>)	обичаен
2	Зелен гушер (<i>Lacerta viridis</i>)	обичаен
3	Стенен гушер (<i>Podarcis muralis</i>)	много рядък
4	Късокрак гушер (<i>Ablepharus kitaibelii</i>)	наличен
5	Смок-стрелец (Синурник) (<i>Coluber caspius</i>)	наличен
6	Смок мишкар (<i>Elaphe longissima</i>)	наличен
7	Сива водна змия (<i>Natrix tessellate</i>)	обичаен
8	Пепелянка (<i>Vipera ammodytes</i>)	наличен
9	Зелена крастава жаба (<i>Bufo viridis</i>)	наличен
10	Жаба дървесница (<i>Hyla arborea</i>)	обичаен
11	Балканска чесновница (<i>Pelobates syriacus balcanicus</i>)	наличен
12	Горска дългокрака жаба (<i>Rana dalmatina</i>)	наличен
13	<i>Salmo macedonicus</i>	рядък
14	Обикновена кротушка (<i>Gobio gobio</i>)	наличен
15	Речен кефал (<i>Leuciscus cephalus</i>)	обичаен
16	<i>Chondrostoma vardarense</i>	наличен
17	<i>Vimba melanops</i>	обичаен
18	Щука (<i>Esox lucius</i>)	наличен
19	<i>Gomphus flavipes</i>	наличен
20	Лозов охлюв (<i>Helix lucorum</i>)	наличен
21	Градински охлюв (<i>Helix pomatia</i>)	наличен

2.8. Класове местообитания представени в зоната:

Класове местообитания, представени в 33 BG0000429 "Река Стряма", с данни за покритието им

Клас местообитание	Покритие %
N06 Вътрешни водни тела (застояла вода, течаща вода)	25,0
N07 Мочурища, блатата	25,0
N08 Равнини, шубраци	25,0
N09 Сухи ливади, степи	10,0
N10 Влажни ливади, пасища	15,0
Общо покритие	100

2.9. Заплахи, натиск и дейности с въздействие върху зоната:

Най-важни въздействия и дейности с ефект върху 33 BG0000429 "Река Стряма"

Отрицателни въздействия			
Относителна важност на въздействието	Заплахи и натиск (код)	Замърсяване (код)	Вътрешно/външно
ниска важност/въздействие	A01 Култивиране		вътрешно
ниска важност/въздействие	A03 Косене върху тревни площи		вътрешно
ниска важност/въздействие	A04 Паша		вътрешно
средна важност/въздействие	B02.02 Разчистване на горите		вътрешно
ниска важност/въздействие	B02.04 Отстраняване на мъртви и умиращи дървета		вътрешно
средна важност/въздействие	C01.01 Добив на пясък и чакъл		вътрешно
средна важност/въздействие	E03.01 Депониране на битови отпадъци/отпадъци от почивни домове		вътрешно
средна важност/въздействие	F03.01 Лов		вътрешно
ниска важност/въздействие	J02.03 Канализиране и отклоняване на води		вътрешно

Положителни въздействия			
Относителна важност на въздействието	Заплахи и натиск (код)	Замърсяване (код)	Вътрешно/външно (i o b)
ниска важност/въздействие	A04 Паша		вътрешно
средна важност/въздействие	C01.01 Паша		вътрешно
ниска важност/въздействие	J02.12 Паша		вътрешно
ниска важност/въздействие	K01.02 Паша		вътрешно

2.10. Наличие на План за управление:

Защитена зона BG0000429 "Река Стряма" няма План за управление.

2.11. Други защитени територии в зоната:

Защитена зона BG0000429 "Река Стряма" не се припокрива с територии съгласно Закона за защитените територии.

3. Защитена зона BG0000444 „Река Пясъчник”

3.1. Тип:

Защитена зона по Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна.

3.2. Документ за обявяване:

Решение № 122 от 02.03.2007 г., бр. 21/2007 на Държавен вестник:
http://natura2000.moew.government.bg/PublicDownloads/Auto/PS_SCI/BG0000444/BG0000444_PS_28.pdf

3.3. Местоположение:

- Област: Пловдив, Община: Марица, Населено място: с. Граф Игнатиево, с. Строево, с. Труд
- Област: Пловдив, Община: Пловдив, Населено място: гр. Пловдив
- Област: Пловдив, Община: Съединение, Населено място: с. Голям чардак, с. Любен, с. Неделево, с. Правище, с. Царимир, с. Церетелево
- Област: Пловдив, Община: Хисаря, Населено място: гр. Хисаря, с. Беловица, с. Старосел

3.4. Географски координати:

- географска дължина: 24.65333333333332
- географска ширина: 42.31555555555555

3.5. Площ: 1879,97 ха.

3.6. Кратко описание на зоната:

Защитена зона BG0000444 „Река Пясъчник” основно включва поречието на река Пясъчник, свързваща едноименния язовир с река Марица. Реката е неголяма, с тръстикови площи на места, типична речна растителност и околни обработваеми земи и гори. Включен е и горски масив в рамките на военен район.

3.7. Природни местообитания и видове, предмет на опазване от зоната:

Информацията включва данни от стандартния формуляр за зоната, актуализиран през 12.2018 г. и прегледан през 2020 г. на адрес:

http://natura2000.moew.government.bg/PublicDownloads/Auto/PS_SCI/BG0000444/BG0000444_PS_16.pdf

3.7.1. Типове природни местообитания от Приложение I към Директива 92/43/ЕЕС, представени в зоната и оценка на зоната за тях.

Код и наименование на типовете природни местообитания от Приложение I към Директива 92/43/ЕЕС, представени в 33 BG0000444 „Река Пясъчник”

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

Код	Наименование	Окритие (ха)	Представителност/епен на опазване	Цялостна оценка на зоната
91AA*	Източни гори от космат дъб	132,03	добра/средна до намалена	добра
91M0	Балкано-панонски церово-горунови	53,56	добра/средна до намалена	добра

3.7.2. Видове, включени в приложение II към Директива 92/43/ЕИО и оценка на зоната за тях.

Животински видове, включени в приложение II към Директива 92/43/ЕИО, представени в 33 BG0000444 „Река Пясъчник”, с популационни данни и оценка на зоната за тях

Код	Вид	Представителност на популацията	Степен на съхранение на местообитанията	Цялостна оценка на зоната
1304	Голям подковонос (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>)	значителна	добра	значима
1303	Малък подковонос (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)	значителна	добра	значима
1308	Широкоух прилеп (<i>Barbastella barbastellus</i>)	незначителна	-	-
1323	Дългоух нощник (<i>Myotis bechsteinii</i>)	незначителна	-	-
1316	Дългопръст нощник (<i>Myotis capaccinii</i>)	незначителна	-	-
1321	Трицветен нощник (<i>Myotis emarginatus</i>)	значителна	добра	значима
1335	Лалугер (<i>Spermophilus citellus</i>)	значителна	средна до намалена	значима
1352*	Европейски вълк (<i>Canis lupus</i>)	незначителна	-	-
1355	Видра (<i>Lutra lutra</i>)	значителна	отлична	добра
2635	Пъстър пор (<i>Vormela peregusna</i>)	значителна	добра	добра
1219	Шипобедрена костенурка (<i>Testudo graeca</i>)	значителна	средна до намалена	значима
1217	Шипоопашата костенурка (<i>Testudo hermanni</i>)	значителна	средна до намалена	значима

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

1220	Обикновена блатна костенурка (<i>Emys orbicularis</i>)	значителна	отлична	добра
5194	Пъстър смук (<i>Elaphe sauromates</i>)	значителна	отлична	добра
1188	Червенокоремна бумка (<i>Bombina bombina</i>)	значителна	отлична	добра
1193	Жълтокоремна бумка (<i>Bombina variegata</i>)	значителна	отлична	отлична
1171	Голям гребенест тритон (<i>Triturus karelinii</i>)	значителна	отлична	добра
5088	Маришка мряна (<i>Barbus cyclolepis</i>)	значителна	добра	добра
1134	Европейска горчивка (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>)	значителна	средна до намалена	значима
1149	Обикновен щипок (<i>Cobitis taenia</i>)	значителна	добра	отлична
1083	Бръмбър рогач (<i>Lucanus cervus</i>)	значителна	средна до намалена	значима
1088	Обикновен сечко (<i>Cerambyx cerdo</i>)	незначителна	-	-
1089	Буков сечко (<i>Morimus funereus</i>)	незначителна	-	-
1032*	Бисерна мида (<i>Unio crassus</i>)	значителна	добра	добра

3.7.3. Други важни видове от флората и фауната.

Други значими животински видове, представени в 33 BG0000444 „Река Пясъчник”, с популационни данни за тях.

№	Вид	Категория на плътността
1	Ивичест гушер (<i>Lacerta trilineata</i>)	обичаен
2	Зелен гушер (<i>Lacerta viridis</i>)	обичаен
3	Кримски гушер (<i>Podarcis taurica</i>)	обичаен
4	Стенен гушер (<i>Podarcis muralis</i>)	много рядък
5	Смук-стрелец (Синурник) (<i>Coluber caspius</i>)	наличен
6	Смук мишкар (<i>Elaphe longissima</i>)	наличен
7	Сива водна змия (<i>Natrix tessellate</i>)	наличен
8	Пепелянка (<i>Vipera ammodytes</i>)	наличен
9	Зелена крастава жаба (<i>Bufo viridis</i>)	наличен
10	Жаба дървесница (<i>Hyla arborea</i>)	наличен
11	Балканска чесновница (<i>Pelobates syriacus balcanicus</i>)	наличен
12	Горска дългокрака жаба (<i>Rana dalmatina</i>)	наличен
13	Обикновена кротушка (<i>Gobio gobio</i>)	наличен

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

14	Речен кефал (<i>Leuciscus cephalus</i>)	обичаен
15	<i>Zerynthia polyxena</i>	обичаен

3.8. Класове местообитания представени в зоната:

Класове местообитания, представени в 33 BG0000444 „Река Пясъчник”, с данни за покритието им

Клас местообитание	Покритие %
N08 Равнини, шубраци	10,0
N09 Сухи ливади, степи	9,0
N15 Други обработваеми земи	43,0
N16 Широколистни листопадни гори	27,0
N23 Други земи (включително градове, села, пътища, места за отпадъци, мини, индустриални обекти)	11,0
Общо покритие	100

3.9. Заплахи, натиск и дейности с въздействие върху зоната:

Най-важни въздействия и дейности с ефект върху 33 BG0000444 „Река Пясъчник”

<i>Отрицателни въздействия</i>			
Относителна важност на въздействието	Заплахи и натиск (код)	Замърсяване (код)	Вътрешно/външно
ниска важност/въздействие	A03 Косене върху тревни площи		вътрешно
ниска важност/въздействие	A03 Косене върху тревни площи		външно
ниска важност/въздействие	C01.01 Добив на пясък и чакъл		вътрешно
ниска важност/въздействие	C01.01 Добив на пясък и чакъл		външно
средна важност/въздействие	E03 Зауствания		вътрешно
средна важност/въздействие	E03 Зауствания		външно
средна важност/въздействие	F03.01 Лов		вътрешно
средна важност/въздействие	F03.01 Лов		външно

<i>Положителни въздействия</i>			
Относителна важност на въздействието	Заплахи и натиск (код)	Замърсяване (код)	Вътрешно/външно (i o b)
-	-	-	-

3.10. Наличие на План за управление:

Защитена зона BG0000444 „Река Пясъчник” няма План за управление.

3.11. Други защитени територии в зоната:

Защитена зона BG0000444 „Река Пясъчник” не се припокрива с територии съгласно Закона за защитените територии.

4. Защитена зона BG0000578 „Река Марица”

4.1. Тип:

Защитена зона по Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна.

4.2. Документ за обявяване:

Решение No.122 от 02.03.2007 г., бр. 21/2007 на Държавен вестник:
http://natura2000.moew.government.bg/PublicDownloads/Auto/PS_SCI/BG0000578/BG0000578_PS_28.pdf

4.3. Местоположение:

- Област: Пазарджик, Община: Белово, Населено място: гр. Белово, с. Дъбравите, с. Мененкьово;
- Област: Пазарджик, Община: Пазарджик, Населено място: гр. Пазарджик, с. Величково, с. Говедаре, с. Звъничево, с. Мирянци, с. Мокрище, с. Огняново, с. Синитово, с. Хаджиево;
- Област: Пазарджик, Община: Септември, Населено място: гр. Ветрен, гр. Септември, с. Бошуля, с. Виноградец, с. Злоучене, с. Карабунар, с. Ковачево;
- Област: Пловдив, Община: Марица, Населено място: с. Костиево, с. Маноле, с. Рогош;
- Област: Пловдив, Община: Пловдив, Населено място: гр. Пловдив, район Западен, район Северен;
- Област: Пловдив, Община: Първомай, Населено място: гр. Първомай, с. Винаца, с. Градина, с. Добри дол, с. Караджалово, с. Крушево;
- Област: Пловдив, Община: Раковски, Населено място: с. Белозем, с. Чалъкови;
- Област: Пловдив, Община: Родопи, Населено място: с. Оризари, с. Цалапица, с. Ягодово;
- Област: Пловдив, Община: Садово, Населено място: с. Катуница, с. Милево, с. Поповица, с. Селци, с. Чешнегирово;
- Област: Пловдив, Община: Стамболийски, Населено място: гр. Стамболийски, с. Ново село, с. Триводици;
- Област: Стара Загора, Община: Братя Даскалови, Населено място: с. Мирово
- Област: Стара Загора, Община: Братя Даскалови, Населено място: с. Мирово

- Област: Стара Загора, Община: Чирпан, Населено място: с. Зетъво, с. Златна ливада;
- Област: Хасково, Община: Димитровград, Населено място: гр. Димитровград, с. Брод, с. Великан, с. Златополе, с. Крум, с. Радиено, с. Райново, с. Скобелево, с. Сталево, с. Черногорово, с. Ябълково;
- Област: Хасково, Община: Любимец, Населено място: гр. Любимец, с. Георги Добрево, с. Йерусалимово;
- Област: Хасково, Община: Свиленград, Населено място: гр. Свиленград, с. Генералово, с. Капитан Андреево, с. Момково;
- Област: Хасково, Община: Симеоновград, Населено място: гр. Симеоновград, с. Константиново, с. Свирково;
- Област: Хасково, Община: Харманли, Населено място: гр. Харманли, с. Бисер, с. Българин, с. Доситеево, с. Преславец, с. Рогозиново, с. Шишманово;
- Област: Хасково, Община: Хасково, Населено място: с. Нова Надежда

4.4. Географски координати:

- географска дължина: 25.7753
- географска ширина: 42.0039

4.5. Площ: 14693,1 ха.

4.6. Кратко описание на зоната:

Първият участък от 33 BG0000578 "Река Марица" включва 105 км по течението на реката. Районът се състои главно от открити площи, горските райони са много оскъдни и основно се състоят от изкуствени тополови дървета.

Във вторият участък реката е изцяло оградена с диги. Има няколко езера, където се концентрират зимувачи водолюбива птици. Почти целият речен бряг е обезлесен.

Зоната е важен био-коридор, свързващ множество територии с природозащитен статус от цяла Южна България. Тя представлява и голям орнитологичен интерес през всички сезони.

4.7. Природни местообитания и видове, предмет на опазване от зоната:

Информацията включва данни от стандартния формуляр за зоната, актуализиран през 12.2018 г. и прегледан през 2020 г. на адрес:

http://natura2000.moew.government.bg/PublicDownloads/Auto/PS_SCI/BG0000578/BG0000578_PS_16.pdf

4.7.1. Типове природни местообитания от Приложение I към Директива 92/43/ЕЕС, представени в зоната и оценка на зоната за тях.

Код и наименование на типовете природни местообитания от Приложение I към Директива 92/43/ЕЕС, представени в 33 BG0000578 "Река Марица"

Код	Наименование	Покритие (ха)	Представителност/тепен на опазване	Цялостна оценка на зоната
3150	Естествени еутрофни езера с	339,86	отлична/добра	добра

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

	елност от типа Magnopotamion или charition			
3260	Равнинни или планински реки с елност от Ranunculion fluitantis и cho-Batrachion	1843,8	добра/средна или намалена	значима
3270	Реки с кални брегове с Chenopodion Bidentation p.p.	353,35	добра/добра	добра
6110*	Отворени калцифилни или базифилни съобщества от Alysson-Sedion albi	7,74	отлична/отлична	добра
6210	Полуестествени сухи тревни и ви съобщества върху варовик(Festuco alia) (*важни местообитания на и)	126,04	отлична/отлична	отлична
6220 *	Псевдостеппи с житни и едногодишни ия от клас Thero Brachypodietea	493,05	отлична/отлична	добра
62A0	Източно субсредиземноморски сухи съобщества	257,28	отлична/отлична	добра
6430	Хидрофилни съобщества от високи в равнините и в планинския докия пояс	29,47	отлична/отлична	отлична
6510	Низинни сенокосни ливади	20,37	отлична/отлична	отлична
91E0 *	Алувиални гори с Alnus glutinosa и is excelsior (Alno-Pandion, Alnion e, Salicion albae)	0,39	отлична/добра	добра
91F0	Крайречни смесени гори от Quercus Ulmus laevis и Fraxinus excelsior или is angustifolia покрай големи реки ion minoris)	125,06	отлична/добра	добра
91M0	Балкано-панонски церово-горунови	90,38	отлична/добра	добра
91AA *	Източни гори от космат дъб	35,05	отлична/добра	добра
92A0	Крайречни галерии от Salix alba и s alba	191,89	отлична/отлична	отлична

4.7.2. Видове, включени в приложение II към Директива 92/43/ЕИО и оценка на зоната за тях.

Животински видове, включени в приложение II към Директива 92/43/ЕИО, представени в 33 BG0000578 "Река Марица", с популационни данни и оценка на зоната за тях

Код	Вид	Представителност на популацията	Степен на съхранение на местообитанията	Цялостна оценка на зоната
1305	Южен подковонос (<i>Rhinolophus euryale</i>)	незначителна	-	-
1304	Голям подковонос (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>)	значителна	добра	значима
1303	Малък подковонос (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)	значителна	добра	значима
1308	Широкоух прилеп	незначителна	-	-

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

	<i>(Barbastella barbastellus)</i>			
1310	Дългокрил прилеп (<i>Miniopterus schreibersii</i>)	значителна	добра	значима
1323	Дългоух нощник (<i>Myotis bechsteinii</i>)	незначителна	-	-
1307	Остроух нощник (<i>Myotis blythii</i>)	значителна	добра	значима
1316	Дългопръст нощник (<i>Myotis capaccinii</i>)	незначителна	-	-
1321	Трицветен нощник (<i>Myotis emarginatus</i>)	значителна	добра	значима
1324	Голям нощник (<i>Myotis myotis</i>)	значителна	добра	значима
2617	Мишевиден сънливец (<i>Myomimus roachi</i>)	значителна	добра	значима
1335	Лалугер (<i>Spermophilus citellus</i>)	значителна	добра	значима
1352*	Европейски вълк (<i>Canis lupus</i>)	незначителна	-	-
1355	Видра (<i>Lutra lutra</i>)	значителна	отлична	отлична
2635	Пъстър пор (<i>Vormela peregusna</i>)	незначителна	-	-
1219	Шипобедрена костенурка (<i>Testudo graeca</i>)	значителна	средна до намалена	значима
1217	Шипоопашата костенурка (<i>Testudo hermanni</i>)	значителна	средна до намалена	значима
1220	Обикновена блатна костенурка (<i>Emys orbicularis</i>)	добра	отлична	отлична
1222	Южна блатна костенурка (<i>Mauremys rivulata</i> = <i>Mauremys caspica rivulata</i>)	значителна	средна до намалена	значима
5194	Пъстър смок (<i>Elaphe sauromates</i>)	значителна	отлична	добра
1188	Червенокоремна бумка (<i>Bombina bombina</i>)	значителна	отлична	отлична

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

1193	Жълтокоремна бумка (<i>Bombina variegata</i>)	значителна	средна до намалена	значима
1171	Голям гребенест тритон (<i>Triturus karelinii</i>)	значителна	отлична	добра
1130	Распер (<i>Aspius aspius</i>)	значителна	добра	отлична
5088	Маришка мряна (<i>Barbus cyclolepis</i>)	добра	добра	добра
1134	Европейска горчивка (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>)	добра	отлична	отлична
1149	Обикновен щипок (<i>Cobitis taenia</i>)	добра	добра	отлична
1146	Балкански щипок (<i>Sabanejewia aurata</i>)	добра	отлична	отлична
1093*	Ручеен рак (<i>Austropotamobius torrentium</i>)	незначителна	средна до намалена	значима
4045	Ценагрион (<i>Coenagrion ornatum</i>)	значителна	отлична	отлична
1037	Офиогомфус (<i>Ophiogomphus cecilia</i>)	значителна	отлична	отлична
4053	Обикновен паракалоптенус (<i>Paracaloptenus caloptenoides</i>)	незначителна	-	-
1083	Бръмбър рогач (<i>Lucanus cervus</i>)	значителна	средна до намалена	значима
1087*	Алпийска розалия (<i>Rosalia alpine</i>)	незначителна	-	-
1088	Обикновен сечко (<i>Cerambyx cerdo</i>)	значителна	средна до намалена	значима
1089	Буков сечко (<i>Morimus funereus</i>)	значителна	средна до намалена	значима
	<i>Probaticus subrugosus</i>	добра	добра	добра
6199	<i>Euplagia (Callimorpha) quadripunctaria</i>	значителна	добра	добра
1060	Лицена (<i>Lycaena dispar</i>)	значителна	отлична	отлична
1074	Торбогнездница	значителна	средна до намалена	значима

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

	(<i>Eriogaster catax</i>)			
1016	Вертиго (<i>Vertigo moulinsiana</i>)	значителна	средна до намалена	отлична
1014	Вертиго (<i>Vertigo angustior</i>)	значителна	средна до намалена	отлична
1032*	Бисерна мида (<i>Unio crassus</i>)	значителна	отлична	отлична

2.7.3. Други важни видове от флората и фауната.

Други значими животински видове, представени в 33 BG0000578 "Река Марица", с популационни данни за тях.

№	Вид	Категория на плътността
1	Таралеж (<i>Erinaceus concolor</i>)	обичаен
2	Белокоремна белозъбка (<i>Crocidura leucodon</i>)	обичаен
3	Малка белозъбка (<i>Crocidura suaveolens</i>)	обичаен
4	Малка водна земеровка (<i>Neomys anomalus</i>)	обичаен
5	Етруска земеровка (<i>Suncus etruscus</i>)	рядък
6	Оризищна мишка (<i>Micromys minutes</i>)	рядък
7	Белозъбо сляпо куче (<i>Nannospalax leucodon</i>)	обичаен
8	Лешников сънливец (<i>Muscardinus avellanarius</i>)	наличен
9	Горски сънливец (<i>Dryomys nitedula</i>)	обичаен
10	Обикновен сънливец (<i>Съсел</i>) (<i>Glis glis</i>)	обичаен
11	Сиво хомяче (<i>Cricetulus migratorius</i>)	рядък
12	Ръждив вечерник (<i>Nyctalus noctula</i>)	наличен
13	Кафяво прилепче (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	обичаен
14	Белка (<i>Martes foina</i>)	обичаен
15	Язовец (<i>Meles meles</i>)	обичаен
16	Невестулка (<i>Mustela nivalis</i>)	обичаен
17	Дива котка (<i>Felis sylvestris</i>)	обичаен
18	Ивичест гушер (<i>Lacerta trilineata</i>)	рядък
19	Зелен гушер (<i>Lacerta viridis</i>)	обичаен
20	Кримски гушер (<i>Podarcis taurica</i>)	рядък
21	Стенен гушер (<i>Podarcis muralis</i>)	рядък
22	Късокрак гушер (<i>Ablepharus kitaibelii</i>)	много рядък
23	Змия червейница (<i>Typhlops vermicularis</i>)	много рядък
24	Смок-стрелец (Синурник) (<i>Coluber caspius</i>)	обичаен
25	Тънък стрелец (<i>Coluber najadum</i>)	много рядък
26	Смок мишкар (<i>Elaphe longissima</i>)	рядък
27	Сива водна змия (<i>Natrix tessellate</i>)	обичаен
28	Пепелянка (<i>Vipera ammodytes</i>)	наличен
29	Зелена крастава жаба (<i>Bufo viridis</i>)	обичаен
30	Жаба дървесница (<i>Hyla arborea</i>)	обичаен
31	Балканска чесновница (<i>Pelobates syriacus balcanicus</i>)	рядък
32	Горска дългокрака жаба (<i>Rana dalmatina</i>)	обичаен
33	Речна змиорка (<i>Anguilla Anguilla</i>)	много рядък
34	Уклея (<i>Alburnus alburnus</i>)	обичаен
35	Обикновена кротушка (<i>Gobio gobio</i>)	рядък
36	Речен кефал (<i>Leuciscus cephalus</i>)	обичаен
37	<i>Chondrostoma vardarensis</i>	обичаен
38	Маришки морунаж (<i>Vimba melanops</i>)	обичаен
39	Костур (<i>Perca fluviatilis</i>)	рядък

40	<i>Сом (Silurus glanis)</i>	рядък
41	<i>Щука (Esox lucius)</i>	обичаен
42	<i>Apatura ilia</i>	обичаен
43	<i>Apatura iris</i>	обичаен
44	<i>Apatura metis</i>	обичаен
45	<i>Brenthis hecate</i>	обичаен
46	<i>Callimenus macrogaster</i>	рядък
47	<i>Glaucopsyche alexis</i>	обичаен
48	<i>Melitaea trivia</i>	обичаен
49	<i>Nymphalis xanthomelas</i>	обичаен
50	<i>Parnassius mnemosyne</i>	обичаен
51	<i>Pieris ergane</i>	обичаен
52	<i>Pseudophilotes vicrama</i>	обичаен
53	<i>Scolitantides orion</i>	обичаен
54	<i>Thymelicus acteon</i>	обичаен
55	<i>Zerynthia polyxena</i>	обичаен
56	<i>Nymphaea alba</i>	обичаен

4.8. Класове местообитания представени в зоната:

Класове местообитания, представени в 33 BG0000578 "Река Марица", с данни за покритието им

Клас местообитание	Покритие %
N06 Въртешни водни тела (застояла вода, течаща вода)	3,0
N08 Равнини, шубраци	16,0
N09 Сухи ливади, степи	80,0
N21 Негорски площи, заети с растителни видове (включително градини, лозя, трайни насаждения)	1,0
Общо покритие	100

4.9. Заплахи, натиск и дейности с въздействие върху зоната:

Най-важни въздействия и дейности с ефект върху 33 BG0000578 "Река Марица"

Отрицателни въздействия			
Относителна важност на въздействието	Заплахи и натиск (код)	Замърсяване (код)	Въртешно/въртешно
голяма важност/въздействие	A04 Паша		въртешно
средна важност/въздействие	F03.01 Лов		въртешно
средна важност/въздействие	K02.02 Натрупване на органичен материал		въртешно
голяма важност/въздействие	K02.03 Евтрофикация (естествена)		въртешно

Положителни въздействия			
Относителна важност на въздействието	Заплахи и натиск (код)	Замърсяване (код)	Въртешно/въртешно (i o b)
ниска важност/въздействие	B01 Залесяване в открити земи		въртешно

4.10. Наличие на План за управление:

Защитена зона BG0000578 "Река Марица" няма План за управление.

4.11. Други защитени територии в зоната:

Защитена зона BG0000578 "Река Марица" се припокрива със следните защитени територии, съгласно Закона за защитените територии:

Код на категорията	Име на защитената територия	Припокриване
BG03 Природна забележителност	„Фосилни находки“	Двете места (ЗЗ и ЗТ) частично се припокриват
BG06 Защитена местност	„Шарения остров“	Съдържа се изцяло в защитената зона
BG06 Защитена местност	„Мъртвицата“	Съдържа се изцяло в защитената зона
BG06 Защитена местност	„Злато поле“	Съдържа се изцяло в защитената зона
BG06 Защитена местност	„Долната ова“	Съдържа се изцяло в защитената зона
BG06 Защитена местност	„Поповата ада“	Съдържа се изцяло в защитената зона
BG06 Защитена местност	„Находище на блатно кокиче – Виница“	Съдържа се изцяло в защитената зона
BG06 Защитена местност	„Нощувка на малък корморан – Пловдив“	Двете места (ЗЗ и ЗТ) частично се припокриват
BG06 Защитена местност	„Нощувка на малък корморан – Димитровград“	Съдържа се изцяло в защитената зона

5. Защитена зона BG0002016 „Рибарници Пловдив“

5.1. Тип:

Защитена зона по Директива 79/409/ЕЕС за опазване на дивите птици.

5.2. Документ за обявяване:

Заповед № РД-81 от 03.02.2009 г., бр. 14/2009 на Държавен вестник:
http://natura2000.moew.government.bg/PublicDownloads/Auto/PS_SPA/BG0002016/BG0002016_PS_11.pdf

5.3. Местоположение:

- Област: Пловдив, Община: Марица, Населено място: с. Войводиново, с. Труд;
- Област: Пловдив, Община: Пловдив, Населено място: гр. Пловдив

5.4. Географски координати:

- географска дължина: 24.76111111111113
- географска ширина: 42.18888888888888

5.5. Площ: 145,7675 ха.

5.6. Кратко описание на зоната:

Защитена зона BG0002016 „Рибарници Пловдив” обхваща рибарници, обрасли с блатна растителност, разположени на север от град Пловдив. Общият външен вид на зоната се определя от водни басейни, обрасли с хигрофитна растителност. На много места има запазени различни по големина площи с папур и тръстика. По дигите съществуват ивици от овощни дървета и тополи. Мястото дава убежище и хранителна база на множество водоплаващи птици, както и на такива обитаващи крайбрежната растителност.

5.7. Видове птици, предмет на опазване от зоната:

Информацията включва данни от стандартния формуляр за зоната, актуализиран през 07.2015 г. и прегледан през 2020 г. на адрес:

http://natura2000.moew.government.bg/PublicDownloads/Auto/PS_SPA/BG0002016/BG0002016_PS_16.pdf

5.7.1. Видове птици, обект на опазване съгласно Член 4 на Директива 2009/147/ЕС.

Видове птици, обект на опазване, съгласно Член 4 на Директива 2009/147/ЕС, представени в 33 BG0002016 „Рибарници Пловдив”, с популационни данни за тях

Код	Вид	Представителност на популацията	Степен на съхранение на местообитанията	Цялостна оценка на зоната
A004	Малък гмурец (<i>Tachybaptus ruficollis</i>)	добра	отлична	добра
A005	Голям гмурец (<i>Podiceps cristatus</i>)	значителна	отлична	значима
A017	Голям корморан (<i>Phalacrocorax carbo</i>)	значителна	добра	значима
A393	Малък корморан (<i>Phalacrocorax pygmeus</i>)	добра	добра	отлична
A021	Голям воден бик (<i>Botaurus stellaris</i>)	значителна	добра	значима
A022	Малък воден бик (<i>Ixobrychus minutus</i>)	значителна	добра	значима
A023	Нощна чапла (<i>Nycticorax nycticorax</i>)	значителна	добра	значима
A026	Малка бяла чапла (<i>Egretta garzetta</i>)	значителна	добра	значима

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

A027	Голяма бяла чапла (<i>Egretta alba</i>)	отлична	добра	отлична
A028	Сива чапла (<i>Ardea cinerea</i>)	значителна	добра	значима
A029	Червена чапла (<i>Ardea purpurea</i>)	значителна	добра	значима
A031	Бял щъркел (<i>Ciconia ciconia</i>)	значителна	добра	значима
A032	Блестящ ибис (<i>Plegadis falcinellus</i>)	значителна	добра	значима
A034	Бяла лопатарка (<i>Platalea leucorodia</i>)	значителна	отлична	значима
A036	Ням лебед (<i>Cygnus olor</i>)	значителна	добра	значима
A041	Голяма белочела гъска (<i>Anser albifrons</i>)	значителна	добра	значима
A050	Фиш (Свирачка) (<i>Anas penelope</i>)	значителна	добра	значима
A053	Зеленоглава патица (<i>Anas platyrhynchos</i>)	значителна	добра	значима
A055	Лятно бърне (<i>Anas querquedula</i>)	значителна	добра	значима
A056	Клопач (<i>Anas clypeata</i>)	значителна	добра	значима
A059	Кафявоглава потапница (<i>Aythya ferina</i>)	значителна	добра	значима
A060	Белоока потапница (<i>Aythya nyroca</i>)	значителна	добра	значима
A073	Черна каня (<i>Milvus migrans</i>)	значителна	добра	значима
A081	Тръстиков блатар (<i>Circus aeruginosus</i>)	значителна	добра	значима
A082	Полски блатар (<i>Circus cyaneus</i>)	значителна	добра	значима
A094	Орел рибар (<i>Pandion haliaetus</i>)	значителна	добра	значима
A123	Зеленоножка (<i>Gallinula chloropus</i>)	добра	добра	добра
A125	Лиска (<i>Fulica atra</i>)	значителна	добра	значима

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

A127	Сив жерав (<i>Grus grus</i>)	добра	добра	добра
A142	Обикновена калугерица (<i>Vanellus vanellus</i>)	значителна	добра	значима
A153	Средна бекарина (<i>Gallinago gallinago</i>)	отлична	добра	отлична
A154	Голяма бекарина (<i>Gallinago media</i>)	добра	добра	добра
A162	Малък червеноног водобегач (<i>Tringa totanus</i>)	значителна	добра	значима
A164	Голям зеленоног водобегач (<i>Tringa nebularia</i>)	значителна	добра	значима
A165	Голям горски водобегач (<i>Tringa ochropus</i>)	добра	отлична	добра
A168	Късокрил кюкавец (<i>Actitis hypoleucos</i>)	значителна	добра	значима
A459	Каспийска чайка (<i>Larus cachinnans</i>)	добра	добра	добра
A179	Речна чайка (<i>Larus ridibundus</i>)	отлична	отлична	значима
A222	Блатна сова (<i>Asio flammeus</i>)	отлична	добра	добра
A229	Земеродно рибарче (<i>Alcedo atthis</i>)	значителна	добра	значима

5.8. Класове местообитания представени в зоната:

Класове местообитания, представени в 33 BG0002016 „Рибарници Пловдив“, с данни за покритието им

Клас местообитание	Покритие %
N06 Вътрешни водни тела (застояла вода, течаща вода)	83,0
N07 Мочурища, блатата	2,0
N08 Равнини, шубраци	2,0
N09 Сухи ливади, степи	4,0
N12 Обширни зърнени култури	7,0
N15 Други обработваеми земи	1,0
N23 Други земи (включително градове, села, пътища, места за отпадъци, мини, индустриални обекти)	1,0
Общо покритие	100

5.9. Заплахи, натиск и дейности с въздействие върху зоната:

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

Най-важни въздействия и дейности с ефект върху 33 BG0002016 „Рибарници Пловдив”

Отрицателни въздействия			
Относителна важност на въздействието	Заплахи и натиск (код)	Замърсяване (код)	Вътрешно/външно
голяма важност/въздействие	A03 Косене върху тревни площи		вътрешно
средна важност/въздействие	A03 Косене върху тревни площи		външно
ниска важност/въздействие	A04 Паша		външно
средна важност/въздействие	A05.01 Животновъдство		вътрешно
средна важност/въздействие	A05.01 Животновъдство		външно
средна важност/въздействие	A07 Използване на биоциди, хормони и химикали		външно
средна важност/въздействие	A08 Торене		външно
средна важност/въздействие	A09 Напояване (включва (временен) преход от сухи към ливадни към мокри условия поради напояване)		външно
голяма важност/въздействие	A10.01 Отстраняване на живи плетове и горички или храсталаци		външно
средна важност/въздействие	A10.01 Отстраняване на живи плетове и горички или храсталаци		външно
ниска важност/въздействие	B01 Залесяване в открити земи		външно
средна важност/въздействие	B01.02 Изкуствено залесяване в открити земи (неместни дървесни видове)		вътрешно
ниска важност/въздействие	B01.02 Изкуствено залесяване в открити земи (неместни дървесни видове)		външно
ниска важност/въздействие	B02.02 Разчистване на горите		външно
ниска важност/въздействие	B02.04 Отстраняване на мъртви и умиращи дървета		вътрешно
ниска важност/въздействие	D01.01 Пътеки, писти, велосипедни алеи		вътрешно
средна важност/въздействие	D01.01 Пътеки, писти, велосипедни алеи		външно
средна важност/въздействие	D01.02 Пътища, шосета		външно
средна важност/въздействие	D01.04 Жп линии, високоскоростни линии		външно
ниска важност/въздействие	D01.05 Мост, виадукт		вътрешно

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

ниска важност/въздействие	D02 Комунални и обслужващи линии		вътрешно
средна важност/въздействие	D02 Комунални и обслужващи линии		външно
ниска важност/въздействие	D02.01 Електропроводи и телефонни линии		вътрешно
голяма важност/въздействие	D02.01 Електропроводи и телефонни линии		външно
голяма важност/въздействие	D05 Подобрен достъп до обекта		външно
голяма важност/въздействие	E01 Урбанизирани райони, обитавани от човека		вътрешно
голяма важност/въздействие	E01 Урбанизирани райони, обитавани от човека		външно
голяма важност/въздействие	E01.01 Непрекъсната урбанизация		външно
ниска важност/въздействие	E01.03 Обитаване в разпокъсани райони		външно
голяма важност/въздействие	E02 Промислени или търговски зони		външно
голяма важност/въздействие	E02.01 Фабрика		външно
голяма важност/въздействие	E02.02 Промислен склад		външно
ниска важност/въздействие	E03.01 Депониране на битови отпадъци / отпадъци от почивни домове		вътрешно
средна важност/въздействие	E03.01 Депониране на битови отпадъци / отпадъци от почивни домове		външно
средна важност/въздействие	E03.02 Депониране на промишлени отпадъци		вътрешно
средна важност/въздействие	E03.02 Депониране на промишлени отпадъци		външно
средна важност/въздействие	E03.03 Депониране на инертни материали		външно
ниска важност/въздействие	E04.01 Селскостопански конструкции, сгради в пейзажа		вътрешно
средна важност/въздействие	E04.01 Селскостопански конструкции, сгради в пейзажа		външно
средна важност/въздействие	E05 Съхранение на материали		външно
средна важност/въздействие	F02.01.02 Улов с мрежи		вътрешно
средна важност/въздействие	F03.01 Лов		външно
голяма важност/въздействие	F03.01 Лов		вътрешно
голяма важност/въздействие	F03.02.03 Залагане на капани, отравяне, браконьерски улов		вътрешно

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

голяма важност/въздействие	F03.02.03 Залагане на капани, отравяне, браконнически улов		външно
голяма важност/въздействие	J01 Пожари и гасене на пожари		вътрешно
ниска важност/въздействие	J01 Пожари и гасене на пожари		външно
средна важност/въздействие	J02.01.01 Образуване на полдери		вътрешно
голяма важност/въздействие	J02.02 Отстраняване на наноси (тиня...)		външно
голяма важност/въздействие	J02.02 Отстраняване на наноси (тиня...)		вътрешно

<i>Положителни въздействия</i>			
Относителна важност на въздействието	Дейности, управление (код)	Замърсяване (код)	Вътрешно/външно
средна важност/въздействие	A03 Косене върху тревни площи		външно
ниска важност/въздействие	A04 Паша		външно
средна важност/въздействие	A07 Използване на биоциди, хормони и химикали		външно
средна важност/въздействие	A08 Торене		външно
средна важност/въздействие	A09 Напояване (включва (временен) преход от сухи към ливадни към мокри условия поради напояване)		външно
средна важност/въздействие	A10.01 Отстраняване на живи плетове и горички или храсталаци		външно
ниска важност/въздействие	B01 Залесяване в открити земи		вътрешно
ниска важност/въздействие	B01 Залесяване в открити земи		външно
ниска важност/въздействие	B01.02 Изкуствено залесяване в открити земи (неместни дървесни видове)		външно
ниска важност/въздействие	B02.04 Отстраняване на мъртви и умиращи дървета		външно
средна важност/въздействие	D01.01 Пътеки, писти, велосипедни алеи		външно
средна важност/въздействие	D01.02 Пътища, шосета		външно
средна важност/въздействие	D01.04 Жп линии, високоскоростни линии		външно
средна важност/въздействие	D02 Комунални и обслужващи линии		външно
голяма важност/въздействие	D02.01 Електропроводи и телефонни линии		външно

голяма важност/въздействие	D05 Подобен достъп до обекта		външно
голяма важност/въздействие	E01 Урбанизирани райони, обитавани от човека		вътрешно
голяма важност/въздействие	E01 Урбанизирани райони, обитавани от човека		външно
голяма важност/въздействие	E01.01 Непрекъсната урбанизация		външно
ниска важност/въздействие	E01.03 Обитаване в разпокъсани райони		външно
голяма важност/въздействие	E02 Промислени или търговски зони		външно
голяма важност/въздействие	E02.01 Фабрика		външно
средна важност/въздействие	E02.02 Промислен склад		външно
средна важност/въздействие	E03.01 Депониране на битови отпадъци/отпадъци от почивни домове		външно
средна важност/въздействие	E03.02 Депониране на промишлени отпадъци		външно
средна важност/въздействие	E03.03 Депониране на инертни материали		външно
средна важност/въздействие	E03.04 Други зауствания		външно
ниска важност/въздействие	E04.01 Селскостопански конструкции, сгради в пейзажа		вътрешно
средна важност/въздействие	E04.01 Селскостопански конструкции, сгради в пейзажа		външно
средна важност/въздействие	E05 Съхранение на материали		външно
голяма важност/въздействие	F01 Производство на аквакултури в морски пресни води		вътрешно
средна важност/въздействие	F02.01.02 Улов с мрежи		вътрешно
средна важност/въздействие	J02.01.01 Образуване на полдери		вътрешно

5.10. Наличие на План за управление:

Защитена зона BG0002016 „Рибарници Пловдив” няма План за управление.

5.11. Други защитени територии в зоната:

Защитена зона BG0002016 „Рибарници Пловдив” не се припокрива с територии съгласно Закона за защитените територии.

6. Защитена зона BG0002086 „Оризища Цалапица”

6.1. Тип:

Защитена зона по Директива 79/409/ЕЕС за опазване на дивите птици.

6.2. Документ за обявяване:

Заповед № РД-368 от 16.06.2008 г., бр. 56/2008 на Държавен вестник:
http://natura2000.moew.government.bg/PublicDownloads/Auto/PS_SPA/BG0002086/BG0002086_PS_28.pdf

6.3. Местоположение:

- Област: Пловдив, Община: Марица, Населено място: с. Войсил, с. Радиново
- Област: Пловдив, Община: Родопи, Населено място: с. Цалапица
- Област: Пловдив, Община: Съединение, Населено място: гр. Съединение

6.4. Географски координати:

- географска дължина: 24.558333333333334
- географска ширина: 42.22027777777778

6.5. Площ: 3674,6232 ха

6.6. Кратко описание на зоната:

Защитена зона BG0002086 „Оризища Цалапица” е разположена северно от автомагистрала „Тракия” и южно от гр. Съединение. Обхваща основно оризища, ниви и напоителните им канали, както и част от река Потока. Създадена е за опазване на водолюбивите видове птици, както и на някои грабливи.

6.7. Видове птици, предмет на опазване от зоната:

Информацията включва данни от стандартния формуляр за зоната, актуализиран през 07.2015 г. и прегледан през 2020 г. на адрес:

http://natura2000.moew.government.bg/PublicDownloads/Auto/PS_SPA/BG0002086/BG0002086_PS_16.pdf

6.7.1. Видове птици, обект на опазване съгласно Член 4 на Директива 2009/147/ЕС.

Видове птици, обект на опазване, съгласно Член 4 на Директива 2009/147/ЕС, представени в 33 BG0002086 „Оризища Цалапица”, с популационни данни за тях

Код	Вид	Представителност на популацията	Степен на съхранение на местообитанията	Цялостна оценка на зоната
A393	Малък корморан	значителна	добра	значима

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

	<i>(Phalacrocorax pygmeus)</i>			
A021	Голям воден бик (<i>Botaurus stellaris</i>)	значителна	отлична	значима
A022	Малък воден бик (<i>Ixobrychus minutus</i>)	добра	отлична	отлична
A023	Нощна чапла (<i>Nycticorax nycticorax</i>)	добра	отлична	добра
A026	Малка бяла чапла (<i>Egretta garzetta</i>)	значителна	добра	отлична
A027	Голяма бяла чапла (<i>Egretta alba</i>)	значителна	добра	отлична
A028	Сива чапла (<i>Ardea cinerea</i>)	значителна	добра	значима
A030	Черен щъркел (<i>Ciconia nigra</i>)	значителна	добра	отлична
A031	Бял щъркел (<i>Ciconia ciconia</i>)	значителна	добра	отлична
A031	Бял щъркел (<i>Ciconia ciconia</i>)	значителна	добра	значима
A032	Блестящ ибис (<i>Plegadis falcinellus</i>)	значителна	добра	значима
A053	Зеленоглава патица (<i>Anas platyrhynchos</i>)	значителна	добра	значима
A055	Лятно бърне (<i>Anas querquedula</i>)	значителна	добра	значима
A060	Белоока потапница (<i>Aythya nyroca</i>)	значителна	добра	отлична
A061	Качулата потапница (<i>Aythya fuligula</i>)	значителна	добра	значима
A072	Осояд (<i>Pernis apivorus</i>)	значителна	добра	значима
A073	Черна каня (<i>Milvus migrans</i>)	значителна	добра	значима
A080	Орел змияр (<i>Circaetus gallicus</i>)	значителна	добра	значима
A081	Тръстиков блатар (<i>Circus aeruginosus</i>)	значителна	отлична	отлична
A082	Полски блатар (<i>Circus cyaneus</i>)	значителна	добра	отлична

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

A084	Ливаден блатар (<i>Circus pygargus</i>)	добра	отлична	отлична
A087	Обикновен мишелов (<i>Buteo buteo</i>)	значителна	добра	значима
A087	Обикновен мишелов (<i>Buteo buteo</i>) – местна популация	значителна	отлична	отлична
A403	Белоопашат мишелов (<i>Buteo rufinus</i>) – гнездяща и мигрираща популация	значителна	добра	отлична
A403	Белоопашат мишелов (<i>Buteo rufinus</i>) – зимуваща популация	значителна	добра	значима
A092	Малък орел (<i>Hieraaetus pennatus</i>)	значителна	добра	значима
A096	Черношипа ветрушка (Керкenez) (<i>Falco tinnunculus</i>)	значителна	добра	значима
A097	Червенонога (Вечерна) ветрушка (<i>Falco vespertinus</i>)	добра	отлична	добра
A103	Сокол скитник (<i>Falco peregrines</i>)	значителна	добра	значима
A511	Ловен сокол (<i>Falco cherrug</i>)	значителна	добра	добра
A119	Голяма пъструшка (<i>Porzana porzana</i>)	значителна	добра	значима
A120	Средна пъструшка (<i>Porzana parva</i>)	значителна	отлична	добра
A121	Малка пъструшка (<i>Porzana pusilla</i>)	значителна	добра	значима
A122	Ливаден дърдавец (<i>Crex crex</i>)	значителна	отлична	значима
A123	Зеленоножка (<i>Gallinula chloropus</i>)	значителна	добра	значима
A125	Лиска (<i>Fulica atra</i>)	значителна	добра	значима
A131	Кокилобегач (<i>Himantopus himantopus</i>)	значителна	отлична	отлична

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

A133	Турилик (<i>Burhinus oedicephalus</i>)	значителна	отлична	отлична
A135	Кафявокрил огърличник (<i>Glareola pratincola</i>)	добра	добра	отлична
A141	Сребриста булка (<i>Pluvialis squatarola</i>)	значителна	добра	значима
A142	Обикновена калугерица (<i>Vanellus vanellus</i>)	значителна	добра	значима
A144	Трипръст брегобегач (<i>Calidris alba</i>)	значителна	добра	значима
A147	Кривоклюн брегобегач (<i>Calidris ferruginea</i>)	значителна	добра	значима
A153	Средна бекарина (<i>Gallinago gallinago</i>)	отлична	отлична	отлична
A156	Черноопашат крайбрежен бекас (<i>Limosa limosa</i>)	значителна	добра	значима
A162	Малък червеноног водобегач (<i>Tringa totanus</i>)	значителна	отлична	значима
A165	Голям горски водобегач (<i>Tringa ochropus</i>) – мигрираща и зимуваща популация	значителна	отлична	значима
A165	Голям горски водобегач (<i>Tringa ochropus</i>) – гнездяща популация	значителна	отлична	отлична
A166	Малък горски водобегач (<i>Tringa glareola</i>)	значителна	добра	отлична
A459	Каспийска чайка (<i>Larus cachinnans</i>)	значителна	добра	значима
A196	Белобуза рибарка (<i>Chlidonias hybridus</i>)	значителна	добра	значима
A229	Земеродно рибарче (<i>Alcedo atthis</i>)	добра	добра	отлична
A429	Сирийски пъстър кълвач	значителна	добра	значима

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

	<i>(Dendrocopos syriacus)</i>			
A238	Среден пъстър кълвач <i>(Dendrocopos medius)</i>	значителна	добра	значима
A242	Дебелоклюна чучулига <i>(Melanocorypha calandra)</i>	добра	добра	отлична
A255	Полска бърбрия <i>(Anthus campestris)</i>	значителна	отлична	отлична
A338	Червеногърба сврачка <i>(Lanius collurio)</i>	значителна	добра	значима

6.7.2. Други важни видове птици.

Други значими видове птици, представени в 33 BG0002086 „Оризища Цаланица“.

Код	Вид	Категория на плътността
A244	Качулата чучулига <i>(Galerida cristata)</i>	-
A251	Селска лястовица <i>(Hirundo rustica)</i>	-
A260	Жълта стърчиопашка <i>(Motacilla flava feldegg)</i>	-
A415	Испанско врабче <i>(Rasser hispaniolensis)</i>	-

6.8. Класове местообитания представени в зоната:

Класове местообитания, представени в 33 BG0002086 „Оризища Цаланица“, с данни за покритието им

Клас местообитание	Покритие %
N06 Вътрешни водни тела (застояла вода, течаща вода)	7,0
N09 Сухи ливади, степи	-
N12 Обширни зърнени култури	17,0
N13 Оризища	72,0
N15 Други обработваеми земи	1,0
N21 Негорски площи, заети с растителни видове (включително градини, лозя, трайни насаждения)	-
N22 Вътрешни скали, сипеи, пясъци, постоянен сняг и лед	-
N23 Други земи (включително градове, села, пътища, места за отпадъци, мини, индустриални обекти)	3,0
Общо покритие	100

6.9. Заплахи, натиск и дейности с въздействие върху зоната:

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

Най-важни въздействия и дейности с ефект върху 33 BG0002086 „Оризница Цаланица”

Отрицателни въздействия			
Относителна важност на въздействието	Заплахи и натиск (код)	Замърсяване (код)	Вътрешно/външно
средна важност/въздействие	A02 Промяна на практиката за култивиране		вътрешно
средна важност/въздействие	A02 Промяна на практиката за култивиране		външно
средна важност/въздействие	A03 Косене върху тревни площи		вътрешно
средна важност/въздействие	A03 Косене върху тревни площи		външно
ниска важност/въздействие	A04 Паша		вътрешно
средна важност/въздействие	A04 Паша		външно
средна важност/въздействие	A04.03 Изоставяне на системите на паша, липса на изпасване		външно
ниска важност/въздействие	A05.01 Животновъдство		вътрешно
средна важност/въздействие	A05.01 Животновъдство		външно
ниска важност/въздействие	A05.02 Хранене на добитък		вътрешно
средна важност/въздействие	A05.02 Хранене на добитък		външно
средна важност/въздействие	A07 Използване на биоциди, хормони и химикали		вътрешно
средна важност/въздействие	A07 Използване на биоциди, хормони и химикали		външно
средна важност/въздействие	A08 Торене		вътрешно
голяма важност/въздействие	A10 Реструктуриране на собствеността върху земеделските земи		вътрешно
голяма важност/въздействие	A10 Реструктуриране на собствеността върху земеделските земи		външно
средна важност/въздействие	A10.01 Отстраняване на живи плетове и горички или храсталаци		вътрешно
средна важност/въздействие	A10.01 Отстраняване на живи плетове и горички или храсталаци		външно
средна важност/въздействие	D01.01 Пътеки, писти, велосипедни алеи		вътрешно
ниска важност/въздействие	D01.01 Пътеки, писти, велосипедни алеи		външно
ниска важност/въздействие	D01.02 Пътища, шосета		вътрешно
голяма важност/въздействие	D01.02 Пътища, шосета		външно
ниска важност/въздействие	D02.01 Електропроводи		вътрешно

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

	и телефонни линии		
ниска важност/въздействие	E01.04 Други модели на обитаване		външно
средна важност/въздействие	E03 Зауствания		вътрешно
голяма важност/въздействие	E03 Зауствания		външно
средна важност/въздействие	E03.01 Депониране на битови отпадъци / отпадъци от почивни домове		вътрешно
средна важност/въздействие	E03.02 Депониране на промишлени отпадъци		вътрешно
средна важност/въздействие	E03.02 Депониране на промишлени отпадъци		външно
средна важност/въздействие	E03.04 Други зауствания		вътрешно
ниска важност/въздействие	E04.01 Селскостопански конструкции, сгради в пейзажа		вътрешно
ниска важност/въздействие	E04.01 Селскостопански конструкции, сгради в пейзажа		външно
средна важност/въздействие	E05 Съхранение на материали		външно
ниска важност/въздействие	F01 Производство на аквакултури в морски или пресни води		външно
ниска важност/въздействие	F02.03 Риболов за отдых		вътрешно
ниска важност/въздействие	F02.03 Риболов за отдых		външно
голяма важност/въздействие	F03.01 Лов		външно
голяма важност/въздействие	F03.01 Лов		вътрешно
ниска важност/въздействие	F03.02 Улов и преместване на животни (сухоземни)		вътрешно
ниска важност/въздействие	F03.02 Улов и преместване на животни (сухоземни)		външно
ниска важност/въздействие	F03.02.01 Събиране на животни (насекоми, влечуги, земноводни)		външно
голяма важност/въздействие	F03.02.03 Залагане на капани, отравяне, браконьерски улов		вътрешно
голяма важност/въздействие	F03.02.03 Залагане на капани, отравяне, браконьерски улов		външно
средна важност/въздействие	F06 Лов, риболов или събиране		вътрешно
средна важност/въздействие	F06 Лов, риболов или събиране		външно
ниска важност/въздействие	G01.03 Моторизирани превозни средства		вътрешно
средна важност/въздействие	G01.03 Моторизирани превозни средства		външно

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

голяма важност/въздействие	J01 Пожари и гасене на пожари		вътрешно
голяма важност/въздействие	J01 Пожари и гасене на пожари		външно
средна важност/въздействие	J02 Предизвикани от човека промени на хидравличните условия		външно
голяма важност/въздействие	J02 Предизвикани от човека промени на хидравличните условия		вътрешно
ниска важност/въздействие	J02.02 Отстраняване на наноси (тиня...)		вътрешно
средна важност/въздействие	J02.02 Отстраняване на наноси (тиня...)		външно
средна важност/въздействие	J02.10 Управление на водната и брегова растителност с цел отводняване		външно
средна важност/въздействие	J02.10 Управление на водната и брегова растителност с цел отводняване		вътрешно
ниска важност/въздействие	K01.01 Ерозия		вътрешно
ниска важност/въздействие	K01.01 Ерозия		външно
голяма важност/въздействие	K04.05 Щети от тревопасни (включително дивеч)		вътрешно
средна важност/въздействие	K04.05 Щети от тревопасни (включително дивеч)		външно

<i>Положителни въздействия</i>			
Относителна важност на въздействието	Дейности, управление (код)	Замърсяване (код)	Вътрешно/външно
средна важност/въздействие	A01 Култивиране		вътрешно
голяма важност/въздействие	A01 Култивиране		външно
ниска важност/въздействие	A04 Паша		вътрешно
средна важност/въздействие	A04 Паша		външно
средна важност/въздействие	A04.03 Изоставяне на системите на паша, липса на изпасване		външно
ниска важност/въздействие	A05.01 Животновъдство		вътрешно
средна важност/въздействие	A05.01 Животновъдство		външно
ниска важност/въздействие	A05.02 Хранене на добитък		вътрешно
средна важност/въздействие	A05.02 Хранене на добитък		външно
голяма важност/въздействие	A09 Напояване (включва (временен) преход от сухи към ливадни към мокри условия поради		вътрешно

	напояване)		
средна важност/въздействие	A09 Напояване (включва (временен) преход от сухи към ливадни към мокри условия поради напояване)		външно
средна важност/въздействие	D01.01 Пътеки, писти, велосипедни алеи		вътрешно
ниска важност/въздействие	D01.01 Пътеки, писти, велосипедни алеи		външно
ниска важност/въздействие	E04.01 Селскостопански конструкции, сгради в пейзажа		вътрешно
ниска важност/въздействие	E04.01 Селскостопански конструкции, сгради в пейзажа		външно
ниска важност/въздействие	E05 Съхранение на материали		външно
ниска важност/въздействие	F01 Производство на аквакултури в морски или пресни води		вътрешно
ниска важност/въздействие	F01 Производство на аквакултури в морски или пресни води		външно
голяма важност/въздействие	J02.04 Изменения от наводняване		вътрешно
средна важност/въздействие	J02.04 Изменения от наводняване		външно

6.10. Наличие на План за управление:

Защитена зона BG0002086 „Оризища Цалапица” има приет План за управление със Заповед № РД-45 от 26.01.2016 г., бр. 12/2016 на Държавен вестник:

https://www.moew.government.bg/static/media/ups/tiny/filebase/Nature/Natura%202000/PU/Utyrdeni_PU/PU_BG00002086.zip

6.11. Други защитени територии в зоната:

Защитена зона BG0002086 „Оризища Цалапица” не се припокрива с територии съгласно Закона за защитените територии.

7. Защитена зона BG0002087 „Марица - Пловдив”

7.1. Тип:

Защитена зона по Директива 79/409/ЕЕС за опазване на дивите птици:

7.2. Документ за обявяване:

Заповед № РД-836 от 17.11.2008 г., бр. 108/2008 на Държавен вестник:

http://natura2000.moew.government.bg/PublicDownloads/Auto/PS_SPA/BG0002087/BG0002087_PS_11.pdf

7.3. Местоположение:

- Област: Пазарджик, Община: Пазарджик, Населено място: с. Говедаре;
- Област: Пловдив, Община: Марица, Населено място: с. Костиево;
- Област: Пловдив, Община: Пловдив, Населено място: гр. Пловдив;
- Област: Пловдив, Община: Родопи, Населено място: с. Оризари, с. Цалапица;
- Област: Пловдив, Община: Стамболийски, Населено място: гр. Стамболийски

7.4. Географски координати:

- географска дължина: 24.6
- географска ширина: 42.14805555555556

7.5. Площ: 1108,8113 ха.

7.6. Кратко описание на зоната:

Защитена зона BG0002087 „Марица - Пловдив” включва река Марица в частта ѝ от село Говедаре, обл. Пазарджик и град Стамболийски до гребния канал на Пловдив, заедно с речната дървесна и храстова растителност, представена главно от върби, елши и тополи. Зоната служи за гнездене, хранителна база и убежище основно на водоплаващи и други водолюбиви птици, както и на няколко вида грабливи.

7.7. Видове птици, предмет на опазване от зоната:

Информацията включва данни от стандартния формуляр за зоната, актуализиран през 07.2015 г. и прегледан през 2020 г. на адрес:

http://natura2000.moew.government.bg/PublicDownloads/Auto/PS_SPA/BG0002087/BG0002087_PS_16.pdf

7.7.1. Видове птици, обект на опазване съгласно Член 4 на Директива 2009/147/ЕС.

Видове птици, обект на опазване, съгласно Член 4 на Директива 2009/147/ЕС, представени в 33 BG0002087 „Марица - Пловдив”, с популационни данни за тях

Код	Вид	Представителност на популацията	Степен на съхранение на местообитанията	Цялостна оценка на зоната
A004	Малък гмурец (<i>Tachybaptus ruficollis</i>)	значителна	отлична	значима
A017	Голям корморан (<i>Phalacrocorax carbo</i>)	добра	отлична	добра
A393	Малък корморан (<i>Phalacrocorax</i>)	отлична	отлична	отлична

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

	<i>pygmeus)</i>			
A027	Голяма бяла чапла (<i>Egretta alba</i>)	значителна	добра	значима
A028	Сива чапла (<i>Ardea cinerea</i>)	значителна	добра	значима
A030	Черен щъркел (<i>Ciconia nigra</i>)	значителна	добра	значима
A036	Ням лебед (<i>Cygnus olor</i>)	значителна	добра	значима
A038	Поеен лебед (<i>Cygnus cygnus</i>)	значителна	добра	значима
A052	Зимно бърне (<i>Anas crecca</i>)	значителна	добра	значима
A053	Зеленоглава патица (<i>Anas platyrhynchos</i>)	значителна	добра	значима
A055	Лятно бърне (<i>Anas querquedula</i>)	значителна	добра	значима
A060	Белоока потапница (<i>Aythya nyroca</i>)	значителна	добра	значима
A085	Голям ястреб (<i>Accipiter gentilis</i>)	значителна	добра	значима
A086	Малък ястреб (<i>Accipiter nisus</i>)	значителна	добра	значима
A087	Обикновен мишелов (<i>Buteo buteo</i>)	значителна	добра	значима
A096	Черношипа ветрушка (Керкенец) (<i>Falco tinnunculus</i>)	значителна	добра	значима
A142	Обикновена калугерица (<i>Vanellus vanellus</i>)	значителна	добра	значима
A153	Средна бекарина (<i>Gallinago gallinago</i>)	значителна	добра	значима
A154	Голяма бекарина (<i>Gallinago media</i>)	значителна	средна до намалена	добра
A179	Речна чайка (<i>Larus ridibundus</i>)	отлична	отлична	отлична
A229	Земеродно рибарче (<i>Alcedo atthis</i>)	добра	отлична	добра

7.8. Класове местообитания представени в зоната:

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

Класове местообитания, представени в 33 BG0002087 „Марица - Пловдив”, с данни за покритието им

Клас местообитание	Покритие %
N06 Вътрешни водни тела (застояла вода, течаща вода)	31,0
N07 Мочурища, блата	1,0
N08 Равнини, шубраци	3,0
N09 Сухи ливади, степи	13,0
N10 Влажни ливади, пасища	-
N12 Обширни зърнени култури	18,0
N15 Други обработваеми земи	8,0
N16 Широколистни листопадни гори	13,0
N20 Изкуствен горски монокултури (напр. насаждения от тополи или екзотични дървета)	2,0
N21 Негорски площи, заети с растителни видове (включително градини, лозя, трайни насаждения)	3,0
N22 Вътрешни скали, сипен, пясъци, постоянен сняг и лед	-
N23 Други земи (включително градове, села, пътища, места за отпадъци, мини, индустриални обекти)	8,0
Общо покритие	100

7.9. Заплахи, натиск и дейности с въздействие върху зоната:

Най-важни въздействия и дейности с ефект върху 33 BG0002087 „Марица - Пловдив”

Отрицателни въздействия			
Относителна важност на въздействието	Заплахи и натиск (код)	Замърсяване (код)	Вътрешно/външно
голяма важност/въздействие	A01 Култивиране		вътрешно
голяма важност/въздействие	A01 Култивиране		външно
голяма важност/въздействие	A02 Промяна на практиката за култивиране		вътрешно
средна важност/въздействие	A02 Промяна на практиката за култивиране		външно
голяма важност/въздействие	A03 Косене върху тревни площи		вътрешно
голяма важност/въздействие	A03 Косене върху тревни площи		външно
средна важност/въздействие	A04 Паша		външно
средна важност/въздействие	A05.01 Животновъдство		вътрешно
средна важност/въздействие	A05.01 Животновъдство		външно
средна	A05.02 Хранене на		вътрешно

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

важност/въздействие	добитък		
средна важност/въздействие	A05.02 Хранене на добитък		външно
средна важност/въздействие	A07 Използване на биоциди, хормони и химикали		вътрешно
средна важност/въздействие	A07 Използване на биоциди, хормони и химикали		външно
голяма важност/въздействие	A08 Торене		вътрешно
ниска важност/въздействие	A08 Торене		външно
голяма важност/въздействие	A09 Напояване (включва (временен) преход от сухи към ливадни към мокри условия поради напояване)		външно
ниска важност/въздействие	A10 Реструктуриране на собствеността върху земеделските земи		вътрешно
средна важност/въздействие	A10 Реструктуриране на собствеността върху земеделските земи		външно
средна важност/въздействие	B01 Залесяване в открити земи		вътрешно
средна важност/въздействие	B01 Залесяване в открити земи		външно
ниска важност/въздействие	B01.02 Изкуствено залесяване в открити земи (неместни дървесни видове)		вътрешно
средна важност/въздействие	B01.02 Изкуствено залесяване в открити земи (неместни дървесни видове)		външно
средна важност/въздействие	B02.01 Повторно залесяване		външно
голяма важност/въздействие	B02.02 Разчистване на горите		външно
ниска важност/въздействие	B02.04 Отстраняване на мъртви и умиращи дървета		вътрешно
средна важност/въздействие	B02.04 Отстраняване на мъртви и умиращи дървета		външно
голяма важност/въздействие	C01.01 Добив на пясък и чакъл		вътрешно
голяма важност/въздействие	C01.01 Добив на пясък и чакъл		външно
средна важност/въздействие	D01.01 Пътеки, писти, велосипедни алеи		вътрешно
средна важност/въздействие	D01.01 Пътеки, писти, велосипедни алеи		външно
средна важност/въздействие	D01.02 Пътища, шосета		вътрешно
голяма	D01.02 Пътища, шосета		външно

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

важност/въздействие			
ниска важност/въздействие	D01.05 Мост, виадукт		вътрешно
голяма важност/въздействие	D02 Комунални и обслужващи линии		вътрешно
ниска важност/въздействие	D02 Комунални и обслужващи линии		външно
ниска важност/въздействие	D02.01 Електропроводи и телефонни линии		вътрешно
голяма важност/въздействие	D02.01 Електропроводи и телефонни линии		външно
голяма важност/въздействие	E01 Урбанизирани райони, обитавани от човека		вътрешно
средна важност/въздействие	E01 Урбанизирани райони, обитавани от човека		външно
средна важност/въздействие	E01.03 Обитаване в разпокъсани райони		външно
средна важност/въздействие	E01.04 Други модели на обитаване		вътрешно
ниска важност/въздействие	E02 Промислени или търговски зони		външно
средна важност/въздействие	E02.01 Фабрика		външно
средна важност/въздействие	E02.02 Промислен склад		външно
средна важност/въздействие	E02.03 Друга промишлена/търговска зона		външно
голяма важност/въздействие	E03 Зауствания		вътрешно
голяма важност/въздействие	E03 Зауствания		външно
голяма важност/въздействие	E03.01 Депониране на битови отпадъци / отпадъци от почивни домове		вътрешно
средна важност/въздействие	E03.01 Депониране на битови отпадъци / отпадъци от почивни домове		външно
средна важност/въздействие	E03.02 Депониране на промишлени отпадъци		вътрешно
средна важност/въздействие	E03.02 Депониране на промишлени отпадъци		външно
средна важност/въздействие	E03.03 Депониране на инертни материали		вътрешно
средна важност/въздействие	E03.03 Депониране на инертни материали		вътрешно
голяма важност/въздействие	E03.04 Други зауствания		вътрешно
средна важност/въздействие	E03.04 Други зауствания		външно
средна важност/въздействие	E04.01 Селскостопански конструкции, сгради в пейзажа		вътрешно
средна	E04.01 Селскостопански		външно

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

важност/въздействие	конструкции, сгради в пейзажа		
голяма важност/въздействие	E05 Съхранение на материали		вътрешно
голяма важност/въздействие	E05 Съхранение на материали		външно
ниска важност/въздействие	F02.01.02 Улов с мрежи		вътрешно
голяма важност/въздействие	F02.03 Риболов за отдых		вътрешно
голяма важност/въздействие	F02.03 Риболов за отдых		външно
средна важност/въздействие	F03.01 Лов		външно
голяма важност/въздействие	F03.01 Лов		вътрешно
голяма важност/въздействие	F03.02.03 Залагане на капани, отравяне, браконьерски улов		вътрешно
средна важност/въздействие	F03.02.03 Залагане на капани, отравяне, браконьерски улов		външно
ниска важност/въздействие	G01.01 Морски спортове		вътрешно
голяма важност/въздействие	G01.01 Морски спортове		външно
ниска важност/въздействие	G01.02 Ходене, конна езда и немоторизирани превозни средства		вътрешно
средна важност/въздействие	G01.02 Ходене, конна езда и немоторизирани превозни средства		външно
средна важност/въздействие	G01.03 Моторизирани превозни средства		вътрешно
средна важност/въздействие	G01.03 Моторизирани превозни средства		външно
ниска важност/въздействие	G02 Конструкции за спорт и отдых		вътрешно
ниска важност/въздействие	G02 Конструкции за спорт и отдых		външно
ниска важност/въздействие	G02.03 Стадион		външно
голяма важност/въздействие	G02.05 Хиподром		вътрешно
голяма важност/въздействие	G02.05 Хиподром		външно
голяма важност/въздействие	G02.06 Атракционен парк		външно
средна важност/въздействие	G02.08 Къмпинг и каравани		вътрешно
ниска важност/въздействие	G02.08 Къмпинг и каравани		външно
ниска важност/въздействие	G05 Друга човешка намеса и безпокойство		вътрешно
средна важност/въздействие	G05 Друга човешка намеса и безпокойство		външно
средна важност/въздействие	J01 Пожари и гасене на пожари		вътрешно
ниска важност/въздействие	J01 Пожари и гасене на пожари		външно

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

ниска важност/въздействие	J02.01 Сметища, рекултивиране на терени и изсушаване, общо		вътрешно
голяма важност/въздействие	J02.01 Сметища, рекултивиране на терени и изсушаване, общо		външно
средна важност/въздействие	J02.03 Канализиране и отклоняване на води		вътрешно
средна важност/въздействие	J02.03 Канализиране и отклоняване на води		външно
средна важност/въздействие	J02.04 Изменения от наводняване		вътрешно
средна важност/въздействие	J02.04 Изменения от наводняване		външно
средна важност/въздействие	J02.05 Изменения на хидрографските функции, общи		вътрешно
голяма важност/въздействие	J02.05.02 Променящи структури на вътрешните водни течения		вътрешно
ниска важност/въздействие	J02.05.02 Променящи структури на вътрешните водни течения		вътрешно
ниска важност/въздействие	K01.01 Ерозия		вътрешно
средна важност/въздействие	K01.02 Затлачване		външно
средна важност/въздействие	K01.03 Изсъхване		вътрешно
ниска важност/въздействие	L08 Наводнение (естествени процеси)		вътрешно

<i>Положителни въздействия</i>			
Относителна важност на въздействието	Дейности, управление (код)	Замърсяване (код)	Вътрешно/външно
голяма важност/въздействие	A01 Култивиране		вътрешно
голяма важност/въздействие	A01 Култивиране		външно
голяма важност/въздействие	A02 Промяна на практиката за култивиране		вътрешно
средна важност/въздействие	A02 Промяна на практиката за култивиране		външно
средна важност/въздействие	A04 Паша		външно
средна важност/въздействие	A05.01 Животновъдство		външно
ниска важност/въздействие	A05.02 Хранене на добитък		вътрешно
средна важност/въздействие	A05.02 Хранене на добитък		външно

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

голяма важност/въздействие	A09 Напояване (включва (временен) преход от сухи към ливадни към мокри условия поради напояване)		външно
средна важност/въздействие	B01 Залесяване в открити земи		вътрешно
средна важност/въздействие	B01 Залесяване в открити земи		външно
средна важност/въздействие	B02.01 Повторно залесяване		външно
голяма важност/въздействие	B02.02 Разчистване на горите		външно
голяма важност/въздействие	C01.01 Добив на пясък и чакъл		външно
средна важност/въздействие	D01.01 Пътеки, писти, велосипедни алеи		външно
голяма важност/въздействие	D01.02 Пътища, шосета		външно
голяма важност/въздействие	D02 Комунални и обслужващи линии		вътрешно
ниска важност/въздействие	D02 Комунални и обслужващи линии		външно
голяма важност/въздействие	D02.01 Електропроводи и телефонни линии		външно
средна важност/въздействие	E01.03 Обитаване в разпокъсани райони		вътрешно
средна важност/въздействие	E01.03 Обитаване в разпокъсани райони		външно
средна важност/въздействие	E03.04 Други зауставания		външно
голяма важност/въздействие	E05 Съхранение на материали		вътрешно
голяма важност/въздействие	E05 Съхранение на материали		външно
голяма важност/въздействие	F02.03 Риболов за отдых		външно
средна важност/въздействие	F04.01 Ограбване на станции за отглеждане на цветя		външно
голяма важност/въздействие	G01.01 Морски спортове		външно
средна важност/въздействие	G01.02 Ходене, конна езда и немоторизирани превозни средства		външно
средна важност/въздействие	G01.03 Моторизирани превозни средства		външно
средна важност/въздействие	G05 Друга човешка намеса и безпокойство		външно
ниска важност/въздействие	G02.08 Къмпинг и каравани		външно
ниска важност/въздействие	G02.03 Стадион		външно
ниска важност/въздействие	J02.01 Сметища, рекултивиране на терени и изсушаване, общо		вътрешно

голяма важност/въздействие	J02.01 Сметища, рекултивиране на терени и изсушаване, общо		външно
средна важност/въздействие	J02.04 Изменения от наводняване		външно
средна важност/въздействие	J02.05 Изменения на хидрографските функции, общи		вътрешно
ниска важност/въздействие	J02.05.02 Променящи структури на вътрешните водни течения		външно

7.10. Наличие на План за управление:

Защитена зона BG0002087 „Марица - Пловдив” няма План за управление.

7.11. Други защитени територии в зоната:

Защитена зона BG0002087 „Марица - Пловдив” се припокрива със следните защитени територии, съгласно Закона за защитените територии:

Код на категорията	Име на защитената територия	Припокриване
BG06 Защитена местност	„Ношувка на малък корморан – Пловдив“	Двете места (ЗЗ и ЗТ) частично се припокриват

III. Защитени вековни дървета, съгласно Закона за биологичното разнообразие

1. Вид: Дръжкоцветен дъб (*Quercus pedunculiflora*)

1.1. Местоположение: Област: Пловдив, Община: Марица, Населено място: с. Войсил.

1.1.1. Брой: 1 (един) индивид.

1.1.2. Документ за обявяване: Заповед № 193 от 26.02.2010 г., бр. 29/2010 на Държавен вестник: <http://eea.government.bg/v-trees/docs/2072-193-2010.pdf>

1.1.3. Попада на територията на следните Регионална дирекция по горите (РДГ) и Държавно горско стопанство (ДГС): РДГ Пловдив и ДГС Пловдив.

1.1.4. Характеристики на вековното дърво:

- Години към датата на обявяване: 150;
- Реална възраст: 160 г.;
- Височина (м): 18;
- Периметър (м): 2,2;
- Диаметър (м): —

2. Вид: Обикновен (лемен) дъб (*Quercus robur*)

2.1. Местоположение: Област: Пловдив, Община: Марица, Населено място: с. Трилистник.

2.1.1. Брой: 6 (шест) индивида.

2.1.2. Документ за обявяване: Заповед № 859 от 26.11.2008 г., бр. 3/2009 на Държавен вестник: <http://eea.government.bg/v-trees/docs/2059-859-2008.pdf>

2.1.3. Попадат на територията на следните Регионална дирекция по горите (РДГ) и Държавно ловно стопанство (ДЛС): РДГ Пловдив и ДЛС Чекерица.

2.1.4. Характеристики на вековните дървета:

Индивид 1:

- Години към датата на обявяване: 300;
- Реална възраст: 312 г.;
- Височина (м): 16;
- Периметър (м): 5,4;
- Диаметър (м): —

Индивид 2:

- Години към датата на обявяване: 300;
- Реална възраст: 312 г.;
- Височина (м): 15;
- Периметър (м): 3,9;
- Диаметър (м): —

Индивид 3:

- Години към датата на обявяване: 300;
- Реална възраст: 312 г.;
- Височина (м): 15;
- Периметър (м): 3,9;
- Диаметър (м): —

Индивид 4:

- Години към датата на обявяване: 300;
- Реална възраст: 312 г.;
- Височина (м): 11;
- Периметър (м): 3,8;
- Диаметър (м): —

Индивид 5:

- Години към датата на обявяване: 300;
- Реална възраст: 312 г.;
- Височина (м): 10;
- Периметър (м): 3,6;
- Диаметър (м): —

Индивид 6:

- Години към датата на обявяване: 300;
- Реална възраст: 312 г.;
- Височина (м): 15;
- Периметър (м): 4,1;
- Диаметър (м): —

2.2. Местоположение: Област: Пловдив, Община: Марица, Населено място: с. Войсил.

2.2.1. Брой: 1 (един) индивид.

2.2.2. Документ за обявяване: Заповед № 193 от 26.02.2010 г., бр. 29/2010 на Държавен вестник: <http://eea.government.bg/v-trees/docs/2072-193-2010.pdf>

2.2.3. Попада на територията на следните Регионална дирекция по горите (РДГ) и Държавно горско стопанство (ДГС): РДГ Пловдив и ДГС Пловдив.

2.2.4. Характеристики на вековното дърво:

- Години към датата на обявяване: 150;
- Реална възраст: 160 г.;
- Височина (м): 20;
- Периметър (м): 2,6;
- Диаметър (м): —

ПРИЛОЖЕНИЕ № 3

Биоразнообразие

към

Програма за опазване на околната среда на територията на община „Марица“ за периода 2021-2026 г.

ФЛОРА

Липсват целенасочени изследвания на флората срещаща се на територията на общината. Наличната информация е откъслечна и събирана в голям диапазон от време.

По-малко от 3% от територията на общината са естествени и полуестествени местообитания. Това обстоятелство определя бедно флористично разнообразие. Част от видовете с природозащитен статус са водни растения:

Четирилистно разковниче (*Marsilea quadrifolia*)

Дяволски орех (*Trapa natans*)

Блатна лудвигия (*Ludwigia palustris*)

Блатен телиптерис (*Thelypteris palustris*)

Прешленолистен надводник (*Elatine alsinastrum*)

Какички (*Nimfoides peltata*)

В малките останали острови широколистни гори са добре представени родове орхидеи с висок природозащитен статус - *Orhis*, *Cephalantera*, *Ophris*, *Platantera*.

За изясняване на видовия състав и състоянието на флората на територията на община Марица са нужни бъдещи специализирани изследвания.

ФАУНА

I. Безгръбначни (*Invertebrata*)

Информацията е крайно недостатъчна. На този етап са установени едва 4 вида с природозащитен статус заслужаващ внимание: *Ophiogomphus cecilia*, *Gomphus flavipes*, *Unio crassus* и *Helix pomatia*.

За изясняване на видовия състав и състоянието на безгръбначната фауна на територията на община Марица са нужни бъдещи специализирани изследвания.

II. Гръбначни (*Vertebrata*)

1. Риби (*Pisces*)

Таблица 1. Видов списък и природозащитен статус на рибите, установени на територията на община Марица

Вид	Бонска конвенция, Приложение №	Бернска конвенция, Приложение №	CITES	Директива за хабитатите, Приложение	IUCN	ЗБР, Приложение №	Червена Книга на България

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

					ие №			
	Распер (<i>Aspius aspius</i>)		III		II			VU
	Маришки морунаш (<i>Vimba melanops</i>)					DD		VU
	Маришка мряна (<i>Barbus cyclolepis</i>)							
	Горчивка (<i>Rhodeus sericeus</i>)		III				2	
	Голям щипок (<i>Cobitis taenia</i>)		III		II			
	Балкански щипок (<i>Sabanejewia balcanica</i>)		III		II		2	VU
	Сом (<i>Siluris glanis</i>)		III					
	Змиорка (<i>Anguilla anguilla</i>)					CR		EN
	Мраморно попче (<i>Proterorhinus marmoratus</i>)		III					
	Щука (<i>Esox lucius</i>)							
	Бабушка (<i>Rutilus rutilus</i>)							
	Речен кефал (<i>Leuciscus cephalus</i>)							
	Червеноперка (<i>Scardinius erythrophthalmus</i>)							
	Лин (<i>Tinca tinca</i>)							
	Уклей (<i>Alburnus alburnus</i>)							
	Платика (<i>Abramis brama</i>)							
	Скобар (<i>Chondrostoma nasus</i>)		III					
	Обикновена кротушка (<i>Gobio gobio</i>)							
	Шаран (<i>Cyprinus carpio</i>)							
	Златиста каракуда (<i>Carassius carassius</i>)							
	Сребриста каракуда (<i>Carassius auratus</i>)							
	Бял толстолоб (<i>Hypophthalmichthys molitrix</i>)							
	Пъстър толстолоб (<i>Aristichthys nobilis</i>)							
	Бял амур (<i>Ctenopharyngodon idella</i>)							
	Бяла риба (<i>Stizostedion lucioperca</i>)							
	Речен костур (<i>Perca</i>							

	<i>fluviatilis</i>)							
--	----------------------	--	--	--	--	--	--	--

2. Земноводни (*Amphibia*)

Таблица 2. Видов списък и природозащитен статус на земноводните, установени на територията на община Марица

	Вид	Бонск а конвен ция, Прило жение №	Бернска конвенц ия, Приложе ние №	CIT ES	Директи ва за хабитат ите, Прилож ение №	IUC N	European Red List		ЗБР, Приложение №	Черве на Книга на Бълга рия
							Eur ope	EU 27		
	Балкански (южен) гребенест тритон (<i>Triturus karelinii</i>)		II		II, IV				2,3	VU
	Обикновен (малък) тритон (<i>Triturus vulgaris</i>)		III						3	VU
	Червенокоремн а бумка (<i>Bombina bombina</i>)		II		II, IV				2,3	
	Жълтокоремна бумка (<i>Bombina variegata</i>)		II		II, IV				2,3	
	Сирийска (балканска) чесновница (<i>Pelobates syriacus</i>)		II		IV			NT	3	
	Кафява крастава жаба (<i>Bufo bufo</i>)		III						3	
	Зелена крастава жаба (<i>Bufo viridis</i>)		II		IV				3	
	Дървесница (<i>Hyla arborea</i>)		II		IV				3	
	Голяма водна жаба (<i>Pelophylax ridibundus</i> = <i>Rana ridibundus</i>)		III		V					
	Дългокрака горска жаба (<i>Rana dalmatina</i>)		II		IV				2	

3. Влечуги (*Reptilia*)

Таблица 3. Видов списък и природозащитен статус на влечугите установени на територията на община Марица

Вид	онска конвенция, Приложение №	ернска конвенция, Приложение №	ITES	Директива за хабитати, Приложение №	UC N	European Red List		БР, Приложение №	червена Книга на България
						uro pe	U 27		
Обикновена блатна костенурка (<i>Emys orbicularis</i>)		II		II, IV	NT	NT	VU	2	
Шипобедрена костенурка (<i>Testudo graeca</i>)		II		II, IV	VU	VU	VU	2,3	EN
Шипоопашата костенурка (<i>Eurotestudo hermanni</i> = <i>Testudo hermanni</i>)		II		II, IV	NT	NT	NT	2,3	EN
Гекон (<i>Mediodactylus kotschy</i> = <i>Cyrtodactylus kotschy</i>)		II		IV				3	
Късокрак гушер (<i>Ablepharus kitaibelii</i>)		II		IV				3	
Кримски гушер (<i>Podarcis tauricus</i>)		II		IV					
Ивичест гушер (<i>Lacerta trilineata</i>)		II		IV					
Зелен гушер (<i>Lacerta viridis</i>)		II		IV					
Стенен гушер (<i>Podarcis muralis</i>)		II		IV					
Голям стрелец (<i>Dolichophis caspius</i> = <i>Coluber caspius</i>)				IV				3	
Смок мишкар (<i>Zamenis longissimus</i> = <i>Elaphe longissima</i>)		II		IV					
Пъстър смок (<i>Elaphe sauromates</i>)		II		IV				2,3	EN
Сива водна змия (<i>Natrix tessellata</i>)		II		IV					

	Обикновена (жълтоуха) водна змия (<i>Natrix natrix</i>)									
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

4. Птици (Aves)

Таблица 4. Видов списък, жизнен и природозащитен статус на птиците установени на територията на община Марица

	Вид	Основен статус на територията на общината	Бонска конвенция, Приложение №	Бернската конвенция, Приложение №	CITES, Приложение №	Директива за птиците, Приложение №	IUCN	European Red List		ЗБР, Приложение №	Червена Книга на България
								Europe	EU 27		
	Черногуш гмуркач (<i>Gavia arctica</i>)	зимуващ	II	II		I				2, 3	
	Малък гмурец (<i>Tachybaptus ruficollis</i>)	гнездящ		II						3	VU
	Голям гмурец (<i>Podiceps cristatus</i>)	гнездящ		III						3	VU
	Червеноврат гмурец (<i>Podiceps grisegena</i>)	мигриращ	II	II						3	EN
	Черноврат гмурец (<i>Podiceps nigricollis</i>)	зимуващ		II						3	CR
	Голям корморан (<i>Phalacrocorax carbo</i>)	зимуващ		III							
	Малък корморан (<i>Microcarbo pygmaeus</i>)	зимуващ	II	II		I				2, 3	EN
	Розов пеликан (<i>Pelecanus onocrotalus</i>)	скитащ	I	II		I				2, 3	EX
	Къдроглав пеликан (<i>Pelecanus crispus</i>)	скитащ	I	II		I	NT			2, 3	CR
	Голям воден бик (<i>Botaurus stellaris</i>)	зимуващ	II	II		I				2, 3	EN
	Малък воден бик (<i>Ixobrychus minutus</i>)	гнездящ	II	II		I				2, 3	EN
	Нощна чапла (<i>Nycticorax nycticorax</i>)	гнездящ		II		I				2, 3	VU
	Гривеста чапла (<i>Ardeola ralloides</i>)	гнездящ		II		I				2, 3	EN
	Малка бяла чапла (<i>Egretta</i>)	гнездящ		II		I				2, 3	VU

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

	<i>garzetta</i>)										
	Голяма бяла чапла (<i>Ardea alba</i>)	зимуващ	II	II		I				2, 3	CR
	Сива чапла (<i>Ardea cinerea</i>)	зимуващ		III						3	VU
	Ръждива чапла (<i>Ardea purpurea</i>)	мигриращ	II	II		I				2, 3	EN
	Черен щъркел (<i>Ciconia nigra</i>)	мигриращ	II	II	II	I				2, 3	VU
	Бял щъркел (<i>Ciconia ciconia</i>)	гнездящ	II	II		I				2, 3	VU
	Блестящ ибис (<i>Plegadis falcinellus</i>)	мигриращ	II	II		I				2, 3	CR
	Бяла лопатарка (<i>Platalea leucorodia</i>)	мигриращ	II	II	II	I				2, 3	CR
	Ням лебед (<i>Cygnus olor</i>)	зимуващ	II	III		II/Б				3	VU
	Поен лебед (<i>Cygnus cygnus</i>)	зимуващ	II	II		I				2, 3	EN
	Голяма белочела гъска (<i>Anser albifrons</i>)	зимуващ	II	III		II/Б, III/Б					
	Сива гъска (<i>Anser anser</i>)	зимуващ	II	III		II/А, III/Б				3	EN
	Червен ангъч (<i>Tadorna ferruginea</i>)	мигриращ	II	II		I			NT	2, 3	CR
	Бял ангъч (<i>Tadorna tadorna</i>)	мигриращ , зимуващ	II	II						3	VU
	Фиш (<i>Mareca penelope</i>)	мигриращ , зимуващ	II	III		II/А, III/Б			VU		
	Сива патица (<i>Mareca strepera</i>)	мигриращ , зимуващ	II	III		II/А				3	CR
	Зимно бърне (<i>Anas crecca</i>)	мигриращ , зимуващ	II	III		II/А, III/Б					
	Зеленоглава патица (<i>Anas platyrhynchos</i>)	гнездящ	II	III		II/А, III/А					
	Шилоопашата патица (<i>Anas acuta</i>)	мигриращ , зимуващ	II	III		II/А, III/Б			VU		
	Лятно бърне (<i>Spatula querquedula</i>)	мигриращ	II	III		II/А			VU		VU
	Клопач (<i>Anas clypeata</i>)	мигриращ , зимуващ	II	III		II/А, III/Б					
	Червеноглава потапница (<i>Netta rufina</i>)	мигриращ	II	III		II/Б				3	EX
	Кафявоглава потапница (<i>Aythya ferina</i>)	мигриращ , зимуващ	II	III		II/А, III/Б		VU	VU	3	VU
	Белоока	мигриращ	I, II	III		I	NT			2, 3	VU

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

	потапница (<i>Aythya nyroca</i>)										
	Качулата потапница (<i>Aythya fuligula</i>)	зимуващ	II	III		II/A, III/B					
	Малък нирец (<i>Mergellus albellus</i>)	зимуващ	II	II		I				2, 3	
	Черна каня (<i>Milvus migrans</i>)	мигриращ	II	II		I				2, 3	VU
	Тръстиков блатар (<i>Circus aeruginosus</i>)	гнездящ	II	II		I				2, 3	EN
	Полски блатар (<i>Circus cyaneus</i>)	зимуващ	II	II		I		NT		2, 3	CR
	Степен блатар (<i>Circus macrourus</i>)	мигриращ	II	II		I	NT	NT	EN	2, 3	EX
	Ливаден блатар (<i>Circus pygargus</i>)	гнездящ	II	II		I				2, 3	VU
	Голям ястреб (<i>Accipiter gentilis</i>)	гнездящ	II	II						3	EN
	Малък ястреб (<i>Accipiter nisus</i>)	гнездящ	II	II						3	EN
	Кръстопръст ястреб (<i>Accipiter brevipes</i>)	гнездящ	II	II		I				2, 3	VU
	Осояд (<i>Pernis apivorus</i>)	мигриращ	II	II		I				2, 3	VU
	Обикновен мишелов (<i>Buteo buteo</i>)	гнездящ	II	II						3	
	Северен мишелов (<i>Buteo lagopus</i>)	зимуващ	II	II					EN	3	
	Белоопашат мишелов (<i>Buteo rufinus</i>)	мигриращ	II	II		I				2, 3	VU
	Малък креслив орел (<i>Clanga pomarina</i>)	мигриращ	II	II		I				2, 3	VU
	Скален орел (<i>Aquila chrysaetos</i>)	скитащ	II	II		I				2, 3	VU
	Орел змияр (<i>Circaetus gallicus</i>)	мигриращ	II	II		I				2, 3	VU
	Малък орел (<i>Hieraetus pennatus</i>)	мигриращ	II	II		I				2, 3	VU
	Орел рибар (<i>Pandion haliaetus</i>)	мигриращ	II	II		I				2, 3	CR
	Черношипа ветрушка (<i>Falco tinnunculus</i>)	гнездящ	II	II						3	
	Вечерна	мигриращ	I, II	II		I	NT	NT	VU	2, 3	CR

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

	ветрушка (<i>Falco vespertinus</i>)										
	Малък сокол (<i>Falco columbarius</i>)	зимуващ	II	II		I				2, 3	
	Сокол орко (<i>Falco subbuteo</i>)	мигриращ	II	II						3	VU
	Сокол скитник (<i>Falco peregrinus</i>)	скитащ	II	II	I	I				2, 3	EN
	Ловен сокол (<i>Falco cherrug</i>)	скитащ	I, II	II		I	EN	VU	VU	2, 3	CR
	Полска яребица (<i>Perdix perdix</i>)	гнездящ		III		II/A, III/A					
	Пъдпъдък (<i>Coturnix coturnix</i>)	гнездящ	II	III		II/Б					
	Колхидски фазан (<i>Phasianus colchicus</i>)	гнездящ		III		II/A, III/A					EX
	Воден дърдавец (<i>Rallus aquaticus</i>)	гнездящ		III		II/Б				3	
	Голяма пъструшка (<i>Porzana porzana</i>)	мигриращ	II	II		I				2, 3	EN
	Средна пъструшка (<i>Zapornia parva</i>)	мигриращ	II	II		I				2, 3	EN
	Малка пъструшка (<i>Zapornia pusilla</i>)	мигриращ	II	II		I			NT	2, 3	CR
	Ливаден дърдавец (<i>Crex crex</i>)	мигриращ	II	II		I				2, 3	VU
	Зеленонога водна кокошка (<i>Gallinula chloropus</i>)	гнездящ		III		II/Б				3	
	Лиска (<i>Fulica atra</i>)	гнездящ	II	III		II/A, III/Б		NT			
	Сив жерав (<i>Grus grus</i>)	мигриращ	II	II		I				2, 3	EX
	Стридожд (<i>Haematopus ostralegus</i>)	мигриращ	II	III		II/Б		VU	VU	3	CR
	Кокилобегач (<i>Himantopus himantopus</i>)	гнездящ	II	II		I				2, 3	EN
	Саблеклюн (<i>Recurvirostra avosetta</i>)	мигриращ	II	II		I				2, 3	EN
	Турилик (<i>Burhinus oedicnemus</i>)	мигриращ	II	II		I				2, 3	VU
	Речен дъждосвирец (<i>Charadrius</i>)	гнездящ	II	II						3	VU

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

	<i>dubius</i>)										
	Сребриста булка (<i>Pluvialis squatarola</i>)	мигриращ	II	III		II/Б				3	
	Обикновена калугерица (<i>Vanellus vanellus</i>)	гнездящ	II	III		II/Б		VU	VU	3	
	Малък брегобегач (<i>Calidris minuta</i>)	мигриращ	II	II						3	
	Сив брегобегач (<i>Calidris temminckii</i>)	мигриращ	II	II						3	
	Кривоклюн брегобегач (<i>Calidris ferruginea</i>)	мигриращ	II	II				VU	VU	3	
	Алпийски брегобегач (<i>Calidris alpina</i>)	мигриращ	II	II						3	
	Плоскоклюна бекарина (<i>Limicola falcinellus</i>)	мигриращ	II	II						3	
	Бойник (<i>Phylomachus pugnax</i>)	мигриращ	II	III		I, II/Б			EN	2, 3	
	Горски бекас (<i>Scolopax rusticola</i>)	мигриращ	II	III		II/А, III/Б					EN
	Голяма бекарина (<i>Gallinago media</i>)	мигриращ	II	II		I	NT		VU	2, 3	
	Средна бекарина (<i>Gallinago gallinago</i>)	мигриращ , зимуващ	II	III		II/А, III/Б					CR
	Малка бекарина (<i>Limnocryptes minimus</i>)	мигриращ , зимуващ	II	III		II/А, III/Б				3	
	Черноопашат бекас (<i>Limosa limosa</i>)	мигриращ	II	III		II/Б		VU	EN	3	
	Голям свирец (<i>Numenius arquata</i>)	мигриращ	II	III		II/Б		VU	VU	3	
	Голям червеноног водобегач (<i>Tringa erythropus</i>)	мигриращ	II	III		II/Б			NT	3	
	Малък червеноног водобегач (<i>Tringa totanus</i>)	мигриращ	II	III		II/Б			VU	3	CR
	Малък зеленоног водобегач (<i>Tringa stagnatilis</i>)	мигриращ	II	II					EN	3	

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

	Малък горски водобегач (<i>Tringa glareola</i>)	мигриращ	II	II		I				2, 3	
	Голям горски водобегач (<i>Tringa ochropus</i>)	мигриращ , зимуващ	II	II						3	EN
	Голям зеленоног водобегач (<i>Tringa nebularia</i>)	мигриращ	II	III		II/Б				3	
	Кюкавец (<i>Actitis hypoleucos</i>)	гнездящ	II	II					NT	3	
	Кафявокрил огърличник (<i>Glareola pratincola</i>)	гнездящ	II	III		I				2, 3	EN
	Трипръста чайка (<i>Rissa tridactyla</i>)	скитащ		III				VU	EN	3	
	Малка черноглава чайка (<i>Ichtyaetus melanocephalus</i>)	скитащ	II	II		I				2, 3	VU
	Малка чайка (<i>Hydrocoloeus minutus</i>)	скитащ		II		I			NT	2, 3	
	Речна чайка (<i>Chroicocephalus ridibundus</i>)	зимуващ, скитащ		III		II/Б				3	EN
	Жълтокрака чайка (<i>Larus michahellis</i>)	зимуващ, скитащ		III							
	Речна рибарка (<i>Sterna hirundo</i>)	мигриращ	II	II		I				2, 3	EN
	Белочела рибарка (<i>Sternula albifrons</i>)	мигриращ	II	II		I				2, 3	EN
	Белобуза рибарка (<i>Chlidonias hybrida</i>)	мигриращ		II		I				2, 3	VU
	Черна рибарка (<i>Chlidonias niger</i>)	мигриращ	II	II		I				2, 3	CR
	Белокрила рибарка (<i>Chlidonias leucopterus</i>)	мигриращ	II	II						3	
	Хралупар (<i>Columba oenas</i>)	гнездящ		III		II/Б				3	EN
	Скален гълъб (<i>Columba livia f. domestica</i>)	гнездящ		III		II/А				3	
	Гривяк (<i>Columba palumbus</i>)	гнездящ				II/А, III/А					
	Гугутка (<i>Streptopelia decaocto</i>)	гнездящ		III		II/Б					
	Гургулица (<i>Streptopelia</i>	гнездящ	II	III		II/Б	VU	VU	NT		

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

	turtur)										
	Качулата кукувица (<i>Clamator glandarius</i>)	мигриращ		II						3	CR
	Обикновена кукувица (<i>Cuciclus canorus</i>)	гнездящ		III						3	
	Забулена сова (<i>Tyto alba</i>)	гнездящ		II	II					3	VU
	Чухал (<i>Otus scops</i>)	гнездящ		II	II					3	
	Обикновена кукумявка (<i>Athene noctua</i>)	гнездящ		II	II					3	
	Горска ушата сова (<i>Asio otus</i>)	гнездящ		II	II					3	
	Блатна сова (<i>Asio flameus</i>)	зимуващ		II	II	I				2, 3	
	Европейски козодой (<i>Caprimulgus europaeus</i>)	гнездящ		II		I				2, 3	
	Черен бързолет (<i>Apus apus</i>)	гнездящ		III						3	
	Блед бързолет (<i>Apus pallidus</i>)	гнездящ		II						3	
	Обикновено земеродно рибарче (<i>Alcedo atthis</i>)	гнездящ		II		I		VU	VU	2, 3	
	Обикновен пчелояд (<i>Merops apiaster</i>)	гнездящ	II	II						3	
	Синявица (<i>Coracias garrulus</i>)	гнездящ	I, II	II		I				2, 3	VU
	Папуняк (<i>Upupa epops</i>)	гнездящ		II						3	
	Въртошийка (<i>Jinx torquilla</i>)	гнездящ		II						3	
	Сив кълвач (<i>Picus canus</i>)	гнездящ		II		I				2, 3	EN
	Зелен кълвач (<i>Picus viridis</i>)	гнездящ		II						3	
	Черен кълвач (<i>Dryocopus martius</i>)	гнездящ		II		I				2, 3	VU
	Голям пъстър кълвач (<i>Dendrocopus major</i>)	гнездящ		II						3	
	Сирийски кълвач (<i>Dendrocopus syriacus</i>)	гнездящ		II		I				2, 3	
	Среден пъстър кълвач	гнездящ		II		I				2, 3	

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

	<i>(Dendrocopus medius)</i>										
	Малък пъстър кълвач <i>(Dendrocopus minor)</i>	гнездящ		II						3	
	Качулата чучулига <i>(Galerida cristata)</i>	гнездящ		III						3	
	Полска чучулига <i>(Alauda arvensis)</i>	гнездящ		III		II/Б				3	
	Дебелоклюна чучулига <i>(Melanocorypha calandra)</i>	гнездящ		II		I			VU	2, 3	EN
	Късопръста чучулига <i>(Calandrella brachydactyla)</i>	гнездящ		II		I				2, 3	VU
	Брегова лястовица <i>(Riparia riparia)</i>	гнездящ		II						3	
	Селска лястовица <i>(Hirunda rustica)</i>	гнездящ		II						3	
	Червенокръста лястовица <i>(Hirundo daurica)</i>	гнездящ		II						3	
	Градска лястовица <i>(Delichon urbicum)</i>	гнездящ		II						3	
	Горска бърбица <i>(Anthus trivialis)</i>	мигриращ	II	II						3	
	Ливадна бърбица <i>(Anthus pratensis)</i>	зимуващ	II	II				NT	VU	3	
	Полска бърбица <i>(Anthus campestris)</i>	мигриращ	II	II		I				2, 3	
	Водна бърбица <i>(Anthus spinoletta)</i>	зимуващ	II	II						3	
	Жълта стърчиопашка <i>(Motacilla flava)</i>	гнездящ	II	II						3	
	Бяла стърчиопашка <i>(Motacilla alba)</i>	гнездящ	II	II						3	
	Планинска стърчиопашка <i>(Motacilla cinerea)</i>	зимуващ	II	II						3	
	Воден кос <i>(Cinclus cinclus)</i>	зимуващ		II						3	
	Орехче <i>(Troglodytes troglodytes)</i>	зимуващ		II						3	

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

	Сивогуша завирушка (<i>Prunella modularis</i>)	зимуващ		II						3	
	Червеногръдка (<i>Erithacus rubecula</i>)	зимуващ	II	II						3	
	Южен славей (<i>Luscinia megarhynchos</i>)	гнездящ	II	II						3	
	Северен славей (<i>Luscinia luscinia</i>)	мигриращ	II	II						3	
	Синьогушка (<i>Luscinia svecica</i>)	мигриращ	II	II		I				3	
	Сиво каменарче (<i>Oenanthe oenanthe</i>)	мигриращ	II	II						3	
	Ориенталско каменарче (<i>Oenanthe isabellina</i>)	гнездящ	II	II						3	
	Домашна червеноопашка (<i>Phoenicurus ochruros</i>)	гнездящ	II	II						3	
	Градинска червеноопашка (<i>Phoenicurus phoenicurus</i>)	мигриращ	II	II						3	VU
	Ръждивогушо ливадарче (<i>Saxicola rubetra</i>)	мигриращ	II	II						3	
	Европейско черногушо ливадарче (<i>Saxicola rubicola</i>)	мигриращ	II	II						3	
	Кос (<i>Turdus merula</i>)	гнездящ	II	III		II/Б				3	
	Хвойнов дрозд (<i>Turdus pilaris</i>)	зимуващ	II	III		II/Б			VU	3	
	Поен дрозд (<i>Turdus philomelos</i>)	мигриращ	II	III		II/Б				3	
	Беловежд дрозд (<i>Turdus iliacus</i>)	зимуващ	II	III		II/Б		NT	VU	3	
	Имелов дрозд (<i>Turdus viscivorus</i>)	мигриращ	II	III		II/Б				3	
	Речен цвъркач (<i>Locustella fluviatilis</i>)	мигриращ	II	II					VU	3	VU
	Тръстиков цвъркач (<i>Locustella luscinioides</i>)	гнездящ	II	II						3	
	Крайбрежно	мигриращ	II	II						3	

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

	шаварче (<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>)										
	Мочурно шаварче (<i>Acrocephalus palustris</i>)	гнездящ	II	II						3	
	Блатно шаварче (<i>Acrocephalus scirpaceus</i>)	гнездящ	II	II						3	
	Мустакато шаварче (<i>Acrocephalus melanopogon</i>)	мигриращ	II	II		I				2, 3	
	Тръстиково шаварче (<i>Acrocephalus arundinaceus</i>)	гнездящ	II	II						3	
	Блед присмехулник (<i>Iduna pallida</i>)	гнездящ	II	II						3	
	Маслинов присмехулник (<i>Hippolais olivetorum</i>)	мигриращ	II	II		I				2, 3	VU
	Градински присмехулник (<i>Hippolais icterina</i>)	мигриращ	II	II						3	VU
	Малко черноглаво коприварче (<i>Sylvia melanocephala</i>)	мигриращ	II	II						3	
	Ястребогушо коприварче (<i>Sylvia nisoria</i>)	мигриращ	II	II		I				2, 3	
	Малко белогушо коприварче (<i>Sylvia curruca</i>)	мигриращ	II	II						3	
	Голямо белогушо коприварче (<i>Sylvia communis</i>)	гнездящ	II	II						3	
	Голямо черноглаво коприварче (<i>Sylvia atricapilla</i>)	гнездящ	II	II						3	
	Градинско коприварче (<i>Sylvia borin</i>)	мигриращ	II	II						3	EN
	Елов певец (<i>Phylloscopus collybita</i>)	мигриращ	II	II						3	
	Брезов певец (<i>Phylloscopus trochilus</i>)	мигриращ	II	II						3	

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

	Буков певец (<i>Phylloscopus sibilatrix</i>)	мигриращ	II	II					3	
	Източен планински певец (<i>Phylloscopus orientalis</i>)	мигриращ	II	II					3	
	Сива мухоловка (<i>Muscicapa striata</i>)	мигриращ	II	II					3	
	Полубеловрата мухоловка (<i>Ficedula semitorquata</i>)	мигриращ	II	II		I			2, 3	VU
	Беловрата мухоловка (<i>Ficedula albicollis</i>)	мигриращ	II	II		I			2, 3	CR
	Жалобна мухоловка (<i>Ficedula hypoleuca</i>)	мигриращ	II	II					3	
	Червеногуша мухоловка (<i>Ficedula parva</i>)	мигриращ	II	II		I			2, 3	VU
	Мустакаато тръстикарче (<i>Panurus biarmicus</i>)	гнездящ	II	III					3	EN
	Свилено шаварче (<i>Cettia cetti</i>)	гнездящ		III					3	EN
	Горска зидарка (<i>Sitta europaea</i>)	гнездящ		II					3	
	Градинска дърволазка (<i>Certhia brachydactyla</i>)	гнездящ		II					3	
	Син синигер (<i>Cyanistes caeruleus</i>)	гнездящ		II					3	
	Голям синигер (<i>Parus major</i>)	гнездящ		II					3	
	Лъскавоглав синигер (<i>Poecile palustris</i>)	зимуващ		II					3	
	Торбогнезден синигер (<i>Remiz pendulinus</i>)	гнездящ		III					3	VU
	Дългоопашат синигер (<i>Aegithalos caudatus</i>)	зимуващ	II	III					3	
	Жълтоглаво кралче (<i>Regulus regulus</i>)	зимуващ	II	II				NT	3	
	Червеноглаво кралче (<i>Regulus</i>)	зимуващ	II	II					3	

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

	<i>ignicapilla</i>)										
	Авлига (<i>Oriolus oriolus</i>)	гнездящ	II	II						3	
	Червеногърба сврачка (<i>Lanius collurio</i>)	гнездящ		II		I				2, 3	
	Черночела сврачка (<i>Lanius minor</i>)	гнездящ	II	II		I				2, 3	
	Сива сврачка (<i>Lanius excubitor</i>)	зимуващ	II	II				VU	VU	3	CR
	Червеноглава сврачка (<i>Lanius senator</i>)	мигриращ		II						3	
	Белочела сврачка (<i>Lanius nubicus</i>)	мигриращ		II		I				2, 3	VU
	Сойка (<i>Garrulus glandarius</i>)	гнездящ				II/Б					
	Сврака (<i>Pica pica</i>)	гнездящ				II/Б					
	Чавка (<i>Coloeus monedula</i>)	гнездящ				II/Б					
	Посевна врана (<i>Corvus frugilegus</i>)	зимуващ				II/Б					
	Сива врана (<i>Corvus cornix</i>)	гнездящ				II/Б					
	Гарван (<i>Corvus corax</i>)	скитащ		III						3	
	Обикновен скорец (<i>Sturnus vulgaris</i>)	гнездящ				II/Б					
	Домашно врабче (<i>Passer domesticus</i>)	гнездящ									
	Испанско врабче (<i>Passer hispaniolensis</i>)	гнездящ		III						3	
	Полско врабче (<i>Passer montanus</i>)	гнездящ		III						3	
	Европейско канарче (<i>Serinus serinus</i>)	зимуващ		II						3	
	Зеленика (<i>Carduelis chloris</i>)	гнездящ		II						3	
	Щиглец (<i>Carduelis carduelis</i>)	гнездящ		II						3	
	Обикновена чинка (<i>Fringilla coelebs</i>)	гнездящ		III						3	
	Планинска чинка (<i>Fringilla montifringilla</i>)	зимуващ		III					VU	3	
	Червенушка	зимуващ		III						3	

	(<i>Pyrrhula pyrrhula</i>)									
	Обикновено конопарче (<i>Linnaria cannabina</i>)	зимуващ		II					3	
	Елшова скатия (<i>Spinus spinus</i>)	зимуващ		II					3	VU
	Черешарка (<i>Coccothraustes coccothraustes</i>)	гнездящ		II					3	
	Жълта овесарка (<i>Emberiza citrinella</i>)	зимуващ		II					3	
	Зеленогуша овесарка (<i>Emberiza cirrus</i>)	зимуващ		II					3	
	Градинска овесарка (<i>Emberiza hortulana</i>)	мигриращ		III		I			2, 3	
	Тръстикова овесарка (<i>Emberiza schoeniclus</i>)	зимуващ		II					3	
	Сива овесарка (<i>Emberiza calandra</i>)	гнездящ		III					3	

5. Бозайници (*Mammalia*)

Въпреки откъслечните изследвания, бозайната фауна на територията на община Марица е добре позната. Дребните бозайници и прилепите, се нуждаят от допълнителни изследвания за видов състав и разпространение.

Таблица 5. Видов списък и природозащитен статус на бозайниците установени на територията на община Марица

	Вид	Бонска конвенция, Приложение №	Бернска конвенция, Приложение №	CITES	Директива за хабитатите, Приложение №	IUCN	European Red List		ЗБР, Приложение №	Червена Книга на България
							Europe	EU 25		
	Източноевропейски таралеж (<i>Erinaceus concolor</i>)		III						III	
	Европейска къртица (<i>Talpa europaea</i>)									
	Малка водна земеровка (<i>Neomys anomalus</i>)		III							
	Голяма (белокоремна)		III							

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

	белозъбка (<i>Crocidura leucodon</i>)									
	Малка белозъбка (<i>Crocidura suaveolens</i>)		III							
	Малък подковонос (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)		II		II				II, III	
	Мустакат нощник (<i>Myotis mystacinus</i>)		II		III				III	
	Ръждив вечерник (<i>Nyctalus noctula</i>)		II		III				III	
	Кафяво прилепче (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)		III		III				III	
	Прилеп на Натузий (<i>Pipistrellus nathusii</i>)		II		III				III	
	Полунощен прилеп (<i>Eptesicus serotinus</i>)		II		III				III	
	Двуцветен прилеп (<i>Vespertilio murinus</i>)		II		III				III	
	Див заек (<i>Lepus capensis</i>)		III							
	Катерица (<i>Sciurus vulgaris</i>)		III							
	Лалугер (<i>Spermophilus citellus</i> = <i>Citellus citellus</i>)		II		II, III	EN	VU	VU	II	VU
	Горски сънливец (<i>Dryomys nitedula</i>)		III		III					
	Обикновен сънливец (<i>Glis glis</i>)		III							
	Лешников сънливец (<i>Muscardinus avellanarius</i>)		III		III				III	
	Белозъбо сляпо куче (<i>Nannospalax leucodon</i>)									

Програма за опазване на околната среда на Община Марица 2021-2026 г.

	Оризищна мишка (<i>Micromys minutes</i>)									
	Полска мишка (<i>Apodemus agrarius</i>)									
	Обикновена горска мишка (<i>Sylvaemus sylvaticus</i>)									
	Жълтогърла горска мишка (<i>Sylvaemus flavicollis</i>)									
	Домашна мишка (<i>Mus musculus domesticus</i>)									
	Сив плъх (<i>Rattus norvegicus</i>)									
	Черен плъх (<i>Rattus rattus</i>)									
	Воден плъх (<i>Arvicola terrestris</i>)									
	Обикновена сива полевка (<i>Microtus arvalis</i>)									
	Нутрия (<i>Myocastor coypus</i>)									
	Чакал (<i>Canis aureus</i>)									
	Лисица (<i>Vulpes vulpes</i>)									
	Белка (<i>Martes foina</i>)		III							
	Невестулка (<i>Mustela nivalis</i>)		III					III		
	Черен пор (<i>Mustela putorius</i>)		III							
	Пъстър пор (<i>Vormela peregusna</i>)		II		II, III	VU	VU		II, III	VU
	Язовец (<i>Meles meles</i>)		III							
	Видра (<i>Lutra lutra</i>)		II		II, III	NT			II, III	VU
	Дива котка (<i>Felis silvestris</i>)		II		III				III	EN
	Дива свиня (<i>Sus scrofa</i>)									
	Сърна (<i>Capreolus capreolus</i>)		III							

Легенда към таблиците:

Бонска конвенция - видове включени в приложенията на Конвенцията за съхраняване на мигриращите видове диви животни (Бонска конвенция), изготвена в Бон на 23.06.1979г., ратифицирана в България на 23.07.1999г. със закон, приет от 38-то НС (ДВ, бр. 69 от 1999г.).

Приложение I – видове включени в Приложение I на Конвенцията, застрашени от изчезване в целия или голяма част от техния ареал

Приложение II – видове от Приложение II на Конвенцията, които са с неблагоприятен природозащитен статус, за чието опазване и управление е необходимо да се сключат международни споразумения.

Бернска конвенция - видове включени в приложенията на Конвенцията за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания, съставена на 19. 09. 1979 г. в Берн, ратифицирана в България на 25.01.1991 г. с решение на ВНС (ДВ, бр. 13 от 1991 г.) и обнародвана в ДВ, бр. 23 от 1995 г.

Приложение II – строго защитени видове включени в Приложение II, които са обект на съответните необходими законодателни и административни мерки за осигуряване на специална защита.

Приложение III – видове, включени в Приложение III, които са предмет на съответните необходими законодателни и административни мерки за осигуряване защита, от страна на всяка договаряща страна.

CITES – видове включени в приложенията на Конвенция по международната търговия със застрашените видове от дивата флора и фауна, съставена във Вашингтон на 03.03.1973г., ратифицирана в България на 12.12.1990 г. с решение на ВНС (ДВ, бр. 103 от 1991 г.) и обнародвана в ДВ, бр. 6 от 1992 г.

Приложение I – застрашени от изчезване видове, които са или биха могли да станат обект на търговия. Търговията с екземпляри от тези видове трябва да бъде обект на особено строго регламентиране с цел да не се поставя в по-нататъшна опасност оцеляването им и трябва да бъде разрешавана само при изключителни обстоятелства.

Приложение II – видове, които, макар в момента да не са непременно застрашени от изчезване, биха могли да станат такива, освен ако търговията с екземпляри от такива видове не е обект на строго регламентиране с цел да се избегне използване, което е несъвместимо с оцеляването им; както и някои видове, които трябва да станат обект на регламентиране, за да стане ефективен контролът върху търговията с тях.

Директива за хабитатите - видове включени в Приложенията на Директивата на Съвета 92/43/ЕИО от 21.05.1992 за запазването на природните местообитания на дивата флора и фауна. Главна цел на тази Директива е да съдейства за запазването на биологичното разнообразие, зачитайки икономическите, социалните, културните и регионалните изисквания и отчитайки, че запазването на биологичното разнообразие може в определени случаи да изисква продължаването или също да способства за развитието на определени човешки дейности

Приложение I - видове, за които е приоритетно опазването на техните местообитания.

Приложение II - видове, чието съхраняване изисква обявяването на територии със специален режим на защита.

Приложение IV - видове, които изискват строги мерки за защита

Приложение V – видове, чието изземване от дивата природа и експлоатация могат да бъдат предмет на мерки за управление.

Директива за птиците - видове включени в Приложенията на Директива на Съвета 79/409/ЕИО от 02.04.1979 за съхранението на дивите птици, която се отнася до съхраняването на всички видове естествено срещащи се в диво състояние птици на територията на държавите членки, за които Договорът е в сила. Тя включва защитата, управлението и контрола на тези видове и определя правилата за тяхното използване, като се прилага за птиците, техните яйца, гнезда и местообитания, изключвайки територията на Гренландия.

Приложение I - видове, които са предмет на специални консервационни мерки, отнасящи се до техните местообитания, за да се осигури тяхното оцеляване и размножаване в района на разпространение им. В това число се включват видове застрашени от изчезване, такива, чувствителни към специфичните промени на техните местообитания, видове, разглеждани като редки, поради своите малочислени

популации или ограничено местно разпространение, както и други видове, изискващи особено внимание, поради специфичния характер на техните местообитания.

Приложение II/A – видове, които могат да бъдат обект на лов в географските акватории и територии, където тази Директива е в сила. Видовете които са включени в списъка на Приложение II, които могат да бъдат ловувани в съответствие с националното законодателство.

Приложение II/B – видове, които могат да бъдат обект на лов в страните членки на Директивата, благодарение на които те са определени. Видовете които са включени в списъка на Приложение II, които могат да бъдат ловувани в съответствие с националното законодателство.

Приложение III/A – видове, за които продажбата, превоза с цел продажба, държането с цел продажба, както и предлагането за продажба на живи или мъртви птици или каквито и да е ясно различни части

или продукти от такива птици не са забранени, при условие че птиците са били законно убити, уловени или придобити по друг законен начин.

Приложение III/B – видове, за които продажбата, превоза с цел продажба, държането с цел продажба, както и предлагането за продажба на живи или мъртви птици или каквито и да е ясно различни части

или продукти от такива птици са разрешени, при предвидени ограничения, доколкото птиците са били законно убити, уловени или придобити по друг законен начин.

Червен списък на земноводните в Европа - Степен на застрашеност на европейските видове земноводни според European Red List of Amphibians (Compiled by Helen J. Temple and Neil A. Cox, 2009). Статусът на отделните видове може да е различен на европейско (Europe) и общностно ниво (EU 27), като това е упоменато в съответната графа.

EN - застрашен

VU - уязвим

R - рядък

D – намаляващ

NT - близо до застрашен

L - локализиран

Червен списък на влечугите в Европа - Степен на застрашеност на европейските видове влечуги според European Red List of Reptiles (Compiled by Neil A. Cox and Helen J. Temple, 2009). Статусът на отделните видове може да е различен на европейско (Europe) и общностно ниво (EU 27), като това е упоменато в съответната графа.

EN - застрашен

VU - уязвим

R - рядък

D – намаляващ

NT - близо до застрашен

L - локализиран

Червен списък на птиците в Европа - Степен на застрашеност на европейските видове птици според European Red List of Birds (Compiled by BirdLife International, 2015). Статусът на отделните видове може да е различен на европейско (Europe) и общностно ниво (EU 27), като това е упоменато в съответната графа.

EN - застрашен

VU - уязвим

R - рядък

D – намаляващ

NT - близо до застрашен

L - локализиран

Червен списък на бозайниците в Европа - Степен на застрашеност на европейските видове бозайници според The Status and Distribution of European Mammals (Compiled by Helen J. Temple and Andrew Terry, 2007). Статусът на отделните видове може да е различен на европейско (Europe) и общностно ниво (EU 25), като това е упоменато в съответната графа.

EN - застрашен

VU - уязвим

R - рядък

D – намаляващ

NT - близо до застрашен

L – локализиран

IUCN – природозащитен статус на видовете, определен от Международния съюз за опазване на природата (IUCN), с актуална към 2020 г. информация от сайта на организацията: <https://www.iucnredlist.org>

CR - критично застрашен от изчезване вид

EN - застрашен от изчезване вид

VU - уязвим

NT - близо до застрашен

DD - няма достатъчно данни за адекватна оценка на застрашеността на вида.

Закон за биологичното разнообразие (ЗБР) - видове включени в Приложенията на Закона за биологичното разнообразие, обнародван в ДВ, бр. 77 от 9 август 2002 г.

Приложение II – видове, за опазването на чиито местообитания могат да се обявят за защитени зони. * - видът изисква приоритетно съхранение на неговото местообитание

Приложение III - защитени видове, за които се прилагат регламентирани мерки за тяхното опазване и защита.

Червена Книга на България - видове включени в Червената книга на Република България, електронно издания, 2011 г., <http://e-ecodb.bas.bg/rdb/bg/>

CR – критично застрашен от изчезване

EN – застрашен от изчезване

VU – уязвим

EX – изчезнал, като гнездящ

Основен статус на видовете птици на територията на общината

гнездящ – видът гнезди на територията на общината. Може да е прелетен или постоянен.

зимуващ – видът се среща през зимните месеци

мигриращ – видът преминава през територията на общината през пролетната и/или есенната миграция

скитащ – видът посещава територията на общината инцидентно (през различни месеци на годината).

Основният статус показва състоянието на вида на територията на общината, което е най-характерно за него, като е даден превес на гнезденето. Възможни са и комбинации, като гнездящ и мигриращ, гнездящ и скитащ, зимуващ и мигриращ, зимуващ и скитащ.